

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek lehetőleg gyorsan intézkedni, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen.

Utazás a sürgösség körül.

írta: Dr. Kmety Károly.

Az elmúlt hétnek sovány politikai eseményei között szenzációs meglepetés számba ment a szeszadó „sürgös” tárgyalására vonatkozó indítvány elejtése. Allítólag a kormányelnök kívánta ezt, mert „feleslegesnek” tartotta ez ügyre a sürgösséget, miután garanciákat szerzett oly irányban, hogy a javaslat a normalis tárgyalás mellett is elég gyors elfogadásra talál.

A nyilvános és hivatalos megindoklás mellett sok szó esett a lapokban arról is, hogy csekélységgem figyelmeztette a miniszterelnököt és a pártvezetőket arra, hogy a sürgösség a szeszadójavaslat tárgyalására ki nem mondható, miután a házszabályok 252. §-ában foglalt ama rendelkezés, hogy az Ausztriával közös egyetértéssel intézett ügyeknél sürgösséget sem kérni, sem alkalmazni nem szabad, ezt egyenesen tiltja.

Hát ez a híradás magában véve teljesen megfelel az igazságnak, de minden más, ami ezzel kapcsolatosan közöltetett, teljesen légből kapott kombináció vala.

Sajátságos és jellemző azonban, hogy mint értesültem és olvastam, a „quid

juris” kérdésében elfoglalt álláspontom többek részéről a folyosón és azontul számos „elsőrangu” és meggondolt, (?) ujságunk részéről is kifogásoltatott sőt, ami immár nálunk nem szokatlan, de egyenest uralkodó divat, a jogi álláspont erőszakosan félremagyaráztatott és szinte, mint az „osztrák malomra hajtott víz” jellemeztetett. Ez csak annyiban baj, hogy mivel a nyomtatott betű még mindig tekintély, a tájékozatlan ujságoknak az olvasó publikum gyakran ily szakkérdésben is felül.

Sem igazi sem műfelháborodásokkal, sem pedig könnyedén, felelősségérzet nélkül odavágott tagadásokkal, meg ilyes gyanúsításokkal nem lehet sem a közös ügyeket, sem a közös egyetértéssel — vagy az osztrák nomenclaturával élve — egyenlő elvek és szabályok szerint intézett ügyeket semmivé tenni és Magyarországnak azokra vonatkozó törvényszerű megkötöttségét és korlátozottságát szabadságra átvarázsolni. Többet használ az őszinte feltárás az ország szabadságának és jövő helyes magatartásának. Minek leplezni és burkolni a bajt és a még legyőzendő akadályokat, minek takarni a távolságot, mely a teljes gazdasági függetlenségtől bennünket elválaszt.

Igen is sajnos, de úgy áll, hogy a szeszfogyasztási adónak szabályozásában az új vámkereskedelmi szerződés szerint sem járhatunk el teljes és minden irányban megkötetlen szabadsággal; tény csupán annyi, hogy az új kiegyezés által mindkét állam törvényhozásának ön-

állósága tágitatott. Tény az is, hogy nem szükséges „de jure”, hogy oly nagy mérvben egybehangzók legyenek a szeszadótvények a két államban, amennyire ilyenek a most tárgyalás alatt levő magyar és osztrák szeszadójavaslatok; tény az, hogy nem csupán az adó magasságában, hanem több más vonatkozásban is különbözhetik a szesz adóztatása a két államban, de másrészt, aki belenézett az új kiegyezésbe és ahhoz tartozó jogmagyarázati segédforrásokba, rögtön látni fogja, hogy igen fontos kérdések, minők pl. a kontingentirozás módszere, részben a kiviteli bonifikációk és visszatérítések, adómentességi és kedvezményi igények továbbra is közös egyetértéssel és egyenlő szabályok szerint alapítandók illetve változtathatók meg. Ezen tárgyak, illetve kérdések tekintetében tehát megmaradt a közös egyetértés szüksége, fennáll az egyenlő elvek szerinti szabályozás kötelessége, fennmaradt a megkötöttség.

Ha az egész szeszadójavaslatban csak egyetlen oly rendelkezés foglaltatnék is, melyre nézve a közös egyetértés szüksége még 1917-ig fennforog, hacsak egyetlen részlet volna is, melynél az egyenlő szabályozás szerződéses kötelessége ez időhatárig a két államra fennállana, már akkor is alá esnék az a javaslat a sürgösségre vonatkozó említett tilalomnak, ki lenne véve a sürgösség mellett is tárgyalható ügyek sorából, mert hisz az nem is kétséges, hogy egy és ugyanazon törvényjavaslat oszthatat-

Az andornaki patriarka.

írta: Mezei Ernő.

(Utánnyomás tlos.)

Vannak-e a mi időinkben is orakulumok?

Bizonyosan vannak, ha nem is oly módon, mint ahogy az ókori Hellasz vallásos kultusza megalkotta. De úgy gondolom, hogy ma is vannak hangok, amelyek a mindennapi vélemények zajongása, a pillanatnyi érdekek tülekedése, parlamenti és sajtóbéli hajszák közepette oly különösen ütnek meg füleinket, mintha a nemzeti élet történelmi törvényét hirdetnék és a jelen porfelhőin túl a jövő tisztább kilátásaira, az állandó eszményekre irányítanák figyelmünket. Nincsenek, mint a pithai jóslatok, a miszticizmus ködébe burkolva, nem is hatnak a tömegekre az elismert tekintély ígézetével. Jönnek, jönnek messziről az ilyen orakulumok, mint a magányos és az elszigeteltségnek szózata és bár legkevésbé sem kétértelműek, rendszeren félreértetés a kárhozataluk. De éppen ebben az ellentétben van az ő igazságvalló és meggyőződést megszentelő erejük. Ahogy tovább haladunk az időben, azok a zajongó hangok, amelyek a világot betöltöni látszottak, hirtelen ulmulnak, ellenben

az orakulum szózata egyre tisztábban kísér bennünket.

Ilyen nemes modern orakulum szerepét tölti be ma a magyar közvélemény irányában Mocsáry Lajos.

Az elmúlt napokban kerestem fel andornaki birtokán újra őt, a függetlenségi párt korábbi vezérét, helyesebben mondva, a korábbi függetlenségi párt vezérét, ma pedig első veteránját. Nagy ideje van már annak is, hogy visszavonult nemcsak a nyilvános szerepléstől, hanem általában a városi élettől és a társadalmi összeköttetésektől. Nem igen esik meg, hogy ősi andornaki otthonából más utra ránduljon, mint néha egy-egy családi látogatásra. De a régi politikai bajtársaság jogán és kegyeletén nem ritkán toppannak be oda ma is fővárosi vagy megyebeli vendégek, akik persze az aktuális politikai helyzet szempontjából nem mindig elvárhatóak is.

Saját emlékezetem sugara sok régebbi látogatáson csillan meg és nem egyből érdekes miliók benyomásai is rajzanak fel. Abban az időben, amikor a háziurat még a pártelnöki bot illette meg, az elvárható látogatások oly sűrűen estek meg, hogy olykor az ebédlő-asztalnál a szélbali hazafiság egész mintagyűjteményét lehetett együtt találni. A háziurnak sugár, előkelő

alakja, idegesen értelmes arcza, rövid mozdulata nagyon jellemzetesen váltak ki a rendszerint erőscsontu, hájgazdag, szélesen ömlengő párthivek közül. Meg kellett érezni itt, a vidám asztalnál éppen leginkább, hogy Mocsáry Lajos, mint pártvezér, nemcsak a politikai elvek világában, hanem a társas kultúra terén is utmutató fényt jelentett.

Modora a baráti magánérinkezésben sem az, amit magyaros fesztelenségnek szoktak dicsérni. A meleg temperamentumnak ugyan soha sem volt híjával, komoly társalgása most is könnyen csap át játszi kedélyességbe, de az ő igazi magyar nyílt közlékenysége teljes harmóniába olvadt az önuralom feltétlen fegyelmével. Egész lénye kiegyenlített uriaság. Amikor meg legkevésbé sem kellett őt a patriarkákat megillető kegyelettel övezni és a közélet legerősebb sodrában hanyódott, akkor is az ő személyes tekintélyében nem kisebb része volt az őszinte baráti érzéseknek, amelyekkel politikai ellenfelei is adóztak, mint annak az általános tiszteletnek, amelyet politikai egyénisége mindenkor keltett.

Emlékszem úgy a hetvenes évek végéről, hogy Eötvös Károly, ki akkortájt még nem emelkedett a vajda tisztességére, de alighogy a szélsőbalhoz átjutott, egyszerre a vezérszónok és vezérpubliczista babárait szedegette, azt

lan egészkep tekinthető csupán és ki van zárva, hogy egyazon javaslat bizonyos rendelkezései sürgősség szerint is, mások ellenben csak a rendes módon legyenek tárgyalhatók.

Ez a felelet tisztelt politikusi és újságíró barátaim arra, amit Önök a „quid juris“ kérdésében álláspontom ellen, sőt tán személyi élelem is irtak. Ez az egyszerű, ez az igaz, ez a „tán sajnos“ valóság. Nem arra hárul a könnyelműség és ötletezés vádjára, aki ezt a szinte vitássá nem is tehető jogi álláspontot vallja, hanem arra, aki esetleg tudva, esetleg „tudatlanul“ azt állítja, hogy a szeszadó felszabadult a maga egészében s így az már sem részben, sem egészben nem közös egyetértéssel intézett ügy, sürgősen is tárgyalható. (!)

Nem oda Buda. A miniszterelnök bölcsen tette, hogy a közjogi vitaközösbe nem ment bele, hanem mint „felesleges“ vétette le az indítványt. Ami ebből korántse következtethető, hogy nem látta volna Wekerle a közjogi akadályt is és hogy másképp értelmezné a házszabály 252. §-át mint én, aki véletlenül éppen szerzője és indítványozója vagyok ezen házszabályi rendelkezésnek és egy kicsikét jogosítva is vagyok annak konkrétusabbra való magyarázására.

A sürgős tárgyalás tehát erre a szeszadójavaslatra jogszerűleg nem is volt lehetséges, de felesleges is volt. Ezt fényesen beigazolta a mai nap, amelyen a szeszadójavaslatról szóló törvényjavaslatot részleteiben is elfogadták. Sürgősség nélkül is elég sürgősen.

Budapest, június 27.

A miniszterelnök Horvátországban. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök július hónapban Horvátországba utazik. A miniszterelnök a vrdniki bányákat tekinti meg, amelyeket a magyar kormány most a tavaszszal vásárolt meg. A miniszterelnök ma délelőtt hosszabban beszélgetett Babics-Gyalszky Ljuba horvát képviselővel, amelynek folyamán meghívta őt, kísérelje el horvátországi útjára.

szokta mondogatni: Addig maradok ezen a hortobágyi csikós-parton, ameddig Mocsáry lesz az elnöke. Ezt az a vajda mondotta, ki tudvalevőleg társalgási modor dolgában az ultrakedélyesség legkifejezettebb típusa.

Ma Mocsáry Lajos már nyolczvanadik évét is meghaladta. Olyan kor, amely a közéletben az értelmi hatalomnak utolsó megdicsőítése. Olyan kor is, amely az igazi politikai jellemet patriarká-avatással szenteli meg. Mocsáry Lajoson ezen a nevezetes mesgyén túl is az aggnak semmi gyengesége nem futatkozik. Még fizikai tekintetben sem. Első ifjkorából maradt olyan lábba, mely járását bizogóvá teszi és mostanában hosszabb sétáihoz két botot is szokott használni. Azért a gyönyörű andornaki parkban naponta kétszer is órahosszat elsétál nyugodt, egyenletes járással, biztos mozdulatokkal. Nincs is semmi részben olyan patriarká ki-nézése, ahogy a biblikus képek nyomán elképzeljük, legfőképpen, hogy keskeny arca körül galambös körszakállát, amelyet azelőtt egészen rövidre nyírva viselt, kissé hosszabbra is engedi nőni. Irói kedve talán még nagyobb, mint valaha, ha nem is érvényesítheti mindenkor a neki tetsző és megfelelő módokon. Birálati érzéke még az új, előre nem látott helyzetekkel szemben is megtalálja a legközvetlenebb szempontokat, hogy akármelyik napi publicista megirigyelhetné és szelleméből ma is frissen buzog a szelid humornak ere. Akár beszél, akár ír, min-

A belügyminiszter és a nemzetiségek. A Lupta című román lap azt írta, hogy a belügyminiszter a főbb közigazgatási tisztviselőkhöz bizalmas körrendeletet intézett, melyben meghagyja, hogy a közigazgatási tisztviselők a működésük területén lakó nemzetiségek nyelvét három éven belül tanulják meg. Illetékes helyről közlik a Budapesti Tudósítóval ezzel szemben, hogy a Lupta híréből egy szó sem igaz, a belügyminiszter ilyen rendelkezést semmiféle körrendeletben vagy intézkedésben nem tett és a közleményben említett kérdésben az 1907. évi 152.635. számú belügyminiszteri körrendelet óta, mely annak idején a Belügyi Közlönyben és ennek révén a napilapokban is megjelent, semmiféle újabb rendeletet ki nem adott.

A szeszadó-javaslat módosítása. A képviselőház ma befejezte a szeszadó-javaslat tárgyalását. A horvátok nem folytatták a megkezdett obstrukciót, s így elhárult az akadály annak, hogy ez a javaslat tető alá kerüljön. Ausztriában azonban még nincsen biztosítva a javaslat sorsa. Bécsi politikai körök véleménye szerint csak a jövő hét elején lehet majd tisztába jönni afölött, hogy lehetséges lesz-e a szeszadó parlamenti tárgyalását keresztülvinni. A lengyelekkel úgy látszik már létrejött erre nézve a meg-egyezés, míg a szociáldemokratákkal fölmerült nézeteltéréseket még nem sikerült elsimitani. A lengyelek klubja már tegnap formulázta a szeszadóra vonatkozó követeléseit és valószínű, hogy a kormány azokat messzemenő természetű és költséges voltak dacára, elfogadja. A házberadó és a házostályadó mérséklését a parlament elé terjesztendő új adónovella fogja magában foglalni. A lengyelek, az esetben, ha e követeléseket elfogadják, hozzá fognak járulni a szeszadó emelésének megszavazásához. A szociáldemokratákkal is tárgyalások folynak bizonyos szociálpolitikai követelések miatt. A szociáldemokraták első sorban azt követelik, hogy a kormány a munkásbiztosításról szóló törvényt mielőbb terjeszse elő és vállaljon jóállást, hogy annak első olvasását azonnal keresztülvizslik. Ha a pártokkal való meg-egyezés sikerül, a szeszadójavaslatot nem provizorium alakjában, hanem végleg elintézik. A nehézségek azonban még nem szűntek meg és erről csak a jövő héten lehet bizonyosságot szerezni. Ez a körülmény volt az oka annak, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház mai ülésén a szeszadótörvényjavaslat részletes tárgyalása folyamán a 123. szakaszhoz módosítást nyújtott be, amely gondoskodik arra az esetre, ha az osztrák parlamentben a szeszadójavaslat nem válna szeptember elseje előtt

den itéletében az a tisztaság és az a józanság, amely politikai gondolkodásának alapjellege volt pártvezér korában is, amikor körülötte sokszor a zavaros indulatok gőzölögtek.

Ez a mi patriarkánk. Teljes magyar jellem, szép méltóságos öreg ur. Az a fajta, amelyet az angolok „grand old man“ czimzéssel tüntetnek ki. Az országos közvéleménnyel szemben az ő mai helyzetét olybá lehet talán nézni, mintha a pusztaság prófétája volna. Mocsáry Lajos patriarká tisztessége a távolabb állók szemében remeteségnek is tűnhetik fel. De ennek a remetemagánynak ott az ősi kuriában virágos a kerete; az ősz patriarkát a kicsi, de felette kedves családi kör veszi körül. Egyetlen fia halála óta a gazdaságot unokája, ifj. Mocsáry Lajos vezeti, egy komoly gondolkozású, képzett ifjú, ki nemrégiben bájos, nagy-műveltségű feleséget hozott a házhoz. A derült bizalomnak levegője, mely ezt az egész házat körüllegli, úgy tetszik, még valami különös immunitással is vértelje fel a nemes patriarkát minden sebzés ellen, amely a pillanatnyi politikai küzdelmek olykor aljas és kíméletlen fégy-vereiből származhatnak.

Ki tudja, hogy ez a nagy nemzeti hit, mely az ilyen ősi házából folyton a jövő felé áramlik, még micsoda mélyeséges és a föld alatti szerteágazó gyökerekből szívja a tápláló és üdítő nedveket?

törvénynyé. A módosítás egész szövegében így hangzik:

Jelen törvénynek a szeszadó tételeire (1. §), a különböző adóra (2. §) a szeszadó alóli mentességre (4. §), a mezőgazdasági szeszadók részére engedélyezett kedvezményekre (5. §), a kiviteli jutalomra és adóvisszatérítésre (6. és 7. §), továbbá a termék alkohol-mennyiség megállapítására és a szeszadók felosztására (29—34. §), valamint a főzőkészülék termelőképesége szerinti átalányozásra (35—47. §) és a megváltásra (48. §), ugyszintén az adó esedékességére és annak hitelezésére (76. és 77. §-ok) vonatkozó határozmányai, végül a 7. fejezet második és harmadik részében a 102. §-ban, a 104. §. 9. pontjában, a 109. és 110. §-ában az ötödik, hatodik és hetedik részében foglalt büntetési határozatok csak akkor lépnek hatályba, ha a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokban hasonló intézkedések lépnek egyidejűleg tényleg érvénybe. Addig a fent említett tárgyakra vonatkozólag a jelenleg érvényben levő törvényes határozmányok, az 1901. évi XIII. t.-czikk pedig azzal a módosítással nyer alkalmazást, hogy a szeszadópótléknak tétele (1899. évi XXIV. t.-cz. 1. §) 20 fillérrel emeltetik s ezen felemelésnek megfelelően az 1908. évi szeptember 1-én meglevő készletek után minden hektoliter fok (liter) alkohol után 20 fillérnyi pótdadó jelen törvény 121. §-ának első pontjában foglalt határozmányoknak megfelelő módon beszedendő; továbbá azzal a módosítással, hogy a szeszadó-pótlék visszatérítésének tétele az 1899. évi XXIV. törvényczikk 4. §. 1. pontja alatt említett esetben 15 fillérre, a második pontja alatt említett esetben 30 fillérre felemeltetik. Abban az időpontban, melyben jelen törvénynek feltételeken függőben tartott határozmányai is életbe léptek, ezen határozmányok életbeléptetésének napján meglevő készletek után minden hektoliterfok (liter) alkohol után 30 fillér pótdadó fizetendő, melynek beszedésére nézve ugyancsak jelen törvény 121. szakaszában foglalt határozmányok nyerne alkalmazást azzal, hogy a magyar szent korona országainak területére jelen törvénynek feltételeken függőben tartott határozmányainak életbeléptése előtt átutalt, ide azonban csak az említett határozmányoknak életbeléptése után beérkezett alkoholmennyiségek után hektoliterfokonként 50 fillér pótdadó fizetendő. A szeszkontingens az 1908—1909-iki termelési időszakra 808.701 hektoliterben állapították meg, mely mennyiség a jelen törvény 81. és 82. szakaszában foglalt határozmányok szerint az egyes mezőgazdasági és ipari szeszadók között felosztandó. Felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy ezen az alkoholmennyiségen felül további 44.299 hektolitert azok között a szeszadók között, melyek az említett felosztás szerint részese-dési alapjuknál kisebb kontingensben részesültek, az 1908—1909-iki termelési időszakra a jelen törvény szerint jutó egyéni kontingensük arányában havi részletekben akképp oszthasson ki, hogy a mezőgazdasági szeszadóknek az egész termelési időszakra nekik járó mennyiségnek havonta egyynolczada, az ipari szeszadóknek havonta egytizenkettede jusson.

nézeteit a mai politika részleteiről, emberekről és dolgokról előadja. Nagyban és egészben ismeretesek is ezek. Csak annyit akarnék mondani, hogy nagyon számot ad magának az országot mozgó kérdésekről és ami különös egyéni kiválóság, nézetei a függetlenségi elv szempontjából erős és szerves egységbe vannak foglalva. Hányan vannak pedig a ma vezérszerepet játszó közöl is, akiknek politikai nyilatkozásai csak amolyan alkalmi, egymáshoz nem illeszhető töredékek, különböző színű foszlányok? (Hogy azokról ne is beszéljünk, kiknek a függetlenségi elv csak czifra papirosetikett, melylyel mindenféle hamisított árut szeretnének forgalomba hozni.) Vajon nem borzadunk-e meg, ha csak úgy véletlenül egyszer-másszor mégis rágondolunk arra, hogy éppen az a parlamentáris kormányzat, amelynek az ősi szabadság talaját du-sabb és nemesebb virágtenyésztetre kellett volna megtermékenyítenie, nem is több mint egy emberöltő alatt, micsoda végzetes rombolást művelt a magyar közélet dicsőbb hagyományai-ban és különösen mily csalásulást okozott a politikai jellemek általános mértékében? Hányan vannak most olyanok is, akik az erő, a tehetség, a nagyraihivatottság hírében állanak, de politikai magatartásukat belső lelki nehezék híján folytonos ide-odalengésbe ejti két külső motor: vagy a felülről kísértő udvari kegy, vagy az alulról vonzó újságreklám. Ki tudja

re (1. §), s mentességre ére engedé: li jutalomra a termel szeszfőzdék özőkészlék (35-47. §.) adó esedé. 7. §-ok) vo. második és 9. pontjái és hete- csak akkor n képviselt edések lép- a fent emli- érvényben. évi XIII. alkalmazást, évi XXIV. elemelésnek meglevő er) alkohol érvény 121. knak meg- a módosi- ésének té- 1. pontja dik pontja tik. Abban k feltétele- tbe léptek, apján meg- (liter) al- nek besze- szakasz- mazást az- ainak terü- ben tartott ide azon- élebelépte hektoliter- kontingens 701 hekto- a jelen tör- rományok szeszfőzdék énzügyimi felül to- szeszfőzdék nt részese- esültek, az n törvény ában havi i mezőgaz- időszakra olczada, az ede iusson.

mberekről egészben nek mon- nak az or- i különös ségi elv gbe van- ig a ma- kinek po- alkalmi, kek, kü- y azok- getlenségi l minden- rgalomba ha csak rágondo- táris kor- alaját du- lett volna egy em- blást mű- ományai- rozott a en? Há- az erő, a állanak, nehezek két külső ari kegy, ki tudja

Babes újabb cikkei.

írója: Mocsáry Lajos.

„A választási reform küszöbén” című alatt egy cikksorozat jelent meg nemrég a Telegraful Románban dr. E. B., Babes Emil (Argus) tollából. A fővárosi lapok alig vettek róla tudomást, ez már nálunk így megy; pedig amit a nemzetiségi lapok írnak, az Magyarország területén van írva s amit tartalmaznak, az a politikai magyar nemzet felét irányítja. De hát gróf Apponyi, ki a cselekvésben már messze túltett az „ultrasovén” báró Bánffy Dezsőn, hibáztatta egy legújabbban történet felszólalásában, hogy annyira „előtérbe lép a nemzetiségi kérdés”. Rákosi Jenő azt mondja, hogy „tulságosan sokat foglalkozunk a nemzetiségi kérdéssel”. Ugy látszik ez lesz a nemzetiségi kérdésben a legújabb jelszó, a nemakarás és nemtudás a homokba rejti a fejét, mint a struczmadár. Pedig, mint Heine mondja: „s ist eine alte Geschichte, doch bleibt sie ewig neu . . .”; egész politikánk a nemzetiségi kérdés körül forog.

Babes Emil nemzetiségi politikájának alapját az 1868-iki nemzetiségi törvény képezi; tehetséggel s nagy buzgalommal kapacitálja fajrokonait, a románokat, hogy hagyjanak fel azoknak a kétértelműségeknek hangoztatásával, melyeknek nincs komoly tartalmuk és céljuk, csakis taktikai okokból in terrorem populi hozatnak elő; hagyjanak fel a sajtóban és az országgyűlésen azzal a kötekedő, ingerlő, sértő modorral, melylyel semmi eredményt el nem érhetnek s melylyel csakis a hangulat s maguk a viszonyok elkésérisítését fokozzák. E helyett jelentsék ki, hogy részükről sans phrase elfogadják az 1868-iki alapot, ennek érvényesítése végett karöltve működjenek azokkal a mind számosabban jelentkező fajmagyarokkal, kik lelkiük mélyében meg vannak győződve afelől, hogy az 1868-iki alapon igenis meg lehetne szerezni az ország- nak a nemzetiségi békét.

Legújabb cikkében különösen arra ka-

Nem volna itt helyén, hogy Mocsáry Lajos ezt áttekinteni, ki bírja ezt egészében végignézni?

És én újra szemem elé idézem a nagy andor- naki parkot, amelynek fái alatt többször magam is elandalogtam, gondolkoztam, vitakoztam. Micsoda ősi fák és fasorok vannak ott? Juharék, vadgesztenyék, jegenyék, gyümölcsfák, amelyeket Mocsáry Lajos, a mi patriarkánknak nagy- atya és dédatya ültetett. Olyiknak vastag tör- zset három ember sem tudná kiterjesztett kar- jaival átfogni. Ott sétál naponta, miután a Buda- pestről érkezett újságokat elolvasta és napi hí- reiket, felújít szennázcióikat, pörlekedéseiket és szellemeskedéseiket lelkén átszűrte, sétál nap- fényben és esőben egyaránt Mocsáry Lajos, az elvek törhetlen veteránja. Ha a sok újság hirkoty- valéka bizony elégszer keserűvé teszi is hangula- tát, a százados fakoronák alól más szellemek szó- lálnak meg, már tartósabb kommentárokkal látják el a napi eseményeket. Ezek sugallják az erős meggyőződéseket és lehellnek biztos megnyug- vást, törhetetlen reményt a hirtelen csalódások után is. Mert a természet örök igazságával hir- detik a pillanatnyi politikai változások semmisé- gét a nemzeti élet nagy törvényeivel szemben.

Am ne higye senki, hogy ezzel az alkalmi emlékezéssel talán Magyarország hősi kultuszá- hoz akartam valami új adatot szolgáltatni, vagy akárcsak Mocsáry Lajos ismeretes politikai kré-

pacitálja Babes fajrokonait, hogy az udvar politikájában ne reménykedjenek. Elősorolja azokat a notórius történelmi tényeket, melyekből oly kézzelfoghatón kitűnik, hogy az udvar igenis kijátszsa időről-időre a nem- zetiségeket a magyar szabadságtörekvések ellen, azután mindig eldobja őket, mint a ki- facsart citromot. Módjában lett volna, mondja Babes, az udvari politikának az ab- szolut korszak alatt alaposan végezni azok- kal a szabadsági törekvésekkel, de az Erdélylyel, Temeser Banáttal, Woyvodínával tett ephemer kísérletek után csakhamar visszatért azon állandó maximájához, hogy Magyarország politikai egységét, a magyar- ság hegemoniáját megsemmisíteni nem akarja. Az udvari politika mindig csak odáig ment, hogy a nemzetiségeket pártfogással kecsgettette, azt mondhasa: én akartam segíteni, de a gonosz magyarok nem engedtek. Csakis ennek a hagyományos udvari nem- zetiségi politikának legújabb manifesztá- czióját látja Babes abban is, ami most a vá- lasztási reform körül történik és azért óva inti a románokat, hogy ebben épp oly ke- véssé reménykedhetnek, mint ama politiká- nak eddigi történelmi tényeiben. Lehet-e ko- molynak tartani akár egyik, akár másik részről olyan választási törvénynek létre- hozását, melylyel az általánosan elfogadott nézetek szerint a magyarság hegemoniája s majdan a magyar állam egysége szo- czialista vagy egyéb radikális elemek csat- lakozásával, a nemzetiségeknek lenne ki- szolgáltató? Az udvar nem akarja, mivel hagyományos politikájához a magyarság szupremáciájának és az ország egységé- nek megsemmisítése nem tartozik, a ma- gyarságtól pedig senki sem követelheti ész- szerűleg, hogy harakirit vigyen véghez, ön- gyilkosságot kövessen el.

Plausibilis, amit Babes az udvar nem- zetiségi politikájának a választási reform incidenséből való szerepléséről mond. A dinasztia hajdan nem tartotta szükségesnek, ha tehette volna is, hogy Magyarország ügyeinek intenzivebb kezelése végett az or- szág politikai alakján valami változtatást te-

dója mellett akarnám a toborzó dobot megütni. Politikai nézetek dolgában, legalább ami a füg- getlenségi elvből folyó következtetéseket illeti, nem egy ponton voltunk állandó ellenkezésben. A hősi kultuszra nézve meg éppen azt a véle- ményt merném kockáztatni, hogy a magyar közvélemény talán éppen a jelen napokban ha- lad át egy erős, de gyógyító lelki válságon, amely meg fogja szabadítani a veszedelmes idolatriáktól, az eszmék és eszmények hitének személyekkel való összefüggésétől. De ő maga, Mocsáry Lajos, aki törhetlen egyéni meggyőződését szembe tudja szegezni az egész nemzeti közvéleménnyel, aki mint a független- ségi eszme régi és változhatlan képviselője el- vállalta még a pártjától való elszigetelés sorsát is, ő maga, saját feláldozása példájával tett tanu- ságot a személykultusz minden tulsága ellen. Hi- szem is, semmi személyi kultuszra nem lesz szükség avégből, hogy létrejöjjön az az új poli- tikai evolúció, amelynek útján a magyar közvé- lemény és Mocsáry Lajos újra találkozni fog- nak. Akkor mindnyájan tanúságot fognak tenni az elvek öröktiszta, örökhű hirdetője mellett. Addig is büszkén mutassunk ő rá, az általános ingatagság és elgyengülés korszakában rendü- letlen stoikus lélekre, a spártai és római jellemre és azonfelül igaz magyar hazafi-alakra.

gyen s annak belügyeivel sokat vesződjék; a török se bánta, ha az általa elfoglalt terü- letet a régi vármegyék a végvárakból ad- minisztrálják, csak neki a harácsot rende- sen beszolgáltassák. Most az újabb időben se érzi magát arra indítva, hogy ennek a dualisztikus delegációs állapotnak félre- dobásával Magyarország feldarabolásának, föderatív berepedezésének nyaktörő és min- denesetre nagyon vesződéses vállalatába fogjon; hiszen a 67-iki közösügyi rendszer, mint álcázott abszolutizmus, neki valóság- os gefundener Handel. Kivált amint leges- legújabbban funkcionál, midőn már oly tö- kéletességre vitetett, hogy Günther minisz- ter urnak még a kuriai biráskodás meghosz- szabbításának előleges szentesítése végett is Bécsbe kell szaladni. Valószínű az is, hogy az udvar beelégszik az ausztriai nem- zetiségi hecczcek közvetlen kezelésével, nem kér még a magyarországiakból is. Plausibilis, mondom, a Babes felfogása, de nem bizonyos, be fog-e teljesedni. Ki tudja, nem sikerült-e a magyar nemzet ismert je- les barátainak oda kapacitálni az uralkodót, hogy most van a legjobb alkalom békés- uton alkotmányos eszközökkel s a külföldi Björnsonok tapsai közt egyszer s minden- korra garaust csinálni azzal a megbízhatat- lan magyar fajjal. Vannak is gyanus körül- mények.

Majd meglátjuk, ha az az ominózus öszi ülősszak bekövetkezik. Az új választási tör- vénynek alapelvei, körvonalai már közké- zen forognak: pluralitás, olvasni, írni tudás, a kerületek valami új beosztása. Egy ilyen választói törvény, tekintve a mi tényleg lé- tező nemzetiségi viszonyainkat, logikus, a tényleg létező helyzet postulatuma. Követ- nének más nemzetiségi politikát, élénk bé- kességben a nemzetiségekkel, minden aggo- dalom nélkül behozhatnók az általános, egyenlő, titkos szavazatot, így, ahogy most vagyunk, plausibilis azon általános felfogás, hogy vele egyenesen ellenségeinknek szol- gáltatnók ki magunkat; ezt a hülyeséget senkinek szép szeméiert elkövetni nem fog- juk. A gonosznak átka — mondja, gondolom, Göthe — hogy folyton gonoszat kell szülnie. (Es ist der Fluch des Bösen, dass es fort Böses muss gebären). S ha csakugyan úgy lenne, hogy az udvar megtagadná az ilyen logikus választási törvényhez való hozzájá- rulását, ha ennek folytán az a kérdés állana elő, hogy lesznek-e, akik az udvar inye sze- rint választási törvény keresztülvitelére is vállalkoznak: akkor elég kritikus helyzet fog előállni, melyhez képest csupa kedé- lyesség volt mindaz, amin eddig átmentünk. De hát lássuk előbb a medvét.

Visszatérve Babes cikksorozatára: ő nemcsak tehetséggel, de lelkesen és követ- kezetesen küzd a nemzetiségi békének az 1868-iki alapon való létrehozásáért. Amit legújabb cikksorozatában mond, az fajro- konainak, a románoknak van mondva, de annál inkább érdemli meg magyar részről is a tel- jes méltánylást, mivel a kezdeményezés volt- aképpen minket, a magyarságot illetné, ahe- lyett, hogy mint a fent idézett nyilatkoza- tokból észlelhető, az illetők a kérdés elől egyenesen elbuihi akarjanak. Babesről pedig el lehet mondani, amit Zrinyi, a költő, Péter öcséséről mondott: „az én vitéz öcsém mind magyar, mind horvát, egyenlőn szereti mind a két hazáját”.

Minket illetné igenis a békekezdés kez- deményezése, mert a tényleg fennálló kép- telen helyzetben hátrafelé süllhet el a legbe-

csületesebb, legőszintébb törekvéseknek puszkája is. Minél világosabban, tökéletesebben demonstrálja Babes a románok előtt az osztrák udvari politikában való reménykedés hiábavalóságát, annál plausibilisebbé válhatik széles rétegekben illetően okoskodás: Auszriától nincs mit várunk, mit várhatunk a magyaroktól, látjuk: tehát nincs más mód, nem lehet más program, mint Dákórománia. Magunkra vessünk, ha a nemzeti-ségek háborgó érzelmeit az Acheronta movebo képtelenségei felé irányítják.

Kapuzárás előtt.

— Az utolsó feladatok. —

Budapest, június 27.

Eseményekben és eredményekben egyaránt gazdag parlamenti ülészak ér véget a jövő héten. Az utóbbi időben már nagyon is észlelhető volt a képviselőház kimerültsége s a képviselők nem is titkolják, mennyire örülnek, hogy a hét közepén végre hazamehetnek. A szeszadó-javaslat tárgyalását ma befejezték és a kormány már meg is állapodott a képviselőház elnökségével a Ház további munkarendjéről. A munkásházakról, a kuriai bírósági törvény meghosszabbításáról, a birtokrendezésről szóló törvényjavaslatokat és a végrehajtási novellát fogja még tárgyalni a képviselőház s ezzel befejezi a nyár előtt működését. Ezekkel a törvényjavaslatokkal amelyek közül csak a végrehajtási novella fog talán két napot igénybe venni, csütörtökön véget ér az érdemleges tanácskozás. Azután a főrendiház tárgyalja le ezeket a javaslatokat s a főrendiház üzenetének átvételére összehívott formális ülés fogja befejezni a nyári ülészakot.

A most záruló parlamenti munka-szak legjellemzőbb külső mozzanata az új rend, melyet a házszabályok szigorítása teremtett meg. Anynyit már az eddigi tapasztalatok alapján is meg lehet állapítani, hogy a parlament munkaképessége csak nyert az új rend által. A házszabályok végleges revíziójára csak a választójogi reform utáni időben kerül a sor, de legalább addig is sikerült a nemzetrontó kisebbségek kerékkötő törekvésével szemben a nemzeti akarat érvényesülésének biztosítékot teremteni. Csak a módosított házszabályok tették lehetővé az egyre megújuló obstrukciós törekvésekkel szemben a költségvetés gyors elintézését. Így végezhetett a parlament újabb a vasúti beruházásokkal, a büntető novellával, az ügyvédek nyugdíjintézetéről szóló javaslattal, a nagyjelentőségű közegészségügyi javaslattal, mely a községi és körorvosokról szól, az ingyenes népoktatásról szóló korszakos reformjavaslattal, egy az állattenyésztés fejlesztésére irányuló javaslattal s egy csomó kisebb kérdéssel és ma a szeszadó-javaslattal.

Az őszi ülészakra, amely szeptember második felében fog kezdődni, a jelentések és kérvényeken kívül a törvényjavaslatoknak egész sora marad. Ezek:

A kivándorlásról a belügyminiszter javaslata.

Az állami számvitelről szóló 1897 : XX. t.-cz. 85. §-ának módosításáról a miniszterelnök javaslata.

Budapest fő- és székváros fejlesztéséről és háztartásának rendezése végett teendő állami intézkedésekről a pénzügyminiszter javaslata.

A csekkről az igazságügyminiszter javaslata és ezzel kapcsolatban a magyar kereskedelmi csarnoknak erre a javaslatra vonatkozó kérvénye.

A vízi beruházásokról a földmívelésügyi miniszter javaslata.

A kereskedelmi fizet át ruházásáról az igazságügyminiszter javaslata.

A polgári perrendtartásról az igazságügyminiszter javaslata.

Az uzoráról és káros hitelügyletekről szóló 1883 : XXV. t.-cz. módosításáról és kiegészítéséről az igazságügyminiszter javaslata.

A gazdasági népoktatásról a vallás- és közoktatásügyi miniszter javaslata.

Fiume, Zágráb és Pozsony városok kölcsönéről a pénzügyminiszter javaslata.

És végül az adó reform, nevezetesen:

A földadókataszter kiigazításáról és a földadó százaléknak megállapításáról a pénzügyminiszter törvényjavaslata.

A házadóról a pénzügyminiszter törvényjavaslata.

A tőkekamat és járadékadóról a pénzügyminiszter törvényjavaslata.

Az általános kereseti adóról a pénzügyminiszter törvényjavaslata.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról a pénzügyminiszter törvényjavaslata.

A jövedelemadóról a pénzügyminiszter törvényjavaslata.

A közszolgáltatások egyesített kezeléséről a pénzügyminiszter javaslata.

Munkája tehát lesz ősszel is a parlamentnek, bár az őszi ülészaknak, amely a mostani ciklus legjelentősebb időszaka lesz, nem ezek a javaslatok adják meg a jelleget. Ugy, amint a múlt őszi ülészaknak a kiegyezés, a most befejeződőnek a házszabályok módosítása adott jelleget, a jövő őszi ülészak a választói reform jegyében fog állani. Gróf Andrássy Gyula bejelentette, hogy az új választói törvényt az első hónapban benyújtja s annak lehető gyors elintézését az egész ország sürgetni fogja. De folytatni kell ősszel a bank-kérdés tárgyalását is és az adó reformot is tető alá kell hozni. Nemkülönböztetve élénken fogják foglalkoztatni a politikai köröket a katonai kérdések is, amelyek ügyében a szünet alatt bizonyára beható tárgyalásokat fog folytatni a két kormány.

Mindezeket a kérdéseket a fuzió szempontjából fogja a kormány előkészíteni, hogy az általános választói jog megalkotásával teremtett új helyzet minden irányban rendezett viszonyokra találjon. Ennek a törekvésnek sikere ősszel fog kitünni s így az őszi ülészak valóban korszakos jelentőségű lesz az országra.

Budapest, június 27.

Wekerle pihenése. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután dányosi birtokára utazott. A miniszterelnök kedden újból a fővárosban lesz.

A főrendiház bizottságából. A főrendiház egyesült pénzügyi valamint közgazdasági és közlekedésügyi bizottsága 1908. július 1-én, szerdán, délelőtt 11 órakor ülést tart. A napirend a következő: 1. Az állattenyésztés fejlesztéséről. 2. A szeszadóról. 3. A Budapest székesfővárosban és a környékén állami költségen létesítendő munkásházakról szóló törvényjavaslatok tárgyalása. Ezen bizottsági ülést követőleg a közgazdasági és közlekedési bizottság külön tárgyalja a Berlinben 1906. évi november hó 3-án kötött nemzetközi radiotelegráf egyezmény beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot.

A horvátok köréből. A szeszadójavaslat letárgyalása után a horvát képviselők ma valamennyien hazautaztak. A horvát politika terén ezzel rövid időre szünet állott be, mert az aratási munkákra való tekintettel július hó folyamán a horvát képviselők nem szándékoznak népgyűléseket tartani, hanem csak augusztusban, amikor beszámoló beszédekben fognak a helyzetről nyilatkozni. Kétségtelen, hogy a horvát képviselők békésebb hangulatban távoztak most a magyar fővárosból. Azon előzékenység, melyet Wekerle miniszterelnök a szeszadójavaslat tárgyalásánál Horvátország gazdasági érdekei iránt tanúsított, a horvátoknál azt a benyomást keltezte, hogy az őszi ülészak megnyitáig talán mégis alkalom fog kínálkozni, hogy az ellentétek kiegyenlit-

tessenek. Az idei silány termés folytán Horvátország gazdaságilag súlyos válság előtt áll. A tavaszi vetések rendkívül silányak, ha rövid néhány nap mulva tartós eső nem áll be, a takarmányhiány a marhatenyésztést katasztrófával fenyegeti. Már most is tetemesen leszalott a marha ára. Horvátország ennélfogva, inkább mint valaha, utalva lesz Magyarországra. A horvát képviselők nem is mulasztották el, hogy a miniszterelnököt a horvát gazdasági viszonyokról alaposan informálják, mely információkat a miniszterelnök jó szívvvel fogadta.

A magyarországi szerbek szervezkedése. Ujvidékről jelentik, hogy a délmagyarországi szerbek ma délelőtt értekezletet tartottak, melyen a hazai szerbek közül számosan vettek részt. Az értekezleten, mely főként a szervezkedés kérdésével foglalkozott, dr. Polit Mihály elnökölt. Hosszas tanácskozás után elhatározták, hogy bizottságot küldenek ki, melynek feladata lesz, hogy az 1895-iki nemzetiségi kongresszus határozatai alapján a szerb pártok összpontosítása iránt javaslatot tegyen.

A hazafias papság és a pánszlávizmus. A nagyszombatvidéki espereskerület papsága tegnap Ikrényi Mihály gerenceséri esperes-plébános elnökségével Zavar községben tartotta meg rendes gyűlését, mely kiválóan a tót nép körében észlelhető mozgalmakkal foglalkozott. Ikrényi esperes hosszasan ismertette azt a romboló hatást, melyet a pánszlávizmus a tót népre gyakorol. A pánszláv izgatók és hírlapok által befolyásolt tót nép az utóbbi időben nem tiszteli többé papját és nem hallgat szavára. Óriási feladat vár ezért a katolikus lelkészekre. Ők vannak hivatva, hogy a félrevezetett tót népet felvilágosítsák. Az egyébként vallásos katolikus tót nép körében oly eszmék kerekednek felül, melyek veszedelmesek a házra és a vallásra. Az esperességi kerület több lelkésze szólalt fel és végül abban állapodtak meg, hogy a nép felvilágosítására a lelkész-kedő papságnak fokozott igyekezzel kell működnie. Egyben elhatározták, hogy a katolikus hazafias tót sajtó támogatására fogják lelkész-társasáikat felkérni.

A nemzetiségi képviselők értekezlete. A nemzetiségi képviselők ma délután értekezletet tartottak Mihályi Tivadar elnöke alatt. Az értekezlet tárgyát a napirenden lévő törvényjavaslatokon kívül a pártszervezés dolga képezte.

Az interparlamentáris magyar csoport ülése. Az interparlamentáris Unió magyar csoportja július hó 1-én, szerdán, délután 4 órakor a képviselőházban ülést tart, amelynek napirendje a Berlinben szeptember hónap folyamán tartandó interparlamentáris konferencián való részvétel megbeszélése. Ezen az ülésen fog beszámolni utjáról Nagy Emil országgyűlési képviselő, aki a magyar csoportot a berlini konferenciát előkészítő Conseinnek a múlt hónap folyamán Brüsszelben tartott tanácskozásain a magyar csoport képviselőtében részt vett.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A debreczeni kulturpalota. Oláh Károly városi tanácsos lelkes agitálására Debreczen városában mozgalom indult meg egy közművelődésügyi palota felállítása érdekében. A város 150.000 koronát szavazott meg erre a célra. Most gróf Apponyi Albert kultuszminiszter tegnap leiratban arról értesítette a várost, hogy örömmel veszi tudomásul áldozatkészségüket és kijelenti, hogy a kulturpaloták közül legelőször Debreczenben óhajta felépíteni a közművelődésügyi palotát, még pedig államsegélyvel. A kért 100.000 korona segélyen kívül még szívesen utal ki tárczája terhére annyit, amennyi a palota felépítésére szükséges, de kiköti, hogy a palota építési tervét a tanács sürgősen készíttesse el s küldje meg a miniszteriumnak felülbírálás végett. A miniszter leiratáról Oláh Károly tanácsnok a június 30-án tartandó közgyűlésen tesz jelentést. A palota elkészítésének tervére országos pályázatot fognak hirdetni.

Sepsiszentgyörgy városi közönsége a múlt évben megbizta a Ganz-féle villamosgyárat nagyobb szabású városi elektromos mű építésével. A villamos művet tegnap vette át a város és avatta fel. Az ünnepélyen jelen voltak Elekes Béla főispán, Hollós József műszaki tanácsos a kereskedelmi miniszteriumból, az egész városi képviselőtestület Gödri Ferenc polgármesterrel az élén, a szomszéd városok és községek kiküldöttei és dr. Ripka Ferenc, a Ganz-cég főtitkára. Az elektromos mű a köz- és magánvilágítást látja el, de főként a kisipar érdekeit fogja szolgálni.

A t. Házból.

I. Az átmenet.

Tegnap még idegesen nyugtalan, részint pedig sivár és kellemetlen volt a hangulat. A horvátok még obstrukcióra készen fondorkodtak, hogy legalább megmutassák, mennyire tőlük függ a szeszadó sorsa, meg a képviselők vakációjának sorsa egyaránt. Povedált egy-két nemzetiségi és sorra felállottak hosszú beszédekkel a balpártiak. Hiába magyarázták nekik, hogy a horvátokkal és a nemzetiségekkel szövetkezni nem lehet rokonszenves dolog, ők csak futták a maguk nótáját. Hisz a horvátok közt viszont azt portálták, hogy Wekerle elhitette velük, hogy az a hosszuhajú Nagy György tulajképpen egy lengyel zsidó és ennél fogva szégyelhetnék magukat a barátkozással. Beszéltek . . . beszéltek.

Következett azonban egy szóváltás és a szóváltásból lovagias affaire. S az affaire nem intéződött el csak úgy elnöki rendreutasítással és kimagyarázásokkal, ahogyan nyugodt viszonyok közt tán lehetséges lett volna, hanem mára kifejlődött a duellumig.

Párbaj, uraim, a szeszadó-javaslat vitájából. A kisüstből, a cseféréből, az adótételekből, a gyümölcstermelési statisztikákból, a feltöltésekből és ürmértékekből előkelekezett egy párbaj.

Ma délben aztán, mikor a képviselők a Házban megtudták, hogy Farkasházy Zsigmond és Tutsek Sándor párbajozni fognak, egyszerre észre lehetett venni, hogy minden gyorsabban megy. A jegyző mind szaporábban olvasta a szeszadó-javaslat paragrafusait és mind gyérebben jelentkeztek felszólalók. Az elnök egyre gyakrabban juthatott abba a kellemes helyzetbe, ami az elnöki feladatok között a legfontosabb, vagyis a legbecsesebb, hogy a Ház határozatait enunziálja:

— Elfogadtatik! A szakasz meg nem támadtatván, elfogadtatik.

Eleinte még szavazni kellett. Még a határozatképtelenség konstatálásával fenyegetöztek. De később mindinkább beletörődtek, hogy ne legyenek szavazások és hogy az utókor előtt titok maradjon, hogy hány képviselő szavazta meg a szeszadó felemelését.

Igy a déli órák eléréseivel megtörtént az átmenet a heves vitából, az obstrukciós szinezetű akadékoskodásból a normális részvétlenségig, az idegességből a megnyugvásig, a vakáció miatt való kétségektől az újabb reményességig.

Mi szerezte az átmenetet? Mondhatnók és megmagyarázhatnók sorra, hogy eképpen kellett történnie. A horvátokkal kompromisszumot csináltak. A nemzetiségeknek más dolguk akadt. A balpárt kifáradt. Fel lehetne sorolni a kormány részéről tett engedményeket és módosításokat, amelyek megnyugvást szereztek. Még azt is konstatálni lehetne, hogy akármilyen nagy a kánikula, a kormány képes fellelegrafálni és összegyűjteni a maga többségét, mely szavaz és eltakar, sürgősséget mond ki és ülést hosszabbít. (Már egyszer együtt voltak ily célra, amikor nem is kellett.)

Hanem ezeket az argumentumokat könnyen mellőzhetjük, mert nagyon egyszerűek és nagyon természetesek.

Ellenben kereshetünk és találunk más okokat. És különösen ráakadunk kettőre, amint következik:

1. Először a párbaj-ügy, amelyről a bevezetésben szólottunk. A fórumon majdnem elfeledtek róla, hogy már régen nem volt képviselőházi összeszólalkozásból eredő párbaj. Csaknem megtörtént, hogy ez a politikai szezon be-

záródik párbaj nélkül. Mily vétkes mulasztás lett volna, a hagyományok mily durva megsértése. Oh, a képviselők érezték, hogy hiányzik valami, érezték, csak nem tudták felfedezni, hogy mi az. Érezték, hogy valami egyéb ok miatt nem jöhet a vakáció és nem a beszélő kedv miatt. Hogy valami mulasztás terheli őket. Mi lehet? Mi lehet?

És amikor ma megtudták, hogy párbajra karbolozzák a kardokat, megkönnyebbülve sóhajtottak fel:

— Ez az!

Pereghettek aztán a paragrafusok. Sőt legtovább egyedül a párbajidő kitűzése előtt Farkasházy Zsigmond állott a helyén. Még félhárom órákor is beszélt és megcsinálták ezt a bonmot-t:

— Farkasházy addig beszél, amíg csak a segédek el nem kiáltják, hogy „En garde!”

De van más magyarázat is az átmenetre.

Az osztrákok. Hogy az osztrákok még eddig nem jelentkeztek határozottan a magyar kormány tervének a megakadályozására. Lehetséges volna-e, hogy Magyarországon csinálhassanak valami olyast, amibe az osztrákok bele ne kellemetlenkedjenek. Igaz ugyan, hogy „felmerültek” pár nappal ezelőtt és hallani lehetett, hogy a kormány tervéből nem lesz semmi, mert Ausztriában nem fognak megszavazni oly javaslatot, ami nélkül Magyarországnak kára keletkeznék. Az osztrák kormány hitetgette, csalogatta a magyart. De az osztrák Reichsrathban inkább könyveket vagdosztak az egymás fejéhez, semhogy a magyarok javára cselekedjenek. És mára kitűnt, hogy az osztrákokban most sem lehetett bízni. Délben megtudta a magyar kormány, hogy hiába várja az osztrákok javaslatának a megszavazását. És ekkor jutott eszébe a magyar parlamentnek, hogy ez az átmenet hiányzott: az osztrák becsapás. És aztán ma Wekerle kénytelen volt egy új szakaszt benyújtani, amelyik átmeneti intézkedésekről szól, nehogy az osztrákok furfangja és akadályoztatása miatt Magyarország nagyon megkárosodjék.

Igy aztán normális helyzetbe jutottunk. Volt obstrukciós hajlandóságu vita, volt horvát visoki saborezás, volt katalógusolvastatás, mezei hadak áprilisiáratása, volt affaire párbajosan és felütötte fejt az osztrák intrika.

Ezek után persze, hogy nyugodtan megszavazhatta a Ház délután három órára a szeszadó-javaslat legutolsó szakaszait is.

És több bizalommal nézhet most már a hátralévő pár javaslat sorsa elé, mert ezek miatt a hiányok miatt most már nem kell sok időt pocsékolni.

II. Ugron és Nagy György.

Ugron Gábor szemtől-szembe bírálta szokta Nagy Györgyöt, mint székelyföldbeli fiatal képviselőtársát, aki az ellenzéki kenyeret választotta és nagy karéjt vág belőle naponként. A bírálatot mások is meghallották és Nagy Györgynek különösen rosszul esett, hogy Ugron az ő beszédeit üreseknek, dagályosoknak és argumentumok dolgában hiányosoknak minősítette.

Ma aztán Nagy György szervezkedett. Szónoki versenyre akarja kihívni Ugron Gábort. A képviselők közt egyik csoporttól a másikig járt, hogy a vállalkozást támogassák.

— Menjünk el a székelyföldre, — proponálja Nagy György, — és álljunk ki akármelyik városban, vagy községben a piacra. A hallgatók ítéljék meg, hogy kettőnk közül kinek a beszéde tetszik jobban.

Nagyobb nyomaték kedvéért Nagy György elmondta, hogy egy időben éppen az Ugron Gábor beszédeit jellemezték következőképpen:

— Ugron Gábor úgy beszél, mint hogyha Kinizsi két karddal vágta volna el egy csirkének a nyakát.

Ez a jellemzés, a Nagy György vállalkozásának a hírével együtt eljutott Ugron Gáborhoz, aki aztán csak ennyi megjegyzést tett rá:

— Kinizsi malomköveket emelt, Nagy György meg kelepel, mint egy szélmalom.

A szesz-javaslatot megszavazták

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 27.

A közönség zöme a képviselőház mai vitája iránt is csak akkora érdeklődést tanúsíthat, mint amilyent a tegnapi iránt tanúsított. A szeszadó felemeléséről szóló javaslat szigorúan technikai részéről volt szó ma is; e részletek csak magukat a szeszgyárosokat érdeklik különösebben; hanem a mi már szélesebb figyelemre tarthat számot, az az, hogy a szeszjavaslatot részleteiben is elfogadták.

Nem egy-kettőre ment ez, az igaz; erős diskussziók, módosítások és indítványok tömegén kellett keresztülgázolni, míg a szép eredményhez eljutottak. A szónokok ma is a horvátok, nemzetiségek és balpártiak sorából regrutálódtak. A módosítók közé ma beállott Popovics Sándor államtitkár is; természetesen az ő módosítását elfogadták. Némi mozgalom volt észlelhető akkor, mikor a moslék-kivétel tilalmának megszüntetéséről volt szó. A képviselők nem értették meg az elnök kérdés-föltevését s így a miniszterelnök intenciója ellen szavazott; sőt maga Wekerle is velük szavazott. Miután lényegtelen dologról volt szó, a szenzáció nem volt nagy.

A 123. szakasznál a miniszterelnök nyújtott be módosítást, (mint átmeneti szakaszt), melynek az a célja, hogy gondoskodjék arra az eshetőségre, ha netalán Ausztriában nem szavaznák meg idejére a szeszadó felemelését. Ez az indítvány újból föltámasztotta a harci kedvet. A szeszvita összes ellenzéki szónokai és szakértői zajongtak és beszéltek. A többséget nem győzte meg a lárma; elfogadta a miniszterelnök módosítását. Ezzel be is fejeződött a disputa. Az utolsó paragrafust is megszavazták és a miniszterelnök felé hatalmas éljen szállott.

Két interpelláció is volt. Novoszel Mátyás horvát ügyben, míg Zanella Richárd a fumei raktárbérlet dolgában interpellál

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órákor. —

Elnök: Justh Gyula, később Návay Lajos.
Jegyzők: Szentkirályi Zoltán és Thorotzkay Miklós.

Az elnök: Megnyitja az ülést.
A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése és az elnöki előterjesztések után felolvasták az interpellációs könyvet, amelyben a következő újabb bejegyzések foglaltak: Hoffmann Ottó a „Korbács” című lapnak adott pausálé, Beniczky Ödön a rózsahegy papírgyár szennyvízvezetése tárgyában és Novoszel Mátyás egy horvát érdekügy tárgyában. Ezenkívül mára maradtak a multkorral elmaradt interpellációk.

Javasolja, hogy ha a szeszadó-javaslat az ülés végéig sem végez a Ház: három órákor térjen át az interpellációkra, ellenkező esetben félkettőkor. A Ház így határoz.

A szeszadó.

Folytatják a szeszadó-javaslat részletes tárgyalását.

A harminczhatodik szakasznál.
Farkasházy Zsigmond indítványozza, hogy saját természetéből mindenki adómentesen főzethessen harmincz liternyi szeszt.

Lorkovics Iván horvát nyelven szól a szakasz ellen

Az elnök kijelenti, hogy mivel a Ház az előző szakasznál már határozott mindenféle adómentességi kérdéssről, Farkasházy indítványát nem bocsátja szavazás alá. (Élénk helyeslés.)

A Ház a szakaszt Burdja Szilárd módosításával fogadja el.

A harminczkilenczedik szakasznál. Popovics Sándor államtitkár: A kormány nevében a gyümölcsstermelők érdekében módosítást ajánl. E szerint az 1.1-es fokozási tényező több mint 300 liter, de nem több mint 1000 liter legyen, az 1.2-es fokozási tényező több mint 1000, de nem több mint 2000, az 1.3-as fokozási tényező több mint 2000, de nem több mint 3000 liter legyen. Ezekkel a változtatásokkal a kisemberek érdekét kívánja szolgálni a kormány.

Maniu Gyula nem fogadja el a javaslatot. Nagy Sándor a módosított fokozási tényezőket még mindig nem tartja megfelelőnek. Javasolja a második és harmadik fokozási tényező kihagyását. Tiltakozik Farkasházyék állítása ellen, hogy ez a javaslat ront a kisüstösök helyzetén; éppen fordítva áll a dolog: a javaslat a kisembereknek nagy segítségükre van.

Farkasházy Zsigmond hozzájárul Nagy Sándor módosításához.

Hoitsy Pál előadó csak Popovics Sándor módosításához járul hozzá.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A kifizetőknél tett engedmények természetes következménye, hogy ebben a szakaszban is enyhítjük a fokozatokat. Ezeket arányosan kell megszabni, mert különben a nagy halak megeszik a kis halakat.

Mezőfi Vilmos közbeszél. Wekerle Sándor miniszterelnök: Már volt arra is eset, hogy a kis halak többet akartak falni, mint a nagy halak. (Derültség.)

(A Ház a szakaszt Popovics Sándor módosításával fogadja el.)

A 48-ik szakasznál. Nagy György attól tart, hogy ez a szakasz az embereket kiteszi a finánczok zaklatásának. A szakasz elhagyását indítványozza.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A gyakorlatban a pénzügyőrök zaklatásáról beszélni sem lehet. Hajlandó azonban az aggodalmak eloszlatására indítványt tenni.

Az elnök: Bocsánat, a vita be van rekesztve, indítványt tenni most már nem lehet. (Zaj.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Hát majd az elüljáróságokra lesz bízva. (Helyeslés.)

A szakaszt változatlanul megszavazták.

Az 51-ik szakaszt Lázár Pál módosításával fogadták el.

Módosítások.

A 78-ik szakasznál. Hoitsy Pál előadó javasolja, hogy a szeszkontingenst a pénzügyminiszter az érdekeltek meghallgatásával állapítsa meg.

Magdics Péter horvát kifogásokat sorol föl. A Ház a szakaszt az előadó módosításával fogadja el.

A 83-ik szakaszt az előadó és Máriássy Mihály módosításával fogadták el.

A 84-ik szakasznál. Mugesevics Vazul, Lorkovics Iván, Banjanin János és Magdics Péter támadja a tervezett intézkedéseket.

Farkasházy Zsigmond: Az ipari szeszgyárakat kárpótolni fogják az elvont kontingensért. Hogy ebből az államnak kára ne legyen, viszont a mezőgazdasági szeszgyárak fizessenek az új kontingensért.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Magasabb közgazdasági érdekek követelik, hogy intenzívebb mezőgazdasági termelésre térjünk át. Ezzel függ össze, hogy át kell térnünk a mezőgazdasági szesztermelésre. A miket Farkasházy most fölhozott, azokra már az általános vita során válaszolt. Csakugyan méltányos volna, hogy a mezőgazdasági szeszgyáraktól a kontingensért jövedelmet szedjenek, de a mezőgazdaság fejlesztése érdekében kell díjmentesen kiosztani a kontingenst, mert egyébként mezőgazdasági szeszgyárak egyáltalán nem létesülnek.

A szakaszt a Ház változatlanul elfogadta.

A 86-ik szakasznál. Surmin György módosítást terjeszt elő.

Farkasházy Zsigmond azt mondja, hogy ebbe a szakaszba a Gschwindt-gyár érdekében rendelkezést vettek föl. Ez alkalmas lehet a kormány meggyanúsítására, a mire semmi szükség sincs. (Mozgás.) Kéri ennek a pontnak elhagyását.

Popovics Sándor államtitkár: Elmondja a Gschwindt-gyár kitelepítésére irányuló mozgalom történetét. Mikor szóló a fővárossal tárgyalt, nem mondta, hogy az államnak kára lesz a kitelepítésből. Elvégre az államnak tökéletesen mindegy, hogy a 9000 hektoliter kontingenst hol termeli a gyár. Most a szakasz rendelkezése szerint, ha önként szünteti is be a gyár a mostani helyén a szesztermelést, de a főváros igazolja, hogy ez közegészségi és tűzbiztonsági tekintetből történt, ez esetben kiviheti magával a szeszkontingenst. Elvégre a kontingens a jövőben ugyanis csökkenni fog. Mindaz, a mi ezen túl van, a mesék országába tartozik. (Élénk helyeslés.)

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadta.

A 89-ik szakasznál Hoitsy Pál, Máriássy Mihály,

Halász Lajos, Abraham Dezső, Surmin György, Nagy Sándor, Farkasházy Zsigmond és Wekerle Sándor miniszterelnök felszólalása után a szakaszt az előadónak a módosításával fogadták el, hogy aki önként ajánlja meg a kontingenst, annak 65 korona kárterítést adjanak, akitől meg úgy kell elvenni, 60 koronát. Elfogadták Máriássynak azt az indítványát is, hogy akitől megváltották a kontingenst, ne kaphasson újra ajándékba.

Az életbeléptetés ideje.

A 123. szakasznál

Wekerle Sándor miniszterelnök szólal föl. Az Ausztriával kötött kiegyezés szabad rendelkezést biztosított nekünk a szeszadótétel és a kontingens megállapítására nézve. Gazdasági okok mégis szükségessé teszik, hogy a mostani reform egyes intézkedéseit csak akkor léptessük életbe, ha Ausztria is hasonló törvényes rendelkezéseket tesz. Így a bonifikáció új rendjével nem hozhatjuk rosszabb helyzetbe szeszgyárainkat. Javasolja, hogy az átmeneti időre 1 korona 20 fillér adótétel hozzanak be, s hogy a kontingenst 45.000 hektoliterrel fölemeljék. Szükséges, hogy a kontingens-törvényt szeptember 1-én életbeléptessük, s az új kontingenst havonként adják meg. Mindezek alapján egy új törvényszakasz beiktatását javasolja, amely szerint a törvénynek a szeszadó tételéről, a különbözőzeti adóról, a kedvezésekről, a kivételei tilalomról, az átalányozásról és megváltoztatásáról, továbbá a büntető határozatokról szóló rendelkezései csak akkor lépnek érvénybe, ha Ausztriában egyidejűleg hasonló intézkedések lépnek életbe. Addig ezekben az eddigi törvény intézkedései maradnak érvényben; az új törvény egyebekben már az átmeneti időre is életbe lép. (Zaj a balpártiak részéről.)

Nagy György: Kifogásolja, hogy a miniszterelnök meglepetésszerűen hozza elő indítványát, amelyet egyszeri hullásra meg se lehet érteni. Igaza lett Farkasházy-nak, hogy a törvényt Ausztria miatt nem lehet életbe léptetni. Támadja a kiegyezést, majd indítványozza, hogy vegyék le a javaslatot a napirendről s csak ősszel tárgyalják tovább.

Mérey Lajos: Már a pénzügyi bizottságban megtanácskozták, hogy ha Ausztria késedelmeskedik a szeszadóreformmal, átmeneti intézkedésekre lesz szükség. Farkasházy fölfedezésének eredetisége tehát legalább is kétséges. Ha a magyar törvényhozás szolgailag alkalmazkodna az osztrákhöz s ha arra várna, hogy mit fog tenni az: ez volna az ország önrendelkezésének az elejtése. A ki a törvényt ismeri, megértette a miniszterelnök javaslatát is; aki nem értette meg, nem érti magát a törvényt sem. Az átmeneti szakaszt szükséges és szükségesnek tartja, anélkül, hogy azt, ami az új törvényben jó és üdvös, mellőzné. Elfogadja a javaslatot.

Farkasházy Zsigmond csatlakozik Nagy György indítványához azzal, hogy az új szakaszt nyomassák ki, osztsák szét és csak aztán tárgyalják.

Surmin György horvátul beszél.

Popovics Dusan halkán beszélt.

Az elnök figyelmeztette, hogy hangosabban beszéljen, különben megvonia tőle a szót.

Popovics Dusan továbbra is úgy beszélt, hogy hallani nem lehetett.

Az elnök erre megvonta tőle a szót.

— Zsvió! — kiáltották a horvátok!

Pihisy István indítványozza, hogy a javaslat tárgyalása halasztassék el.

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy Farkasházy indítványa elfogadhatlan, mert a kontingenst fel kell osztani. Ismétli röviden az új szakasz lényegesebb intézkedéseit. Ezeket mindenki megértheti. Ismétli, hogy a javaslatot Ausztriában is el fogják fogadni. Legrosszabb esetben provizórikusan. A benyújtott indítványok elfogadása által törvényen kívüli állapotot teremtenének.

Következett a határozathozatal.

A Ház többsége a miniszterelnök indítványát elfogadta.

A 124-ik szakasznál Manlu Gyula indítványt nyújt be.

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy azt az intézkedést tette, hogy 500 személyre egy kocsmát essen. Különb is szándéka a kocsmák csökkentése, sőt a vasárnapi munkaszünetek ügyében is tárgyalásokat folytat. De lehetetlen Maniu indítványának tulszigoru és inhumánus részleteit elfogadni. Kéri az eredeti szakasz elfogadását.

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadta.

Ezzel a javaslat tárgyalása részleteiben is véget ért.

Wekerlet megéjlenézték.

Ezután megállapították a legközelebbi ülés napirendjét.

Ennek megtörténte után öt percz szünet következett.

Az Interpellációk.

Szünet után következtek az interpellációk.

Novoszel Mátyás horvát helyi érdekű dologban interpellált.

Zanella Richárd az államvasutak fiunei raktárberletének felmondása ügyében interpellált.

Több interpelláció nem lévén, az ülés félnégy órakor véget ért.

Anglia ellenünk.

— Aehrenthal balkezes balkáni politikája. —

Budapest, június 27.

A „Daily Telegraph“ című angol ujság, az angol külügyi kormány félhivatalos szócsöve, éles támadást közöl Ausztria-Magyarország ellen, azzal vádolván a monarchia külügyi kormányzatát, hogy Ausztria-Magyarország a Balkánon és Macedóniában a vele megegyezésben levő nagyhatalmak rovására titkos czélokot követ. Ez a támadás újabb jelensége annak, hogy — hála Aehrenthal szerencsétlen külügyi politikájának — monarchiánk immár teljesen izolálva áll a nagyhatalmak között s az a jó egyetértésen alapuló együttműködés, mely Angliával és Oroszországgal szemben egészen a legutolsó időkig zsinórmértéke volt balkáni politikánknak, gyanakodásnak és ellenséges érzületnek adott helyet. Bécs és London között immár teljesen meghidegült a viszony, csak úgy, mint Pétervár és Bécs között, e helyett Anglia és Oroszország, félretéve az ősi gyűlölködést, mely eddig elválasztotta őket egymástól, kezét fogtak arra a célra, hogy monarchiánkat a Balkánon izolálják. Hogy mit jelent ez, azt azonnal megérti az, aki tudja, hogy a balkáni népek milyen engesztelhetetlen gyűlölködéssel fenekednek a „sváb“-nak csufolt osztrák ellen, s hogy a Balkánon Olaszország is velünk ellenséges, külön utakon járó politikát követ. Azt jelenti ez, hogy a Balkánon immár teljesen magunkra hagyatva állunk, mert reméljük, hogy Aehrenthal nem esik abba a csalódásba, hogy egy esetleges berlini támogatásra komolyan számít.

Berlinből csak utasításokat szoktak küldeni Bécsbe, ahol ezeket az utasításokat a nagy német birodalom balkáni helytartóivá süllyedt külügyminiszter hódoló készséggel fogadja. De ha Aehrenthal meggondolatlan és szerencsétlen szereplése nyakunkra zudítja a zivatart, bizonyosak lehetünk felőle, hogy Németország egyetlen egy gránátosa csontját sem fogja kockáztatni az Aehrenthal szép szeméi kedvéért.

A „Daily Telegraph“ támadásában a komor, sőt fenyegető helyzet egyik jelenségét látjuk s óhajtjuk, hogy az osztrák-magyar monarchiának ne legyen oka keservesen megbánni azt, hogy Aehrenthalt a külügyminiszteri székből tisztelhetette.

Az angol támadásról a következő híreink számolnak be:

A Daily Telegraph mai számában konszantinápolyi levél alakjában a lap élén rendkívül heves támadást intéz Ausztria-Magyarország Balkán-politikája és Macedóniában állítólagosan követett titkos czéljai ellen. A tudósító, akitől a külügyi dolgokban félhivatalos jellegű angol ujság közleményét kapta, kijelenti, hogy a macedóniai reformkérdés, amely a Bécs és Pétervár között való viszony meghidegülését és az angol-orosz közeledést okozta, most megoldásához közeledik s hogy Izvolszky és Grey Edvárd egyetlen javaslatát összeolvasztott javaslatát valószínűleg már nyolcz-tíz nap mulva a többi négy szignatárius hatalom elé kerül.

Nem tudjuk, — így folytatja, — vajjon az utóbbiak opponálni fognak-e az angol-orosz javaslatnak, vagy nem, de az az egy bizonyos, hogy a magyar-osztrák-orosz programnak semmi kilátása sincs arra, hogy újra föltámadjon. Ezt a kilátást szétrombalta Magyarország-Ausztriának az az igyekezete, hogy a macedóniai keresztény lakosságnak érdekét saját gazdasági hasznának alárendelje a novibazári szandzsákbán. E miatt szenvedett hajótörést az igazságügyi reform és Magyarország-Ausztria ügyi politikai, mint gazdasági tekintetben rendkívül hasznot huzott a dologból.

Az angol lap munkatársa azt kérdezi, vaj-

ion Magyarország-Ausztria haszna a mitroviczai vasut koncessziójával ki van-e meritve? A tudósító azonnal hozzájárul, hogy erre az általa fölvetett kérdésre megfeleljen, ehhez állítólagos leplezéseket fűz, amelyeknek tartalma ellentmond a reformoknak. Szerinte Magyarország-Ausztria most a szaloniki és koszovói vilajetekben kereskedelempolitikai hasznot igyekszik magának biztosítani, amilyent semmiféle más hatalomnak nem akar juttatni. Azt nem jelöli meg közelebbről a tudósító, hogy miféle természetűek ezek a kereskedelempolitikai követelések s hogy a porta a többi szignatárius hatalom ignorálásával hogyan adhatná meg őket éppen Magyarország-Ausztriának; ezt a nehézséget a tudósító azzal igyekszik áthidalni, hogy rámutat a mandzsuországi precedens esetre, amelyet Magyarország-Ausztria Macedóniában utánozni akar. A bécsi külügyi hivatal ebben az értelemben már tárgyalást is kezdett bizonyos mértékadó emberekkel s az újságíró azt a félelmet fejezi ki, hogy ennek a titkos tárgyalásnak már legközelebb ugyancsak titkos magyar-osztrák-török egyezség lesz a következménye, ha csak a többi hatalom jókor közbe nem lép és miként Mandzsuországra tették, Macedóniában sem proklamálják a nyitott ajtó elvét.

A N. W. Tgbl. mai esti lapjában a Daily Telegraph közleményéhez a következő megjegyzést fűzi: Az angol újság fejtegetése bizonyára nagy meglepetést fog kelteni mindazoknak, akik Magyarország-Ausztria Balkán-politikáját ismerik. Angliában mindig voltak bizonyos körök, amelyek a Balkán-viszonyokat az ő saját szempontjukból ítélik meg, de ezek a körök, amelyekben bizonyára számos ideálista van, sem volnának abban a helyzetben, hogy megbizonyítsák, hogy Magyarország-Ausztria a macedóniai keresztényekre vonatkozó akciójában valaha önző szándékkal járt volna el. Magyarország-Ausztria becsületesen és lojálisan igyekezett évek óta Oroszországgal egyetértve a reformokat megvalósítani és a keresztény népek sorsát megjavítani. Magyarország-Ausztria soha sem tekintette a macedóniai kérdést egyes hatalmak kérdésének. Ez a kérdés európai kérdés, az is marad és ezen a reváli egyezség sem változtathat semmit sem, ha csak nem akarnak európai válságot fölidézni, a mi bizonyára nem volt ama hatalmak szándéka, amelyek Reválban az egyezséget megkötötték. Ebben a tekintetben az itteni mértékadó tényezők teljesen nyugodtak. Magyarország-Ausztria a Balkán államok békés fejlődését akarja és viselkedését mindig e szerint rendezte be. A Macedónia és Mandzsuországra között való analógiát bizonyára senki sem fogja komolyan venni.

EGYHÁZAK.

— (A református konvent ülése.) A református konvent június 30-án, kedden, rendkívüli ülést tart, amelynek legfontosabb tárgya az egyház adóterheinek csökkentése. Az ülésen báró Bánffy Dező és Antal Gábor püspök fognak elnökölni.

— (A Kálvin-Szövetség ülése. A Kálvin-Szövetség választmányja július 1-én, szerdán délután hat órakor a református főgimnáziumban ülést tart, amelynek tárgyai: alakulás, teendők megbeszélése. — A Kálvin-Szövetség közgyűlése Kenessey Béla erdélyi református püspököt választotta meg egyházi elnökévé s erről táviratilag értesítette. Az erdélyi püspök elnöki választását elfogadta és a tárgyakban az alábbi táviratot intézte dr. Kovácsy Sándor világi elnökhöz: „A Szövetség elnökévé való megválasztást leghálásabban megköszönve, a munkára Isten áldását kéri s a mellette leendő szolgálatra minden igyekezetét szeretettel felajánlja Kenessey püspök.”

— (Az új biblia.) A református egyháznak évtizedes törekvése volt az, hogy az avult nyelvezetű biblia helyett, egy az újabb magyar nyelv igényeinek megfelelő bibliát adjon a nagyközönség kezébe. A biblia-reviziót a „Brit és Külföldi Biblia-Társulat” vette a kezébe és a munkával most készültek el. Az új biblia címe a következő: Szent Biblia, azaz Istennek Ő- és Új-Testamentumában foglaltatott egész Szent Írás. Magyar nyelvre fordította Károlyi Gáspár. Az új biblia az 1867-iki kiadásnál az Ő-testamentumban 72 lappal, az újban 18 lappal rövidebb. Ára 2 korona.

Perzsia ostromállapot alatt.

Budapest, június 27.

Mohamed-Ali sah első sikerein felbuzdulva, kihirdette egész Perzsiára az ostromállapotot s egyuttal a perzsa csapatok főparancsnokává kinevezte Liakov ezredest, a teheráni kozák-dandár parancsnokát. Eszerint Perzsia felett most egy orosz ezredes uralkodik, ki voltaképp inkább a teheráni orosz követ, mint a sah fennhatósága alatt áll. Mert Laikov ezredes teljhatalommal van felruházva s tetszése szerint intézkedhetik az egész országban.

Ezen intézkedések dacára a sah azt hangoztatja, hogy ő az apja által adott alkotmányt tiszteletben ogra tartani. Hogy e kijelentésének némi nyomatékot adjon, elrendeli az új választásokat. Hogy ezek a választások minő terrorizmus alatt fognak lefolyni, arról hű képet adhatnak a mostani állapotok, melyek a legsötétebb rémuralmat teremtették meg Perzsiában. Mert bármilyen békés kijelentéseket tesz is a sah, a letartóztatások napirenden vannak és azok a politikusok, kik nem voltak oly szerencsések, hogy idejekorán elmenekültek, vagy valamely követség oltalma alá menekültek, azok ma lánczra verve, kétségbeejtő jövő elé tekintenek.

Diplomáciai körökben nagy várakozással néznek a sah jövő tervei elé, melyek közül különösen nagyfontosságú az új kormány kinevezése, miután a mostani kabinet legtöbb tagja vagy elmenekült, vagy pedig a követségeknél keresett oltalmat. Tudvalevőleg a sah mostani minisztereivel folytonos harcban állott és a mostani államcsinynek bizonyára ők lettek volna az első áldozatai, ha idejekorán nem gondoskodnak biztonságukról. Az új kormány élén állítólag Naib es Saltaneh herceg fog állani. Ez a sah egyik unokája és hat évvel fiatalabb testvére Zill es Sultannak, akinek politikai ellenlábasa. Mig ugyanis Zill es Sultan a parlamentáris kormányzatnak híve és nyugateurópai műveltségű ember, addig Naib es Sultaneh despotikus hajlamu ember, aki tehát reakzionárius kormányt alkotna, amely a választásokon minden habozás nélkül gondoskodnék arról, hogy az új parlament engedelmeskedjék a sah minden óhájának.

Teheránból ma a következő legújabb híreket kaptuk:

Az ostromállapot kihirdetése.

A sah proklamációt adott ki, amelyvel egész Perzsiát június 22-től fogva ostromállapotba helyezi és Liakov orosz ezredest nevezi ki az összes perzsa csapatok főparancsnokává. A sah Liakovnak hatalmat ad arra, hogy a legnagyobb szigorúsággal járjon el. Gyűlések megtartása és fegyver viselése halálbüntetés terhe mellett tilos. Kozákok czirkálnak az összes főbb utcákon, de amellett mindenfelé rabolnak és fosztogatnak. A bazárokat tegnap erőszakkal kinyitották, de üzletről természetesen szó sem lehetett. A katonaság a legtöbb üzletet kirabolta. Több képviselő lánczra verve, a sah táborában van. A foglyok száma folytonosan szaporodik s mindnyájukkal nagyon kegyetlenül bánnak. A vidékről érkező híreket szigorú cenzura alá vetik, úgy hogy a főváros a vidéktől egészen el van vágva.

Az új választások.

A sah kijelentette Anglia és Oroszország képviselőinek, hogy semmit sem szándékozik visszavenni azokból az alkotmányos jogokból, amelyeket az elhunyt sah, vagy ő maga a népnek adott. A sah általános amnesztiát fog adni, amelyből csupán három embert veti ki.

Holuap firmánt fog kiadni, amelyvel fölösztatja a parlamentet s új választást rendel el. Tudatja továbbá, hogy szenátorokat nevez ki és mindkét törvényhozó testületet három hónap mulva nagy pompával fogja megnyitni. Teheránban különben most teljes nyugalom van. A zavargás idejében számos külföldi kárt szenvedett. Az orosz és az angol követ előterjesztésére a sah megígérte, hogy mindazokat az idegeneket, akiknek káruk volt, ki fogja elégiteni.

Taebriszben június 24-én és 25-én véres utcái harc volt forradalmárok és monarchisták között. A forradalmárok kirabolták a gazdag kereskedők üzleteit. A kormányzó a Teheránból érkezett parancs ellenére semmit sem tett a forradalom elnyomására. A bazárok zárva vannak.

Zill-es Szultán.

A „Novoja Vremja” tudósítója egy a sahhoz közelálló orosz politikussal hosszabb beszélgetést folytatott, aki igen érdekes részleteket mondott el Zill-es Szultán hercegről, a sah nagybátyjáról, kinek nagy része van a mostani állapotok előidézésében.

— Perzsiában jelenleg Zill-es Szultán, a sah nagybátyja, kezd előtérbe nyomulni. Ez a rendkívül ambiciózus férfi, aki már régebben foglalkozik messzemenő terveivel, egyuttal okos politikus is, akinek minden eszköz jó, amelyvel céljához juthat. A sah ellen folytatott mostani küzdelmében a politikai klubokra támaszkodik. Az időt is nagyon kedvezően választotta meg, olyannyira, hogy győzelme éppenséggel nem tartozik a lehetetlenségek közé. A klubokon kívül még egy számottevő hatalom áll mögötte és ez — a pénz. Zill-es Szultán ugyanis Perzsiának egyik legvagyonosabb embere. Terveinek keresztülvitelénél nem fog visszaretenni a legnagyobb kiadásoktól sem. Mindaz, ami most Perzsiában történik, legnagyobb részben az ő műve. A harc mindenestre kemény lesz, de én azt hiszem, hogy az utolsó pillanatban Zill-es Szultán, aki rendkívül energikus ember, fogja a játékot megnyerni. A sah csapatai csak egy kisebb csoportot képeznek, mindössze 1600—3000 megbízható egyénnel, akik az utolsó percig mellette állnak ugyan, de arra gyengék, hogy a dolgok állásának elhatározó fordulatot adjanak. A legtöbb perzsa csapat, Zill-es Szultán által megvásárolva, a döntő pillanatban a politikai klubok mellé fog szegődni. A sahnak végül is nem marad más választása, minthogy vagy megadja magát, vagy pedig az orosz követség oltalmát fogja igénybe venni. Azt hiszem, hogy Perzsiára gondterhes napok következnek. A sah számos durva politikai hibát követett el, szavát gyalázatosan megszegte, képviselőket fogatott el, szavát gyalázatosan megszegte, képviselőket foel, és mindezek által a helyzetet rendkívül megnehezítette. Ezenkívül figyelembe kell venni az általános politikai helyzetet is, amely szintén nagyon komor. Mindenütt anarchia uralkodik. Senkit sem fizetnek. A csapatok nem kapnak zsoldot, fegyelmetlenek, sőt voltaképen nincsenek is. Zill-es Szultán ezeket mind fontolóra vette. Nagy hatalma és óriási befolyása van. Ehhez járul még, hogy számottevő politikai egyéniség Ezzel szemben a sah személyét a reakzionárius kamarilla környezi.

A sah szárnysegéde.

Hamid es Szultán, a sah szárnysegéde tegnap Bukarestbe érkezett. A mostani perzsa eseményeket a terrornak tulajdonítja, amelyet a perzsa parlament a sahval szemben annak trónralépése óta kifejtett. A sah szerinte fölvilágosodott ember. A szárnysegéd Bukarestből Bécsbe megy. Állítólag az a missziója, hogy a hatalmakat felvilágosítsa a perzsi eseményekről.

Legújabb híreink.

A Neue Freie Presse értesülése szerint Rosthorff teheráni osztrák-magyar követőtől távirat érkezett, amely jelenti, hogy a perzsa fővárosban a nyugalom helyreállt s az európaiak nincsenek veszedelemben.

A bécsi perzsa követségre megérkezett a sahnak az a rendelete, amelyet a miniszterelnökhöz intézett azzal az utasítással, hogy továbbítsa a kormányzóhoz s amelyben okát adja az eseményeknek. A sah levele azt mondja, hogy az endsümenek magukhoz ragadták a hatalmat és felelősség nélkül akartak kormányozni. Mikor aztán ő katonaságot rendelt ki a parlamenthez, bombákat hajítottak a csapatokra. A

rendelet három hónapra főszozlátja a parlamentet s annak letelte után lesznek az új választások.

Teheránból jelentik: A pénzügyminiszter és családja az olasz követségen kerestek menedéket, a parlament egyes tagjai pedig a francia követségre menekültek. Azoknak a száma, akik az angol követségen igyekeznek menedéket találni, nöttön-nő. A parlament épülete ellen intézett támadások megszűntek. A Sipah-Salar-mecset nem rongálódott meg. A tebrisi csatározások kisebb-nagyobb megszakításokkal még mindig folynak. A Teheránban bevált elnyomási intézkedések zavarba hozták a forradalmi párt vezetőit. A fosztogatások szaporodnak. A városban teljes anarchia uralkodik.

A sahi leiratban megerősíti az alkotmányt és a három hónap múlva megtartandó választások időpontját tüzi ki. A legutóbbi forrongásban résztvevők a főzinkosok kivételével kegyelmet nyertek. Hogy a forradalomnak véget vessen, rendelte el a sahi Teheránban a hadiállapotot és megparancsolta, hogy fermánjának tartalmát közöljék az európai követségekkel.

A Wahrmond-ügy.

— Báró Beck nyilatkozata. —

Bécs, június 27.

Az urakháza ma tartott ülésén az állami előirányzat során gróf Thun Ferencz a jobbpárt többségének a közoktatásügyi tárcaival szemben elfoglalt elutasító magatartását a kormányának a Wahrmond-üggyel kapcsolatban tanúsított magatartásával indokolja, amennyiben szemére veti a kormányának, miszerint, nem hogy kellő időben és megfelelő energiával megindította volna Wahrmond tanár ellen a fegyelmi eljárást, hanem a tanítási és tanulási szabadság jelszavával és annak kijelentésével, hogy Wahrmond tanárt nem szabad megrendszabályozni, hozzájárult ahhoz, hogy a Wahrmond-ügy ily nagy kiterjedést nyert. Szólvédi pártját azzal a teljesen jogosulatlan szemrehányással szemben, hogy korlátozni akarja a főiskolák tanítási és tanulási szabadságát, illetve autonómiáját. Ennek az autonómiának azonban nem szabad annyira mennie, hogy állam keletkezzék az államban. Tanárok és rektorok a diáksággal szemben tanúsított magatartásuk által bünrészesek ama sajnálatos eseményekben, amelyek által egész Európa látható főiskolai viszonyaink szomorú állapotát. Wahrmond áthelyezését Prágába szóló a beállható következményekre való tekintettel aggasztónak mondja, reméli azonban, hogy a kormány a jövőben módot fog találni, hogy oly állapotot idézzon elő, amely szólvédi pártjának lekiismeretét is megnyugtassa. Dr. Grabmayr elítéli Wahrmond eljárást és kívánja, hogy a Wahrmond-ügy végre kerüljön le a napirendről. Szólvédi teljes bizalommal viseltetik Marchet közoktatásügyi miniszter iránt. Amíg Marchet áll a közoktatásügyi kormányzat élén, addig a kutatás és tudomány szabadságát semmi veszély nem fenyegetheti. Szólvédi elítéli a főiskolai hallgatók általános sztrájkját és sajnálja a főiskolákon uralkodó vallási türelmetlenséget. Beck miniszterelnök emelkedik szólásra.

Bárá Beck miniszterelnök beszéde elején utal a kiadások rendkívüli emelkedésére, valamint az állami kormányzatra váró óriási feladatokra, amelyekkel új bevételi források megnyitására szükség van. Ezeknek és szélszerű adóreformoknak segítségével a kormány reméli, hogy az adófizetők nem fognak tulságosan megterhelteni. Megelégedéssel utal a heves nemzetiségi harcok közepette befejezett költségvetési vitára és a kedvező fordulat okát abban leli, hogy bár az összes pártokban erős a pártpolitikai és nemzetiségi meggyőződés, mindezeknek élet csökkenti a közös munkára és az állami egész megtartására irányuló hajlandóság. A kormány politikája és ambíciója oda irányul, hogy a kormányban képviselt pártok összes produktív erőit békés munkára egyesítse, az államfentartó pártokat nézeteik korlátlan megóvása mellett közös munkára egyesítse és a nyilvános és parlamenti élet biztos támaszaivá tegye. Ez a rendszer már eddig is sikeres volt. Valóban nem lett volna nehéz munka a vallási harc lángját élesíteni, de a nemzetiségi, gazdasági és szociális ellentétek sokkal inkább terhelik

az állam hajóját, semhogy a miniszterelnöknek bátorsága volna a kulturháború szellemét felidézni. A kormány kerüli a háborút provokáló és durva eszközöket kedvelő erőszakosságot, mert ez árthat az állami célokra. A türellem energiájának hosszú időre volt szüksége, hogy csak részben is behajtsa azokat a sebeket, amelyeket a türelmetlenség erőlye ütött. A nyugalom politikájával sikerült a hadizaj közepette megkötni a békét Magyarországgal, a költségvetést a nemzetiségi ellentétek szirtjei között biztos révre vezérelni, a Wahrmond-ügyet, mely heves politikai pártharcra adott okot és feleltette súlyos problémává vált, megszüntetni, anélkül, hogy ez áldozatokba került volna, vagy akár a parlamenti munkát akadályozta volna, akár pedig valamely állami szükségletet megrövidített volna. A miniszterelnök ragaszkodik azon meggyőződéséhez, hogy az igazi vallási meggyőződés nem védhető meg rendőrségi intézkedésekkel és hogy a katolikus egyház magasztos dogmáinak nincs rendőri kordonra szükségük. Nemcsak magának van szüksége szabadságra, hogy fejlődhesen és terjedhesen, hanem szüksége van arra is, hogy mindenki a teljes szabadságot élvezze.

A katolikus egyház fennállását semmiképp sem befolyásolhatja a tudomány tisztelése és a tudomány szabadsága. A miniszterelnök sohasem titkolta legkevésbé Wahrmond tanárral szemben, hogy annak eljárása alkalmas volt a katolikus világ vallásos meggyőződését mélyen sérteni. Az adott jogi feltételek mellett bizonyára amellett foglalt állást, hogy a törvény teljes szigorú alkalmazásának. Ezen ügy tudvalevőleg még ma is foglalkoztatja az innsbrucki ügyészséget. Az objektív vizsgálat eredménye szerint a sértett vallásos meggyőződés bizonyára megtörésben részesült. Egyebekben a tények, tekintettel a közrend és nyugalom, valamint az innsbrucki megzavart egyetemi oktatás Wahrmond áthelyezésének szükségét eredményezték, mely szükségét maga Wahrmond is elismerte. A miniszterelnök meg van győződve arról, hogy a közvéleménynek azáltal, hogy nem a hamis energia rendszerét alkalmazták, sokkal nagyobb szolgálat tétett, amennyiben a kulturháborút elkerültük és mégis minden irányban lehetséges és elviselhető megoldást találtunk. A miniszterelnök utal arra, hogy fontos problémák megoldásánál a legbiztosabb módszer a kompromisszum és azon reményének ad kifejezést, hogy a rendszert még sokkal súlyosabb kérdéseknél is sikerrel lehet majd alkalmazni. A miniszterelnök tiltakozik azon állítás ellen, mintha az erélytelenség teóriáját pártfogolná. Épp ellenkezőleg, igenis tudatában van annak, hogy a rendíthetetlen, céltudatos energia alkalmazása gyakorta igen szükséges és hogy a demokrata államnak fokozott mértékben van szüksége a tekintélyre és a fegyelemre. Az energia azonban nem lehet univerzális eszköz. Magával ezen energiával nem lehet Ausztriát kormányozni.

Skene a vízi utak kiépítésére vonatkozó törvény teljes kivételét kizártnak tartja. Bilinsky a jövedelmi adók, főleg a szesz italok adójának felemelését kívánja. Caikovskij lovat azt mondja, hogy Ausztria jogállam s ezt mindenekelőtt fenkölt uralkodóknak köszönhetjük. Ausztriában helyet és szabadságot találunk mindannyian, de az intranzigens nemzetiségi sovinizmus megöli a békés együttélés lehetőségét. Baernreither nagyarányú pénzügyi terv szükségét hangoztatja. A revali találkozás — ugymond — a Balkánon egész más viszonyokat teremtett. Bár nem hiszi, nincs kizárva, hogy a viszonyok megfeszülnek. Reméli, hogy az osztrák-magyar diplomácia megmenti a monarchia pozícióját a Balkánon. A választói jog reformjához fűzött remények nem teljesültek. Csehországban a nemzetiségi ellentét élesebb, mint valaha.

Plehner a Wahrmond-ügy megoldását helyesli. A diákok eljárása helytelen volt, ők azonban csak a nagy nyilvánosság példáját követték. Szükséges volna a pártokat fegyelemre szoktatni. Csodálkozva látja, hogy a délszláv kérdés oly kevés figyelemre talál. A monarchia kötelessége az ellene forduló nagyszerű propagandát megoldani. Hát nem lehet a monarchia élő erővel a monarchia határain belül valami megoldást teremteni? E kérdéstől függ az Adria tengerpartján elfoglalt állásunk és a macedóniai kérdés is kapcsolatban áll ezzel. Mindezek

agasztják az igaz hazafiak szívét. Bármiképp alakuljanak az ügyek, jó hadsereg és egészséges pénzügyi viszonyokra van szükség. (Élénk helyeslés.)

Az urakháza végül változatlanul elfogadta a költségvetést, valamint Plehner és Schönborn határozati javaslatát, majd vita nélkül elfogadta a képviselőház által tegnap elintézt a kölesönök pupilláris biztonságára vonatkozó javaslatot, mire az ülés este 10 órakor véget ért.

KÜLFÖLD.

A francia szenátus és a kormány.

Budapest, június 27.

A francia szenátus csütörtöki üléséről, amelyen a Clemenceau-kormány kevés híján vereséget nem szenvedett, ma már bővebb tudósítások érkeztek Párisból. E jelentésekből kitűnik, hogy csütörtökön este a szenátus folyosóján már válságról beszéltek, még pedig a szavazás eredménye miatt, mert a kormány csak három szótöbbséget kapott. Most kiderült, hogy ezt a három szavazatot három miniszter adta: a miniszterelnök, a külügyminiszter és a gyarmatiügyi miniszter. A szavazás eredménye ez volt: 128 szavazat a kormány mellett és 125 ellene: 46 szavazólap üres volt. Ebből az eredményből az tűnik ki, hogy Clemenceaunak a szenátusban egyáltalán nincs többsége. Este minisztertanács volt, amely a helyzettel foglalkozott. A minisztertanács magáévát tette a szenátus kisebbségének azt az álláspontját, hogy a nyugati vasut államosítása tárgyában külön törvényjavaslatot fog a kamara elé terjeszteni.

Az ülés lefolyásáról a következő tudósítást kaptuk:

A vita kezdetén Caillaux pénzügyminiszter megezőfolta Rouvier-nek az államosítás ellen felhozott pénzügyi és műszaki kifogásait. Ezután Prevet szenátor, vasutügyi előadó, kísérletet tett arra nézve, hogy a napirend keretében a kormány-
nak aranyhidat építsen a visszavonulásra. Prevet a következő indítványt terjesztette a Ház elé:

„A szenátus, meggyőződve arról, hogy a vasutak jelenlegi helyzete okvetlenül megjavítandó, a törvényjavaslatot sürgősnek mondja ki és a kormányra bizza, hogy a részleges beszerzésekre vonatkozó 1904. és 1905. évi tervezet gyakorlati keresztülvitelének biztosítására a nyugati vasutársaságtól minden jogos és szükséges engedélyt megszerezzen. Az egyes fejezetek tárgyalása az októberi ülészakra elnapoltatik.”

Ha Prevet indítványát elfogadták volna, akkor a kérdés újabb halasztást szenved és bár a kormány helyzete ideiglenesen biztosított volna, de mindenesetre tekintélye rovására. Clemenceau azonban nem követte ezt a jóakaratu utmutatást. Hatalmas beszédben kifejtette, hogy ez az ügy már nem tartozik a pénzügyi kérdések közé, hanem az általános politika körébe. A nyugati vasut államosítása a kormánynak mindenkor programját képezte. Ha ezt nem akarják programpontra gyanánt elismerni, akkor a kormányról sem akarnak tudni.

— Prevet és Rouvier urak, — így folytatta Clemenceau — biztosítani akarják életünket, eközben azonban a továbbélhetésre való minden alaptól megfosztanak.

Clemenceau ezután Rouvier ellen fordult és ennek folytonos közbeszólása között kimutatta, hogy Rouvier maga is az államosítás eszméjének híve volt. Végül kijelenti, hogy a Prevet-féle indítvány első részét, amelyik a törvény sürgősségére és a kormány iránti bizalomnyilvánításra vonatkozik, a maga részéről is helyesli, a második részt azonban nem fogadhatja el. A szenátus nyilatkozott világosan, hogy a kormány tisztában lehessen a szenátus akaratával.

Clemenceau szavait általános tetszés kísérte, a miniszterek egyenkint felkeltek ülőhelyeikről és odamentek a miniszterelnökhöz gratulálni. Az ezután megejtett szavazásnál az indítvány első részét elfogadták, a második részénél az újságírók karzatán az a hír terjedt el, hogy a kormány 30 szavazattal kisebbségben maradt. A szavazatok összeszámolása után azonban kiderült, hogy az indítvány második részét 128 szóval 125 ellen elvetették. 46 szavazólapot üresen adtak be. A szavazás eredményének ki-

hirdetését a baloldal élénk tapsokkal fogadta. Clemenceau tehát győzött, bár egyes barátai szerint, akarata ellen.

A szenátus tegnap folytatta a nyugati vasút államosítása tárgyában indult vitát. Barthou miniszter kijelenti, hogy a kormány állást foglal Linthillac szenátor javaslata ellen. Prevet szenátor a vasutügyi bizottság nevében javasolja, hogy az új vasutügyi hálózat ügyei törvényekkel és ne rendeletekkel rendeztessenek. Caillaux miniszternek ez ellen nincs kifogása, illetőleg hozzájárult ahhoz, hogy a nyugati vasút új hálózata különleges törvényekkel, nem pedig rendeletekkel szabályoztassék. Az államosítási törvényjavaslatot végül 155 szavazattal 118 ellenében elfogadták, mire az ülést véget ért.

Az új pétervári metropolita. Antonius pétervári metropolita, az egyházi méltóságok fenhatóságát legközelebb el fogja hagyni a utóda a moszkvai metropolita lesz. Wladimir érsek, akinek helyére Arzen charkowi érsek kerül. Arzen érsek az orosz egyház-fejedelmek legmarkánsabb alakja. Határozottan szabadelvű s ő volt az, aki az első liberális egyházi lapot segített megalakítani, amiért a szent zsinatban nagy volt a felháborodás, a lapot be is szüntették és munkatársait törvény elé állították. Az epiarchialis igazgatás reformja miatt Arzen érsek éveken át elkeseredett küzdelmet folytatott egyházmegyéjével, de végre is ő kerekedett felül.

A szerb-bolgár konfliktus. Oroszország intervenciójáról adott híre hivatalos szerb forrásból ma a következőket jelentik: Külföldi lapok Szófiából keltezték táviratokat közöltek, amelyek szerint az orosz kormány energikus lépéseket tett a belgrádi kormányánál a szerb bandák működése ügyében. A szófia politikai körök egyáltalában nem szándékoznak Szerbiával dacolni vagy vele szemben kihívóan viselkedni, tudtúl adják azonban, hogy Bulgária kénytelen lesz hadat üzeni, ha a szerb bandák továbbra is tizedelnék a macedóniai bolgár elemet. E Szófiából származó táviratok mind teljesen valótlanok. A való a következő: Az orosz kormány, amelynek különböző illetékes helyekről szerzett információk alapján tudomása van a bolgár hivatalos sajtó ellenséges érületéről és tudja, hogy e sajtó támadásai Szerbia ellen mindinkább növekednek és céljuk Bulgária közvéleményének fölizgatása, tudja végül, hogy a bolgár kormánykörök nem tagadják a Szerbiával való konfliktus lehetőségét, elhatározta, hogy lépést fog tenni a szófia és belgrádi kormányoknál. Az orosz kormány elítél minden megfontolatlan cselekvést, amely fegyveres konfliktust idézhetne elő a két szláv balkáni nép között és értésül adta, hogy ily konfliktus, amire semmiféle ok nincs, a hatalmas reformakciója, valamint a két szláv balkáni nép valódi érdekeinek szempontjából valóságos bűn lett volna és a súlyos felelősség azt az államot terhelte volna, amely előidézte. Ez intervenczió ellenére, amelyet az orosz kormány egyenlő értelemben tett meg Belgrádban és Szófiában és amelynek tisztán békés céljai vannak, Oroszország nem szűnt meg energikusan tanácsolni a két államnak, hogy minden befolyásukkal vessenek véget az ó-szerbiai és macedóniai bandaüzelmeknek. A szerb kormány a tett lépésekért köszönetet mondva, kijelentette, hogy nem szűnt meg a bandaüzelmekre vonatkozó orosz tanácsokat követni, a maga részéről szintén szigorúan elítéli a bandák garázdálkodásait és a legenergikusabb intézkedésekkel fogja hatáskörében elnyomni.

Az orosz flotta fejlesztése. A birodalmi tanács a flottajavaslatl foglalkozott, amelyet tudvalevőleg a дума elvetett. Miután Birilev tengernagy, mint a flottajavaslat előadója kifejtette, hogy a bizottság a csatahajók építésére szánt és a birodalmi дума által törölt hitelek visszaállítását határozta el, Stolypin miniszterelnök ment fel a szövegre és előadta azokat az okokat, amelyek a kormányt a csataflotta újbóli kiépítésére indították. A csataflottára szükség van, hogy Oroszország résztvehessen a világ forgalmában. A flotta helyreállítására szolgáló terv felállításánál a kormány abból indult ki, hogy először egy ekoeknek sem szabad elvesznie, másodsor, hogy a honi hajóépítés ne menjen tönkre és harmadszor, hogy a flotta maradványait össze kell forrasztani. A nagy hajóépítési terveket a kormány félretette és a mostani terv az orosz flotta helyreállításának csak a csiráját jelenti. Stolypin utalt arra, hogy a дума nagyon veszedelmes utra lép, mikor hiteleket meg-

tagad, hogy a tengerészeti reformot kierőszakolja. Ha reformokat akar keresztülvinni, erre eszközül szolgálhat a népképviselőnek az interpelláció, nem azonban a megtorlás. Ez lehetséges a parlamentaris államokban, hol a kormány a parlamentnek felelős, de nem Oroszországban, ahol a kormány csak a csárnak tartozik felelősséggel. Ezért a birodalmi tanácshoz fordul, mely tapasztalt férfiakból áll és az a feladata, hogy a birodalmi дума hamis döntéseit megkorrigálja. Stolypin ezekkel a szavakkal végezte beszédét:

— Ha önöknek az a nézetük, hogy Oroszországnak flottára van szüksége, ne mentsenek fel bennünket az Oroszország jövőjéért való felelősség alól.

Ezután még Durnovo és Witte beszélt.

Délafrikai egyesült államok. Londoni jelentések szerint jelenleg a délafrikai gyarmatoknak miniszterelnökei konferenciára gyűltek össze Fokvárosban, hogy az angol kormány jóváhagyásával a délafrikai gyarmatoknak egységes államszövetséggé való szervezését előkészítsék. A miniszterelnök az ausztráliai Commonwealthot választották az új államszövetség mintájául. Az államszövetség United South Afrika nevet venné föl. A megvalósuláshoz már nagyon közel álló terv legfőbb előmozdító angol részről Sir George Farrar, a Fokgyarmat miniszterelnöke, bur részről pedig Botha tábornok, aki annakidején a legelkeseredettebb harczokat vívta az angolok ellen.

A feministák.

Budapest, június 26.

Csak a tisztelet és csodálat hangján lehet a feministák igazán heroikus küzdelméről beszélni. Hogy például az angol feministák hogyan harcolnak igazukért, milyen törhetetlen lelkesedéssel követelik a nők számára a szavazati jogot, mennyi tudást, mennyi nemes emberi tulajdonságot visznek bele az agitációba: erről mindenfajta mozgalom vezetői igazán példát vehetnének. Ha másért nem, ezért megérdemlik a szavazati jogot. Vagy nem emberek-e a szó legszébb értelmében azok a suffragette-ek, kik között százezrekre akad olyan harcos, kik inkább a börtönt választják, semhogy megtagadják elveiket?

— Egy évi börtönre ítélem. — mondogatta a bíró az eléje került tüntető asszonynak, — de ha megígéri, hogy többé nem fog demonstrálni, azonnal szabadon bocsátom.

— A börtönt választom! — felelték sorra a suffragette-ek.

Ezek bizony érettek a választói jogra; talán inkább, mint némelyik férfi. Persze, a feministák ellenségeinek zömével alig lehet vitatkozni. Ezek a nő helyét még mindig a konyhában képzelik. Itt a tüzről pattant menyecske az egyik kezével tisztogatja sivalkodó magzatának orcskáját, míg a másik kezével a rántást kavarja. Ha pedig jön haza a ház ura, örömsikolylyal rohan karjaiba és alázatosan fölajánlja magát neki.

Hogy a termelés új formája teljesen megváltoztatta ezt a képet, arról nem akarnak tudomást venni. Föltéve, hogy a háztartás mai alakja megmarad, (ámbar csak a vak nem látja, hogy napjai meg vannak számlálva) a háztartás és a gyermeknevelés van olyan magas foku munka, mint a hivataloskodás, vagy a gyári foglalkozás. Az asszony intelligenciája határozottan áll azon a szinten, melyiken a férfiak intelligenciája. Az asszony nem katonáskodik? Három gyereket a világra szülni, van akkora katasztrófa, mint három évig a kaszárnyában gombicskákat tisztogatni. Hogy az asszony a hivatalokat épp úgy tölti be, mint a férfi, mindennapi példa mutatja.

De mindez olyan klisé, hogy az ember igazán szégyenli folyton ismételné. A gondolkodók tudnak róla, hirdetik is; a tömeg mégis buta makacssággal vigyorogja, hogy az asszonynak nem a fórumon van a helye, hanem másutt. Ebbe a tömegbe nemcsak az igazi tömeg tartozik, hanem igen sok ugynevezett latáner, meg ugynevezett művelt ember is.

Ha sem a teória, sem a gazdasági élet jelenségei nem argumentumok az ő szemükben arra nézve, hogy az asszony is ember: a suffragette-eknek ez a bátor, igazán férfias küzdelme fölvilágosíthat mindenkit arról, hogy bizony az asszony nem szimpla kégép többé.

A notesz-rendszer.

Budapest, június 27.

Az iskola-év véget ért, két nap múlva a középiskolai tanulók megkapják az évvégi bizonyítványukat, s hetek óta nincs nap, hogy egy-egy ifjunak öngyilkosságáról hírt ne közöljenek a lapok. Máskor is voltak vizsgák, máskor is buktak diákok, de mégis csak néhány éve annak, hogy ezek az öngyilkosságok olyan nagy számban fordulnak elő.

Mi sem természetesebb, mint hogy a tanárok a sajtót okolják ezért. Hisz ők tudják legjobban, hogy minden rossznak a sajtó az oka, hogy az iskola falain belül arkádiai állapotok uralkodnak s hogy a notesz-rendszer áldásai olyanok, hogy a diák boldog, elégedett s egyenesen a sajtó kergeti ezeket a szerencsétleneket öngyilkosságba, mert soha igazságtalanságot, szeszélyt, elfogultságot tanárai részéről egyetlen diák sem tapasztalt, és ha a sajtó nem kergetne egyeseket öngyilkosságba, ugy a diákság mindig abban a meggyőződésben venné kezébe a bizonyítványát, hogy tanárai bölcsék, s ha megbuktatták vagy rossz bizonyítványt adtak neki, ezt hálás köszönettel kell fogadniok, mint jótöteményt. Kemény Ferenc tanár legelőbb ebben a véleményben lehet a sajtó átkos hatásáról, mert az Országos Középiskolai Tanáregyesület közgyűlése elé azt az indítványt terjesztette, hogy a tanáregyesület elnöksége figyelmeztesse az újságíró egyesületeket a tanulók öngyilkossági híreinek káros hatására s ez okból az ilyen öngyilkossági hírek közlésének mellőzését vigyék ki a sajtóban.

Nem tudjuk, hogy a tanáregyesület az indítványtval szemben minő álláspontot foglal el, de hogy minő lesz az újságíró egyesületek esetleges határozata, az iránt kétség nem merülhet föl. Hisz mikor megtörténhetik olyan hajmeresztő és semmivel sem menthető eset, mint legutóbb Nagyváradon, hogy egy diákot, Wallner megyei főügyész fiát hittanból buktatták meg, akkor a sajtónak nemcsak joga, hanem kötelessége a tanári önkényt és brutalitást a nyilvánosság elé hurczolni.

Igazán nem vezet bennünket vallás-ellenes tendenzia. De mikor tudjuk azt, hogy aki valástánból bukik, az még pótvizgára sem bocsájtatik, hogy tehát egy év elvesztése a jogkövetkezménye ennek a nagyváradai buktatásnak, akkor felháborodásunknak hangot kellene adni akkor is, ha az a szerencsétlen diák elkeseredésében nem is lötte volna magát föbe. Nem a rossz, hanyag és tehetségtelen diákokat akarjuk védeni. De nem ismerhetjük el semmiféle tanárnak azt a jogát, hogy egy tanulót, aki az összes többi tantárgyból kellő szorgalmat fejtett ki és kellő eredményt ért el, egy évre visszavethessen tanulmányában s egy évet életéből elvegyen. A XX. században a sötét középkor szelét érezzük, mikor azt olvassuk, hogy hittanból is buktatnak ma még, s hogy nem elég a vallás alapjainak ismerete, hanem teológiai kérdéseknek bemagolása is feladatává tétetik olyan diákoknak, akik a középiskola falait otthagya, soha többet nem foglalkoznak majd a skolasztikus gondolkodásnak azokkal a subtilis megállapodásaival, amiket a főgimnáziumokban olyan szigorú kegyetlenséggel követelnek meg minden diáktól.

Nem a vallástánítás ellen beszélünk, de beszélünk az ellen, hogy valami bárgyubbat elképzelni sem lehet, mint a magyar középiskolák tanítási módja, melynek egyáltalán nem az a vezető gondolata, hogy az ifjúságot az élet számára nevelje, hanem az, hogy minél képtelenebb és minél szükségteletlenebb fogalmakkal terhelje meg az ifju agyvelőt. És ennek okát mi abban látjuk, hogy a notesz-rendszer a tanárra nézve kényelmes; a hatalmának és tekintélyének biztosítóka, s erről sem lemondani nem tudnak, sem nem akarnak. Nincs az a biblia, amit olyan szentnek deklarálna a tanári kar, mint az osztályozó-könyv, s az egyes, kettős, hármas és négyes olyan kabalisztikus számok a tanároknak nézve, hogy hivatásuk legfőbb feladatának nem is annyira a tanítást, mint annak megállapítását tartják, hogy aki hármast érdemel, a világ minden kincséért se kápon kettést.

Megfelelkeznek a tanárok arról, hogy az igazi vizsgát az ember nem az iskola padjain teszi le, hanem kinn az életben, és hogy a leg-

jelesebb diák az életben gyakran nem tudja megállni a helyét. Nem él, de leszűrődése ennek a szomorú tapasztalati ténynek az, hogy a legkritikább eset, mikor az iskolák ugynevezett „diszeiből” kiváló emberek lesznek s a nagy emberek zöme igen csekély eredményt tudott elérni a középiskolákban. Már-már ott tartunk, hogy egy tiszta jeles bizonyítványt szellemi szegénységi bizonyítványnak tekintünk, mert a középiskoláinkban nem az életrevalóságot, nem az általános szellemi nivót veszik az osztályozás alapjául, hanem nagyon sok esetben a tanári szélszély, elfogultság, a diák stréberkedésének, hízlegésének eredménye az.

Nem az osztályozás a fő, hanem a tanítás s ezt nem akarják belátni a tanárok. És az öngyilkosságok nem a sajtó szuggesztiójának eredményei, de eredményei annak a rövidlátó, minden félek és szeretet nélkül való rendszernek, amely középiskoláink tanítási rendszerét jellemzi.

Mozaó képek.

Ellesett párbeszéd.

I.

AZ APA: Vigyázat, most jön . . .

A FIU: Jobbról támadunk. Én az ut felől rohanom meg, a színeli támadás magára vonja a vezető figyelmét. ezalatt ti balról végezték.

AZ ANYA: Károly, te rohansz elől, én, a Jani, a Pali és a Tercsi utánad. A Manóka hátul próbál szerencsét.

AZ APA: Ha nem sikerül vagy csak a fele jut föl, a Szarvasnál bevárjuk egymást.

AZ ANYA: Vigyázz . . . Rajta . . .

A FIU: Hurráh!

(A nyájas olvasó azt hiszi, hogy itt egy utonálló család tervez valami megrohanást, vagy delavare-indiánusok törnek egy farmra, holott csak egy budapesti familia beszélte meg, hogy jut föl a zugligeti villamosra.)

II.

X: Pénzt vagy életet!

Y: Gyalázat így megrohanni békés embereket . . .

X: Ne beszéljünk sokat . . . Rajta, ide a pénzzel, vagy baj lesz . . .

Y: Ez egy kulturország?

X: Ne sokat okoskodjunk . . . elő a tárczával vagy le a kabáttal.

Y: De hiszen ez hallatlan, ez közönséges rablás . . .

X: Gyerünk, gyerünk, egy szót se többet . . . És segítségért se kiabáljon, mert itt nem hallja senki.

Y: Na hát ez . . .

X: Hé emberek, ide . . . Le a kabátot . . . ki az órát . . . gyűrűket ide . . . első szíllött jogot ide . . . Egy-kettő . . . Ezt a meztelen embert pedig el innen . . .

(Az állandóan nyájas olvasó azt hiszi, hogy egy bakonyi utonállás párbeszédét olvasta, holott a főt leírt dialogus egy fizetőpinczér és egy szerencsétlen nyári vendég közt folyt le, aki egy csirkeszárnyért nem akart öt forintot fizetni.)

III.

A: Mit szólsz a tegnapi keverésemhez?

B: Pazar . . . Bemészol az emberek veséjébe . . . Tiszta bordaügy . . .

A: Ég, lobog, Mi? Egy érdekes pasasból ástam ki. Hagymaszagu az egész, továbbá büdös, mint az erdei föld.

B: Így kell csinálni. Én is rávetem magamat a pszichékre és kicsórom, ami jó. Hadat a czugos czipősöknek és átok a szakállasokra . . .

A: A meglátás a fő barátom és az idomítás.

B: Természetesen, a patronirozás blöd.

(A véges-végig nyájas olvasó azt hiszi, hogy két örült fecseg zagyva dolgokat, pedig tessék elhinni, hogy mindössze két modern író cserél eszmét.)

Ray.

Lemoine felesége.

☉

Lemoine francia mérnök azt ígérte néhány angol gyémántkereskedőnek, hogy csinál nekik gyémántot. A kereskedők több millióért vették meg találmányát, de amikor a mérnök csaknem tudott gyémántot elővarázsolni a lombikból, följelentették. Lemoinet letartóztatták Párisban. A vizsgálati fogságban váltig hirdette, hogy biz tud ő gyémántot csinálni; de engedjék a laboratóriumába, hogy nyugodtan dolgozhassék. Annyi valószínűséggel állította ezt, hogy hittek neki; szabadon eresztették, hogy két hónapon belül csináljon gyémántot. Mielőtt a két hónap letelt volna, a mérnök megszökött; természetesen anélkül, hogy szemernyi gyémántot hagyott volna maga után.

A szökés előtt majdnem minden nap megjelent egy újságíró Lemoine feleségénél és megkérdezte tőle, hogyan vélekedik a férjéről. A fiatal asszony némi változatossággal majdnem mindig ezt mondotta:

— A férjem? . . . A világ legzseniálisabb embere; ezt én mondom önnek, uram, én, kinek a kegyes Gondviselés megengedte, hogy e lángész közelében élhessek. Jobban bízom benne, mint az istenben. Hogy tud-e gyémántot csinálni? . . . Amennyit akar. Ha akarja, hát gyémánttal kikövezi önnek Páris összes utcáit. Igen nagy ember az én férjem, ismétlem. És ez a zseni hogy bánik velem, közönséges, tudatlan asszonnyal? Hogy szeret, hogy becézget, hogy imád! . . . Óh! . . . És szerelmünket a megpróbáltatások csak megacélozták; míg a vizsgálati fogságban volt, jobban szerettem, mint valaha. Sokat szenvedtem, igaz; de szenvedéseimért meglelem jutalmamat, hogy az én nagy emberem árnyékában élhetek. Elhagyhatja őt az egész világ, én nem fogom elhagyni. Én ott leszek mindig oldala mellett.

A szökés után a riporterek első dolga volt, hogy fölkeressék öngyűságát.

— Hol van a kedves férje? — kérdezték tőle.

— A férjem? — felelte öngyűsága tágra nyílt szemekkel, — ez a szó „férjem” talán nem a legmegfelelőbb kifejezés. A „férjem” ellen ma reggel benyújtottam a válópórt; s így bárha jogilag még mindig kénytelen vagyok magam feleségének nevezni, biztosítom róla, uram, hogy a valóságban nem érzem magam annak. S nem tulozok, ha azt mondom, hogy sose voltam az. Cselédje, rabszolgája, áldozata, nyomorultja: ez voltam neki; de a felesége nem voltam soha. Az én „férjem” nyomorult, alávaló, bitang, gazember. Megesalta az egész világot; de engem csalt meg legjobban az a szemtelen tökfilkó. Képzélje, már esküvőnk után első napon megvert, mert nem akartam neki pénzt adni. S azóta folyton vert, kintott, gyötört — szóval: szerencsétlenné tett. A világ legboldogtalanabb asszonya voltam; minden perc egy mártírium volt, a mellett az alávaló mellett. Most végre szabad vagyok! Óh, édes szabadság . . .

A riporterek szemöldök-rándítás nélkül hallgatták végig mind a két elbeszélést; s a modern kornak filozófusai alkalmasint még ezt sem gondolták:

— Nem Lemoine ur feleségét hallgattam én most végig, hanem az embert.

TÁVIRATOK.

Az orosz-angol macedón reform.

Berlin, június 27. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyból jelentik: Illetékes török részről hangsúlyozzák, hogy az orosz-angol macedóniai reformjavaslatot eddigelé nem küldték meg s a török kormány egyáltalán nem hajlandó Macedónia tárgyában újabb javaslatokat elfogadni. Konstantinápolyban ragaszkodnak ahhoz az állásponthez, hogy a macedóniai kérdésben a hatalmakkal szemben máris tulságosan messze mentek az engedékenységek határáh túl s ennél többet nem fognak tenni.

Orosz kabinetválság

Szentpétervár, június 27. (Saját tudósítónktól.) Ismét híresztelik politikai körökben, hogy a Stolypin-kabinet legközelebb nagy változáson fog átmenni. Nemesak Schwartz közoktatásügyi miniszter készül lemondani, hanem Kokovcsev pénzügyminiszter is, aki állítólag az államtanács elnökévé van kiszemelve.

Tüntetés a bécsi egyetemen

Bécs, június 27. A szerdai incidens miatt, mikor a német nemzeti párt diákok egy katolikus diákot véresre vertek, ma az egyetem folyosóján német nemzeti párti és katolikus diákok közt verekezés támadt. A rektor intervencziójára a katolikusok nagy zajjal és fűtyüléssel eltávoztak.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.	jun. 26.	jun. 27.
Buza	locobuza 94 ³ / ₈	95 ¹ / ₈
	juliusra 94 ³ / ₈	94 ³ / ₈
	szeptemberre 92 ³ / ₈	92 ³ / ₈
Tengeri	juliusra —	—
	juliusra 78	78
Csikagó.		
Buza	juliusra —	—
	juliusra 84 ⁷ / ₈	85 ³ / ₈
Tengeri	juliusra 67 ³ / ₈	68

New-York, jun. 27. Gyapot New-Yorkban helyben — (11.6) tegnap, gyapot júliusra — (9.86) gyapot szeptemberre — (9.61), gyapot New-Orleansban helyb. — (11.1/2), petroleum stand with the New-Yorkban 8.75 (8.75), petroleum Stand white Filadelfiában 8.70 (8.70), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, június 27. (Zárlat.) Zsir júliusra 9.15 (tegn. 8.90), zsír szeptemberre 9.30 (tegnap 9.07), szatonna short clear, 8.37 (tegnap 8.37), sertésus szeptemberre 14.90 (tegnap 13.75).

Az olvasóhoz.

Az új félév küszöbén új előfizetést nyitunk az „Egyetértés”-re, a legrégebb s legtekintélyesebb magyar függetlenségi napilapra

Az „Egyetértés” ugy politikai állásfoglalásában, mint társadalmi, közgazdasági, művészeti és irodalmi szerepében hiú marad eddig nagy multjához, amely a magyar olvasóközönség előtt oly kedvelté, politikai és társadalmi életünkben pedig mindenkor döntő fontosságú tényezővé tette.

Az a függetlenségi politika, amely e lapot nagy hagyományaihoz híven, eddig irányította, ezentul is mindenben vezérelve lesz. A független, önálló nemzeti állam kiéplítése, a magyarság állami erejének és mindenben parancsoló uralkodásának érvényesülése, ez az a cél, amelyért az „Egyetértés” ezentul is törhetetlenül és megújuló Intenzívítással küzdeni fog.

Olvasóink ragaszkodása és szeretete egyedül erősségünk, amely ebben a nehéz feladatunkban megsegít. Viszonzásul a legváltozatosabban és a legmegbízhatóbban megszerkesztett nagy magyar napilapot adjuk, amely ugy irányelveinek szigorú betartásával, mint a napl események részletes és pontos feltárásával ezentul is a vezető helyen fog állani.

A mai naptól kezdve olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja” című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekességeit, a küll- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karcolatokat, színházi történeteket.

A magyar közönségnek az „Egyetértés” a legkedveltebb lapja, ezt a szeretetet ezentul csak fokozottabb munkássággal fogja kiérdemelni

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre	14 kor. — fill.
Egész évre	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Nyári motivumok.

Budapest, június 27.

Nyáron mindig meleg van, télen mindig hideg van — szól a nép ajka s ez a szólása, ha bölcselemnek bárgyu is, tulajdonképpen mélyen jellemzi az ember lélektanát. Különösképpen a nyaraló és telető emberét. Hiába mondja a francia bölcselem, hogy a jobb ellensége a jónak (erősebbek kedvéért: le mieux est l'ennemi du bien) az embernek ez a fajta mindig a jobb, vagy legalább is a más után fohászodik.

A nyaraló és telető ember ugyanis valóban azt tartja, hogy nyáron tulontul meleg van s ezért fűrge fogaskerekük hátán havas hegycsúcsokra kuszik. télen pedig tulontul hideg lévén, Sziciliába és Kairóba ereszkedik alá. A fő, hogy másutt fázzik és másutt izzadjon, mint idehaza, ahová patriarchálisabb és igazabb időkben végzete kötötte. Svájcban, vagy az Északi tenger partján ugyanis, amikor folytonos eső és zord időjárás szobafogságra ítéli, abban a tudatban idézől, hogy odahaza most izzadnak az emberek, viszont Kairóban izzadván, azzal vigasztalja magát, hogy odahaza e pillanatban fűtött szobában kénytelen ülni a legjobb barátja. S végül, ami legeslegfőbb: itthon elmesélheti, hogy decemberben nap-szurást kapott Kairóban, vagy augusztusban vaczogó foggal járt az Északi tenger partján, ha egyáltalában kimozdulhatott a fűtött szobából. Ebben van az ingerk ingere. Ebben az utólagos kontraszt-érzésben. Talán perverzitás is van benne. A decemberi hóben és augusztusi didergésben Mikor mindezt képzeletben újraélijük.

Legujabban azonban új igék keltek szárnyra. Kezdjük belátni természet-ellenes, sőt ellenséges voltát ennek a szökési szisztémának. Annak, hogy a meleg elől hideg, a hideg elől pedig meleg vidékre rejtőzünk. Minél forróbban kell összeforrni a természetet, ah, a természettel: ez az új ige. Végig kell élni a természet hevüléseit és elkomorodásait, együtt kell élni a természettel. És ettől fogva nyáron délvidéki tengerek mellé költözünk és télen a Tátrában és Tirol hegyei között skizünk és korcsolyázunk.

Felfedeztük, hogy a nap ellen tulajdonképpen csak egy védekezés adatik: alája kell feküdni a napnak, meztelenül, hogy derékszőg alatt érjenek minél izzóbb sugarak. A nap vallása izzóan hódít és régi napimádó törzsek egyenes leszármazottai hevernek uszodákban és tengerparti fővényen. Különös, igazán exotikus czélunk, hogy minél közelebb jussunk színben azokhoz a népfajokhoz, melyeket eddig halomra lövöldöztünk mindössze azon az alapon, hogy mi a fehérbőrűek kulturáját terjesztjük. És legszebb társasjátékunk, hogy úgy szedhetjük le testünkéről a legett bőrt, mint a két hétig zsebben hordott karamell-cukorról a papírt.

Télen viszont, abban az évszakban, melyről egy idilli korban azt énekelték, hogy ekkortáiban legjobb a barátságos meleg szobában, most egyáltalában nem a meleg szoba az ideálunk. Hanem a havasok. Sőt a havasabbak. A havasok levegőjét mesterségesen fagyasztjuk és a havasokra sőt hintünk, mint az állatkerti jégpályára. A jégpálya: ez a fő, ez a gyönyörök és lábtörések eldorádója, itt játszódik le egész téli életünk és a hegyek sikos lejtőjén, ahol skizünk, szánkázunk, hólabdázunk, hockézunk, bobsgleigteztünk és jégenkopogunk. Ha hideg, hát legyen hideg — azt a jégenkopogóját!

Ime, néhány dokumentum korunk lélektanából a kulturtörténet írói számára, hogy legyen hol keresniök e kor — kulturáját.

Bayard.

A gázgyár és munkásai.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 27.

A gázgyár igazgatósága és munkásai között ma a tárgyalás hirtelen megszakadt, a munkások képviselői a tárgyalóteremből tüntetően távoztak. Ez az eset példátlanul áll a bérmozgalmak történetében. A háromnapos tárgyalás már a legjobb reményekkel kecsegtetett, mert hiszen az igazgatóság jelentékeny béráldozatokkal és egyéb a munkások javára szolgáló engedményekkel igyekezett az ellentéteket elsimítani.

Daczára, hogy ezek az engedmények a fővárossal kötött szerződéssel összhangba nem hozhatók, az igazgatóság csak azt kívánta, hogy a hatalmi kérdések a megkötendő szerződésből kihagyassanak, mert az előforduló bajoknak és üzemi zavaroknak egvedül ezen hatalmi kérdéseknek minduntalan felvetése volt az okozója.

Tegnap este az igazgatóság tagjai és a munkások kiküldöttei azzal váltak el, hogy ma reggel kilenc órakor folytatják a tárgyalást. Valamennyien azt hitték, hogy a mai tárgyaláson csak a megállapodásokat fogják megszövegezni, olyan kevés volt már az eltérés a két álláspont között.

Ma reggel az igazgatóság tagjai meglepetve látták, hogy a tizenhét munkáskiküldött vezetői, Knittel-hoffer Ferencz, Jankovics, a Világító Szövetség titkára és Malasics Géza, a vas- és fémmunkások kiküldöttei nem jelentek meg s a kérdezősködésükre azt a feleletet kapták, hogy azok valószínűleg nem is fognak megjelenni. Észrevették azt is, hogy a munkások felfogása és kedve tegnap este óta nagyon megváltozott.

Alig kezdték meg a tárgyalást, az egyik munkáskiküldött tisztességtelen eljárásnak mondta az igazgatóságnak azt a cselekedetét, hogy a gázgyár munkásaival közölte a feltételeket, amelyeket az igazgatóság hajlandó elfogadni. Azután újra a legridegebb formában vetették fel a hatalmi kérdéseket s kijelentették, hogy azokhoz változtatlanul ragaszkodnak. Ragaszkodnak különösen a nyolcz órai munkaidőhöz s követelték, hogy a tüzházi munkások ne órabért kapjanak, hanem napibért, függetlenül attól, hogy mennyit dolgoztak. Az igazgatóság tagjai kijelentették, hogy ebben a kérdésben konkrét megállapodásra jutottak s az igazgatóság elfogadta tegnap a munkások propozícióját, hogy a nyári négy hónapban nyolcz órai munka tíz órának vétessék. A munkások kiküldöttei erre kijelentették, hogy tegnapi ajánlatukat, amelyek alapján megállapodtak, visszavonják. Az igazgatóság ragaszkodott a tegnapi megállapodáshoz, mire mintegy meglepetésszerűen az egyik munkás kijelentette, hogy akkor nincsen tovább mit tárgyalniok. A munkások felálltak és eltávoztak.

Az igazgatóság a biztonság érdekében rendőrökért telefonozott s csakhamar tíz rendőr jelent meg a Tisza Kálmán-téri gyárban. Akkor jelentették az igazgatóságnak, hogy az egyik munkás kijelentette, hogy majd segít ő a bajon, de a gázgyár valamennyi mérnöke se hozza rendbe. Azonnal az igazgatóság elé hívták az illetőt, aki tagadta, hogy a kijelentést tette volna. Akkor megkérdezték a munkást, hogy mi kifogása van az új szerződés ellen. A munkás azt a választ adta, hogy igenis, van neki kifogása, mert nekik a vezéreik azt mondták, hogy szervezett munkást nem tűrnek meg a gyárban, valamennyi szervezett munkást el akarnak bocsátani, bérjavításról pedig szó sincsen. Amikor az igazgatóság tagjai fölvilágosították, hogy napi egy korona béremelést kap és a szervezett munkásoknak nem lesz semmi bántódásuk, sőt minden munkás szabadon szervezkedhetik, kijelentette, hogy ők minderről nem tudnak semmit, ő nagy meglepéssel fogadja a javítást, mert neki négy gyermeke van s ha nem dolgozik, azok éheznek s ő kénytelen fejbőlöni magát.

Az igazgatóság hozzáfogott az óvintézkedésekhez. A munkásokkal tegnap történt megállapodásnak megfelelően megállapították az új bérszabályt. Azt ma délután a gyár minden munkásával közlik s minden telepen kifüggesztik a munkásokhoz intézett azzal a felhívással, hogy aki július 1-től az új árszabás szerint tovább akar dolgozni, június 30-ig jelentkezzenek.

Az új árszabás jelentékenyen jobb a mostaninál. A közönséges napszamos munkát végző udvari munkásoknak, akik eddig 9 és fél órai munkaidő mellett 2 korona 60 fillér minimális bért kaptak, 9 órai munkaidő mellett 3 korona 60 fillér kezdőbért kapnak, amely szolgálati idejüknek arányában 3 korona 78 fillérre emelkedik. A kemenczeházi munkásoknak, akik eddig 12 órai munkaidő mellett 4 korona 20 fillér kezdőfizetést kaptak, most 10 órai munkaidő mellett 5 korona kezdőbért kapnak, amely szolgálati idejük arányában 6 koronára emelkedik. Ebből a 10 órából a tényleges munkaidő csak négy óra, hat óra pedig pihenésre esik. Ebben az arányban emelkedik a többi munkás bére is. Átlag husz százalékos béremelést kaptak a munkások.

A tárgyalás — a Munkás Híradó szerint — ott akadt meg a mai gyűlésen, hogy az igazgatóság csakis az esetben menne bele a nyolcz órai munkaidőbe, ha a nyolcz óras munkaidő csak egy hónapra szólna s akkor is annyit végezne a munkásság a nyolcz órai időtartam alatt, mint amennyit eddig tizenkét órai munkaidővel végzett.

A gázgyár kommuniké adott ki, a melyben tudatja, hogy tegnap a munkabérekre megállapodtak, ma a munkások ragaszkodtak a bizalmiférfi-rendszerhez, ezt az igazgatóság nem fogadta el, mire a munkások a tárgyalást megszakították s a tárgyalóteremből kivonultak. A kommuniké szerint a társaság azért nem járul a bizalmiférfi-rendszerhez, mert a mióta a munkások bizalmiférfiainak beleszólása van, noha a munkások száma csaknem kétszeresére emelkedett, a termelés föltűnően csökkent. A míg 1903. évben retortánként a termelés 256 köbméter volt, 1908-ban 176—180 köbméterre szállt le.

A munkások holnap délután nagygyűlést tartanak s ott fogják megállapítani további eljárásukat.

Péter-Pál.

Budapest, június 27.

Más országban az esztendő utolsó napja a mérlegcsinálás dátuma. A gyáros, a bankár, a kereskedő ilyenkor zárja le a mérlegét, ilyenkor csinálja meg a nyereség-vesztesség-számla egyenlegét. És abban a misztikus órában, amikor az ő esztendő áthalad az ujba, tűnik ki, hogy mit fogyott, vagy mit gyarapodott a nemzet-vagyon.

Nálunk Magyarországon a duplanevű szenteknek jutott ez a szerep. És nem könyvekből, hosszú, egymás alá jegyzett számsorokból olvasuk ki az eredményt, hanem az éghatárig nyúló, aranykalászszal ringatózó mezők abroszáról. Péter-Pálig csupa bizonytalanság, aggódo félelem az egész ország. Az, akinek földje van, remegve lesi az ég négy tájékát, nem jön-e kaján fergeteg, hogy elpusztítsa az Isten áldását, avagy ellenkezőleg: nem mutatkozik-e valahol egy tenyérnyi felhő, hogy megöntözze a szomjuhozó földet? És mi többiek is, akiknek nincsen földünk, együtt aggódunk a gazdákkal: az ipar, a kereskedelem és mindannyiunk oicsó, emberi jólléte attól függ, hogy kegyes-e hozzánk a termőföld? Péter-Pálkor azután lezáródnak az akták, készen van a számvetés, véglegessé válik az öröm, vagy a szomorúság, kétségtelenül előtűnik áll, hogy bőséget hozott-e az esztendő, vagy szűkmarku volt? Másnap pedig, a Péter-Pált követő napon, országszerte megpendül a kasza, megkezdődik a nemzetmunka legfontosabb része, az aratás.

Hétfőn újra itt van ez a jelentős dátum. Mondják, hogy a gazdáknak, hogyha nem is telik valami tulságos örömiük a termésben, nincsen okuk arra, hogy kétségbeessenek. A termés jó közepes; bőség nincs, de szükség sincsen.

Mindezt megnyugvással vehetjük tudomásul s most már türelemmel nézhetjük a napok továbbfutását addig, amíg ősztől kezdve, az első

magvetéstől újra kezdhették az aggodást, a hőmérőhigany és a változó felhők lesését.

A hazárdjátékos pihenése az, amit az első kaszapengéstől számított néhány hetekig élvezünk. De jól van-e ez így? Nem szomorú, labilis állapota-e egy nemzet jó- vagy rosszsorsának, hogyha ez attól függ, hogy honnan fujnak a szelek? Az angol gyáros is ki van téve a szerencse forgandó szeszélyének, a német kereskedő is. A konjunkturák hirtelen változása a legszebb reménység delelőjén váratlanul elsepri az üzleti tökélet is. De sem az angol, sem a német, sem a francia, sem semmi más iparosállam nem ismeri azt a függőséget a véletlentől, ami tisztán agrikulturnak szomorú privilégiuma. Az összes gyárkérményeket soha sem veri el a jég, nem sorvasztja el az aszály, hogyha az egyik gyárost megölik a konjunkturák, a másikat fölvirágoztatják. A nemzeti termelésnek odaát soha sincsen egyetemes börtje ezért az évvégi sluszt soha sem várja az egész közvélemény olyan aggodó szorongással, mint mi a Péter-Pál-napot.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár, Vasárnap, június 28. — Róm. kat.: D. 3. Irenaeus. — Prot.: D. 2. Iren. — Görög-orosz: jun. 15. 1. 2. Amosz. — Zsidó: Ij. 29. — A nap két reggel 4 óra 5 perczkor, nyugszik este 8 órakor. — A hold két éjjel 3 óra 47 perczkor, nyugszik este 8 óra 49 perczkor. A miniszterek nem fogadnak.

Bemutató a Budai Nyári Színházban — János-ünnepély a Kőbányai régi sörházban — Az államvasuti hivataloslag koszoru egyesületének zászlószentelő ünnepélye Rottenbiller-utca 2. — A VI. ker. felsőkereskedelmi volt növendékeinek gyűlése délel 11 órakor Nagymező-utca 1. — Löwersony Alagon Kezdiök d. u. 4 órakor. — Az Országos betegsegelő pénztár közgyűlése. — A Magyar Turista Egyesület kirándulása Vág-völgyébe. — Nyári kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—6-ig. Beépő-díj 1 korona. — Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonja rendezés miatt zárva. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva 9—2-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum összes terei nyitva 9—12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva 9—12-ig és 3—6-ig. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A történelmi képesarnok nyitva 10-től fél 2-ig. — A földtani intézet muzeuma nyitva 10—1-ig. — A Közlekedési Múzeum nyitva 9—12-ig. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Széchenyi múzeum zárva. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — A Ráth György Múzeum zárva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára zárva. — Az Akadémia könyvtára zárva. — Az Egyetemi könyvtár zárva. — A fővárosi könyvtár nyitva 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára zárva. — A pedagógiai könyvtár nyitva 9—2-ig.

— Lapunk legközelebbi száma kedden reggel a rendes időben jelenik meg.

— Az „Egyetértés Vasárnapja“. Mai számunkkal az olvasó megkapja új mellékletünket, az „Egyetértés Vasárnapja“-t. Az első szám érdekes és változatos tartalmával, kitünően sikerült reprodukcióival bizonyára teljes mértékben meghódítja a közönséget. A magyar sajtóban páratlanul álló kedvezmény az „Egyetértés Vasárnapja“, amely mint önálló szépirodalmi lap is kitünően megállja helyét, első számában írásban és képen közli a hét nevezetességeit. A jubiláló Madarász-apó mellé Darányi Ignác, Rubinek Gyula, Bernát István sorakoznak. Egy kitünően sikerült kép Wekerle Sándor miniszterelnököt ábrázolja, amint ülés után távozik a Házból. Szikszay Ferencz, az öngyilkos festő, Koesler János, a nyugdíjba vonuló zeneakadémiai tanár, Széll Kálmán képei mellett, Horti Pál ravatala, Taft, Eulenburg, a perzsa sah, a perzsa trónörökös fotografiáit találja az olvasó. Érdekes képekben mutatjuk be Zeppelin léghajóját, a Morell-féle léghajó lezuhanását. Nyaraló Budapest című riportunkat három kép tarkítja. Ezen kívül van rendőri kép, karrikatura. Gyönyörű reprodukció a híres Goye-kép mása. A szépirodalmi rész is érdekes és változatos. Char-

les Foley novellája, Urai Dezső humoreszke, Kürthy Emil cikke, Miklós Jenő verse bizonyára megnyerik a közönség tetszését. A külső kiállítás elsőrendű és a modern technika minden vivmányának felhasználásával készült. Új mellékletünket azzal a tudattal adjuk olvasóink kezébe, hogy hasznos és kellemes újítással szolgálunk.

— **Személyi hírek.** Beöthy Zolt főrendiházi tag, a Kisfaludy-Társaság elnöke, nyári tartózkodásra Németországba utazott és a szilindót egy rajnamelléki fiúdhelyen fogja tölteni. — Dr. Térey Gábor udvari tanácsos, a Szépművészeti Múzeum osztályigazgatója, ma utazott el külföldi tanulmányutjára, amelyen először a bajor, majd a hollandiai és francia gyűjteményekben fog buvárkodni. — Augusztia főhercegné szeptember 6-án a hó 26-ika óta gyermekeivel Kistapolcsányban időzik; tegnap oda érkezett József főherceg is.

— **Kossuth Ferencz Karlsbadban.** Tíz nap óta időzik már Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter Karlsbadban. Gyomorbaja megszűnt és állapota egyébként is igen jó. Kossuth Ferencz mindenben pontosan követi kezelőorvosának, dr. Áldor Lajos főorvosnak tanácsait, ki jogosultnak tartja a reményt, hogy a miniszter fájdalmas gyomorbajától Karlsbadban végképpen megszabadul.

— **Gróf Batthyány Lajosné kitüntetése.** A király gróf Batthyány Lajosné szül. gróf Andrássy Ilona palotahölgyet az elsőosztályú Erzsébet-renddel tüntette ki. A legfelsőbb kézirat hangsúlyozza, hogy az adományozás a főúri hölgynek a közjótékonyaság terén szerzett érdemei elismerését jelenti. A magyar társadalom, mely ezt a kitüntetést osztatlan nagy meglepéssel fogadja, sokkal tágabban értelmezi a gróf Batthyány né. közhasznú tevékenységét. Nálunk Budapesten egy mágnáshölgyre sokkal fontosabb és sokkal nemesebb feladat vár, mint egy francia duchesse-re, vagy egy olasz marhessa-ra, vagy egy német Reichsgräfin-re. „Magyar nőnek születél, áldd érte sorsodat...“ mondja már a költő. A nagy Andrássy Gyula leánya megértette a mély értelmű szavak intését. Résztvesz a nemzet minden hazafias, minden kulturális, minden jótekonny mozgalomban, mert érzi és tudja, hogy ezzel szent kötelességet teljesít. Történelmi neve, ragyogó szelleme, szeretetreméltósága példát mutat, s az ő kötelességtudása a többi honleányra is kötelező erővel hat. Emlékezzünk, hogy a nemzet súlyos megpróbáltatása idején gróf Batthyány Lajosné állt a tulipánmozgalom élén, tüntetve, izgatva, propagálva a magyar háziipar érdekében. A gyermekvédelemnek nincs nála melegebb szívé, ékeesebb szava, szívósabb akarata, hatalmasabb szószólója. A bécsi ünnepek magyar résztvevői között soha se lehet gróf Batthyány Lajosné nevét olvasni, de viszont egy magyar nemzeti akció résztvevői közül sem hiányzik — ott tündöklök legelő, a kezdeményezők, a vezetők élén. A mikor az Andrássy Ilonát ért kitüntetésnek örülünk, e királyi tényben egyszerűen azt a jóleső tendenciát üdvözlöljük, melylyel a legfelsőbb helyen most már a nemzeti ügynek tett honleányi szolgálatok is jutalmazást nyernek.

A hivatalos lapban megjelent királyi kézirat szövege a következő:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Batthyány Lajosné grófné szül. Andrássy Ilona grófné palotahölgynek, a közjótékonyaság terén szerzett érdemei elismeréséül, első osztályú Erzsébet-rendemet adományozom Kelt Bécsben, 1908. évi június 16-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Zichy Aladár gróf, s. k.

— **Kitüntetés.** A király Hoszpótzky Alajos kereskedelemügyi minisztériumi miniszteri tanácsosnak kiválóan buzgó és sikeres szolgálatai elismeréséül a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

— **A katonaság köréből.** A honvédelmi miniszter kinevezte a következő vezérkari testületi századosokat: Diósy Sándort, a pécsi honvéddhadapróiskola tanárát, ez alkalmazása alól való fölmentése mellett, a kolozsvári VI. Burza Károlyt, beosztva a szegedi II. honvédkerületi parancsnokságnál, a szegedi II. és kissirai Sirchich Bélát, a honvéd Ludovika Akadémia tanárát, ez alkalmazása alól való fölmentése mellett, a pozsonyi IV. honvédkerületi vezérkari főnökévé.

— **Czmadományozás.** A király Gogolák Károly, miniszterelnökségi számvizsgálónak, a számtanácsosi címet és jelleget adományozta.

— **Cleveland temetése.** Princetownból (New-Yersey) jelentik: Ma folyt le teljes csöndben Cleveland, az Egyesült-Államok volt elnökének temetése, amelyen résztvett Roosevelt, továbbá Newyork, New-Yersey és Georgia államok kormányzóit, de nem hivatalos jellegükben.

— **A földmívelésügyi minisztériumból.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter Verseggy Károly és Endrey Elemér, az országos meteorológiai és földmágnességi intézeti kalkulátorokat ugyanazon intézetnél fizetéstelen másodosztályú asszisztensekké nevezte ki.

— **Képviselők párbaja.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy Tutsek Sándor és Farkasházy Zsigmond országgyűlési képviselők között egy parlamenti közbeszólásból kifolyólag lovagias ügy keletkezett. A segédek tegnap délután abban állapodtak meg, hogy az ügyet kölcsönös kimagyarozásokkal jegyzőkönyvileg intézik el. Este azonban a jegyzőkönyv megszövegezésénél differenciák merültek föl, a melyeket nem sikerült elsimítani. Nagy Emil és ifj. Madarász József, mint Tutsek Sándor megbízottjai, valamint Nagy György és Hoffmann Ottó, Farkasházy megbízottjai kardpárbajban állapodtak meg. A párbaj feltételi a következők voltak: Fél nehéz kard és félbandage. A párbajban Tutsek a homlokára kapott egy tíz centiméter hosszú sebet, mire a küzdelmet beszüntették. A felek kibékültek.

— **Taft az elnöki kötelességekről.** Taft William, az Unio elnökjelöltje, aki minden valószínűség szerint az Egyesült Államok elnöke is lesz, a „Morning Post“ legutóbbi számában cikket írt arról, hogy mi a kötelessége egy republika elnökének. A cikk, mely hivatva van az egész világon nagy feltűnést kelteni, szövege a következő:

„Azalatt a négy esztendő alatt, amíg a kabinet tagja voltam, eléggé tisztába jöhöttem azon felelősséggel és nehézségekkel, amelyekkel az elnökség jár és amelyek miatt ezt a fontos hivatalt nem szabad akárkinek könnyelműen elvállalnia. Aki pusztán a köztisztelőnek és a hatalomnak csábos varázsától vonzatra, de a hasznosság minden reménye nélkül vállalkozik erre az állásra, az nem méltó a tisztelőre és alkalmatlan a hatalom birtoklására. Sokkal jobb, ha valaki egyáltalában nem lesz elnök, semhogy rossz elnök legyen belőle. Az elnöknek teljes erőben levő és munkabíró embernek kell lennie. Jobb, ha „keményen tud dolgozni“, mintha szellemes, amikor annyit rengeteg adminisztratív munkának és olyan sok egyéb kötelezettségnek elvállalására törekszik. Miután az elnököt egyenesen a nép választotta, első sorban a népet kell neki szem előtt tartania. A nép általában önzetlenül ítéli meg a közügyeket. S bár a közömbösség, vagy a magánügyeivel való elfoglaltság megakadályozza a népet abban, hogy a jelölésüket, vagy a foganatosított rendszabályokat szorosabban ellenőrizze, hatalmában áll egy elnök személyében, mint óhajainak kifejezőjében összpontosulni. Elnélfogva az elnöknek mindig a néphez kell közel állania gondolkodásában és amennyire csak lehet, személyében is. De valamint a nép, úgy az elnök is ember, aki tévedhet és így elnézést várhat a néptől tévedéseiről. Amikor a nép megszűnt hinni az elnök őszinteségében és szándékainak önzetlenségében, helyzete tarthatatlan. Ha azonban az elnök meggyőződött arról, hogy a népnek valódi óhaját juttatja kifejezésre, attól a pillanattól kezdve, anélkül, hogy a hízoló tapsoktól elkábítottatná, vagy az ellenséges kritika által elrettentené magát, minden törvényes eszközt meg kell ragadnia a nép akaratának kifejezésére. Amióta Lincoln-unk volt, azóta könnyebb jó elnöknek lenni, mint azelőtt. Lincoln példakép volt erre nézve. A jelenben csak Roosevelt elnök példájára kell hivatkozni annak illusztrálására, mit válaszol a nép egy nagy elnök akaratának, amikor a nagy tettek órája elérkezett. Azt a politikát, amelyet ő inaugurált, meg kell tartani és folytatni kell. Ez a politika jó, mert ez a nép politikája. Ez az, amiért Roosevelt utóda nem törődhetik azoknak vádjával, akik szemére vetik neki, hogy nem eredeti, mert nem terjesztett elő semmi új programot.

Taft William.“

— **A kávékirály megölte magát.** Bennet James, a volt kávékirály, tegnapelőtt este broklyni lakásán agyonlőtte magát. Bennet a börzén óriási vagyont veszített el.

— **Liebknecht fogságban.** Dr. Liebknecht, akinek folyamodványát a birodalmi főtörvényszék visszautasította, kérvényt nyújtott be a kancellárhoz, hogy mivel a porosz országgyűlés tagjává választották, helyezték szabadlábra. Bülow herceg táviratilag tagadta meg a kérés teljesítését.

Gogolák
nak, a szám-
a.
ből (New-
dben Cleve-
ek temetése,
Newyork,
mányzó, de

ól. Darányi
eghy Ká-
s meteoroló-
okot ugyan-
u assziszten-

számunkban
Farkas-
selők között
lag lovagias
lután abban
s kimagya-
ste azonban
menziák me-
itani. Nagy
nt Tutsek
György és
zottai kard-
teli a követ-
lage. A pár-
gy tiz czen-
beszűntették.

ft William,
úség szerint
orning Post"
y mi a kö-
czikk, mely
nést kelteni,

g a kabinet
azon felelő-
elnökség jár
nem szabad
pusztán a
várásától
énye nélkül
a tiszteletré
kal jobb, ha
ahogy rossz
rőben levő
ha „kemé-
mikor annyí
olyan sok
ekszik. Mi-
szította, első
ania. A nép
eket. S hár
aló elfoglalt-
y a jelölésé-
kat szoro-
nök szemé-
szponosulni.
z kell közel
csak lehet,
az elnök is
at a néptől
ni az elnök
tlenségében,
ők meggyő-
juttatja ki-
kül, hogy a
ellenséges
törvényes
ak kifejezé-
nyebb jó el-
p volt erre
ldájára kell
szol a nép
nagy tettek
inaugurált,
politika íó,
Roosevelt
akik sze-
t nem ter-

illiam."
ennet Ja-
oroklyni la-
a börzén

bknecht,
örvényszék
mezellárhoz,
választot-
táviratilag

— **Az Eulenburg-pör.** Berlinben hétfőn délelőtt kezdődik az Eulenburg-pör tárgyalása, amely előreláthatólag hetekig fog elhuzódni, mert naponként, Eulenburg állapota miatt, csak három óra hosszat lehet tárgyalni. Mivel a herceg morfinista, nem lehet korán kezdeni a tárgyalást s erre való tekintettel a törvényszék csak tizenegy órakor ül össze. A müncheni tanukon kívül idézést kapott Geritz egykori udvarmester, Kistler udvari tanácsos, Schacht udvari tanácsos, a bécsi német nagykövetség volt titkára, aki most a müncheni porosz követségre van beosztva, Bernstein igazságügyi tanácsos, Treschkow büntügyi biztos, Steinhauer potsdami rendőrtisztviselő. Harden Miksa nincs a végtárgyalásra megidézve. A tanuvallomást megtagadta a herceg fivére, gróf Eulenburg Frigyes és elvált neje, a mostani Wartensleben grófné s gróf Wedel.

Egy berlini hírlapíró ma felkereste Eulenburg Fülöp herceg nejét és hosszasán beszélt vele a hétfőn kezdődő végtárgyalásról.

— Amit a férjem átélt és szenvedett s vele együtt mi is, azt leírni nem lehet. Mégis aránylag nyugodt és megadással néz a követendők elébe. Mióta neje vagyok, pedig hosszú évek teltek el, sohasem volt előttem titka s szentül meg vagyok arról győződve, hogy alaptalanul vádolják s végül ki fog derülni az igazság. Férjem távolról sem olyan lelkes politikus, mint ahogy feltűntetik. Ellenkezőleg: művésztermészet ő s valahányszor tehetne, szívesen hátat fordított a politikának. Természetesen mindig engedelmeskedett a császár parancsának s törekvése az volt, hogy hiven teljesítse kötelességét. Ha az egész világ elfordul is tőle, én hiven kintartok mellette, történiék bármí. Tudom és hangoztatom, hogy teljesen ártatlan. Nekem mindig mondta, hogy ártatlanul szenved s én sziklaszilárdan hiszem, hogy ártatlan. Adja Isten, hogy kiderüljön a tiszta igazság.

— **A Gresham elnöke meghalt.** Londonból jelentik, hogy a Gresham életbiztosító társaság igazgatói elnöke, Thornthwaite William néhány órai betegség után Londonban meghalt. Thornthwaite 1850-ben született, kiképeztetését Londonban és Párisban nyerte. Harmínez éven át volt igazgatói elnöke, néhány év óta pedig elnöke a Greshamnak. Az elhunyt kiváló társadalmi állást foglalt el. Gyakran fordult meg Budapesten, ahol nagyon szívesen időzött. A király csak néhány héttel ezelőtt tüntette ki a Ferencz József-rend lovagkeresztjével. Thornthwaite, mint tudós is, jó névnek örvendett s részint elnöke, részint tagja volt több tudós társaságnak.

— **Az angol hírlapírók Prágában.** Az angol hírlapírók öt napi kirándulásukból ismét visszatértek Prágába. A kirándulásuk folyamán számos cseh várost, kastélyt, romot és mezőgazdaságilag érdekes vidéket tekintettek meg. A vendégeket mindenütt a legszívélyesebben fogadták és azok a látottak felett, valamint a tapasztaltakon legnagyobb elismerésüket nyilvánították. Ma reggel az angol hírlapírók az altstadti városházán jelentek meg, ahol a polgármester üdvözölte őket. Délután egy órakor a kirándulók vezetője a vendégekből alakult küldöttség élén tisztelgett a helytartónál és arra kérte, tolmácsolná legfelsőbb helyen köszönetét az ő felsége által adományozott kitüntetésekért.

— **Jubiláló iskolaigazgató.** A zilahi Wesselényi-kollégium előjárósága és tanácsa e hónap 25-ikén ünnepelte meg Kincs Gyula igazgató-tanár huszonöt éves jubileumát. Az ünnepségen megjelent Kenessy erdélyi református püspök is, aki szép beszédben méltatta a jeles pedagógus érdemeit. Gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter üdvözlését dr. Traizler György, Szilágy vármegye főispánja tolmácsolta az ünnepeltnek. A tisztelgők sorában ott voltak: Szilágy vármegye, Zilah város, az Országos Középiskolai Tanáregyesület, Országos Református Tanáregyesület, az erdélyi ref. tanárság, a Wesselényi-Egyesület, az erdélyi református egyházkerület, a kerület igazgatótanácsa, a szilágy-szolnoki egyházmegye különböző hat felekezeti egyházközségének képviselői, a vármegyei Gazdasági Egyesület és a zilahi Ipartestület. A tanítványok és tisztviselők jelentős összegű Kincs-alapítványt helyeztek el a kollégiumnál. Az ünnepséget lakoma követte.

— **Botrányok a gráci egyetemen.** Az osztrák diákok sztrájkjának epilógja játszódott le ma a gráci főiskolán, ahol klerikális és szabadelvű diákok közt majdnem vérengzésre került a sor. A harc vége az volt, hogy a rektor a botrányok miatt a nyári szemesztert bezáratta. A gráci klerikális diákok ugyanis elhatározták, hogy ma színekkel fognak az egyetemen megjelenni, hogy meglássák a hatást. Tíz óra felé érkeztek az egyetemre, ahol akkor még nagyon kevés szabadelvű diák volt. A rektor az előcsarnokban beszédet intézett a diákokhoz, kérve őket, hogy óvakodjanak a verekedéstől. Tizenkét órakor a klerikális diákok az egyetem belsejébe vonultak. Amikor a Carolina klerikális diákszövetség elnöke az előcsarnokban megjelent, sapkáját és szalagját letépték. A rektor, aki éppen promoveálásról jött, a szobája előtt lévő csoportosulást megpillantva, rávált a klerikális diákokra:

— Mit keresnek itt? Hisz nincs előadásuk! Menjenek ki!

A diákok nem engedelmeskedtek a rektornak. Később rendőrség érkezett; tizenkét órakor pedig megjelent a pedellus és fölolvasta a rektor rendelkezését, amelynél fogva a nyári félévet a mai zavargások miatt bezárja, de a promoveálásokat és vizsgákat ez nem érinti. A német diákok a rektor hirdetményét nagy tetszéssel fogadták. Délután az egyetemen helyreállt a rend.

— **Lemoine körözik.** A nagy gyémántpör főalakját, Lemoine Henriket az egész világon keresik. Ma a bécsi rendőrigazgatóságtól a budapesti főkapitányság a következő megkeresést kapta: Lemoine Henrik Guidó Leó mérnök, aki 1878-ban Triesztben született, ez év június 15-én Párisból megszökött. A francia hatóságok család és sikkasztás büntetése miatt körözik. Lemoine, aki esetleg Jean, Charles, Moria Clement Louis, D'Hurer, Petrovitz vagy Monck neveket használja, feltűnően erős, magas termetű, füle nagy, homloka lapos, orra hajlott, haja barna, különös ismertető jele: az orr jobb oldalán a jobb fülcimpa alatt és a két szem között egy-egy szemölcs. Kissé előrehajolva jár. Lemoine azelőtt sötét bajuszt és szakállt viselt, szokása előtt azonban alkalmasint megváltoztatta szakállviselését, esetleg egészen megborotválkozott. Lemoine június 15-én egy Harold névre kiállított vasuti jeggyel a keleti expresszvonattal hagyta el Páris. A megkeresés végül megkéri a hatóságokat, hogy minden adatot, amely a megszökött Lemoine nyomára vezethet, haladéktalanul közöljék az illetékes rendőrhatalósággal.

— **Halálos szerencsétlenség egy építkezésnél.** Ma délután a Fűrdő-utca és Ferencz József-tér sarkán, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank építkezésénél leesett egy tizenegy méter magas állványról Papp János napszámos. Nyomban meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Egy francia szenátor pöre.** Ismeretes, hogy a nagy port vert Rochette-ügyvel kapcsolatban a párisi „Matin” azzal vádolta meg Humbert szenátort, hogy ő is részes a Rochette-féle manipulációkban s ezenkívül még más hasonló vádakkal is illette. Humbert szenátor, aki azelőtt katona volt és André hadügyminiszter mellé volt beosztva szárnysegédnek, most becsületértési pört indított a „Matin” felelős szerkesztője ellen. A tegnapi tárgyalás, mint Párisból jelentik, éppen nem elégitette ki a szenáció-éhes közönség várakozását, mert a tananak behívott André hadügyminiszter Humbertnek bizonyos hivatali visszaéléseire vonatkozólag megtagadta a vallomást. A „Matin” szerkesztője kijelentette, hogy nem sikerült neki kikutatnia, vajon Humbert a verduni katonai állomás tervezetét eladta-e Metz városnak, vagy sem? A „Matin” ügyvédje pedig úgy vélekedett, hogy Humbert valószínűleg nagyobb stíli árulást követett el. Ezért aztán Humbert a tárgyalás további folyamán hazugnak nevezte az ügyvédet, mely kijelentés a tárgyalóteremben nagy mozgást keltett. A pör még folyik.

— **Odilon Helén gondnoksága.** A bécsi országos törvényszék megerősítette a kerületi törvényszéknek azt a végzését, amely fenntartja Odilon Helén gondnokságát. Az egykor ünnepelt művész mostani férjével, Pecic zágrábi gyógyszerészszel, ezidőszent Fiume környékén egy kis községben nvara!

— **Remy bankár gyilkosa.** Remy bankár titokzatos meggyilkolásának körülményei kezdenek napvilágra jutni. A vizsgálat most már kétségtelenül bizonyította, hogy Renard ölte meg az agg bankárt. Remy tizenhétéves unokaöccse is erősen kompromittálva van, legalább is tudott a gyilkosságról. Bevallotta, hogy szülei között gyakoriak voltak a torzszalkodások Renard miatt, akik a bankár el akart bocsátani. Emiatt szombat, a gyilkosság napján Remy dühösen távozott hazulról s magával vitte Renard nejét. A nyaralóban Remy egyedül maradt Renarddal. Kétségtelen, hogy ő gyilkolta meg Renardot. Azt mondja, hogy csak ügyvédjének, Laborinak jelenlétében hajlandó beszélni.

— **Az óbudai bucsu.** Péter és Pál napján tartják meg a szokásos óbudai bucsut, mely a főváros egyik legélénkebb bucsuja szokott lenni. Az ünnepi istentisztelet délelőtt tíz órakor lesz az óbudai plébániatemplomban. Ugyancsak Péter és Pál napján tartják meg Szentendrén is a bucsut, melyre a fővárosból igen sokan szoktak kirándulni.

— **Francia katonák tüntetése.** Montpellierben a 121. gyalogezred hadgyakorlatra behívott hatvan-nyolcz katonája kísérletet tett, hogy a 17. gyalogezred lázadásának évfordulóját megünnepelje. Egy őrnagyot, aki beavatkozott, tetteg inzuláltak. A kiküldött őrség kényszerítette a tüntetőket, hogy a káoszárnyába térjenek vissza.

— **Szükség az aradi katonabörtönből.** Az aradi várbörtönéből tegnap három katona szökött meg. A börtön asztalosműhelyében tervezték a szökést, amelybe néhány más foglyot is beavattak. Mikor a műhely felügyelője egy pillanatra elhagyta a helyiséget, a három katona kifeszítette az ablakrácsot és társaik szemeláltára egyenként keresztülbújtak az ablakon. Az egyik menekült, Tóth Jánost, akinek lábain nehéz láncok voltak, rabtársai segítették a menekülésben. A három szökevény ezután gyorsan és észrevétlenül leereszkedett a várat körülárkáló sáncokba. Innen az alant elterülő réten át akartak tovább futni, de vesztükre történt: a réten katonák kaszáltak, akik utánuk iramodtak. Izgalmas hajszá keletkezett. Az üldöző katonák a menekülőkre lőttek. Tóth János, akit lábán megsebesített a golyó, összeesett. Erre a másik kettő is megadta magát. Visszavitték őket a várba, ahol szigorú büntetés vár rájuk. A katonai hatóság széleskörű vizsgálatot indított és az összes katonarabokat kétszeres őrizet alá vették.

— **Adamovich Vilma emlékiratai.** Walter Herman berlini könyvkiadó-czég már napok óta nagy garral és sippal-dobbal hirdette, hogy a jövő héten ki fogja adni Adamovich Vilma, Wölfling Lipótné emlékiratait, amelyek a maguk teljes valóságában leplezetlenül fogják elárulni minden izgató bonyaldalmát ennek a szenációos szerelmi regénynek. Az élelmes kiadó már napok óta hirdeti a berlini és bécsi nagy napilapokban ennek a könyvnek a megjelenését s ma már mutatványul néhány regényfejezet levonatát is szétküldte egyes budapesti szerkesztőségekbe. Ezek a fejezetek meglepően izgató részletességgel tárgyalják Adamovich Vilma és Wölfling Lipót szerelmének kezdetét. A hősnő elmondja, mint került egész fiatalon olyan házba, hol pénzen vették a szerelmét, mint ismerkedett itt meg Wölfling Lipóttal, aki kiszabadította s villát vásárolt neki. De az udvar, amint neszt vette az egésznek, körmönfont intrikákkal s nagy megvesztegetéssel akarta szétválasztani a fiatalokat. Elküldte Bachrach ügyvédet Henrik herceggel — Wölfling Lipót öccsével — Adamovich Vilmához, formális lemondó levelet irattak alá a leánynyal, aki kötelezte magát, hogy tizezer koronát fizet bánatpénzül, ha csak egyetlen levelet ír is Wölfling Lipótnak. Ilyen és hasonló erőszakos módon akarták Wölfling Lipótot Vilmájától elválasztani, aki viszont tisztársaival tette feltékenyenyé szerelmését. Az igazi szenációos leleplezéseket azonban csak ezek utánra ígéri a kiadó, aki ilyen módon csap reklámot könyvének. A legérdekesebb azonban az egészben az, hogy a könyv meg fog jelenni ugyan, de azt — nem Adamovich Vilma írta s szemenszedett pornografikus fejezetei mind — apokrifek. Aki pedig felül a kiadó élelmes reklámjának, az csupa hazugságnál egyebet nem kap a pénzéért.

— **Lehült a levegő.** Ma reggel hirtelen megfelen megváltozott az idő. Az elmúlt napok kánikulai hősege után, hűvös szél felhőket terelt össze az égboltozaton, s a hőmérő higanyoszlopa hirtelen alászállott. Az ország több részéről jelentik a levegő lehülését, s nagyon valószínű, hogy az időjárás váratlan fordulata hamarosan esőt hoz, ami éppen nem ártana, mert a múlt napok tikkasztó melege után nagy szárazságot vártak mindenfelé. A levegő lehülése mindenesetre mérsékelni fogja a korai hőséget, s megkönnyíti majd a péter-páli aratók munkáját.

— **Legett község.** Madocsa, virágzó tolnamegyei község lángokban áll. A tűz oltására a paksi, bölcseki és dunaföldvári tűzoltóság kivonult. Rakovszky Julián paksi főszolgabíró Dunaföldvárról kétszáz embert és hatvan kocsit, Bölcsekeről száz embert és harmincz kocsit rendelt táviratilag a katasztrófa színhelyére, hogy a tűz oltásánál segídhessenek. A tűz keletkezésének oka még ismeretlen. Eddig a község fele lett a pusztító lángok martalékává. Közlebbi részletek még ismeretlenek.

Madocsa községben a tűzet este nyolcz órákor lokalizálták. Az óriási szélviharban a tűz oly gyorsan terjedt tova, hogy mentésről alig lehetett szó. Több mint kétszáz ház, köztük a község háza, a jegyzői lak, az iskola és a tanítói lak, valamint óvoda, teljesen legett. Nagymennyiségű szárnyas, borjú és egyéb háziállat bentégett. Egy asszony a tűz elől lakása pinczéjébe menekült, ahol megfulladt. A lakosság a körülményekhez képest nyugodt. Rasovszky főszolgabíró és Németh csendőrmester nagy munkát végeztek a rend fenntartásában és a szomszédos községek lakossága is készséggel segítkezett a mentésnél. A kár még nem állapítható meg.

— **Dráma a szállóban.** A délelőtti órákban véres szerelmi dráma helye volt a Tisza Kálmán-téri Győr-szálló. Tíz óra tájban szobát bérelt a szállóban Somogyi István 699. számú hordár. Méhes Katalin cselédleánnyal. Alig tartózkodtak néhány percig a szobában, a zárt ajtó mögött három revolverlövés zaja verte fel a szálló személyzetét. Denyitottak a vendégek szobájába, ahol mindkettőjüket vértől borítva a földön fekvő találták. A férfi már halott volt, a leány még élt, de eszméletét veszítette. Hívták a mentőket, akik haldokolva vitték a leányt a Rókus-kórházba. A rendőri nyomozás megállapította, hogy a férfi előbb kétszer a leány mellébe lött s azután a saját halántékára szoritotta a gyilkos fegyvert. A fiatal pár szerelmes volt, de házasságuk elé számtalan akadály gördült.

— **Házasságok.** Zausser Károly, a Gazdák Biztosító Szövetkezete osztályfőnöke és Grau L. Ilona a hó 30-án d. u. 5 és fél órákor tartják esküvőjüket a Jézus Szent Szíve-templomban.

Wippler Ignác, a Wippler és Társa czég főnöke, tart. hadnagy eljegyezte Gradl Sándor ny. máv. főfelügyelő leányát, Paulát Budapesten.

Almássy Endre, a szegedi szintársulat nagytehetségű művésztagja július 4-én vezeti oltár elé Szegeden Makó Lajos színházigazgató leányát, Lilyt.

A vízivárosi plébánia templomban Földes Ferenc postatakarékpenztári számvizsgáló ma vezette oltárhoz Kranz Irénkét, Kranz Alajos posta- és táviráda tanácsos leányát. Násznagyok voltak: Haliczky Árpád hercegi jószágigazgató és Waigand Károly magyar államvasuti felügyelő. Az esketési szertartást dr. Andor György prelátus-kanonok, a herceggprimás irodaiigazgatója végezte és remek beszédet intézett az ifjú párhoz.

Dr. Szabó Sándor orvos e hónap 28-án vezeti oltárhoz Karchoháza Menyhért földbírtokos leányát, Ilonát Zemplénvárdon.

Dr. Bánfás Jenő, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara fogalmazója július 4-én, szombaton este fél 6 órákor vezeti oltárhoz az erzsébetvárosi plébánia templomban Franke Gizellát.

Hönigschmidt Félix középiskolai tanár folyó hó 30-án délelőtt 10 és fél órákor tartja esküvőjét Kollmann Ilonkával a budai krisztinavárosi plébánia-templomban.

Madarassy Mariskát eljegyezte Walkó Emil Máriahután.

Preisz Ferenc líkőrgyáros e hó 28-án tartja esküvőjét Grünauer Katicza urhölgygel Zsolnán.

— **Nászejándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszertelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. l. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Nagy vasúti katasztrófa.** Szükszavu távirat szörnyű vasúti szerencsétlenség hírért hozza Bombayból. A Bombay—Baroda vasútvonalon Baroda közelében egy gyorsvonat összeütközött egy tehervonattal. Több kocsi lángba borult. 150 ember életét veszítette és 270 megsebesült. A részletekről távirati tudósítás nem számol be

— **Vidám élet a halál előtt.** Ramsgate angol városkában megölte magát egy Furniani René nevű tizenhét éves fiú. Az esemény nem tartozik a ritkaságok közé. Energiát, életunt ifju van elég, aki véget is vet életének. Érdekesse teszi azonban ezt az öngyilkosságot az a levél, melyet az életunt ifju halála előtt a szüleinek írt. A levél oly jellemző, hogy önmagát kommentálja. Így szól:

— Kelt éjjeli hét órákor a hálószobámban. Drága jó anyám! Szeretett apám! Ezek az utolsó sorok, melyeket tőlem olvastok. Mire ez az irás a kezetekbe jut, a ti Renétek nem él már többé. Elhatározásom oka kivülem van. A halálba rohantam, mert sötétben és bizonytalanul néz felém a jövő. Én nem vagyok az, aki a maga erejéből tudjon valamire menni. Mielőtt még elköltöztem volna erről a világról, egy kurta időre vidám perceket akartam átélni. Kerítettem pénzt — milyen bántóan hangzik ez — hogy vigadhassak. Miért is ne! Minden gyilkos megteheti ezt. A pajtasaimtól kilenczvenhat sillinget kértem kölcsön és az órámat lánczostul együtt elzalogosítottam tíz sillingért. Azután tudtam a ruháimon, a fehérneműimben, cipőimben meg a könyveimben. Mindenért összesen százkilenczvenhat sillinget kaptam. Szerencsésen jártam. A színházban éppen a Florodora volt színen. Megismerkedtem egy kis színésznővel, aki életre kelte bennem az első szerelmet. Azt hiszem, ő is vonzódott hozzám. Csak a csókjaimat kívánta és nem a pénzemet, amely ebédre, teára, líkőrré, színházra és virágra fogyott el. Egy hétig élveztem így az együttléti kedvteléseit és már meg is feledkeztem az elpusztulási szándékomról. Szombaton az édes tolvább vándorolt és ott álltam a hideg, a szürke valóság kellős közepében. És felismertem, hogy nem érdemes itt maradni. Fogom a kötelet. Nemsokára megtörténik. A fák susognak és hívogatnak. Bocssátatok meg nekem. Én nagyon szerettelek benneteket — René.

— **Tűzek a fővárosban.** Ma délután negyednégy órákor kigyulladt Spindler Adolf és fiai czég bádóg- és horganylemezz-áru gyár Angol-utca hatodik szám alatt levő telepe. A tűzhöz kivonult a központi, ötödik és nyolczadik kerületi tűzörség. A rendőrség részéről Glasz Imre felügyelő és husz rendőr jelent meg a tűznél. A tűzet eldobott cigaretta okozta, amely meggyújtotta a faladákba elcsomagolt bádóglemezeket. A tűz a raktárban keletkezett és mire észrevettük, már lángban állott az egész épület. A tűzoltók Markusovszky segédtiszt vezetésével emberfeletti munkát végeztek, úgy, hogy délután öt órára már lokalizálták a tűzet. A kár meghaladja a harminczötezer koronát. A hivatalos tűzvizsgálat holnap délután lesz. — A Rákosi pályaudvar mögött levő Rákos Nemes-ut kilenczedik szám alatt, Burkus Istváné jegyerme ma délután öt órákor kigyulladt. A tűzhöz kivonult a tizedik kerületi és a központi tűzörség, de mire kiértek, már az egész verem és a közelében levő két lakóház legett. A tűzet csak este tíz órákor tudta a tűzörség lokalizálni. A kár huszezer korona.

— **Iskolatársak találkozója.** Rosenbach Ferenc m. kir. posta- és táviráda főtiszt (Budapest, IX., Gyáli-ut 18.) fölhívja a még életben levő volt tanulóit, kik vele 1868-ik évben a budai kir. főreáliskolát végezték, hogy a negyven éves találkozás idejének megállapítása végett jelenlegi tartózkodási helyüket vele közöljék.

Dr. Encsy Kálmán nagyváradi törvényszéki jegyző felkéri volt iskolatársait, kikkel 1898-ban az egri főgimnáziumban érettségit tett — hogy a július 10-ére kitűzött 10 éves találkozóon megjelenjenek.

Eitenberger Lajos szekszárdi kir. törvényszéki bíró felkéri Mácza Jákó és Martinkovics János iskolatársait, kik vele 1878. évben az esztergomi főgimnáziumban érettségit tettek, hogy 30 éves iskolai találkozóra leendő meghívásuk okából czimüket tudassák vele.

Dr. Valkányi Rezső máv. titkár Aradon, felkéri az aradi állami főreáliskolában 1883. évben érettségit tett iskolatársait, hogy a huszonöt éves találkozóra, lehetőleg családotul f. é. augusztus hó 15-én Aradon megjelenjenek s ebbeli elhatározásukat vele mielőbb közölni sziveskedjenek.

— **Vasúti kocsik között.** Kiss András harminczkilenc éves vasúti munkás a sopron—ebenfurti vasút teherványaudvarán két kocsi ütközése közbe került, amelyek mellkasát egészen összenyomták. Kiss nemsokára belehalt sérüléseibe.

— **A vidéki hírlapirodalom köréből.** Győrött július 1-én a liberalizmus, a nemzeti önállóság és a népjogok kivívásának jegyében „Győri Ujság” czimnel új politikai napilap indul meg. A lap főszerkesztője dr. Lurja Aladár, a „Székesfehérvár és Vidéke” politikai lap szerkesztő-tulajdonosa, felelős szerkesztője pedig Kréhnay Béla hírlapíró lesz.

— **Nemzetközi fényképkilállítás Budapesten.** Felbuzdulva azon a páratlan sikeren, amelyet a legutóbb lezárt országos fényképkilállítással értek, a Magyar Amatőrök Országos Szövetsége tegnap este dr. Kosuthány Tamás, az Országos Vegytani Intézet igazgatójának elnöklésével megtartott választmányi ülésre elhatározta, hogy az 1909. évben a Mücsarnokban nemzetközi fényképkilállítást rendez. A kiállítás előkészítésével az igazgatóságot és elnökséget bízta meg a választmány. A lefolyt országos kiállításról ugyanezen ülésen Pogány Lajos orsz. képviselő, a rendezőbizottság elnöke, tett jelentést, aki ismertette az immár lezárt kiállítás várakozáson felüli nagy erkölcsi és anyagi sikerét s tudatta, hogy a kiállítást mintegy 12.000 ember látogatta meg.

— **A mentők működése.** A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület elmúlt május hóban összesen 1699 alkalommal vették igénybe. Első segítségben részesítettek 827 egyén, akik közül 585 férfi, 214 nő és 28 tíz éven aluli gyermek volt. Sebészi bántalom 457, belbaj 220, egyéb baj 92, öngyilkosság és öngyilkossági kísérlet 58 (ezek közül meghalt 10), fordult elő az esetek között. 701 alkalommal szállítottak beteget, 144 mozgóórséget létesítettek és 27-szer vonultak ki vaklármára. Az év eleje óta 7698 esetben vették őket igénybe.

— **Az öngyilkos nyomdatulajdonos.** Heiszler Jarosláv budai nyomdatulajdonos, akinek öngyilkosságáról tegnap hírt adtunk, még tegnap délután belehalt sebébe. Vasárnap délután lesz a temetése.

— **Gyorsíró-vizsga.** Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület tanfolyamainak, a parlamenti gyorsírók által vezetett Gabelsberger Szakiskolának évről-évről tartott vizsgálatát holnap, vasárnap délelőtt 9 órákor tartják az országháza hírlapírói termében. A szeptember 1-én kezdődő új tanévre július 5-ig lehet előjegyezni a Liszt Ferenc-tér 10. szám alatti Gabelsberger Szakiskolában.

— **Gyilkos huszár.** A tizedik huszárezred hatodik századának a külső kerepesi-úti laktanyájában levő legénységi szobában ma éjjel két órákor egy közhuzár agyonlőtte a szobaparancsnok-káplárt. Este kilencz órákor, mint rendszeren, a legénység lefeküdt, köztük Balázs János szakaszvezető és Tringer János közhuzár is. A gyakorlatoktól és a napi munkától kiáradt legénység csakhamar mély álomba merült, csak Tringer hánykolódott izgatottan ágyában. Éjjel után két órákor, mikor a nagy szobában mindenki aludt, Tringer csendesen leszállt ágyáról, zaj nélkül leakasztotta ágya fölött lógó karabélyát, éles töltést tett bele, lábujjhegyen odaosont Balázs szakaszvezető ágyához, a mélyenalvó szakaszvezetőre szegezte fegyverét és megnyomta a ravaszt. Erős dördülés ijesztette föl álmából a legénységet, Odasiettek a szakaszvezető ágyához, akinek fejéből sürin patakzott a vér, míg az ágy előtt ott állt még füstölő fegyverrel a gyilkos közhuzár. A szakaszvezető segítségére siettek elsősorban a huszárok, de azt hiába mosdatták, élesztgették, nem adott többé életjelt magáról, a gyilkos golyó megölte őt. A seb-tében előhívott ezredorvos sem tehetett mást, mint-hogy a beállott halált konstatálta. Nemsokára megérkezett a bizottság, amely jegyzőkönyvet vett föl az esetről és ezután a meggyilkolt szakaszvezető holttestét a tizenhatos számú helyőrségi kórház halottasházába szállították, a gyilkos közhuzárt pedig erős fedezet mellett a Margit-körúti helyőrségi fogházba vitték. A gyilkos feljebbvalójával a legjobb viszonyban volt, de az utóbbi napokban, a szolgálati viszonytól teljesen távolálló, magánviszonyukra vonatkozó ellentétek merültek fel. Ez volt az okozója a hajnali merényletnek.

— **A detektívek nyugdíjpótló egyesületének új elnöke.** A székesfehérvári m. kir. államrendőrségi detektív-testület nyugdíjpótló és segélyező-egyesülete a napokban rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen Csizsár Károlyt egyhangulag elnöké választotta.

— **A boszu.** Hirt adtunk arról, hogy boszúból Alsóvárosvízen tegnap fejszeapásoktól agyonverve találták Sztolka Ilie jómodu gazdát. A csendőrség ma letartóztatta Placsintár Juon ottani lakost, akinél házkutatás alkalmával a meggyilkoltnak ingét és egy pár cipőjét találták meg, melyeket, mint bűnjelket lefoglaltak, valamint Placsintár kését is, melyeken vérvonatok láthatók. A csendőrség tovább nyomoz

— A Közbiztonság című rendőri hetilap vasárnapjának száma érdekes és változatos tartalommal jelent meg. Vezércikkében a leánykereskedelemmel foglalkozik, a tárczában a párisi tolvajok nagygyűlését írja le. Cikkeket írtak dr. László Berthold, dr. Moskovitz Mór. Érdekes Jaques lackeni csendőrhadnagy cikke, amely a belga rendőrkutyákról szól. A regénycarnokban Tábory Kornél detektiv-regénye bonyolódik szenzációsan. A lap folytatja a tragikus véget ért Szűcs III. József rendőr családja felszámolását indított gyűjtést.

— Halálozások. Olehotai Kupecz Gyula dohánygyári osztályvezető június 24-én Budapesten meghalt.

Sarkadi Emil festőművész 25-én huszonnyolc éves korában meghalt. Temetése Békésgyulán június 28-án lesz.

Vilász Boér Valérné, Szövérdy Mária 19 éves korában Maroslekenyén meghalt.

— Ingyenes gyorsírás-tanítás. A „Stenografia“ országos Gabelberger gyorsíró- és gépiróiskola növendékei tegnap tették le a vizsgáikat a gyorsíróvilág előkelőségei jelenlétében. A növendékeknek jeles tudása fényes bizonyítéka az intézetben követett tanmódszerek. Julius elsején az intézet az előző évek mintájára teljesen díjtalan gyorsírási és gépiró tanfolyamokat nyit, hogy ezáltal a gyorsírást a község minél nagyobb körében terjessze és ismerettesse. Jelentkezni egész napon át lehet az intézet helyiségeiben: Váci-körút 33.

— Fürdőélet. Buziásfürdő látogatottsága ez idényben tetemesen fokozódott, az eddigi fürdővendégek száma 3860. Ezek közül 1800-nál többen szivbaj ellen használja a világhírű szénsavforrásokat. Szenzáció tárgyát képezi az ott időző Krisztics Iván, Milán volt szerb király természetes fia, ki Buziásfürdő gyógyforrásai, mintaszertű berendezése és kényelméről elragadtatással nyilatkozik.

— Zászlók, címerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

— Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

— Fodor-féle vívőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme, különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

— Bőrbajok, hajhullás és kopaszság sokszor évekig makacsul daczolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönlig Izsó elektroterápiai intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), kék fényvel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

— Andrásy, Jupiter mozgókép-műtárlat. Naponként változó, remeknél-remekébb képeket ölel fel a pazar műsorában. A mozgóképek gazdag tárházát mutatja be, mely olyan programmal rendelkezik, hogy úgy gyermekeket, valamint felnőtteket nemcsak szórakoztat, de oktat is. Kétórás előadás keretében 16—18 képet mutat be. Hatalmas villanyszellelkel teszi kellemessé, hívőssé helyiségeit.

— Ha egy asszony Schlicht „szarvas“ jegyű szappánával mos, s mellette egy más asszony közönséges, kemény és nehezen oldódó szappannal, a mosással az lesz előbb kész, aki Schlicht „szarvas“ jegyű szappant használja. Egy év múlva a másik asszony lesz előbb kész, de fehéremüjével, mert a könnyen oldódó „szarvasszappan“ kiméli a fehéremüjt és a színeket nem támadja meg.

— Nyolcz nap Londonban. A dr. Molnár Ákos által június 20-ára tervezett londoni tanulmányi kirándulást a rendezőség július hó 18-ára halasztotta el egyrészt azért, mivel abban a képviselők is tömegesen öhajtanak résztvenni, ami a nyári szünet előtt nem állt volna módjukban, másrészt pedig, mivel Londonban ez időben lesznek: a nagy regatta, az olimpiai versenyek főpontjai és az általános nagy érdeklődést keltő békekongresszus. A magyar és francia kiállítás is ekkor éri el fénypontját. A kirándulás részvételi díja 600 korona, melyben az összes költségek befoglaltnak. Részletes tájékoztató dr. Molnár Ákos országgyűlési képviselőnél (Rákóczi-ut 22.) és a Magy. Kir. Államvasutak Menetjegyi-irodájában (Vigadó-tér 1.) kapható.

— Szerencsétlen egyén, ki lábát vagy kezét elvesztette, de szerencsétlenségben, hogy iparunk már a legnagyobb művészettel pótolja a hiányokat. A „Magyar Orvosi Műszertár“ (Budapest, VII., Rákóczi-ut 32.) jótállás mellett készít oly műtájakat és műkezeket, melyek az eltagokhoz teljesen hasonlóak. Sok szerencsétlent tett már boldoggá e jeles magyar cég, ki legutóbb a pécsi kiállításon is ezüst éremmel lett kitüntetve. Ugyanott műtájak, támogatók stb. stb. a legjobban készítettnek. Részletes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld a cég.

— Amerikai Park-Üsbudavárban ma, vasárnap és holnap, hétfőn mozgalmas és tarka élet lesz. Első sorban jótékonyági ünnepeket tartanak szegény gyermekek oktatási alapja javára. Friedmann igazgató szerelné az iskolás gyermekek ingyen oktatás alapját szaporítani nagyobb összeggel. Aztán Bachó István karmester újra átvette a honvéd zenekar vezetését hosszas betegség után. Bachó ma este diri-

gálja először a remek parkban a honvédzenekar monstre vonós- és hárfakiséretes hangversenyét. Az igazgatóság tisztelet-estélyt rendezett neki. Lesz a tündéresen kivilágított parkban coriandoli virágcsata, gyermekszépség-verseny, tűzijáték, nagy felvonulás. A szenzációs júniusi programot csak néhány napig láthatni. Minden hölgy a bejáratnál szép emléktárgyat kap ajándékba.

— A Beketow-czirkuszbán tegnap lépett fel először a budapesti cirkuszközönség kedvence, a bájos Beketow Warda kisasszony mint iskola- és ugrólovárnó és óriási sikert aratott. Ugyancsak nagy sikere volt Beketow Mátyás igazgatónak, aki multkor balesete daczára, tegnap mutatta be először nagyszabású lódomitásait. Lyton halálgrása az autombillal és a Lepique légtornászok már csak el-sejéig láthatók. Vasárnap és hétfőn két előadás a teljes műsorral.

Telekkönyvvezetők kinevezése.

Budapest, június 27.

Günther Antal igazságügyminiszter Ébert Lajos nagybányai kir. járásbírói betétszerkesztő, Pon-grác Olivér nagyszabasi kir. törvényszéki, Joannovics Dusan törökbecsei kir. járásbírói, Szimics Tivadar kolozsvári kir. törvényszéki, Módi Károly hidalmási kir. járásbírói, Ferenczy Kálmán székesfehérvári kir. törvényszéki, Ján István tapolczai kir. járásbírói, Farkas György szombathelyi kir. törvényszéki, Zachariás Ernő kisenői, Hitrich Lajos késmárki kir. törvényszéki, Sümeji Jenő ógyallai kir. járásbírói betétszerkesztő, Oravec Frigyes szenczei kir. járásbírói betétszerkesztő, Bild Gyula zombolyai, Csepely Endre korponai kir. járásbírói, Buidos Alajos gyulai, Tanító Kálmán zalaegerszegi kir. törvényszéki, Palatkás István marosludasi, Kovalszky Gyula gálszécsi, Moldova Béla nagyszentmiklósi, Chiorán Dénes belényesi kir. járásbírói, Imrek Kálmán ipolyi kir. törvényszéki, Surányi Antal szentgotthárdi, Gida Elek nagy-károlyi kir. járásbírói, Lévy Antal buziasfürdői kir. járásbírói betétszerkesztő, Sághy Endre szatmárnémeti kir. törvényszéki, Lázár Miklós nagykátai kir. járásbírói, Schmidt Ede dévai kir. törvényszéki, Gosztonyi Sándor szigetvári kir. járásbírói, Budaházy Menyhért nyiregyházi kir. törvényszéki, Szilágyi Lajos úpešti, Buday Zs. Lázár ungvári, András János marosillyei, Felszeghy Henrik báni kir. járásbírói, Bedő Gyula brassói kir. törvényszéki, Bonczos Miklós szentesi kir. járásbírói, Vajda Péter zalaegerszegi kir. törvényszéki, Tamás Endre körmenői kir. járásbírói, László Lajos István székesfehérvári kir. törvényszéki, Kosztolányi Károly margittai kir. járásbírói, Simonovits Kornél kecskeméti kir. törvényszéki, Dessewitz Emil karczagi, Ligeti Arnold királyhelmecei kir. járásbírói, Penygei Sándor óradnai kir. járásbírói betétszerkesztő, Pataki József szilágycsehi, Szüts Lajos duna-szerdahelyi, Udvardy János zólyomi kir. járásbírói, Mascsekievics Lajos beregszászi kir. törvényszéki, Hanz Mór esztergomi, János Márton sásdi, Némák Mihály illavai, Jankovich Döme oravicabányai, Thiry Adolf orsovai kir. járásbírói, Byély Jenő debreczeni kir. törvényszéki, Velding János tamási, Simonyi Sándor zentai, Lugosy Károly nagysomkúti kir. járásbírói, Hesz János gyulafehérvári kir. törvényszéki, Zalai Béla mohácsi kir. járásbírói, Rózsa Ignác nagyikindai kir. törvényszéki, Pruzsinszky János gyöngyösi, Koczor Frigyes felsőöcéri, Takács Sándor hajduböszörményi, Belezna János kiskvárdai, Holler József németújvári kir. járásbírói, Elek János vághelyi kir. járásbírói betétszerkesztő, Papanek István kalocsai kir. törvényszéki betétszerkesztő, Nemessányi Marczel löcsei kir. törvényszéki, Herbszt Vilibald sziráki, Matyuga Béla varannói, Fodor Kálmán budapesti I—III. kerületi, Bozovics Adolf muraszombati, Halus Gyula körmöcbányai, Berencsy Livius orosházi, Barthos Dezső nagyilondai kir. járásbírói, Rozsek István soproni kir. törvényszéki, Szilágyi Árpád váli, Károlyi Lajos roznyói, Gaál Lajos székelyházi, Nuridsán József szerdahelyi, Hegedüs Győző kisszebeni, Antalik János nagyigmándi, Jankovics Emil palánkai, Vadász Pál kiskőrösi, Komka György munkácsi kir. járásbírói, Polányi Mihály malaczkai kir. járásbírói betétszerkesztő, Ferenczy Géza hajduböszörményi kir. járásbírói betétszerkesztő, Unger Kálmán komáromi kir. törvényszéki és Prohászka Ferencz bazini kir. járásbírói telekkönyvvezetőket, jelenlegi alkalmazásuk helyén, a IX-ik fizetési osztályba sorozott telekkönyvvezetőkké nevezte ki.

színház és művészet.

Egy kis revü.

— Visszatekintés a színházi évre. —

Irta: Váradi Antal.

Nem látványos lesz a revü, sem tüneményes. Tü-nemények és látványosságok ma már ritkaságszámba mennek a színházak világában. Nem mondom, olyan látványosságok, amilyeneket villanyos lámpákkal és diszletfestőkkel lehet megcsinálni, de ezek csak látványok és nem tünemények.

Legfeljebb annyiban, hogy jönnek és távoznak, miképen az üstökös. Üstökük, farkuk, miképen az égi üstökösöké, vibráló lengesség, melynek magja nincs. Az üstökösökről legalább azt mondják, hogy van magvuk.

Mindazonáltal lelki meglepéssel konstátálhatom, hogy az idei színházi esztendő a magyar muzsadiadalát jelentette. Megállta a helyét minden vonalon, sőt megkezdte annyszor félbenhagyott külföldi diadalutját megint egyszer, hogy, talán megint sokára, félbenhagyja. Értem az „Ördög“ külföldi diadalutját, mely a vigszínházból indult ki s amelyre Faludiék a legnagyobb mértékben büszkének lehetnek. Hát még a szereplők?

Véleményem szerint Hegedüs játéka Kaptá meg Zaccanit s annak a nyomán született meg benne a gondolat, hogy ezt Olaszországban is meg lehet teremteni. Példája az egész külföldet maga után vonzotta.

A Tatárjárás győzelme is a magyar muzsa korszakából egy levél. A Vigopera Nagymamája — kétségkívül az évad legjelentősebb sikere a régi Nép-színházban — magyar szerzők műve. A megnyitó-előadás Szemere-darabja nagyon becses irodalmi jelentőségű munka, melyet jobb időkben és jobb körülmények között örömmel fogunk viszontlátni. A „Lovag ur“ pályadíja is a Vigszínházat aranyozza meg másodsorban, miután elsőre a szerzőt kossorozta meg. Ez a munka is a Lipót-köruti színházból indult ki. Az eredeti munkákkal sok szerencséje van a Vigszínháznak. Emlékezzünk csak a Ditrói által oly zseniálisan kitervezett magyar ciklusra, amelynek csaknem minden darabja tetszett, de volt olyan, amelyik valóságos diadal aratot.

És a „Tanítónő“. Ez a velős, markáns, az élet zsi-gereibe nyúló, magas irodalmi színvonalon álló munka, melyet, ha a külföld megismerne — ha tudni-illik nem volnának olyan speciális magyar vonatkozásai — irodaturánk fényes színben tündökölné a mindig kicsinylő külföld szemében. Ebben aratta leg-szebb diadalai egyikét Varsányi Irén, a legnagyobb magyar művészasszonyok egyike, aki mélységet és magasságot egyesít magában.

A Tanítónő és a Tatárjárás magában elég siker egy szezonra. De volt annál több is, igaz, hogy nem olyan általános, mint ez a kettő.

A Magyar Színház a tűzkeresztségen ment keresztül ebben az esztendőben. Beöthy László igazgatói zseniálitása diadalmaskodott egy fiatal garda élén, amelyet bevezetett a művészet előcsarnokán keresztül mindjárt a szentélybe, a jól felfogott, a mélyeséges ábrázolás művészetének a szentélyébe. Beöthynél kevés jobb direktor van nemcsak Magyar-országon, de a külföldön is. Sőt hasonlók hozzá nagyon, de nagyon kevesen vannak. Nem szerencse az, ami az ő kezét vezérli, de biztos felismerés, a kellőt a kellő helyen és a kellő időben alkalmazni. Embereit, anyagát biztos kézzel válogatja ki, oda teszi, ahová való; rendezői, színészei, az utolsóig öntudatos terv szerint összeválogatva és mindig jól alkalmazva. Tanulhatna tőle egy s más. Már a régi epigramma megtanított bennünket arra az igazságra,

„Jó és jól... ebben áll a nagy titok, ezt ha nem érted: Szánts és vess s hagyjad másnak az áldozatot!...“

Ezt applikálja Beöthy és nem csalatkozhatik. Véletlenek érhetik, de ez nem von le érdemeiből semmit. Ha Magyarországnak a jövő században egy megújított, európai stílusban dolgozó ifjú szí-nésznevezőke lesz: ez az ő érdeme. Színészei csak másodsorban. De ez a másodsor sem utolsó.

6 vizit Fénykép 1 f50
HUNNIA FÉNYKÉPESZ
BUDAPEST, KAROLY-KÖRUT 6.

A direktor tudniillik azért állítja magát első sorba, hogy a sortűzet minden esetben ő fogja fel. Ha bukott darabban van dolgunk, akkor a direktor az ágyutöltelék. Az ő hibája. Ha diadal: akkor előrebocsátja az ő seregét. Szabad a zsákmány, tépjétek a babért, amennyi rátok fér.

Kevés embernek jutott eszébe, hogy ezt a Magyar Színházat másképp is lehetett volna csinálni. Például rosszul. De nem rosszul csinálták, hanem nagyon jól. Ki csinálta? És ilyenkor mindenki csak a színészekre gondol. De az, aki — az Ármány és Szerelmek Kalbja szerint — „a harisnyakötőt megtálatá”, csendben aratja jutalmát.

A jutalom tudniillik csak anyagi. A jövedelem. A magán-színházak igazgatóinak jutalma és bünhődése a kasszában rejlik. Ez, magában véve sötét csele, amennyiben a kasszák zárt helyiségek. De a megélhetés gondját a direktor válláról le nem veszi senki, viszont nem is osztozik e dicsőségben, jövedelemben senki, csak munkásságának osztályos társai. Régebben a Nemzeti Színháznál is úgy volt, hogy ha a direktor tisztá jövedelme tudott kimutatni, akkor jutalmazás-ban részesült. Senki sem érdemelte ezt meg jobban, mint Paulay, az egyetlen, aki számbavehető pluszt tudott felmutatni, tízenyolcz, huszezer forintot. És pedig eredeti darabokkal. Az ember tragédiájával és Csiky munkáival. Egy ízben, egy Csiky-premiére előtt bámulva láttam, hogy abszolúte nem ideges és teljesen nyugodt. Csudálkozó kérdésekre azt felelte:

— Hja, tudja, most már biztosra megyek!

Melhetett is. Azon este a „Nagymama” ment először.

Azóta a színésznevelés nehéz feladata pang. A Nemzeti Színház kiadta kezéből, amennyiben ott, ha valaki a kezébe kaparít egy szerepet, foghullásig megtartja és nevezik ezt „szerzett jognak”. Azonban a két külvárosi színház nekilátott a munkának, először a Vig- aztán a Magyar Színház. Most ott készül a jövő színész-generációjának képező folyamata. Eddig a Vig-színház volt az egyetlen, reméltem, hogy a Népszínház-Vigopera a Hevesi kitűnő kezében ugyanolyanra válik, de bizonyára tőle nem függő okból, hátramaradt. Helyébe ugrott azonban a Magyar Színház, amelynek megállás nélkül sikerült utólrnie a Vig-színház művészgárdáját s ma az ország első színháza, ösztizték tekintetében.

Ezzel nem kisebbtem a Vigszínház érdemét. Megállapodott hírnevük, nyugvást nem ismerő ambíciójuk folyvást terem. Néha-néha visszanyulnak az „Államtitkár ur”-féle francziáságokba, — máholnap a dísznóságokat „francziáságnak” fogják nevezni, — de az idej színházi esztendő a magyar szellem fényes diadalát jelenti, ami a legszebb bók magán-színházaknak, mikor a Nemzeti Színház eredeti újdonságai csak kis részben sikerültek.

Sokszor fájlalom: mért hogy az „Ördög”, vagy „A császár katonái” nem a Nemzeti Színházban kerültek színre? Nem nyújtották oda be a darabokat? És ha nem: miért nem? Vajjon csak a kassa volt az irányadó? Lehetetlen. Ilyen darabokat a Nemzeti Színháznak külön kellene jutalmazni. Nem pályadíjakkal. Hanem, amely darab a Nemzeti Színházban megéri a huszonöt előadást, kapja azontul a jövedelem egy harmadát. Így helyre lesz állítva az a fogyatéék, amely a darabok ritkább adatása által támad. A bérleti rendszert is meg kellene újítani a Nemzeti Színháznál. Avult, idejét mult, köti a direktió mindkét kezét a repertoár-csinálásnál. Azonkívül pedig megakadályozza a nagyszerű darabok series-előadásait. Pedig a series élető eleme egy nagy sikernek. Természetesen kellő kettős szereposztással. Mert mihelyt egy darab, bármily nagy sikere volt legyen annak, félbeszakított előadásokkal esetleg hetekre eltolatik a közönség emlékezetéből, akkor vége. A közönség visszatér ugyan későbbi előadásaira, de szórványosan. Pláne a harminczadik előadásán tul. En olyan bérletrendszer hoznék be bármely színháznál, amely szerint huszonöt, ötven előadás egy vagy több jegyére vételi jogot adna a színház, melyet délelőtt bizonyos óráig gyakorolhat a bérő, amely darabba tetszik, a vasárnapok és ünnepek kivételével.

Már most nem kellene arra ügyelni, hogy páros bérleti van-e, vagy páratlan? Látták-e ezt vagy amaz a darabot a páros bérő, nem kapják-e nagyon sokszor, nem unták-e még meg? Mert ez a sok egymás-

utáni előadás legnagyobb akadály, ez a lehetetlenítése a sorozatos előadásnak, mert a bérő közönség, mely természet szerint a kisebbik fele az egész színházi közönségnek, tirannizálja — akaratlanul — a nagyobb felét, amennyiben az ő számára külön kell tálni és hogy nem azt, ami a nagyobbik felének tetszenék, hanem azt, amit ő szeretne látni. Már pedig a Nemzeti Színház rá sincsen szorulva a bérletre, mert ugysz megél, sőt sikeres darabok husz-harmincz előadásánál a bérlet határozott veszteség, mert lényegesen olcsóbb a napi helyáraknál. Így tehát a jelenlegi bérlet-rendszer sok tekintetben káros. Anyagiilag: a kassa, s szellemileg még inkább: a műsor-alkotás tekintetében. Minthogy pedig éppen ez a műsor-alkotás az, amire hivatkozva, nagy szerzők nem szeretik a darabjaikat a Nemzeti Színházhoz benyújtani (állítóltag), — ime, ez a rossz bérlet-rendszer az oka annak, hogy Ocskay Brigadéros, Az Ördög stb. nem a Nemzeti Színházban kerültek színre. Ha ugyan ez é r t nem kerültek ott színre.

Mert a Nemzeti Színháznál sajtáságos darab-sorrendi politika uralkodik. Politikának nevezem, mert az. Egy régi esetem jut eszembe: Fialat gyerek voltunk, konzervatóriumi növendékek, s nem kaptunk jegyet, csak karzatra, holott Lendvay írt-szotta Hamletet. Fel tehát a karzatra! Már hat óra-kor délután ott álltunk az utcai kis ajtó mellett, melyen akkor a karzatra lehetett jutni. Köztünk egy öregasszony is szoronkodott, aki kis termetével elvesztett a tolongók tömegében. Egyszerre csak kiválik közülünk, — éppen kövezték a keresési utat — s felemel egy nehéz kockakövet s odaáll megint közéink.

— Mi lesz azzal a nehéz kövel, nénémasszony?

— Majd meglátja, öcsémuram.

Mikor aztán felnyit a kis karzat-feljáró ajtaja, rohantunk fel mindnyájan, lehető legjobb helyet biztosítandók magunknak. Persze, hogy az öregasszony leghátra került!

De nem azért cipelte ő a nagy követ, hogy hasznát ne lássa! ... Leghátul maradt ugyan, de letette a földre a követ, ráállott és mosolyogva nézett a fejünkön keresztül, le a nézőtérre ...

Csak hogy egy későn érkezett suszterlegény, amint ezt a manővert meglátja, egyszerűen lelöki a nént a köről, rááll ő maga is nyugodtan végignézi róla az előadást, ha ugyan másik, harmadik megötet nem lökte le később ...

Sokszor eszembe jut ez a kis epizód, mikor a darabok egymásután következéséről és sok mindentől emlékezem. A cikkem keretébe ez azonban nem vág, most a mult esztendő sikereiről és bukásairól van szó.

A „Császár katonái” a Nemzeti Színházban is diadalmasan kerültek volna színre. Kár, hogy ezt elszalasztották, épp úgy, mint a Sasfőket, mely szintugy érvényesült volna, ha melléktekintetek nem térítik ki uszából a darabokat. A szerzőknek jobb. Földes Imre csak nyert a cserén, de a Nemzeti Színház vakarhatja a fejét, hogy, ime, már megint elszalasztottam egy holnap tuzokot, mai — verebekért!

Nem hiszem, hogy fenakadna valaki, akár fent, akár alant, ha a Nemzeti színpdon megjelenék Mária Lujza vagy Ferencz császár. Az akadémikus jelenet a Magyar Színházban is kimaradt, bár az érthetőség rovására. A „Császár katonái”-nak minden keserősége pedig benne volt implicite a Sötétség, a Fátum és a Gyermek jeleneteiben. Mitől féltek hát? Hogy nagyon sikerül?

És végül pár szót az építendő színházról. Ez a kérdés már hovatovább elodázhatatlan. A mai Nemzeti Színház tarthatatlan tüziészek, kényelmetlen, szűk, czélszerűtlen és egyik nagy oka annak, hogy a rendezők keze kötve van és semmi monumentális dolgot nem lehet csinálni. Az „Oresteia” előadása évről-évre, — már vagy tíz esztendeje — azért halasztódik, mert a Kasszandra szekerét nem lehet az első kulisszából behozni. Egyáltalán semmit sem lehet behozni. Se kivétel, se bevétel. Már pedig, ha a kulisszák szélessége szabja meg a rendezői tevékenység határát, akkor rendezzen bár maga Wagner Richárd, korlátolt lesz a rendezés és a külső kép egyaránt. De a közönség érdeke, biztonsága, az öltözök, a ruhátárak, mind, mind kényszerítik az új színház építésének megkezdését. Csak hogy most

előáll a hol? Mikor? kérdése — és megakad az egész.

A Népszínház kibérlésével annak idején meg lett volna oldva a kérdés. Most megint vissza kell térni a helykeresés áldatlan munkájára.

És azalatt foly a drága idő, mulnak az évek és a jó Nemzeti Színház roskad, vénül, fogy,

... ekkép áll hajadon fővel,

Minha urával beszélne, az idővel,

S kérné alázattal: hogy kissé kimélje...

Hanem sikertelen esdeklő beszédje...

Sikertelen ám. A városházán megakasztják a munkát.

Ilyenkor látszik a multak intendánsi gazdálkodásának minden fogyatékosága. Azzal a rengeteg pénzzel, amit a Nemzeti Színház tatarozására, földözására fordítottak: föl lehetett volna építeni két nemzeti színházat. Hol és mikor? Azt mindenki tudja.

Ma már állana a Nemzeti Színház szép és büszke új palotája, melybe még Paulay fogadkozott bevezetni a maga népét. Hja, de neki intendánsa volt ... Most nincsen intendáns, még sem lehet nyélbe ütni a dolgot.

Azalatt pedig bemelegedett az idő, lustán forog a színházak masinája, egy ragyogó revü még életre galvanizálja a színházjáró kedvet egy pár hétre, de legnagyobbbrészt be kellene most már zárni minden közsínházat s fölhinteni „a zizegő szalmát, hadd vegye át a két nyári színház — csöndes birodalmát! ...”

(*) Márkus Emília Budán. A Krisztina-városi színházban ma este zsufolt ház előtt a Nászindulót adták Márkus Emíliával. A közönség visszafojtot lélekzettel hallgatta a nagy művésznőt, aki különösen a harmadik felvonásban játszott gyönyörtlen és egymást követő tapsviharokban adott elragadtatásának kifejezést. A többi szereplők közül Markó Aida, Bánházy Teréz, Garamszegi Sándor, Záttonyi Kálmán és Latabár Árpád mindvégig jól megállották helyüket.

(*) A Madarász. A Városligeti Nyári Színházban ma este „A Madarász” című operettet adták, Rózsahegy Kálmánnal a czimszerepben. A teljesen megtelt nézőtér sokat tapsolt Rózsahegy Kálmán finom, kedves és művészi játékának. A főbb szerepet Ferenczy Károly, Feld Olga és Tarnay Leona játszották. Igen jó volt kisebb szerepében Antal Erzsé.

(*) Shakespeare a Vigszínházban. A jövő színházi szezonnak egyik érdekes eseménye lesz a „Szentivánéji álom” előadása a Vigszínházban. Az igazgató-ság megszerezte Reinhardt Miksától azokat a díszleteket, melyekkel a berliniek hozták színre Shakespeare remekét. A szereposztás nagyjából a következő lesz: Theseus—Fenyvesi; Titánia—Kertész Ella; Demetrius—Góth; Lizander—Tanay; Puck—Harmath Hedvig; a mesteremberek: Szerémi, Hegedűs, Vendrei, Harsányi stb. — A Vigszínházban ezenkívül Hamlet előadására is készülnek Góth Sándorral a czimszerepben.

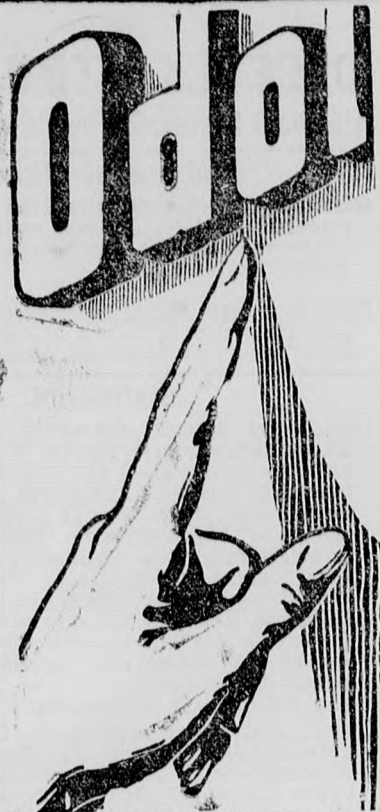
(*) A miniszterelnök és az ezredévi emlékmű. Wekerle Sándor miniszterelnök leiratot intézett az Országos Képzőművészeti Tanácshoz, amelyben felhívja a tanácsot, hogy a városligeti ezredévi emlékmű végleges kivitele és befejezése ügyében elvi tanácskozást tartson s megállapodásairól tegyen jelentést a miniszterelnökségnek. A képzőművészeti tanács e fontos ügyben legközelebb ülést tart és ugyanekkor birálati szemle alá veszi két honfoglaló vezér lovasszobrának mintáját, mely most készült el az ezredévi emlékmű tervezőjének, Zala Györgynek a műtermében.

(*) A „Remény” Kaposvárott. Balla szintársulata legutóbb színrehozta Márfi Károly, a színház fiatal ambiciózus titkárának fordításában és rendezésével Heyermanns szenzációs halásztragédiáját, a „Reményt”. Az előadás egyike volt a szezon legsikerültebbjeinek, ami Márfi igazi tehetségét dicséri, aki stilszerűen, kitűnő szcenizálásban állította be a darabot s így a siker oroszlanrésze mindenesetre az övé. A szereplők egytől-egyig tudásuk legjavát nyújtották. Szakács Andor (Károly) az őszinteség és természetesség megkapó közvetlenségével építette fel érdekes alakját. Laythay Károly (Barend) ugyancsak művészen oldotta meg a folyton emberhussal táplálkozó tengertől való ösztönszerű irtózással eltelte fiút s nagy kitörésével, amikor erőszakkal elhurezolja, mindenkit megrázott s igen sok nézőt könyekre fakasztott. Igen jó volt még Bérczi, Takács Mariska, Uti Géza és Farkas.

Értse meg jól

az Odol egészen sajátos hatása miatt óriási fontosságát: míg a többi száj- és fogtisztító szer tisztán csak a száj-öblítés rövid pillanataiban hat, addig az Odolnak határozottan tartós hatása van, mely a fogak tisztítása után ismét huzamosan tart.

A ki az Odolt következetesen alkalmazza, az a tudomány mai állása szerint képzelhető legjobb fog- és szájápolást gyakorolja.

SPORT.

Alagi versenyek.

— Első nap. —

Holnap kezdődik Alagon a Tátralomniczról áthelyezett négy napos lovaregyleti meeting. Az első napon kerül dűlőre a 60.000 koronás Kozma-emlékverseny, mely az Ausztria-díj után a monarchia legjobban dotált rövidebb távú versenye és amelyet eddig a Kárpáti díj elnevezés alatt futottak. Az idei Kozma-memorial rendkívül érdekesnek ígérkezik, mert a gazdag díjért három leggyorsabb háromévesünk Rouquin, Fantome és Rentier száll sikra a két évesek néhány jobb képviselőivel és minden jel oda mutat, hogy ez évben a háromévesek lesznek a frontban. A fenti trióból a győztest megjelölni nem éppen könnyű feladat, miután a 4 1/2 kilo súlykülönbséget Rouquin esélyeit Fantome és Rentierrel papíron körülbelül kiegyenlíti és az utóbbi kettő is teljesen egyforma esélyvel veszi fel a harcot. Ily körülmények között tisztán impresszió dolga, midőn mi a holnapi Kozma-memorialban

Fantome

győzelmét várjuk Rentier előtt, míg a harmadik helyre Rouquint jelöljük.

Jelölteink:

- I. Augur—Magas
- II. Szigeti ist.—Isnardie
- III. Fantome—Rentier
- IV. Bouquet—Tilos
- V. Thames—Andalgó
- VI. Walpert—Golden Drop.

— Második nap. —

A második nap programja is fényesen sikerült és így ismét érdekesítő versenyekre s nagy mezőnyökre van kilátás. A nap legjobban dotált versenye a 10.000 koronával dotált 900 méteres Ligeti díj a két évesek számára van fentartva, mely 10 font poenálitása daczára Slecinka győzelmével fog végződni, miután legveszedelmesebb ellenfele, Dicső az első napi Kozma-emlékversenyben indul és így a második napon nem várható a starthoz. A másik érdekesebb verseny, a 2400 méteres távolságu Dunakeszi díj, ebben Menyörgös és Ganna indulnak a legjobb esélyvel.

Jelölteink:

- I. Bon-Garcon—Gossimer
- II. Nigger—Joseph
- III. Slecinka—Paff

- IV. Menyörgös—Ganna
- V. Springer-ist.—Victoria
- VI. Fruska—Majális.

() Halmay—Las-Torres. Halmay Zoltán és Las-Torres Béla találkoznak ma Magyarországon 220 yardos bajnokságban. Érthető a mérkőzés iránt az uszókörök lázas érdeklődése, mert Halmay Anglia 220 yardos bajnoka és magyar rekorder (2 p. 30 mp.) találkozik ezen a tavon Las-Torressel, aki rövid versenyzői karrierjén oly tüneményes gyors haladást tanúsított, hogy alig egy évi sportmúltja után ma bátran a világ egyik legjobb uszójának tekinthetjük. Bár Halmay győzelmét valószínűnek tartjuk, mégis azt hisszük, hogy az csak a világrekord (2 p. 28.6 mp.) megközelítésével lehetséges. Egy másik érdekessége az Óbudai Torna-Egylet uszóversenyének Kiss Géza Magyarország többszörös bajnokának matche Munk Józseffel, ezen match lesz hivatalosan eldönteni azt, hogy ki küldessék ki Londonba a két uszó közül.

() Az evezős kiküldetések. A MOB. evezős szakosztálya a megejtett kísérletek alapján kimondta, hogy a Pannónia EC csapatát küldi ki a világbajnoki versenyekre, amint azt mindenki előre is láthatta. Az evezős kiküldetések tehát így alakulnak: I. skiff: Levitzky Károly és Killer Ernő (Nemzeti Hajós-Egylet). II. Négyes. Pannónia négyese: Wampetics Imre, Várady Jenő, Hautzinger Sándor, Kirchnopfi Ferencz (stroke), Vasskó Kálmán (kormányos). Tartalék: Eder-négyes. III. Nyolcas. Pannónia nyolcása: Klekner Sándor, Haraszthy Lajos, ifj. Szebeny Antal, ifj. Eder Róbert, Hautzinger Sándor, Várady Jenő, Wampetics Imre, dr. Kirchnopfi Ferencz (stroke), Vasskó Kálmán (kormányos). Tartalék: Bánó Manó, Erdélyi Jenő, Payr Hugó.

() Az uszó-kiküldetések. Ma este tartotta jelölő ülését MOB. uszó-osztálya Brüll Alfréd elnöklete alatt. A bizottság a végrehajtó-bizottságnak kiküldetésre javasol egyéni és négyes csapat-sprintversenyre hat uszót. Ebből a hatból ötöt már névleg is megállapítottak; nevezetesen: Halmay Zoltánt, Las-Torres Bélát, Hajós Henriket, Onody Józsefet és Zachár Imrét, a hatodik hely Munk József és Kiss Géza között holnap dől el az OTE. versenyén. Mi, mint már ismételtelen jeleztük, két tartalék kiküldetését indokoltak nem találjuk, pláne akkor nem, ha a Kiss—Munk-match 2 p. 40 mp.-en belül való eredményt nem hoz. A szakosztály az eredetileg megállapított kilencz helyre még Baronyi András és Toldi Ödönt a mell-, Kósa Sándort a hátuszásra ajánla. Arankivül a bizottság erkölcsi kötelességének tartja az esetleg egyéb sportágaknál megüresedő vagy bármilyen módon rendelkezésre álló helyekre első sorban Fabinyi Józsefet, aztán Fülöp Károlyt ajánlani a végrehajtó-bizottságnak.

A bizottságnak ez a határozata, kell hogy érvényesüljön a végrehajtó-bizottságban is, mert mindkét, a próbaversenyen még formában nem volt, de napról-napra javuló uszó — Fabinyi és Teofil — a 100 m.-es nyílt távon igen jó helyezési esélyt nyújt; a próbaversenyen egyébként is csak parányi különbség választotta el őket a győztesektől s általános volt a nézet, hogy 35 m.-es zárt pálya a 100 m.-es londoni pályára vonatkozólag irreális összehasonlítási alapot nyújt.

() Az olimpiai atlétikai próbaverseny. A Magyar Olimpiai Bizottság atlétikai szakosztálya június 28-án, vasárnap és 29-én, hétfőn Péter és Pál napján délután fél öt órakor a Thököly-uti millenáris versenypályán olimpiai próbaversenyt rendez. A két napos meeting programján mindazok a versenyszámok szerepelnek, amelyek a londoni olimpiádnak július 13-án kezdődő atlétikai viadalán eldöntésre kerülnek. Vasárnap: 100 méteres síkfutás, távolugrás helyből, 3500 méteres gyaloglás, gerelyvetés (közepén fogással), 1500 méteres síkfutás, súlydobás és diszkoszvetés. Hétfőn: magasugrás helyből, 200 méteres síkfutás, diszkoszvetés (klasszikus), távolugrás, 800 méteres síkfutás, gerelyvetés (szabad fogással), 110 méteres gátfutás, rudugrás és 5 angol mérföldes síkfutás. Az olimpiai próbaversenyen mindazok az atléták indulhatnak, akiket az olimpiai bizottság a londoni olimpiára már benevezett. Az olimpiai bizottság atlétikai szakosztálya ez uton is figyelmezteti a benevezett atlétáinkat, hogy a próbaversenyen feltétlenül vegyenek részt, mert a szakosztály a próbaversenyek eredménye alapján fog a kiküldetések felett határozni.

() Az első focskék. A magyar színeket a londoni világbajnoki versenyen elsőként a lawn-tenniszezők képviselik. E célból Zsigmond János, Tóth Ede,

Ivánka László és Lauber Dezső ma este Londonba utaztak. Sajnos — a hírek szerint — Madarász-Cséry hölgy pár nem megy ki, pedig csak ennek lett volna komoly esélye. Szóval, rosszul indul az olimpiai verseny ránk nézve!

() Uszóverseny. Az Óbudai Torna-Egylet ez évi nemzetközi uszóversenyét ma este tartja a Császárfürdő uszodájában. A tizenkét számból álló versenyre az összes olimpiai kiküldöttek leadták nevezéseiket. A versenyzők közt ott találjuk Halmay, Las-Torres, Hajós, Hornung, Kiss Géza, Munk, Toldy, Fabinyi, Kugler, Fülöp, Hendl, Hegner, Zsoldos, Zachár stb. nevezéseit, akik biztosítják, hogy az Óbudai Torna-Egylet versenye az 1908. év legklasszikusabb versenyt fogja képezni. A sok indulóból álló handicapek és Kugler Sándornál megszokott sportszerű előnyosztás biztosítékai az izgató finiszeknek. A 70 m.-es handicapre beérkezett husz nevezés ugyancsak megnehezítette a szövetségi előnyosztó munkáját. A kezdők versenyére 9, a melluszásra 10, a 210 méteres handicap-versenyre 10 nevezés érkezett. Kiválóan érdekesítő küzdelem várható Magyarországon 220 yardos bajnokságban, ahol Halmay, Las-Torres és Hajós, hazánk jelenlegi legjobb középtáv uszói találkoznak. A hátuszásban a két olimpiai kiküldött, Fülöp és Kugler találkozás szintén érdekes versenyt eredményez. Az egyletek staféta-versenyében a Magyar Testgyakorlók Köre kiváló stafétája (Láng, Hendl, Halmay) találkozik az Óbudai Torna-Egylet elsőrendű sáncszal induló stafétával (Lin, Kósa, Hochstein). A verseny este 8 órakor kezdődik, beléptijeggyel a megváltott programmal szolgál. Program ára 80 fillér.

Lawn-tennis. Football. Diabolo.

Angol és magyar sport és nyári játékok. Lawn-tennis felszerelések. Hírlapok, atlétikai sportcikk. Tornaszínek. Uszó órák. Fegyverek és színdarabok. Hinta és nyugtatók. Nyaralók és túrgömbök. Szükségleti cikkeik és szórakoztató játékok. Lampion, magnesium lámpa, Tombola. Árjegyzék ingyen.

KERTÉSZ TÓDOR, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR

EGYESÜLETEK.

(—) A Szepesti Orvosegyesület most tartotta évi közgyűlését Iglófürdőben. A munkásbiztosító és betegsegélyező pénztárral kötendő egyezség képezte a gyűlés fő tárgyát. A közgyűlés elfogadta az elnökség javaslatát a szabad orvosválasztás elvének fenntartásával. A közgyűlés után disztribúció volt, majd a nagyszámban jelen volt orvosoknál dr. Grob Béla fűrdőorvos bemutatja a gyógyfürdők és vizgyógyintézetet, melyről az orvosok a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

(—) A Jókai-szobor javára. Az Erzsébetvárosi Kaszinó június 17-én rendezett kerti-ünnepélye a fényes erkölcsi sikerrel kívül, jó anyagi eredménnyel záródott be, amennyiben a Jókai-szoboralap javára a kétszázharminczkét korona ötvenkét fillért kitevő felajánlásokkal együtt ötszázharminczkét korona ötvenkét fillért eredményezett. Ezen összeget a Kaszinó elnöksége a tegnapi nap folyamán dr. Berzeviczy Albertnek, mint a Jókai-szoboralap bizottság elnökének kezébe juttatta.

(—) A Gyógyult Elmebetegeket Segélyező Egylet ma délután öt órakor tartotta rendes évi közgyűlését a büntetőjárásbiróság helyiségében lovag Falk Zsigmond udvari tanácsos elnöklete alatt. Az igazgató-választmány jelentésében, amelyet dr. Mózes László titkár terjesztett elő, részletesen beszámol az egyesület 1907. évi működéséről. Az egyesület a lefolyt évben 348 esetben 240 gyógyult elmebeteg segített 3747 koronával. Ezen összegből az egylet elnöksége 1048 koronát, a lipótmizei állami elmeorvosintézet igazgatósága 1664 koronát és az anyai földi állami elmeorvosintézet igazgatósága pedig 1035 koronát osztott ki. A tagsági díjakból a múlt évben befolyt 291 rendes és 35 pártoló tag részéről 1559 korona. A belügyminiszter a lefolyt évben is folyósította az egyesület részére a 2000 korona államsegélyt, amiért az évi jelentés hálás köszönetét fejezte ki. Ugyancsak köszönetét fejezte ki a jelentés lovag Falk Zsigmond udvari tanácsos, elnöknek azon áldozatkészségéért, hogy az egyesület részére, ennek fennállása óta, a szükséges nyomtatványokat ingyen bocsátotta rendelkezésre. Mely részvétel parentália el a jelentés dr. Gruber Lajos ügyész, az igazgatóválasztmány múlt évben elhunyt buzdó tagját, továbbá Hertzka Gusztáv, dr. Keszits Antal országos képviselő, Keletényi Ödön, Kilian Frigyes, Mechwarth András, Münnich Aurél, Parlagi Ferencz, Reiner Zsigmond, Rémi Róbert, Stephani Lajos, dr. Weiszberger Miklós és dr. Weitzfeld Illés elhunyt egyetemi tagokat. Beszámol az évi jelentés az egyesület fiók-egyleteinek vagyoni állásáról és működéséről.

ról. A nagyszabeni fiók-egyletnek 4839 korona vagyona van s az 1907. évben 32 esetben 571 korona segélyt osztott ki, a pozsonyi fiók-egylet pedig, mely 602 korona vagyonnal rendelkezik, a lefolyt évben 39 betegnek 371 korona segélyt adott. Magának az egyesületnek vagyona a múlt év végén 68.305 korona 74 fillér volt. Az egyesület fennállása — 1890. év óta — 2734 egyént 3540 esetben 68.792 korona segélyben részesített. Az évi jelentést, valamint dr. Jármay Gyula egyleti pénztáros által előterjesztett évi számadásokat a közgyűlés egyhangulag elfogadta a jövő évi költségeliránnyal együtt. Ezután megválasztották rendes választmányi tagokul: dr. Nyéki Károly elmeorvosintézeti főorvost, Rákosi Jenő főrendiházi tagot, báró Splényi Ödön nyug. kapitányt, dr. Székács Béla főorvost, dr. Wolz Vilmos ügyvédet és Zsitvay Leó büntetőtörvényszéki elnököt. Póttagokul: Boronkay Ignác keresk. és váltótörvényszéki elnököt, dr. Brachfeld Lajos ügyvédet, ifj. dr. Jovag Falk Zsigmond igazgatót, Kann Jakab kereskedőt, dr. Kiss József kir. közjegyzőt, Sebastiani Károly táblai bírót. Számvizsgálók lettek: Bayer Antal gyógyszerész, dr. Fried Vilmos ügyvéd, Harmos Gyula gyógyszerész, helyettes számvizsgálók: Eberling József tanár és dr. Rákosi Béla orvos.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **Ügyvédi díjszabás.** Az utóbbi időben gyakrabban nyilvánosságra kerültek olyan ügyvédi honoráriumok, amelyek a teljesített munkával sehogy sem állanak arányban, ellenben azt a látszatot keltezték, hogy az ügyvéd személyi súlyát és befolyását kellett a kliensnek busásan megfizetnie; a bíróságok ellenben igen alacsonyan értékelik a fiskális munkáját, ami állandó panasz tárgya ügyvédi körökben. A két véglet felkeltette az igazságügyminiszter figyelmét is, aki most a következő leíratot intézte a budapesti ügyvédi kamarához:

— A bíróságoknak az ügyvédi díjak megállapítása tárgyában követett gyakorlata ellen panasz merülvén fel, megfontolás tárgyává tettem, hogy a fellelített bajok orvoslása végett nem kellene-e ügyvédi díjszabást megállapítani. Az első kérdés az, hogy a díjszabás mindenféle ügyvédi munkára vonatkozzék-e bizonyos minimum és maximum megállapítása mellett és a perben az egyes perszakok figyelembe vételével, vagy pedig csak az átlagos értékelést megengedendő, egyszerű és gyakran előforduló ügyvédi munkálatokra szorítkozzék-e. A második kérdés pedig az, hogy az egész díjszabás törvénybe foglalassék-e, vagy pedig a törvény csak a fontosabb elveket szabályozza-e, egyebekben pedig, különösen a díjtételek megállapítására a helyi különbségek megtételére stb. felhatalmazást adjon-e a rendeleti szabályozásra. Mielőtt e kérdésben állást foglalnék, felhívom az ügyvédi kamarát, hogy erre vonatkozó véleményét velem mielőbb közölje. Budapest, 1908. június 13-án. A miniszter helyett: Törvényszék elnök.

§ **Achim L. András sajtópöre.** A Békéscsabán megjelenő „Paraszt Újság” két éve öt olyan cikket közölt, amelyekben a nagyváradi kir. ügyészség osztályelleni igazgatást látott. A cikkek mind felhívták a parasztságot a koalíciós uralom elleni szervezkedésre s nem kimélték sem a papi, sem a földbirtokos osztályt. A nagyváradi esküdtbírósg ez év januárjában több napon át tárgyalta a sajtópört Achim híveinek százakra menő részvételével. A vádlott volt képviselő a tárgyaláson előadta, hogy a cikkek nagy részét ő írta, egynehányat pedig László Armand budapesti hírlapíró. Az 1906. évi április 29-én megjelent s általa írt „Vissza népecsalók!” című cikkekre megjelölt, hogy azért már megbűnhődött, mert a kir. Kuria emiatt semmisítette meg mandátumát s marasztalta 18.000 korona perköltségre. A cikkek írá-

sára főleg az ösztönözte, hogy a néppel a hatóságok igen rosszul bánnak. Az esküdtek valamennyi szavazattal nem bűnösnek mondták ki Achimot, mire a bíróság felmentette. Az ügyész semmiségi panaszszalvét a kir. Kuriahoz. Mult hónap 28-án a koronai ügyészség visszavonta az ügyészség semmiségi panaszát s a kir. Kuria mai tanácsülésében Vaiko Pál bíró előadásában foglalkozott ez ügygyel. A legfelsőbb bíróság tudomásul vette a koronai ügyészségnek a semmiségi panasz visszavonásáról szóló nyilatkozatát s az esküdtbírósg felmentő ítéletét jogerősnek nyilvánította. Utasította egyben a nagyváradi törvényszéket, hogy erről végzésileg értesítse Achim L. Andrást.

§ **A dánosi ügy eplőgusa.** A gyűjtőfogház igazgatója csüdtörökön értesítette a szabadságon levő dr. Laudon Gyula bíró helyettesét, dr. Laudon Gyula bíró, hogy a dánosi rablőgyilkos cigányok egyike, Lakatos János Párnó, vallomástételre jelentkezett s kérte, hogy a vizsgálóbíró újból hallgassa ki, mert fontos vallomást akar tenni. Dr. Laudon bíró pénteken délután behozta a pestvidéki törvényszékre Lakatos János Párnót s három óra hosszáig hallgatta ki. Lakatos János Párnó, aki ezidőszent gyilkosságért és rablásért tíz évi jogerős fegyházbüntetését tölti, azt adta elő a vizsgálóbíró-helyettesnek, hogy ő a dánosi rablőgyilkosságban ártatlan. A véres tett elkövetői az Orbán-család tagjai voltak. A vizsgálóbíró-helyettes a kihallgatásról felvett jegyzőkönyvet beterveztette dr. Gál Endre kir. ügyésznek, aki úgy véli, hogy Lakatos János Párnó vallomása nem egyéb üres hazugságnál, amelynek megtételére a boszu sarkalta. Kolompár Zelli ugyanis, aki ellene a legterhelőbb vallomást tette, közeli rokonságban áll az Orbán-családdal.

§ **Eltűnt tolvajok.** Deutsch Alfréd Király-utcai ékszerész üzletébe ez év május 15-én két fiatalember állított be s egy tulaezüst-óra kezdtek alkudozni. Mivel azonban az órát oly kevés vételért kínálták, hogy az ékszerész nem adhatta oda, eredmény nélkül eltávoztak. Eltávozásuknak azonban mégis volt eredménye, amelyet Deutsch Alfréd csak későbbben vett észre. Egy 600 korona értékű melltit, amelyet az ékszerész akkor kapott kézhez a gyárból, a két vevő ügyesen ellopta. A lopott melltit értékesítésén azonban rajtavesztettek, mert a rendőrség által értesített zálogos rendőrt hívatott s a két tolvajt letartóztatta. A büntetőtörvényszék ma ítékezett az elfogott tolvajok, Fullmann Manó és Szűcs Károly büntetett előéletű, foglalkozás nélküli kereskedősegedek felett, akik kihallgatásuk folyamán egymásra akarták hárítani a lopás vádját. A bíróság dr. Mózes László és dr. Weber Salamon védők meghallgatása után a két tolvajt tetteztársi minőségben 6-6 havi börtönre ítélte. A vádlottak felebeztek.

§ **Megszökött román igazgató.** A nagyváradi esküdtbírósg előtt ismert alak Bocu Szevér, a Tribuna szerkesztője, aki magyarfaló cikkei miatt gyakran kerül a vádlottak padjára. Tegnapi ismét beidézték a román agitátort főtárgyalásra egy rágalmozás miatt indított bírpörben. Bocu Szevér azonban nem jelent meg a tárgyaláson, bár az idézést Lippán, ahol a napokban tartózkodott, kézhez vette. A kir. ügyészség azonnal telefonon megkereste az aradi kir. ügyészséget, hogy Bocu Szevért állítsa elő. Később megjött az értesítés, hogy a román újságíró néhány nap előtt eltávozott és mint kiderült, Romániába szökött, hogy az igazságszolgáltatás sújtó karja elől meneküljön. A nagyváradi kir. törvényszék erre elnapolta a tárgyalást és kiadta Bocu ellen az elfogatósi parancsot.

§ **Garázdálkodás a tárgyalóteremben.** Kinos botrány színhelye volt ma délután egy órakor a budapesti büntetőtörvényszék harmadik számú tárgyalóterme. A törvényszék Madarassy törvényszéki bíró elnökelete alatt két notórius tolvaj: Róth Ernő és Weintraub Gyula felett ítékezett, akik a múlt év őszén Sallai Iona Veress Pálné-utcai dohánytörszéd-

éjből nagyobb mennyiségű finom szivarokat loptak el. A bíróság Róth Ernőt egy évi börtönre, Weintraub Gyulát pedig három hónapi fogházra ítélte. Mikor az elnök kihirdette az ítéletet, Róth Ernő nagy láumát csapott:

— Nem bánom, ha engem felakasztanak is, de ezt a másikat ne itéljék el, mert ez ártatlan — kiáltotta hangosan, majd dühöngeni kezdett s rá akart rohanni a trüfikus kísasszonyra, aki terhelő vallomást tett ellenük. A fogházőr és a teremszolga nagy nehezen megékezték a dühöngő embert s le akarták kisérni a fogházba. A tárgyalóterem előszobájában azonban még egyszer kiszakította magát örzői karjaiból s öklével bevágta az előszoba ajtajának nagy üveglakát. Az éles üvegdarabok több helyen erősen bevágták a dühöngő ember kezét, úgy, hogy orvosért kellett küldeni, aki bekötötte sebeit.

KÖZGAZDASÁG.

A talpbörkartel. Bőriparunk e legújabb kerékkötője tudvalevőleg már végleg megalakult s jó időre minden egészséges versenyt kizár a magyar bőriparban s akkor, midőn minden erőnköl az Auszriától való ipari függetlenségünkre kellene törekednünk, újabb kapcsolatot teremt az önálló magyar gazdasági élet leghalálósabb ellenségével, az osztrák iparral. Hanem hát iparosaink elsősorban csak a saját hasznukra törekszenek s az ország egyetemleges gazdasági érdekeit csak akkor hangoztatják, mikor a mindig jóleső államsegélyért kopogtatnak a minisztériumok ajtaján. Bezzeg ilyenkor nem hivatkoznak arra, hogy ők egy kartelben vannak az osztrák gyárakkal s egy érdekközösséget szolgálnak. Melyik ez az érdek? Mert a magyar gyárak érdeke azonos nem lehet az osztrákokéval, az világos. Melyiket szolgálja a talpbörkartel, mely egyébként a legjobb uton van az irányban, hogy trösztté alakuljon át a magyar iparfejlesztés legnagyobb dicsőségére. A kartel oda fog törekedni, hogy a kartellált börgyárak egyetlen nagy részvénytársaságba olvadjanak össze. Ennek a megvalósítása természetesen későbbi feladatát képezi a kartelnek, egyelőre csupán közös elárúsítóhely felállításáról van szó, mely a beérkező megrendeléseket a kartelbe belépett egyes gyárak közt osztaná fel. E célból egy millió korona alaptőkével részvénytársaság létesül és ezt a milliót maguk az érdekelt gyárak jegyezték. A kartelt támogató budapesti pénzügyintézetek pedig, nevezetesen a Magyar általános hitelbank, a Pesti magyar kereskedelmi bank, a Magyar kereskedelmi r.-t., a Magyar Ieszámítoló- és pénzváltóbank és a Horvát Ieszámítoló bank tizenöt millió korona erejéig Ieszámítoló hitelt nyújtanak a részvénytársaságnak, amely körülbelül 50 millió korona forgalomra alakult. Persze a lólab is rögtön kilóg. A kartel közös bevásárlási irodát is létesít, mert a nyers termények árát így lehet legkönnyebben leszorítani. Ujítást is hoz a kartel. Exportirodát csinál és export-alapot létesít oly módon, hogy a beérkezett számlák egy százalékát az export-alap céljaira levonják. Szép dolog valóban; különösen, ha arra gondolunk, hogy ennek az export-alapnak főleg Ausztria látja hasznát. Ez a levonás évi 360.000 koronánál több nem lehet. Van egy pontja az egyezménynek, amely szerint a magyar talpbör-kartel az osztrák hasonlóval mindenben egyetértésben fog eljárni. Dicső! Hát milyen lesz ez az egyetértés akkor, ha az osztrák bőriparnak Magyarországból való kiszorításáról lesz szó? Vagy erről a kartellizált börgyárak hallani sem akarnak? ... Még csak annyit, hogy a magyar talpbör-kartelben résztvevő cégek a következők: Wolfner Gyula és társa, Mautlner testvérek és társai, Machlup H. fia börgyár r.-t., Zágrábi börgyár r.-t., Höller testvérek és társai Pécs, Stricker S. és fia Szombathely, Börgyár r.-t., ezelőtt

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés czsz, küszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postánálánvót mellélt teljesítetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulthatatlan házasor mindama gyermekbajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postánálánvót mellélt teljesítetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Suess A. H. és fiai Érsekújvár, Scherg testvérek Brassó, Karres Sámuel és fiai Medgyes, Laurentzi János Beszterce, Heinrich Albert Nagyszében és Markó József Rozsnyó.

Fizetésképtelenségek. Reich Bernát budapesti fűszerkereskedő (VI., Váci-körút 33.) két évi fennállás után eladta üzletét és hitelezőinek nem fizet. — Kádár M. Mór budapesti sajt- és csemegekereskedő (VI., Teréz-körút 39.) beszüntette fizetéseit és 25%-os egyezséget kínál. — Politzer V. és társa budapesti bútorkereskedő cég (IV., Semmelweis-utca 4.) fizetésképtelenséget jelentett. — Lebovits Johanna és társa budapesti divat- és rövidáru-kereskedő cég (IX., Várház-körút 4.) beszüntette fizetéseit. — Barth József budapesti kereskedő ellen, ki a Barth József és társa kereskedő cég (VII., Szövetség-utca 28.) tagja, egyik hitelezője csődöt kért.

Igazgató-járvány. Ez a legújabb közigazgatási betegség Magyarországon. Sorra alakulnak az apró-cseprő részvénytársaságok, amelyeknek az a jellegzetes vonása, hogy az alapítóknak majdnem minden 1000 koronájára egy-egy igazgatói vagy felügyelő-bizottsági tag esik. Persze, ez a sok igazgató a szó szoros értelmében föleszi a kis ipartelep, a mely aztán vérszegény marad. Így most Hera világitási és motor r.-t. cég alatt új vállalat alakult Budapesten (V., Nádor-utca 6.), 50.000 korona alapítókével (1000 drb 50 koronás részvény), amelynek nem kevesebb mint 14 igazgatója és felügyelője van. A vállalat világitási berendezéseket és készülékeket fog gyártani és forgalomba hozni, fűtési, vízvezetési, hűtő- és vacuum-szívó-berendezéseket létesíteni, stb. A vállalat igazgatója: dr. Vass Oszkár ügyvéd, dr. Gsell János okl. vegyész, Irinyi (Jeremiás) Arnold műszaki igazgató, Endrei Dezső kereskedelmi igazgató. Igazgató-tanácsosok: (?) (Itt csak annyit jegyzünk meg, hogy „igazgató-tanácsosok” még milliós vállalatoknál sincsenek.) Kuszko István tanár, Kolozsvár sz. kir. város közvilágítási ellenőre, gaádi Kayser Sándor m. kir. főerdész, Kürtös János okl. gépészmérnök, felső ipariskolai tanár, Zorád István, az OMGÉ titkára, László A. okl. gépészmérnök. Felügyelőbizottság: Gsell József Máv. felügyelő, Palotay Géza, a Szövetkezeti központi bank r.-t. főtisztviselője, Balázs Márk kereskedő, Frank Géza takarékpénztári főtisztviselő és Szász József kereskedő, szóval az 50.000 koronás gyárnak van 14 igazgatója és felügyelője. Sapieni sat...

Az erdélyi magyarfajta tehén fenntartása érdekében. A szolnokdombokai mezőgazdasági bizottság s a megyebeli gazdasági egyesület együttes akcióit indított meg a megyében az erdélyi magyarfajta tehén tenyésztésének megvédése érdekében. A terv az, hogy a megye három járása összes községeiben a községeknél megalakított zsűrik kiválasztják az 50 holdon alul gazdálkodó földművesek tulajdonában levő egy- és kétéves legszebb üszöket. Ezeknek a kiválasztott üszökeknek a megállapított időben Szamosújvárról, Kékesen és Csákváron tartandó üsződíjazásra a fölhajtó költségmegtérítésben részesül. A megyebeli kisgazdák kezén lévő s így kimustrált legjobb anyagból fogják aztán a díjazásra alkalmasokat jutalmazni. Van 80 koronás díj is, melyből 27 koronát a bemutatáskor és 57 koronát 1910-ben kap a gazda, ha állatja addig kezén marad. Csakis a tiszta vérit erdélyi-marha fajtájú üsző díjazható. A földművelésügyi miniszter megfelelő államsegélyt engedélyezett erre a derék vállalkozásra.

Egy közszénbánya r.-t. vesztesége. A Délmagyarországi Közszénbánya R.-t. július 13-án tartja az évi rendes közgyűlést. A társaság közzétett mérlegében 30513.32 korona veszteséget mutat ki, ami az 1906. évi 946,824.34 korona hatalmas veszteséggel szemben már nagy haladásról tesz bizonyosságot. A társaság alapítókéje 4 millió korona.

A Balatoni vasút építkezése. Székesfehérvárról írják: A Balatoni vasút építése a befejezés felé közeledik, dacára annak, hogy egy előre nem számított akadály is merült fel, Almádi mellett t. i. alagutat kellett törni az egyik hegyoldalon keresztül, mivel a balatonparti süppedékes talaj nem engedte meg, hogy az erdelti terv szerint az almádi szakasz mellett közvetlen a Balaton partján fektethessék le a sínpárt. Az építkezés annyira előrehaladt, hogy a MÁV. csatlakozó állomásától Szabadhatthyánig a sí-

nek is le vannak fektetve s most már napról-napra halad tovább a sínek lefektetése, úgy hogy a jövő tavasszal a vasut átadható lesz a forgalomnak.

A gabonaiület helyzete. Péter és Pál napiával országosra megkezdődik az aratás. Egy gondtalan esztendő munkájának gyümölcsét hordja be a gazda, kinek az idén nem egyformán jut ki a természet adásából. Szó sincs róla, országos átlagban sokkal jobb termésünk van, mint tavaly, de tagadhatlan, hogy az ország számos helyén elég silány lesz a termés eredménye. Az Alföldön „irigy” esztendőnek nevezik az olyan évet, mint az ideit, mert nagyon gyakori az eset, hogy ugyanabban a dűlőben jó az eredmény, míg viszont a szomszédnak már sokkal gyengébb az aratása. Ezen egymástól nagyon eltérő terméskilátások születtek aztán a gyakori árhullámzásokat, melyek immár az aratás megkezdésével kell, hogy csendesebb mederbe kerüljenek. A hazai malomipar és vele kapcsolatban a gabonakereskedelem különben is egy eléggé kedvezőtlen és bizonytalan helyzettel áll szemben. Ausztriának kitűnő a terméskilátása és különösen Csehország, mely finom lisztjeinknek legjobb vevője, egy rekordtermés előtt áll. Galícia pedig, ahová tavaly az egész felvidék buzáját és rozsát, malmaink pedig lisztjeiket nagy mennyiségben exportálták, szintén igen kedvező kilátásokkal megy bele az aratásba, úgy, hogy Galiciában már ma 2 koronával olcsóbb az új-buza és 1 koronával az új-rozs ára, mint Magyarországon. Ausztriának határszéli vidékein pedig — mint az argentinai buza bejövetele Tirolba mutatja, a külföld jelentékeny olcsóbb áron kínálja a gabonáját, mint azt a budapesti paritásban beszerezni lehetne. A magyar, de különösen a budapesti malmok tehát a legnagyobb nehézségek között mennek át az új évadba és velük együtt a gabonakereskedelemre egy meglehetősen nehéz kérdés megoldására vár. Tény az, hogy a múlt évi termésből jelentékeny készlet nincs, bár az utolsó időben ó-buzából elég kínálat volt mindenfelé, tény továbbá az, hogy malmainknál a három heti üzembeszünettel teljesen felemésztette a lisztkészleteket és így remélhető, hogy az új évad legalább első idejében gabonánknak lesz kelete, még Ausztriában is, ahol az aratás két, sőt három héttel későbbben kezdődik, mint nálunk. De, hogy később a mai árak fentarthatók lesznek-e a jelenlegi külföldi konstellációkkal szemben — ez ma még egy rejtély. A budapesti határidőpiac, mely az idén is a legprecízebb barométerje volt a termés mindenkori állásának — a lejólt héten 2 koronás árcsökkenéssel igyekezett némi összhangzásba hozni a buza és rozsáraknál mutatózó diszparitást, mely azonban még e jelentékeny ármérséklés dacára tovább is fennáll. Az árak mikénti továbbfejlődésére tehát első sorban az Ausztriából érkező hírek lesznek mérvadók, melyek mint fentebb kifejtettük, eddig a lehető legkedvezőbbek. A határidő-piaczon 1 óra 30 perczkor záródott árfoylamkülönbözeteket ez a táblázat mutatja:

1 óra 30 perczkor záródnak a határidőpiaczon:

	jun. 20.	jun. 26.	jun. 27.
Buza októberre	11.61	11.02	10.79
Rozs új októberre	9.53	9.—	9.74
Zab októberre	8.48	8.22	8.16
Tengeri júliusra	7.15	6.97	6.94
Tengeri 1909 májusra	6.92	6.79	6.72

A Krupp-cég új kölcsöne. Már ismételt volt szó arról, hogy a Krupp-féle esseni fegyver- és gépgyár r.-t. nagy beruházási kölcsönt vesz föl. Most jelent meg a kölcsönre vonatkozó felhívás, amely szerint a gyár 50.000.000 márka 4%-os, 1912-től visszafizethető kölcsönt akar felvenni. Bizonyos, hogy e hatalmas gyártelep nem kopogtat hiába a pénzpiacra, hiszen például 1906—07-ben nem kevesebb mint 25.053.095.21 márka nyereséget mutatott ki s osztaléka 180.000.000 márkányi alapítóke 10%-os kamatozásának felelt meg. A társaság vagyoni-mutatása 434.514.675.30 márkát tesz ki.

Méhészeti vándorgyűlés és kiállítás. A magyar, német és osztrák méhészek ezidei vándorgyűlésüket a határszéli Wiener-Neustadtban tartják és ugyanakkor kiállítást is rendeznek. Gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter, mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület elnöke, körlevélben hívja fel a magyar méhészeket, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt ezen a kiállításon, valamint a gyűlésen is, amely augusztus 8—12-én lesz megtartva. A tárgyalásokon dr. Bálint Sándor egyetemi magántanár és Ivánkovich Béla kir. szőlészeti és borszati felügyelő fognak mint magyar előadók szerepelni. A kiállítás czéljaira és a termékek jutalmazására a kereskedelemügyi és földművelésügyi miniszterek díjakat és érmekeket ajándékoznak. A gyűlés és kiállítás alkalmából kedvezményes vasúti jegyek lesznek érvényben. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület a külföldi méhészeket a jövő évi vándorgyűlésre Budapestre hívja meg.

Az „Atlantika” első éve. Az „Atlantika” Tengerhajózási R.-T. ma tette közzé az 1907. évről szóló jelentését, mely teljes bizonyosságot nyújtotta a fiatal tengerhajózási társaság életképességének. A társaság megalapításának eszméjét az az élénk forgalom adta meg, amely legnagyobb részben magyar és részint külföldi árukban a dunai kikötőkben (Braila, Galatz és Sulina) lebonyolításra kerül. E forgalomnak jelentékeny részét látta el az Atlantika már az elmúlt év folyamán és oda törekszik, hogy e forgalom fejlődését, amely különösen a hazai közgazdasági érdekek szempontjából már ma is jelentékeny tényezőként szerepel és a magyar közgazdaság erősödésével egyre nagyobb jelentőséget nyer, a jövőben is minden rendelkezésre álló eszközzel előmozdítsa. A társaság csak 1907 elején alakult meg s ezért igazán nagy figyelmet érdemel az a szép és eredményes üzleti tevékenység, amelyet az elmúlt eszaka évben kifejtteni képes volt. Mindennél jobban bizonyítja ez azt, hogy a társaság vezetése igazán szakavatott és méltó kezébe került akkor, mikor a vezérigazgatói székbe Pollacsek Jenő ült, kinek fáradhatatlan agilitása lehetővé tette, hogy a kedvezőtlen üzleti konjunktúrák dacára már első évi működésével a társaságnak olyan lendületet adott és olyan széleskörű összeköttetésekre tett szert, hogy a további fejlődés elé a legjobb reményekkel tekinthetünk. A társaság egyébként hat saját gőzhajóval (Szerényi, Magyarország, Gróf Serényi Béla, Pollacsek, Kossuth Ferenc és Morawitz) 35.800 össztonnatartalommal vette fel az üzemet. A társaság átlagos számításával, mivel a hajók különböző időkben lettek vízre bocsátva, 1907. évi május hó 15. napjától számítva, átlag 231 munkanapon e 7% havi munkaidő alatt 280.804 tonna áruforgalmat bonyolított le és 126.625 tengeri mértőld utat tett meg. Tekintettel azonban arra, hogy nagyobb mennyiségű áru állott elfuvarozásra rendelkezésére, mint amelynek forgalmát saját gőzhajóival lebonyolította volna, a forgalom egy részét bérelt gőzhajókkal látta el. Bárha a tengeri fuvarozásban a múlt évvel egy felette kedvezőtlen konjunktúra köszöntött be, az Atlantika mégis alapszabályszerű leírások után oly tiszta nyereséget ért el az 1907. évben, amely a részvényeseknek is 5%-os osztalékot juttat. Az igazgatóság jogos önértékeléssel hivatkozhatik a múlt év sikeres munkálkodásával elért meglepő szép eredményre, amelyet a közgyűlés azzal honorált, hogy hálás elismeréssel fejezte ki köszönetét és bizalmát az igazgatóság, de elsősorban Pollacsek Jenő vezérigazgató iránt. A nyereség- és veszteség-számlából hajóbiztosítási díjakra 163.205.90 korona, értékesítéskénti tartalék-alapra 204.952.61 korona, az előző és alapítási költség és irodai berendezésekre 34.123.52 korona lett tekintetbe véve; az általános költségek és kamatok leírása után a tiszta nyereség 112.276.60 korona, amelyből a tartalékalapnak alapszabály szerint juttatandó 5.613.83 korona, a részvényeseket megillető 5%-os osztalékra 86.575.50 korona és az osztaléknak részvényenként 4.50 koronára való kiegészítésére további 3.224.50 korona fordított; azonkívül 14.654.04 korona új számlára lett átvive.

Kohitsch-Sauerbrunn
Stájerországban
Vasút, posta és tévirda.

Teljesen átalakítva!

Csaszárifürdő, modernül berendezett vizgyógyintézet.
Styriaifürdő, újonnan berendezett szénsavfürdő.
Kitűnőnek bizonyult gyógyhely Gyomor-, bél-, máj- és vesebajok, krónikus székrekedés, ideg, epekövek, elhajtásodás, cukorbetegség, csusz, reuma, gége- és torok-katarisus és szívajok ellen. A gyógyforrások Karlsbadhoz és Marienbadhoz hasonlóak.
Diätetikus és tórrain kurák. — Kitűnő ivóvíz kúra. — Villamos világitás. — Lift. — Modern csalornázás.

Kirakatrendezők külföldi tanulmányúta és a budapesti kirakatverseny. A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete kebelében fennálló kirakatrendezők szakosztálya elhatározta, hogy 1909. év tavaszán nagyszabású kirakatversenyt rendez. A kirakatrendezők törekvéseit a kereskedelmi kormány is méltányolja, amennyiben egy a külföldi tanulmányútat, mint a kirakatversenyt anyagilag és erkölcsileg támogatja.

Új falpari társaságok. Mióta a nagy pénzügyi krízisen túlestünk, s a fapiaczon észlelhető válság is elmúlt, a pénzintézetek is nagyobb bizalommal vannak a faipar iránt. Az üzleti élet fellendülését és a helyzet javulását jelenti, hogy ma két új falpari vállalat alakulásáról is adhatunk hírt. Az egyik a Magyar Bükkfaipar R.-t. cég, mely Budapesten alakult 1.560.000 K alaptőkével (7850 drb 200 K névértékű részvény). Az igazgatóság tagjai: Greiner Jakab, Schäffer Bódog, Adler Lipót, Rothberg Vilmos, Gyenes Lajos, Radnay Arnold és Groszmann Arnold. A felügyelő-bizottság tagjai Bille Mihály, Biró Márk, Pető Mór, Vámos Dezső és Müller Nándor. A társasági iroda V., Akadémia-utca 11. sz. alatt van. A másik a Dolhai Faipar R.-t., ugyancsak Budapesten alakult 1.5 millió K alaptőkével (3750 drb 400 K névértékű részvény), a dolhai közbirtokossági erők átvételére. Az igazgatóság tagjai: Bossán-Flesch Aladár, dr. Várady Gábor és Gerlach István. Felügyelő bizottsági tagok: Hess Arnold, dr. Jacobi Andor és dr. Kovács István. A társaság központi irodája Budapesten, V., Koháry-utca 2. sz. alatt van.

Tengeri kivitelünk pangása. A nemzetközi áruforgalom az elmúlt hetekben oly nagy mérvben csökkent, hogy a fumei kikötőben számos nagy magyar gőzös, köztük az „Adria”, a „Széll Kálmán”, a „Báró Fehérváry”, a „Buda”, „Rectina”, „Kostrena”, „Korana”, „Gino”, „Olga”, „Plitvica”, „Duna”, „Dubar”, továbbá néhány vitorlás is teljesen leszerelve vesztegelnek, szomorú bizonyossággal annak, hogy bizony a kivitelünk dolga igen csehül áll. Sovány vizsgálatásul szolgálhat ezért az a tudat, hogy hasonló panaszok érkeznek a nagy nyugati kikötőkből, még Angliából is.

Vidék a bankkartzellen. Az a nagy kartell-láz, mely az utóbbi években megbénította iparunk egészséges fejlődését, átsapott immár a pénzpiacra is. A nagy pénzintézeteknek — úgy látszik — sehogysémit tetszett az, hogy egyik-másik kisebb pénzintézet néha napján keresztül vont számításain s egészséges versenyre kényszerítette őket. A busás üzleti neveség így tán valamivel kisebb volt, de a gazdasági élet legalább hasznát látta a versengésnek. Most a bécsi intézetek példájára a nagy bankok Budapesten is kartelt kötöttek s miután a sokáig vonakodó Magyar Kereskedelmi R.-T. is beadta derekát, az öröm is teljes volt. Az üzleti szellemet sikerült így héklyóba verni s a közönség teljesen ki lett volna szolgáltatva a bankkartzellen-kedvénnek. Különösen súlyos veszélyt jelent a kartel a vidéki érdekeltségekre nézve, mert a vidéki pénzintézetek leszámítolási és vizsgáló-felügyelői felületét a bankkartzellen most úgy drágítja, ahogy akarja, minnek levét természetesen végeredményben a vidéki gazdasági élet issza meg. Eppen ezért különös figyelmet érdemel az a hír, hogy a vidéki pénzintézetek már is erősen szervezkednek a fővárosi bankkartzellen ellen s az a céljuk, hogy összes felületeiket a Magyar Pénzügyi Központi Hitelbankjánál és a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankjánál összpontosítsák, hogy így felvehessék a harcot a bankkartzellen ellen. Ha összetartanak, ez sikerülni is fog!

Német emlékirat Magyarországról. A Verein Berliner Kaufleute und Industrieller, amelynek tagjait a fővárosi nagy ipari és kereskedelmi érdekképviseletek együttesen vendégül látták Budapesten, a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségéhez levelet intézett, amelyben közli, hogy az egyesület által rendezett tanulmányútról emlékiratot készített, amely nemcsak az utazás és az azzal egybefüggő ünnepek és fogadtatások ismertetését fogja tartalmazni, de egyúttal a meglátogatott országok közgazdasági viszonyairól is tájékoztatást fog nyújtani. Az emlékiratot azután megküldik a meglátogatott országok uralkodóinak, kormányainak, a városi hatóságok fejeinek és a gazdasági testületeknek is. Az egyesület e

céllal felkérte a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségét és a vendéglátó többi ipari és kereskedelmi testületeket, a Magyarországra vonatkozó adatok megküldésére. A berlini vendégek fogadására szövetkezett testületek erre megküldötték a berlini egyesületnek a berlini vendégek budapesti látogatásának és az illető testületek történetének ismertetését, míg a Magyarország közgazdasági viszonyaira vonatkozó honismertetőt dr. Szűry János kereskedelmi minisztériumi miniszteri tanácsos intézkedésére a központi statisztikai hivatal fogja feldolgozni s még ebben a hónapban elküldeni a londoni magyar kiállításra készült honismertető alapján, természetesen Magyarország és Németország gazdasági összeköttetések különös figyelembevételével. Magyar kereskedelmi és ipari körökben nagy érdeklődéssel várják a berlini egyesület emlékiratának megjelenését, amely különösen a balkáni államokra vonatkozólag is előreláthatóan igen értékes adatokat fog tartalmazni, nekünk pedig módot nyújt arra, hogy hazai viszonyainkról a német közvéleményt alaposan tájékoztathassuk.

Érdekképviselet és nemzeti birtokpolitika. A héten sok szó esett a mezőgazdasági kamarákról, melyek létesítése tárgyában a földmívelésügyi miniszter törvényjavaslatot készített. A gazdák lapja, a „Köztelek” mai számában így ír az új agrártervezetről:

„Junius huszonharmadika nagyjelentőségű határhelyi fordulópontra jelentő mesgye a magyar mezőgazdaság történetében. E napon hozta ugyanis nyilvánosságra hazai földmívelésügyünk érdemes vezére a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat előadói tervezetét, amely gazdatársadalmunk e kérdésben leghivatottabb két szószólójának, Rubinek Gyulának és Bernát Istvának korszakot alkotó, valóban sikerült munkája. Egy szebb jövő felvirradását várjuk e tervezet törvénynyé válásától. Erős a mi hitünk, hogy a magyar gazdatársadalomnak a f. évi október 20-iki szövetségi nagygyűlésen megnyilatkozott állásfoglalása szentesíteni fogja ítéletünket. Talán nem indokolatlan az a reményünk, hogy a hagyományos visszavonás és egyenetlenség nem szalasztja el most az utolsó órában a kínálkozó kedvező alkalmat ama hatalmas vár megépítésére, amelynek a békés alkotó munka zavartalanágát biztosító, a fejlődést elősegítő és oltalmazó, az ellentétes áramlatok ostromával szemben menhelyet nyújtó bástyái mögött, mezőgazdaságunk jogosult bizalommal nézhet a jövő elé és egyesült, gyarapodott erővel munkálkodhatik felvirágoztatásának nemzeti érdekű nagy művén. Különös érdemű tudjuk be a javaslattervezetnek azt, hogy az egészet a legtisztább értelemben felfogott autonómiánk, a valódi társadalmi öntevékenységek szelleme lengi át. Csak a szervezet megalapozását utalja az állam, a törvényhozás hatáskörébe, míg az érdekképviseleti intézménynek legmegfelelőbb, az adott viszonyokhoz simulóan legcélszerűbbnek látszó kiépítését magára, a legközvetlenebbül érdekelt gazdatársadalomra bizza. Nem kész és merev alkotást kényszerít felülről reánk, amelynek formáit hol tágaknak, hol szűkeknek érezhetnők, hanem így szól a gazdatársadalomhoz: ime, itt vannak az alapok, építsd ki rajtuk magadnak a szükségleteidnek megfelelő hálékot; előttd a keret, töltsd ki azt — a rendelkezésedre bocsátott eszközök és a meglévő értékes társadalmi intézményeknek bölcs felhasználásával — szabadon, a magad akarata szerint!”

Kérdés azonban, hogy a kamarákról szóló törvénytervezetet nem fogja-e a parlament úgy megnyirbálni, mint annak idején a mezőrendőrségi törvényt?

A magyar vegyészek érdekében. A Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesülete, mely már esztendőök óta azon fáradozik, hogy a hazai ipar körében megüresedő vegyész állások lehetőleg magyar szakemberekkel töltsenek be, erre nézve most újabb felhívást intéz az összes belföldi iparvállalatokhoz. Az egyesület rámutat arra, hogy a műegyetem vegyészeti szakosztályáról, valamint az állami felső ipariskolából ebben a tanévben is számos jóra való szakképzett magyar vegyész került ki, akiknek a hazai iparban való elhelyezése közszempontból is kívánatos. A gyakorlati tapasztalatok ma már beigazolták, hogy nem egy esetben, midőn egyik-másik iparvállalat előítélet, vagy tájékoztatlanúság folytán külföldi vegyészt alkalmazott, erre komoly szükség nem volt. A magyar vegyészek érdekében az egyesület tehát gondoskodott arról, hogy szakközlönyre, a „Vegyészeti Lapok” ingvenesen közölje az állást kereső vegyészek, valamint a vegyészeket kereső vállalatok hirdeteit, amire ezuttal újabb felhívja nem csupán saját tagjainak, hanem a tágabb értelemben vett ve-

gyészeti iparvállalatok (cukor-, szesz-, sor-, stb. gyárak) figyelmét is. Közlelbbi tájékoztatással az egyesület titkársága (V., Mária Valéria-utca 12. sz.) készséggel szolgál.

A jegybank félévi osztaléka. Az Osztrák-Magyar Bank minden részvénye után az 1908-iki első félévre (58. osztalkszelvény) az alapszabályok értelmében járó 28 korona összegű osztalékot ez évi július 1-től kezdve az Osztrák-Magyar Bank budapesti és bécsi főintézeteinél, valamint összes fiókintézetinél fizetik ki.

Itt említjük meg, hogy ma az Osztrák-Magyar Bank budapesti főintézeténél 34 millióra rugott a váltóbenyújtások összege, amelyvel szemben csak 2.3 millió esedékeség volt.

Halászlát hírek. A Hármas-Körös 20., 21. és 22. számú átmetszése által képezett halászláteli, turtói és harcászugi holt ágakon a halászlátal bíró tulajdosok Mezőturon halászlátal társulattá alakultak. A három holt ág együttesen több mint 200 kat. hold kiterjedésű. Egymással, valamint a Halászlátelkin zsilip által a Körös folyóval is összeköttetésben állnak, miáltal az intenzivebb halászlátal hasznosítás feltételei mind a három holt medren egyaránt megvannak. A társulat elnökévé megválasztott dr. Ádám Sándor, alelnök-igazgatóvá Dörög Dániel, választmányi tagokká dr. Szoráczy János, dr. Szilassy Pál, Horváth István és Kerekes András. — A borsodlitzai halászlátal társulat legutóbb tartotta közgyűlést Deák Gyula elnöke alatt. Az igazgató jelentése szerint a társulat nagyobb mennyiségű fogassüllő-ikrát és tenyészpontyot kapott az államtól, melyeket a tiszakeszii ivadékevel telepen helyeztek ki. A múlt évi számadások 464.13 kor. bevételt és 432.47 kor. kiadást tüntetnek fel.

Konyhakertészetek városok mentén. Megemlékeztünk annak idején arról, hogy a földmívelésügyi kormány kezdeményezte a városok mentén a konyhakertészetek létesítését. Darányi miniszter elhatározta, hogy a bolgárok által üzött konyhakertészeti rendszer elsajátítása végett arra alkalmas kisgazdák részére tanfolyamot rendez. Budapest és sok más vidéki nagy város konyhakerti szükségletét látják el nálunk a bolgár kertészek, akik hihetetlen magas haszonbért fizetnek ugyan az általuk használt területekért, de ki is veszik belőle a hasznot. Odavetöleges számítás szerint a bolgár kertészek évente átlag nyolcz millió korona nyereséget visznek hazatőlünk hazájukba. Budapest környékén átlagban évi 150—200 korona haszonbért fizetnek katasztrális holdanként. Sajnos, a magyar kisgazda-osztály nem bírható rá egykönnyen az ily kerti munkára, hanem az apától öröklött egyoldalú ósdi gazdálkodási rendszer mellett tart ki. Alig van egy kevés kivétel tekintetben; így Körös, Kecskemét, Szeged, Makó környékén foglalkoznak kisebb-nagyobb sikerrel a konyhakertészettel. Most Aradról veszünk egy ily fajta mozgalomról hírt, amelynek nyomában, ha ténnyé válik, a kézzelfogható siker nem maradhat el. Fölvívjuk azonban az aradi mozgalom élén állók figyelmét egy körülményre. Egy kiváló szakember említette a napokban egy tanácskozáson, hogy a mezőhegyesi öntöző-csatorna mentén levő birtokok tulajdonosai épenséggel nem veszik igénybe a csatornát öntözésre, daczára annak, hogy önként kínálkozik nekik az alkalom a belterjesebb gazdálkodásra. Arad város egyik bérlője Faragó Gyula pár évvel ezelött létesített bolgár rendszer szerint tíz hold földön konyhakertészetet, mely modern öntöző-művel van felszerelve. A konyhakertészet cikkeinek nagy részét az aradi közös konyha vásárolja. A város a konyhakertészet létesítését eddig azzal is támogatta, hogy az öntözőhöz szükséges kutat maga szerezte be. Ennek fejében utasította a gazdasági székét, hogy a konyhakertészet szervezését és működését ellenőrizze. A gazdasági széknek több tagja, Lócs Rezső gazdasági tanácsos vezetésével a minap megtekintette az új gazdasági intézményt s a tapasztalatok a legnagyobb meglepéddel töltötték el. A jövő évben a tanyán újabb tíz holdat hasitanak ki konyhakertészet céljaira s újabb öntöző művet létesítenek.

Uj gazdasági tudósítók. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter Bihar vármegye mezőkeresztesi járására Ringelhann Lajos ihrázipusztai lakost, Hunyad

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbagosoknak és székezesorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza His áveg 40 fillér, nagy áveg 60 fillér

vármegye Vajdahunyad város területére Osvado C. Vazul vajdahunyadi lakost, Máramaros megye ökörmézői járására Gothárd József alsókalocsai lakost, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye Kiskunfélegyháza városa területére ifj. Kocsis Ferenc kiskunfélegyházai lakost, Temes vármegye fehértemplomi járására Bittenbinder Ferenc károlyfalvi, Temes vármegye központi járására Darvas Gábor temesvári lakost, Tolna vármegye simontornyai járására Szabó István kisszékelői lakost, Torontál vármegye antalfalvi járására Forster Imre idvori lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Drágul a selyemszalag. Az osztrák selyemszalag festőgyárak a két hét óta tartó sztrájk miatt az üzemeltetési drágulása címén az árakat 15-18%-al emelték, kijelentvén, hogy a sztrájk megszűnte után az eredeti árakhoz visszatérnek. Majd elvállik!

Az Első Magyar Biztosító Társaság új kötvényfeltételei. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság életbiztosítási kötvényfeltételeit a legliberálisabb szellemben alapos revízió alá vette. Ezen elhatározásában azon cél vezérelte, hogy a biztosító közönségnek újabb igen jelentékeny és nagyfontosságú kedvezményeket nyujtva, a biztosítási kedvet a közönségnél mindinkább felkeltse és így módon az életbiztosítási intézménynek oly foku újabb fejlődést adjon, aminőt ez a nyugat-európai államokban elért, ahol az életbiztosítási intézményt a társadalom minden rétegében, majdnem minden családapa családja iránt tartozó gondoskodásból igénybe veszi. A revízióval elkészülve, új kötvényfeltételeit folyó év július hó 1-én életbelépteti. Az új kötvényfeltételeknek főbb előnyei a közönségre nézve a következők: 1. Az életbiztosítási szerződés, ha három évig fennállt, meg nem szüntethető, azaz a biztosítás, ha arra már három évi díj befizetett és a díjbefizetés később bármikor megszűnik, a fél külön kérelmezése nélkül, tehát automatikusan tökécsítettik. 2. A párbajra az életbiztosítás hatályát már a biztosítás három havi fennállása után kiterjeszti. 3. Az öngyilkosságra a biztosítás már két évi fennállás után érvényes. 4. Három évi fennállás után a biztosítás teljesen megtámadhatatlan. 5. Az utazás Európán kívül is megengedtetik minden pót díj nélkül, ha a biztosítás már hat hónapon át fennállt. 6. A díjfizetés megszűnése folytán érvénytelené vált biztosítások hat hónapon belül ismét érvénybe helyezhetők, a hátralékos díj és érvényesítési illeték megfizetése mellett, anélkül, hogy orvosi bizonyítványt kívánjanak. 7. Készen van a biztosított tőke azonnal kifizetetik az eddig gyakorlatban volt kamatlevonás alkalmazása nélkül. 8. A biztosítási szerződésből eredő jogok elvülésére egy év helyett öt év lett megállapítva. Mindezen kedvezmények a régi biztosított felekre is kiterjednek azon időtől kezdve, amikor azok az új feltétel szerint hatályba lépnek. Ezen kedvezményekben az Első Magyar a biztosítási intézmény fejlesztése, de főleg a nagy biztosító közönség érdekében nagy anyagi áldozatot hozott.

Az Adria m. kir. Tengerhajózási Részvénytársaság gőzösei közül csütörtökön a „Stefánia” Fiuméből Rotterdamba, a „Lederer Sándor” Fiuméből Valenciába indult, a „Duna” Fiuméből Santosba, pénteken a „Szent László” Valenciából Fiuméba érkezett.

VIZÁLLÁS.		m é t e r		m é t e r	
		jun. 27. jun. 28.		jun. 27. jun. 28.	
n n	Sharding	1.85 2.-	Tisza	M.-Szeged	0.02 0.05
Duna	Passau	2.75 2.88		Tokoháza	0.15 0.15
	Linz	0.17 0.37		V.-Námény	0.48 0.18
	Bécs	0.14 0.16		Tokaj	0.04 0.02
	Pozsony	1.07 1.95		Tiszafüred	0.10 0.02
	Komárom	2.98 2.98		Szolnok	0.08 0.18
	Budapest	2.36 2.40		Csongrád	0.07 0.78
	Paks	1.02 1.91		Szeged	0.06 0.10
	Mohács	2.67 3.01		T.-Bocsa	0.09 0.72
	Gombos	0.6 3.73		Titell	2.40 2.53
	Ujvidék	1.65 1.85	Óndava	Hoór	1.14 1.10
	Pancsova	2.20 2.28	Tapolc	Bárta	0.87 0.51
	Órszab	0.53 0.50	Bodrog	Ladmész	1.42 1.49
Morva	Morvaifalu	0.40 0.56	Sáta	Zsolca	0.22 0.28
Vág	Zeolna	0.32 0.38	H.-Németi	Margitta	0.28 0.27
	Trencsén	0.75 0.86	Berejtő	B.-Ulfain	0.26 0.21
Rába	Ezered	0.52 0.48	Kőrös	Cenusa	0.50 0.52
	Sz.-Gothárd	0.01 0.01		N.-Váradi	0.16 0.06
	Sárvár	2.35 2.38		Bolányos	0.28 0.28
	Győr	1.82 1.82		Tonka	0.22 0.18
Dráva	Vasvár	0.10 0.17		Gurahone	0.26 0.28
	Zákány	0.85 0.82		Borosjenő	0.44 0.46
	Bárcs	1.84 1.96		Bákás	0.10 0.26
	Fazék	0.72 0.80		Gyoma	0.24 0.12
Mara	M.-Szerdah	0.10 0.10	Háros	Gy.-Pebóvár	0.10 0.-
Száva	Zágráb	0.75 0.78		Branjicska	0.- 0.52
	Szilcsok	1.48 1.48		Foborsin	0.- 0.-
Szamos	Mitrovicza	0.36 0.27		Arad	0.60 1.16
	Décs	0.34 0.39		Makó	0.10 0.13
	Szatmár	1.12 0.-	Temes	K.-Kostély	0.30 0.68
Kraszna	N.-Majtény	0.16 0.16	Béga	Kluzeló	0.61 0.80
Latorca	Munkács	0.25 0.20		Temesvár	0.42 0.22
Iaborca	Homonna	0.08 0.-		Bocskerek	1.- 0.91
Ug	Perecseny	0.08 0.-			

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkialadó Részvénytársaság

kiadó: ERDŐS ARMAND.

Fodrászoknál az urak

miért követelik, hogy borotválkozás után valódi DIANA-SÓSBORSZESZ-szel fecskendezék arcukat, vagy fejbőrüket bedörzsölgék, vagy hajukat megnedvesítsék?

1. Mert mindenkinek többé-kevésbé ég az arca a borotválkozástól, ami rögtön elmúlik, sőt lehűti a tüzeségét a bőrnek, ha borotválkozás után Diana-sósborszesz-szel bespricceltetjük.
2. Mert nagyon gyakori, hogy borbélyoknál bőrbetegséget kapunk, ami teljesen ki van zárva, ha borotválkozás után Diana-sósborszesz-szel fecskendeztetjük arcunkat.
3. Mert nem kaphat senki pattanást, ha arcát vagy nyakát borotválkozás után Diana-sósborszesz-szel bejecskengettetli.
4. Mert hajhullása vagy korpa képződése nem lesz, ha fodrásza Diana-sósborszeszt használ.
5. Mert a haj ősztülése megakadályozható, ha Diana-sósborszesz-szel dörzsöli haját.
6. Mert kopaszfejű egyéneknek is erősíti hathatósan a fejbőrt és roppant kellemesen hűsíti az egész fejet, miáltal az embert frissíti.
7. Mert meleg napokon a Diana-sósborszesz fejbédörzölés új munkakedvet önt a kifáradt egyéneknek.

A Dianarsósborszesz bevásárlásánál csak arra kell vigyázni, hogy minden üveg sárga burkolatu papírban van forgalomban, amely papíron kívül látható már e két szó:

DIANA-sósborszesz.

Postán szétküldi az egyedüli készítő:

Erényi Béla

DIANA-gyógyszertára

Budapest Károly-körút 5. sz.

Egy eredeti üveg ára 20 k.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE
Gabonatőzsde.

Budapest, június 27.

Lanyha külföld, kedvező időjárás ma ismét nagy eladási hajlamot idézett elő az egész vonalon. Októberi buza mindjárt kezdetben 10 fillérel olcsóbban indult és kisebb javulásoktól eltekintve, 10.74-ig csökkent, hogy aztán zárlat felé valamivel szilárdabban 10.80-on záruljon. Még erősebb lanyhulás volt a rozsnál. Új rozst júniusi szállításra több vidékről kínálnak, vevők hiányában azonban üzlet nem jött létre, ami a lanyha hangulatot a rozst iránt még jobban fokozta. Takarmánycikkék aránylag jobban tartották magukat.

A készáru piacra 30-40 filléres áresés történt. Ó-buzát nagyon sűrűsösen és sokat kínáltak és mindössze 10 ezer mázsa talált vevőre. Rozs forgalom nélkül igen lanyha volt. Tengeri és zab csak néhány fillérel lett olcsóbb.

A készáru piacra elkel:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 78 k. 24.80 korona, 200 mm. 77 kg. 24.60 korona, 500 mm. 76 kg. 22.60 korona, 300 mm. 77.5 kg. 24.40 korona, 680 mm. 76 kg. 24.60 korona, 200 mm. 76.5 kg. 24.80 korona, 100 mm. 77.5 kg. 24.85 korona, 1000 mm. 76 kg. 22.50 korona felső (új) augusztusi szállításra, 500 mm. 78 kg. 23.- korona (új), 500 mm. 78 kg. 23.- korona (új) júl.-aug. szállításra, 800 mm. 75.2 kg. 24.40 korona, 1650 mm. 75 kg. 24.20 korona, mind három hónapra. Raktárból: 1870 mm. 76.5 kg. 24.30 korona, 2950 mm. 73.9 kg. 23.80 korona, mind három hónapra. Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	74	23.30-23.40	78	24.30-24.70
"	75	23.60-24.20	79	24.50-24.90
"	76	23.80-24.20	80	-----
"	77	24.-24.60	81	-----
Fejérmegyei	74	23.-23.40	77	23.70-24.20
"	75	23.30-23.70	78	24.-24.40
"	76	23.50-23.90	79	24.20-24.60
Pestvidéki	74	23.10-23.50	78	24.10-24.50
"	75	23.40-23.80	79	24.30-24.70
"	76	23.60-24.-	80	-----
"	77	24.80-23.70	81	-----
Bánsági	74	23.20-23.70	78	-----
"	75	23.50-24.-	79	-----
"	76	23.30-24.10	80	-----
"	77	23.10-24.40	81	-----
Bácskai	74	23.40-23.70	76	23.80-23.90
"	75	23.50-24.-	77	24.90-23.50
Szerb	74	-----	75	-----
Rozs I-rendű új	-----	-----	-----	19.30-19.30
" középminőségű új	-----	-----	-----	19.10-19.30
Arpa takarmány I-rendű	-----	-----	-----	14.30-14.60
" II-rendű	-----	-----	-----	13.90-14.30
Köles	-----	-----	-----	11.-12.-
Zab I-rendű	-----	-----	-----	16.60-16.80
" II-rendű	-----	-----	-----	16.-16.40
Tengeri belföldi új	-----	-----	-----	14.10-14.30
Repce: Káposztarepce	-----	-----	-----	-----

A határidőpiacon kötött:

Dél előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. októberre 10.06, 10.85, 10.81, 10.86, 10.84,
Rozs 1908. októberre 8.92, 8.88, 8.79, 8.80, 8.85, 8.78,
Zab 1908. októberre 8.13, 8.14, 8.06, 8.14, 8.19, 8.21,
8.08, 8.10, 8.14.
Tengeri júliusra 7.-, 7.01, 6.95, 6.94.
Tengeri 1909 májusra 6.76, 6.79, 6.71, 6.76, 6.72.

1 óra 30 percig zárulnak:

októberi buza	10.79 - 10.80
októberi rozs	9.74 - 9.75
októberi zab	8.16 - 8.17
júliusi tengeri	6.94 - 6.95
1909 májusi tengeri	6.72 - 6.73

Budapesti gabonaforgalom.

1908. június 26-ától június 27-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	8897	---
Rozs	199	466
Arpa	---	100
Zab	1733	2388
Tengeri	305	3178
Liszt	219	16197
Korpa	100	1850

Értéktőzsde.

A mai tőzsde mérsékelt forgalom mellett szilárd irányzattal folyt le. Bécsi vásárlásokra legelőkelőbb volt az üzlet Államvasuti részvényekben, amelyek

pár koronás javulásra tettek szert, míg bécsi eladásokra a Déli vasut-részvények pár koronával hanyatlottak. A többi papirban csak elvétve volt a forgalom, itt-ott Salgótarjáni Köszénbánya, Beocsini Czementyár, Ujlaki Téglagyár, Weitzer-vagongyár és Városi Villamos Vasut-részvényekben, továbbá Jelzálog Hitelbank szubszkribált sorsjegyeiben volt kötés. Az Osztrák hitel ma reggel 618 koronán indult lassan 619.75-ig javult, a Magyar hitel 738 koronás kezdő árfolyama 739-re javult, később aztán 738.50-re gyengült, az Államvasut pedig 695.75-ről 697.50-re emelkedett, de később 697-re gyengült.

Forgalomba került továbbá: Déli vasut 122.50 koronán, Jelzálog 430.25 koronán, Rima 548.50 koronán, Városi villamos vasut 261 koronán, Közuti 538.75 koronán, Magyar koronajáradék 93.05 koronán, Salgó 557-560 koronán, Hazai bank 271 koronán, Magyar aszfalt 161 koronán, Kereskedelmi r. t. 360.75 koronán, Beocsini 520 koronán.

Előfizésde.

Előfizésde kedvező.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 618.75-619.50 Magyar hitelrészvény 738-739. Osztrák-magyar államvasut 695.75-697.50. Déli vasut 122.50. Rimamurányi vasmű 548.50. Salgótarjáni köszénbánya r. t. 557-559. Beocsini czementyár r. t. 523.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde tartott.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 619.25-619.75. Magyar hitelrészvény 739.50-739. Osztrák-magyar államvasut 696.75-697.25. Rimamurányi vasmű 548-548.75. Közuti vaspálya 538.75. Városi villamos vasut 260.25-260.50. Vaspályák jelzálog-sorsjegy 96. Kereskedelmi részvény-társaság 571. Salgótarjáni köszénbánya r. t. 560-561.50. Ujlaki téglagyár 290. Weitzer-féle vagongyár 385.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, június 27. (Az Egyetértés eredeti tudósítása.) A mai heti tőzsdén az árak ellanyhultak. Buza átlag 40 fillérrel volt olcsóbb, sőt tiszavidéki buzát 50-60 fillérrel is olcsóbban lehetett volna kapni, rozs 40-50, tengeri 20 és zab 25 fillért veszített Uj

árúbol némi kötés történt, így eladatott buza 77 kg. 10.80 K, augusztusra Érsekújvárról, morvaországi 77 kg. 10.60 K, augusztusra morvaországi állomásokról. Tótfelvidéki és pestmegyei rozs júliusra 9.40-9.45 K és augusztusra 9.25 K Bécsből, csehországi júliusra 9.60 K Hohenauból.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 13.-13.40 korona, mosoni 12.50-13.-korona, tótfelvidéki 12.60-13.05 kor., déli vasuti 12.50-13.-korona, marchfeldi 12.40-12.75.

Uj-rosz: tótfelvidéki 10.60-10.90 korona csepeli 10.50-10.80 kor., pestmegyei 10.50-10.80, déli vasut 10.50-10.70 korona, különféle magyar 10.45-10.70 kor., osztrák 10.50-10.80 korona.

Arpa: morvaországi kor., marchfeldi kor., bécsvidéki kor., tótfelvidéki 7.15-7.50 kor., csepeli kor., győri kor., déli vasuti kor., tiszavidéki korona.

Magyar tengeri: régi 7.35-7.55, új korona, cinquantin 8.-8.50, új korona.

Magyar zab: selejtes kor., közepes 8.50-8.80 korona, elsőrendű 8.75-9.-kor. válogatott 8.90-9.20 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.30-8.60 korona.

Lisztben nagyon csekély volt az üzlet, mert a konzum csak a multhatatlanul szükségesekeket szerezte be. A malmok prompt szállításra, vagy közeli határidőkre a buzaszisz árát 30 fillérrel, a rozs- és takarmánylisztét 20, korpát 5-10 fillérrel leszállította.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, június 27. Az előtőzsde szilárd volt arra a hírrre, hogy Berlinben a tegnapi exekucziók a müncheni Kioaferbank-czég bukásával és nem a politikai helyzettel függtek össze. Jó hatást tett az is, hogy Magyarországról észézt jelentettek és a vetések állása kedvező. Államvasuti részvényekben lokális vásárlásokra emelkedés, Nordwestbahn és Alpési részvények javultak. Déli vasuti részvény gyenge volt. A déli tőzsdén a forgalom nyugodt, az árfolyamok tartottak, csak Alpési részvény hanyatlott.

Később az irányzat szilárd volt, noha Berlin arbitrage eladásokat jelentett Hitel és Déli vasuti részvényekben. Korlátok közt bankértékek jelentékenyen emelkedtek. Három százalékos déli vasuti elsőbbségi kötvények könnyebben javultak.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitell. 619.75. Magyar hitell. 736.25 Länderbank -, Államvasut 697. Elbavölgyi vasut 447.50, Déli vasut 122.75. Alpési bányatársulat 650. Rimamurányi 549.50 Májusi járadék 97.05, Magyar koronajár. 93. Orosz érték - Török sorsjegy 185.75, Német márka 117.57.

1 órákor jegyezték:

Osztrák hitell. 620., Magyar hitell. 738. Länderbank 437.50, Unio-bank 538., Államvasut 697., Anglo-bank -, Bankverein -, Déli vasut 122.25, Gőzhajó -, Alpési bányarészvény 648.50, Májusi járadék 97.05, Magyar koronajáradék 93., Török sorsjegy 185.75, Német márka 117.57, Elbavölgyi vasut -, Rimamurányi 549., Orosz járadék -, Keleti vasutak -, Skoda -, Magyar jelz. -, Kárpáti petroleum -.

Bécs, június 27. (Osztrák értékek zárulata.) 4.2 százalékos papír-járadék 97.10, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.90, 1860-as sorsjegy 151.20, Osztrák hitelsorsjegy 471., Angol osztrák bankrészvény 294.50, Bécsi Bankverein 518. Osztrák-magyar bank 1759. Déli vasut 123.75 Dunagőzhajózási társ. 1000. Dohány rész. 430.50 Cs. k. arany (vert) 11.35 Német bankv. 117.58 Osztr. koronajáradék 97.20, 1864-es sorsjegy 261., Osztrák hitellintézeti részvény 619.75, Unio-bank 538., Osztrák Länderbank 435.75, Osztrák-magyar államvasut 695.75, Elbavölgyi vasut 445., Alpési részvény 649., 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 239.85, Lipótkohó 421., Töröksorsjegy 185.40. Tartott.

Bécs, június 27. (Magyar értékek zárulata.) 4 százalékos arany-járadék 111., Tiszai és szeg. köles. sorsjegy 142., Magyar hitelbank részvény 737.60, Magyar leszámítoló és váltó részvény 469., Rimamurányi 547.90, Magyar czukoripar -, Adria hajózási részvénytársaság 405., Magyar koronajáradék 92.95, 4 százalékos magyar földterhm.

Table with multiple columns containing market data for various goods like flour, sugar, and oil, including prices and exchange rates.

köv. 93.10. Magyar nyer.-k. sorsjegy 186.—, Kassa-Oderbergi vasútrészvény —, Magyar jelzalogbank 430.—, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, június 27. (Tőzsdei jelentés.) Az üzletmenet ma is igen vontatott maradt és a kedvetlenség ma is tartott. A new-yorki tőzsde szilárdságából csak vasútrészvények és ezek közül is csak amerikaiak huztak hasznot, míg osztrák államvasutak jobb bécsi jelentésekre megszilárdultak. Bányáértékek gyöngékek voltak és részben kínálat következtében visszamentek, a későbbiekben azonban fedezésekre ismét némileg javultak. Bankrészvények némi ingadozás után megtartották tegnapi árfolyamukat, míg járadékok egészen el voltak hanyagolva. Gözhajózási részvények szilárd irányzatot követtek. A készpénzpiac ipari értékei megtartották mai árfolyamaikat. Napipénz 2 1/2%, ultimópénz 5%, magánleszámitolási kamattal 3 1/2%.

Zárhatkor jegyeztetik: 4-2 százalékos papíriáradék 98.90, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.50, osztrák hitelrészvény 194.10, Déli vasut 23.70, orosz bankjegyek 214.10, 4 százalékos új orosz kölcsön 78.10, Disconto Commandit 170.10, Dinamit-truszt 195.10, Harpeni 194.50, Unifikált török járadék 95.90, 4-2 százalékos ezüst-járadék 96.90, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.30, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 149.30, Bécsi váltóár 85.—, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 208.10, Gelsenkircheni 189.50, Laurakohó 199.75. Nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat.) június 27. 4-2 százalékos papíriáradék 99.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.50, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.45, Osztrák hitelintézeti részvény 194.25, Osztrák-magyar államvasut 148.90, cszaknyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 203.82, Bécsi Bankverein —, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.75, 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.—, Osztrák koronajáradék 96.90, Magyar koronajáradék 92.85, Osztrák-magyar bank 125.90, Déli vasut részvény 24.20, Elbeölgyi vasut —, Bécsi váltóár 849.83, Párisi váltóár 81.15, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —. Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) június 27. 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.70, 1860. sorsjegy 150.25, Déli vasut 23.75, 4 százalékos aranyjáradék 98.40, Osztrák hitelrészvény 194.10, Osztrák-magyar államvasut 149.40, Olasz járadék 103.70, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.10 Szilárdult.

London, június 27. Angol consol —.

Páris, június 27. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.90, Osztr. aranyjáradék —, Magyar aranyjáradék —, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 500.50, 4 százalékos Olasz járadék 104.—, Déli vasut elsőbbségi kötv. 302.—, 5 százalékos marokkói járadék 518.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 96.55, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 89.65, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 92.40, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.20, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 508.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.—, 4 százalékos spanyol járadék 96.25, 4 százalékos unifikált török jár. 96.35, Török sorsjegy 179.75, Török dohányrészvény 451.—, Osztrák föld-hitelintézet 1113.—, Osztr. Länderbank 465.—, Magyar Jelzalogbank 454.—, Banque de Paris 1468, Banque Ottomane 724.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 130.—, Meridional vasut 687, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 534.—, Rio Tinto 16.11, Sucrerie d'Egypte 26.—, Tula 236.—, Thomson Houston —, Urlikányi köszén 146, Chartered 20.50, De Beers 269.—, East Rand 101.50, Jagerfontein 88.80, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 53.25, Váltó Amsterdamba (rövid) 207.56, Váltó német piacokra (rövid) 123.16, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 110.10, Olasz aranyváltó (rövid) 110.10, Váltó Svájcra (rövid) pari. Csek Londonra 251.25, Magánkamattal 1 1/2%. Nyugodt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, június 27-én. (Hivatalos tudósítás.) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Fialat közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 128—130 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 130—132 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 134—138 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban)

fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig.

Sertéslétszám 1908. évi június 25. napján volt készlet 39636 drb., 1908. június hó 26-án felhajtott 120 darab, 1908. június 26-án elszállított 242 darab, 1908 június 27. napjára maradt készletben 39514 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: változatlan nyugodt.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, június 27. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 611 darab sertés, 28 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 75 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 686 darab sertés, 28 darab süldő. — darab malacz. Eladatott 328 darab sertés, 9 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 358 drb sertés, 19 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg-on felüli ételsulyban 104—106 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 96—102 fillér, ételsulylevonással 110—120 fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsulylevonással 128—130 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 130—134 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 128—134 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül —, könnyű 140—300 kgr.-ig — fillérig, ételsulylevonással 128—134 fillérig. Belföldi süldő 92—108 fillérig, horvát süldő — fillér Malacz — fillérig. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendő.) A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: CAJOR MATYÁS

Déli vasut.

Az étközö-, háló- és közvetlen-kocsik forgalma Budapest d. v. pályaudvarról az 1908. évi nyári menetrendben.

Étközö kocsik. Budapest d. v.—Prágerhof között. Budapest d. v. ind. reggel 8 óra 00 perc. Prágerhof érk. délután 2 óra 07 perc. Menettartam: 6 óra. Prágerhof ind. délután 3 óra 10 p. Budapest d. v. érk. este 9 óra 42 p. Menettartam 6 1/2 óra.

I. II. oszt. hálókocsi. Budapest d. v.—Venezia (Venezia) között. Prágerhof-Nabresina-Cormonsen át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc. Venezia érk. délután 2 óra 15 perc. Menettartam 18 1/4 óra. Venezia ind. 2 óra 10 p. Budapest d. v. érk. d. e. 10 óra 12 p. Menettartam 20 óra.

I. II. közvetlen kocsik Budapest d. v.—Meran között négy I. oszt. hálókocsival május hó végéig és szeptember 15-től Prágerhof-Marburgon át. Budapest d. v. ind. d. u. 8 óra 00 perc. Meran érk. d. u. 1 óra 19 perc. Menettartam: 20 1/4 óra. Meran ind. d. u. 3 óra 30 p. Budapest d. v. érk. reggel 10 óra 12 p. Menettartam: 18 3/4 óra.

I. és II. oszt. közv. kocsik. Budapest d. v.—Innsbruck között. négy I. oszt. hálókocsival június hó 1-től szeptember 14-ig Prágerhof-Marburg-Franzensfelden át Budapest d. v. ind. d. u. 5 óra 00 p. Innsbruck érk. d. u. 2 óra 16 p. Menettartam: 21 1/4 óra. Innsbruck ind. délután 3 óra 30 p. Budapest d. v. érk. d. e. 10 óra 12 p. Menettartam 18 3/4 óra.

I. II. oszt. közv. kocsik Budapest d. v.—Lienz között. Prágerhof-Marburgon át. Brest d. v. ind. este 8 óra Lienz érk. délután 11 óra. Menettartam 15 óra. Lienz ind. délután 2 óra 45 perc. Budapest d. v. érk. d. e. 9 óra 22 perc. Menettartam 18 és fél óra.

I. és II. oszt. közvetlen kocsik Budapest d. v. Lienz között. Prágerhof-Marburgon át június 15-től szeptember 30-ig. Budapest d. v. ind. reggel 8 óra. Lienz érk. éjjel 12 óra 19 perc. Menettartam 16 és fél óra Lienz indul éjjel 4 óra 50 perc. Budapest d. v. érk. este 9 óra 42 perc. Menettartam 17 óra.

I. II. oszt. közvetlen kocsik Budapest d. v.—Venezia (Venezia) között. Prágerhof—Nabresina—Cormonsen át. Budapest d. v. ind. este 8 óra. Venezia érk. délután 2 óra 15 perc. Menettartam 18 és negyed óra. Venezia ind. délután 2 óra 10 perc. Budapest d. v. érk. d. e. 10 óra 12 perc. Menettartam 20 óra.

I. II. oszt. közv. kocsik Budapest d. v.—Údine között. Prágerhofon át. (május 14-ig, a st. pétervári wien-nizzai expresszvonathoz való csatlakozással) Budapest d. v. ind. este 8 óra. Udine érk. este 10 óra 58 perc. Menettartam: 15 óra. Udine ind. reggel 5 óra 45 perc. Budapest d. v. érk. este 9 óra 42 p. Menettartam: 16 óra.

Budapest d. v.—Abbázia-Fiume között. Prágerhof—St-Peteren át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc. Fiume érk. délután 9 óra 50 perc. Menettartam: 13 1/2 óra Fiume ind. este 8 óra 01 perc. Budapest d. v. érk. d. e. 10 óra 12 p. Menettartam: 14 1/4 óra.

Budapest d. v.—Triest között. Prágerhofon át. Budapest d. v. ind. reggel 8 óra 00 perc. Triest érk. este 9 óra 05 perc. Menettartam 13 óra. Triest ind. reggel 7 óra 55 p. Budapest d. v. érk. este 9 óra 12 p. Menettartam: 13 háromnegyed óra.

Budapest d. v.—Pakrácz között. Nagykanizsa—Barcon át. Budapest d. v. ind. este 9 óra 50 perc. Pakrácz érk. d. u. 1 óra 20 p. Menettartam: 15 és fél óra Pakrácz ind. d. u. 2 óra 50 p. Budapest d. v. érk. rez. 6 óra 30 p. Menettartam: 15 3/4 óra.

A lipcsei Mihálynap-i vásár

kis- és nagykereskedők részére augusztus hó 30-án kezdődik és tart szeptember hó 20-ig, vasárnapig.

A minták kiállítói csakis szeptember hó 5-ig maradnak ott.

A bőrvásár részére a Nicolai—Kirchhofon a Ritterstrasse mellett a város hozzájárulásával árucarnokok létesítettek, mely csak szeptember 16-án, szerdán lesz megnyitva és a vásári tőzsde, börszirműárak részére ugyanezen napon délutáni 4—6 óra között a Blücher Platz-on levő új tőzsdének nagytermében lesz megtartva.

Leipzig, 1908. június hó 11-én.

A Leipzigi Városi Tanács.

Itt van az alkalom!

Megelőztem az óriási áremelkedést és tettenesen vettem pártban is olcsó árakban és abban a helyzetben vagyok, hogy b. bevédmet nagyon olcsón szolgálhatom ki a raktáron van 80—40 waggon áru. Öreg porcellán, lámpa, zománcz, vasedény, konyha felszerelés, vendéglo és kávéházi berendezés, nászajándék és dísz tárgyak.

ÁRAM:	Forint
Étközö-készlet 6 személyre, rokokó finom porcellán csak	3.50
Étközö-készlet, teljesen 6 személy, modern fazon festve és aranyazógolyóval, beégetve	6.50
Étközö-készlet, teljesen 6 személyre, rokokó-stílus, díszes festés, elsőrendű minőség	7.95
Étközö-készlet, 6 személy, rendkívül díszes, rokokó-stílus, 2 peccenyével, eleg. festéssel	10.—

Logosóbb és legnagyobb választék csak elsőrendű 12 személyes étkezö-készletekben, díszesen festve, dísz aranyozott rokokó-fazon, kétszer égetve, finom minőségű porcellán áru!

2 óval levessél, 2 nagy peccenyével, 2 kis peccenyével, 2 nagy tőzstál, 2 kis tőzstál, 2 főzeléktál, 2 salátátál, 2 mártástál,	2 mártás alja, 2 nagykanál, 2 kiskanál, 2 sótartó, 15 mély tányér, 20 lapos tányér, 12 kis tányér	25 frt.
--	---	----------------

Azonkívül vannak készletek egészen . . . 100 frltg.

ÁRAM:	Forint
Étközö 12 személyre, rokokó-stílus kisebb díszes állítás, 42 drb. díszes festésű és beégetve	12.50
Étközö 12 személyre, rokokó, díszes festés, 11 2 lovas, 2 peccenyé, 2 tőzstia, 2 saláta, 2 főzelék, 2 mártás, 2 sal, 2 sótartó, 2 kanál, 12 mély, 24 lapos, 12 dessert, 12 csont-tányér	24.—
Tea vagy kávékészlet festve és beégetett aranyozással, rokokó-stílus	3.25
Tea vagy kávékészlet, díszes és beégetett, dísz aranyozással, rokokó-stílus, szép festéssel	4.—
6 személyes hálókészlet, festett és beégetett aranyozással	—7.75
6 személyes boros, sörös- v. vízeskészlet festett és beégetett aranyozással	1.75
1 tőzstia angol díszes nagy, valódi majol. mosdókészlet, 4.50	
Porcellán-tányérok, tőzstia, mély, lapos — — — — — 8 — 10	
Vízcsapó nagy boros pohár 5 kr. és — — — — — 2.00	
1 díszes lámpa, aranyozott — — — — — 1.50	
1 festett lámpa, aranyozott, díszes — — — — — 1.50	

6 személyes finom üvegkészlet vésett, elegáns mintával

6 vízcsapó pohár, 6 pezsgős pohár, 4 boros, 2 vízes kanosó, 3 hálókészlet, 1 boros butella, 4 sörös	6 frt 50 kr.
---	---------------------

2 drb legjobb zománczozott fazék és lábas 3.50

1/2, 1-től 5 literig csak — — — — — 85

Vidékre ingyen láda, ingyen csomagolás, ingyen vasúthoz szállítás

Takács Ferencz

nagyban és kicsinben gyári raktára

Baross-tér 4. sz.
Rákóczi-ut végén.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. június 28-án.

Nemzeti Színház

Zárva

Nepszinnáz-vigopera

Az ember tragédiája
Uram! költemény 3 szakaszban előadással. Irta: Madách Imre.

Műsor
Hétfő: Az ember tragédiája.

M. Kir. Operaház

Zárva

Vigszínház

Tatárjárás.

Operett három felvonásban. Irta Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Andor versenye irta Kálmán L.

Műsor
Hétfő: Naffalán

URI HÁZTARTÁSOKNÁL

is bevált kitűnő learmot, valódi zamatu jamaikai rumot, eredeti angol szalon likőröket és természetes zamatu gyümölcszörpöket.

Egy próbálvev ára 70 fillér.

LIGETHY GYULA gyógyszerész BUDAPEST, I. ker., Fehérvári-ut 37. szám.

FRANÇOIS 'TRANSYLVANIA' SEC

A legújabb rendszerű Zongora- és Hangszer- Hitelosztály megnyit

A vásártól zongorák vagy hangszeres értéket egy bank rögtön kifizeti, a vevő pedig a banknak marad adósa.

Reményi Mihály nagy zongora- és hangszer-telepítő.

Budapest, Király-utca 58. szám.

AMERIKAI-PARK

TELEFON 4-49 UJ ÓS-BUDAVÁRA Igazgató: Friedmann A.

Nyitva d. u. 3 órától reggeli 4 óráig. Ma vasárnap

nagy diszünnepelely

Coriandoll. Virágcsata. Gyermekeképvonsony. Nagy tűzijáték. Tréfás mókák. Nagy jelmezes felvonulás a területen.

Minden helyre a bojáránál szép emléktárgyat kap. A szencziacsés júniusi műsor a Varietében és Moulin-Rouge-ben. Csak néhány napig.

Vasárnap és hétfőn délután mindenki ingyen bemehet a Varietébe. Az előadásokat kedvezőtlen időben is megtartják.

Kedvezményes jegyek kaphatók minden tőzsdében.

Belépőjegyek: este 9 óráig 60 fill. azután 1 kor.

BEKETOW CIRKUSZ Varosliget

Telefon 107-40

Vasárnap jun. 28-án és hétfőn jun. 29-én Péter és Pál napján

2 Nagy Ünnepi Előadás 2

Délután 4 és este 7/8 órákor.

Minden előadásban egyenlő nagy műsor.

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendéglője

VI. kerület, Andrássy - ut 39. szám.

A szárművegyek legkedveltebb étterme.

Mérsékelt árak! * Ellátó kiszolgálás

Wampetics vendéglőjében

Kedvező idő esetén naponta délután és este valamint vasárnap és ünnepnap délelőtt is

katonazene

TARCSA

Vizgyógyintézet külön férfi és női osztályokkal. Vasárnap (moor) és természetes szénasavas, vasas és pezsgő fürdők. A tarcsai vasárnap, mely a Franzosbádival egyenértékű, Dr. Hankó tisz. a tudományos akadémiának tagjának vegyes osztálya szerint Magyarországon a legjobb, sőt a világhírű Martenbadit is jóval felülmúlja.

Évad május hó 17-től szeptember hó 15-ig esetleg végéig. Elő- és utóévtáborban tetemesen olcsóbb árak. Tarcsai Károly forrás kedvelt borz és húrtoz bálnimakkal kiváló hatásu. Kivánatra prospektus, Postai, távirtdi- és vasúti állomás, közvetlen vasúti kocsikálkálás. Tarcsa Hídát felirattal.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszekcióideál hely Bpest, VIII. József-körút 78. Tessenék árjegyzéket kérni.

Nyaralókba, fürdőkbe utazóknak! Lawn-tenisz összes kellékei legnagyobb választékban. Wright-Ditson amor Surprise-lakraket 4 frt 50 kr. Hub. 5 frt 50 kr. Torneresztők, hinták, hintaágyak, sportjátékok. Kerti és nyugvópályák és székek. Utillóruddák, kézilabdák. Croquet, kuglibok, Ling-dőb, kocsik. Horoghalaszt. Amerikai sport-szakanyok 70 kr. Turul vadászszárany 2 frt. Szabadban játékszerek. Diabolo sportjáték. Honokjátékok. Amotór fényképezőgépek. Kodak. Papirléghajók, lampionok, bengál-fáklyák. Nyári tréfák. Kerti gyertyatartók. Nyári legyezők. Acol-hártafák. Amerikai iker-fegyverek, egyszerű készítő-gépek. Lány-féreg, mely az egérirtó. Amerikai legyfőgő 50 kr. Utazási és turistacéklkek. Hátli zsákok. Lóhalok, parja 10 frt. - Nagy képa nyári árjegyzéket ingyen és bérmentve küld: 2102 KERTESZ TÓDOR, Budapest, Kristóf-tér.

Butor készpénzért és részletre 3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készen raktáron a leggyorsabb kivitteltől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér bélyegben. Nagy Imre lakberendezési vállalata. Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

Jól lát? Ha nem, akkor forduljon bizalommal HATSCHEK optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látóeszközök is legelőnyben kaphatók. Inyven árjegyzék bérmentve. Teljesen újja szervezett

szőnyegosztályunkra felhívjuk a n. é. közönség szives figyelmét. Művészi mintájú, izléses színösszeállítású szalon- és fűtőszőnyegek. Csipke és szőnyegfüggönyök Asztal, ágy, díván és zongora takarók. Paplanok, flanel és teveszőr takarók. Cócusfűtők, lábtörők, japán gyékények. Viaszkos-vásznak és velorok LINOLEUMOK. Órtái választék keleti szőnyegekben, torontáli szőnyegek. Magyar háziiparokkellék ALLANDÓ KIÁLLITÁSA melynek megtekintésére a n. é. közönséget isztelelletl megijünk BUDAPEST, Kunz József és Társa Bócsai-utca és Deák Ferencz-utca sarok

SZABADALMAKAT védjegyeket és mintajelölteket megszerző Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PASZTOR (bej. cég.) BUDAPEST, VII. ERZSEBET-KÖRÚT 17. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 94-20.

Szalloda Az 'ARANY BÁRÁNYHOZ' BÉCS, Wieden, IV. Hauptstrasse 4. Eleőrangú szálló. - A magyarok találkozó helye. - Szobák 2-60 koronától felelő. 3 perccnyire az Operától és Károlystrazsól. Világos szobák. Világos szobák.

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ Tenisz-pálya-készítő s fűtőszőnyeg-szerelő. Versenyjátékosok egyedül rakotjavítója. - Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3. szám. (Az udvarban)

Zongoraterem és kölcsönző intézetét ajánlja CSUPORT J. BUDAPEST, Koronaherceg-utca 9.

KORUTI FÜRDO GOZMOSO Bézsebet-körút 51. USZODA és hidegviz-kúra. Fango gyógymód! Góg- és kádifürdők! A pözmözoda gyorsan és pontosan teljesíti megjelölt.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. június 28-án.

Király színház

100 év múlva
Enokos, táncos, látványos tréfa
8 felvonásban, 9 képből, írta
Marios Ferencz, zenéjét össze
állította Marthon Géza.

Műsor
Hétfő: d. n. A képzelt belc.
Táncgyalulok, Szikra
Hétfő: 100 év múlva
Kedd: 100 év múlva
Szerda: 100 év múlva
Csütörtök: 100 év múlva
Péntek: 100 év múlva
Vasárnap: 100 év múlva

Úrúria színház

CHICAGO
Mozgólények vállalat
Epest, VII., István ut 39
Telefon 93-09.

Fővárosi nyári színház
Délután 3 órákor
Az Arany kalap

JARDIN de PARIS

Telefon 15-19. (Párisi kert.)
Telefon 15-10.
(Erzsébet királyné-ut és Hermina-ut sarkán.)

A régi slagerek

Modgyaszai Vilma, Lucie Berber
Carl Christoff, Hans Fredy
Julius elsejétől a berlini

Chat noir

Európa első kabarettjének vendéglője.
Francia konyha, cigányzene reggelig. Amerikai bar.

Magán elemi iskola

Józselyvárosban.

Ehénál évv. Breuer Jánosné, Bittner Emma
Művelődési kör, tanítónő hátranyújt 44 év óta leonálta, magán
elemi iskola.
Művelődési kör, tanítónő hátranyújt 44 év óta leonálta, magán
elemi iskola.

PESTI
VIGADÓ KIOSK
Vigadó reggeli
kávé, vagy tea, vagy cacao,
vagy csokoládé,
1 tojás vagy méz,
adag vaj ... 1 korona
Reggeli kávé ... 40 filler
A kioszk egész éjjel nyitva van.

Az újpesti hajóállomási vendéglőben

naponta élőhalból a közönség előtt
szabad-tűzön főzött

HALÁSZLÉ

Dunai terraez. Gyönyörű kilátás.
Katona hangverseny.

DELI étterem és kávéház

a Dunaparti korzón, Wurm-u. sarkán
Ma és mindennap délután 4/5-1/2-ig és este 7/8-1/2 kezdve az
európai bírt

CISKOVSKY

quartette hangversenyez, fényes változatos műsor.
Eldog és meleg ételek. Rendes polgári árak.

Összes berendezések eladó.

A rendkívüli nagy eláru-

sítás megkezdődött

Pfeifer Pál

és Testvére cégnél

Budapest, VI., Kecskeméti-utca 6. sz.

A következő árak most eladásra kerülnek:

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like Angol zsefringes, Fehér, puhamedű ing, Egész finom férfi hálóing, etc.

Még csak rövid ideig! Még csak rövid ideig!

Összes berendezések eladó.

Nadrágja jellemzi az

urát!

A vasalás szabó költsége! ... volt, demár nem az, Kényel- messége és tökéletessége utolérhetetlen MOLNÁR LA JOS törv. védett

automata- nadragfeszítőjének

Egy készülék ára 3 korona 2.72 korona előre beküldé- ért bérmentve. Kapható főraktáronál:

Plökl és Haasnál,

Budapest, Andrassy-ut. 18

Az újpesti hajóállomási vendéglőben

naponta élőhalból a közönség előtt
szabad-tűzön főzött

HALÁSZLÉ

Dunai terraez. Gyönyörű kilátás.
Katona hangverseny.

Csak ROGÁTSY-féle BORAX-ot kérjünk!

MAGYAR ASSZONYOK

és leányok, ha az arc-, test- és kéz-bő- rötöket üdén, tisztán, rózsásan és egész- ségesen akarjátok megtartani, használjátok kizárólagosan és állandóan a magyar gyártmányu, kitűnő és elismert Rogátsy-féle

Magyar Pipere Borax-ot,

mely mint testápoló és szépítő szer felülmu- hatatlan, hatása biztos és gyors.

Table with 2 columns: Name and Description of Borax products. Includes names like Annyal Borlaka, Arany Cáborné, Gálk Aranka, Liszkey Ferenczné, etc.

FOLYTATJUK.

Egy doboz ára 30 és 75 k., 10 nagy doboz vidékre bérmentve Magyar Pipere Borax-Orém 1 tégely 1 korona. Magyar Pipere Borax-Szappan 1 drb 80 fill.

ROGÁTSY RALMAN drogueria BUDAPEST,

Figyeljünk a „ROGÁTSY“ névre.

Csak ROGÁTSY BORAX-ot fogadjunk el!!

Jutassákok

90 fillértől darabonként

Lenzsákok

25 fillértől darabonként,

Ponyvát

(vizhatlan) 70 fillértől -méteren- ként szállít a

Fischer-féle zsák és ponyvagár Budapest, Nador-utca 31-33. 25 év óta az ország lejelene- tebb uradalmainak és viszonleladóinak szállítója, Ponya-köleszőző intézet.

Nincs házbérúzsora

meri lehet mindenki a maga háziura

A „TUSCULANUM“ magyar tisztvisel-ők országos ház- építő szövetsége épít barkinek olcsó törtesz- tések kölcsönű mellett

családi házat

ugy a már részben kiépült Hátvárföldi, mint az utolna megkezdett alsó földi telepen. Elő- jegyzéseket elfogad az irada d. e. 9-12 és d. n. 6 óra között: VI., Liszt Ferencz-tér 3. sz. Telefon 89-25.

Ingatlan ügynökök egyesülete

Az ingatlanok közvetítésével foglalkozó ügynökök egyesületének elnöksége felkéri egy a helybeli, mint a vidéki hártársakat, hogy az egyet kötelekbe lépje- nek be. Az Elműség. Együtt helyiség és találkozó hely: Andrassy-ut 54. szám. Louvre Kávéház.

Grammofontulajdonosok

lemezeket legelőnyösebben változtathatják a Grammofon hanglemezek közz. kicserélési elenpéi Bpest, VII., Dohány-u. 10. Prospektus és lemezjegyzék ingyen. 10.000 új zene-és dallam felvétel.

Magyar, tót, cseh, német, szerb, lengyel, horvát, román, rutén, olasz, francia, angol, orosz, török, arab, héber stb. stb.

Elsőrendű hanglemezek 1 koronától 4 koronáig kaphatók. Külön osztály használt grammofonokból és lemezekből.

Párisi világiállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.30.

Az udvari istállóban továbbá a nagyobb katonai és poigari istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőt gyűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírásra trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi ha a fenti védjeggyel van ellátva. — Védjegy, ozmikop és göngyöles törvényesen védve.

Főraktár: TÖROK JOZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király utca 12. szám és VI., Andrassy-ut 28. szám.

Schicht szarvasszappana

a legjobb

Fehérneműt irigyelik,
Benne egy folt sem létezik;
S hogy oly szép fehér,
Megmondom miér!
Szappant csakis Schichttől vegyen,
S az is szarvas jegyű legyen.

Minden jó, anya

Isányának a kelengyén kívül még a következő igen értékes tanácsot fogja adni: „Ovd fehérművet a közönséges, jóllehet olcsó szappanoktól. Csakis Schicht szarvasszappánával mossa, akkor finom sávos lyos vásznaid, a kényes esipkék és, puha flanelok, valamint a többi fehérműt is, legyen az fehér vagy színes, finom vagy durva. Olyan marad mint az új, mert Schicht szarvasszappana kizöli és kiszűri a szövetet. Ha minden tisztítási célra kizárólag Schicht szarvasszappánát fogod használni új otthonodban, sok fáradságot, munkát és pénzt fogsz magadnak megtakarítani.”

Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik.

Legszépségű... Legjobb... Legolcsóbb...

PAP, LAN PAP, LAN PAP, LAN

Összesukhabó vagy kivékeltő á matracral 10 ft.

Sodronyárbottélek méret szerinti á ártól felebb.

GICHNER JANOS

ágynevelő réz- és vasbutor-gyáros szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb. nagy választékban.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 20,

Gyár: Kertész-utca 7. és 9.

Árjegyzéket bárkinek ingyen és bérmentve küldök. Meg nem felelő áru visszatér a pénz visszafizetésére.

A NAGY TITOK

IRTA: W. COLLINS.

Ezt nem egykönnyen tudtam volna az öreggel megértetni, mert sértette volna őt. Ezért arra kértem az öreg embert, hogy másnap reggel keressen fel a szállodában, hogy az ügyet még egyszer megbeszélhessük. Meg kell azonban vallanom, hogy önmagamban már elhatároztam akkor, hogy előzőleg felkeressem az örnagyot.

Amint hazaérkeztem, Ernő már várt reám. Sokkal jobb kedvének látszott, mint elválásunkkor volt. Egy nagy iv papirost tartott a kezében.

— Az üzletem rendben van, Valeria — kezdte derült hangon. — Hogyan állsz a bevásárlásaidal?

— Mindennel készen vagyok — feleltem én — mivel nem igen biztam a jókedvében.

— Akkor mi sem gátolja elutazásunkat — szölt és karjával átölelte a derekamat — miközben a szemem elé tartotta az iv papirost hogy olvassam el. Sürgöny volt a jacht kapitányához, melyben értesíti, hogy még a mai este visszatérünk Ramsgatéba és a legközelebbi dagálylyal kivitorlázunk a középtengerbe.

— Igazán sajnálom, de ma este még nem szeretnék visszatérni Ramsgatéba — szöltam én.

— És miért nem? — kérdezte — a hangja pedig megváltozott.

Utána megcsókolta a homlokomat, ezzel megingatta bennem az elhatározást, hogy elmenjek Titz Dávid örnagyhoz.

Részéről csak egyetlen kis kedveskedésre lelt volna szükség és szivemet minden feltétel nélkül visszanyerte volna. Amint azonban felpillantottam reá, türelmetlen várakozó, szinte leskelődő pillantást vettem észre szememben. S ismét megváltoztam.

Egészen pontosan éreztem, hogy nem szabad megállanom, hanem folytatnom kell a megkezdett utat.

— Hiszen már Ramsgatéban megmondtam neked, hogy egy kis időre lesz még szükségem, mielőtt elvitorlázunk.

— Mire kell neked ez a meghosszabbítás?

— Még egyszer kérdelem, miért van szük-

séged a halasztásra? — szölt újból, amint nem feleltem neki.

Az önuralmam egészen a végsőig fokozva itt cserbehagyott.

— Szükségem van erre az időre, hogy megszokjam az igazi nevemet.

Sötét pillantást vetett reám.

— Mit értesz te igazi neved alatt?

— Hiszen azt magad is tudod, — feleltem.

— Először azt hittem, hogy Woodvillenek hívnak engem, most megtudtam, hogy Makallan asszony a nevem.

Annyira visszahökken e név említésekor, mintha megütöttem volna; halálos sápadtság borította el arcát, szinte azt hittem, el fog ájulni.

— Nem akartalak megbántani, Ernő, bosszúss meg.

— Mit fedeztél még fel? — kérdezte halk, komoly hangon.

— Semmit, Ernő.

— Semmit? — ismételte és kezét homlokára szoritotta, mintha fájdalmát akarta volna ezzel elnyomni. Azután hosszasan, kutatólag rám nézett.

— Kérlek nagyon, ne mondd ki újból, amit az előbb mondtál. A magad és a magam érdekében könyörgöm, Valéria, soha egy szót sem többé erről!

Azután leroskadt egy székre és nem szölt. Egy ideig ülve maradt, anélkül, hogy rám nézett volna. Mély gondolatokba merült el. Azután hirtelen felállt és vette a kalapját.

— Barátom, aki a jachtját kölcsönözte, itt van Londonban, — szölt már félig elmenőben, — elmegyek hozzá és megmondom, hogy megváltoztattuk a tervünket.

És tompa rezignációval szétépte a papírlapot.

— Te nem haladékat akarsz, hanem egyáltalán nem akarsz velem tengerre jönni, — tette hozzá még, — sokkal jobb tehát, ha feladom az egész tervet.

— Rendelkezzél velem, amint jónak látod, — szöltam én szomorúan. — A jövőm nagyon vigasztalannak látszik. Amíg bizalmadból ki vagyok zárva, teljesen közömbös, hogy szárazföldön, vagy a tengeren élünk-e. Boldogok sehol sem leszünk.

— Ha tudnád kíváncsiságodat mérsékelni, — felelt komolyan, — boldogan is élhetnénk.

Azt hittem, hogy olyan nőt vettem feleségül, aki nemének gyengeségein felül áll.

— Te ezt gyengeségnek nevezed, Ernő? — szöltam esdeklő hangon, — ha én tudni szeretném, miért sajnál engem az édes anyád? Kíváncsiság, ha nem értem, miért vetél idegen név alatt feleségül? Oh, Ernő, miért nem világoztatasz fel erről a homályos ügyről?

— Saját jóvoltodért hallgatok, — volt a rövid válasz.

Szótlannul előfordultam tőle.

Ugy bánt velem, mint egy gyermekkel.

Egy kis vártatva vállamra tette a kezét és kényszerített, hogy ismét rápillantsak.

— Hallgass meg, — szölt hozzám. — Amit most mondok, azt először és utoljára mondom neked. Valéria! Ha valamikor felfedezed, hogy mit hallgatok el előtted, attól a pillanattól kezdve kínzó lesz minden perced; a nyugalmaid oda lesz örökre. A napjaid az ijedtség napjai lesznek; az álmaid pedig iszonyu álmok! És a hibáim kívül, gondold meg, nem én leszek benne hibás! Életednek minden napja újabb bánatot fog neked hozni és újabb félelmet. Tőlem fogsz félni és mégis folyvást igaztalanul bánsz majd velem, mert én nem tehetek róla. Férfi becsületedre mondom, ha még egy lépést teszel ebben a dologban, akkor boldogságunk meg van ölve mindhalálig! Komolyan fontold meg, amit mondtam neked és engedjél magadnak időt. Most elmegyek a barátomhoz, hogy értékre adjam neki tervünk megváltozását. Csak estére térek vissza.

Felsőhajtott és leirhatatlan szomorúsággal nézett rám.

— Szeretlek, Valéria, — folytatta aztán, — mindannak daczára, ami előfordult, jobban szeretlek, mint valaha.

Ezekkel a szavakkal magamra hagyott.

Figyelmeztetése daczára most már misem tudott visszatartani. Tudni akartam az igazságot és bebizonyítani neki, hogy mindannak daczára hűséges hitvese maradok. És ha bánatot okozna nekem ez a tudat, ő érette viselném, ő érette szívesen viselném. De ebben a bizonytalanságban élni, ebben a bizonytalan és kínzó nyugtalanságban? Nem.

Két perczel később kocsit rendeltem, mely Ernő barátjához, Titz Dávid örnagyhoz vitt.

(Folyt. köv.)

Osztrák-magyar bank.

Az Osztrák-magyar bank minden részvénye után az 1908-iki első félévre (58. osztalék-szelvény) az alapszabályok értelmében járó

Huszonnyolcz korona

összegű osztalék f. é. július 1-étől fogva az Osztrák-magyar bank bécsi és budapesti főintézetinél, valamint összes fiókintézetinél kifizettetik.

Budapest, 1908. évi június hó 26-án.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Schlumberger Bilinski Pranger
főtanácsos. kormányzó. vezértitkár.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Telefon 11 06. Minden vízmérő-tulajdonosnak fontos! Telefon 11-06

Védelem vízfelfogyasztás ellen

a vízfogyasztás hetenkinti ellenőrzése folytán.
Prospektust és felvilágosítást mindenkor ingyen küld a

Budapesti Vízmérő Betéti Társaság KUNZ F.

vízmérők szakgyára. = Saját gyártelep.

Osztály: vízfogyasztás ellenőrzés Budapest, I, Bors-utca 14

Fillér **4** Fillér

a nagymosás!

ha a ruhakékitéshez a szabadalm.

Uranos pasztillát

haszná!l

Patyolaffeher lesz a fehérenemű. Foltot vagy oskót nem csinál. Artalmatlan, mert savmentes. Gyorsan, teljesen oldódik a vízben.

Uranos-pasztilla
csak 4 fillérbe kerül

és egy nagymosáshoz elég.

Minden drogeriában és fűszerüzletben kapható.

Mintadobozt (10 db pasztilla) 40 fill.
(bélyegeken is) ellenében küldenek:

Hochsinger Testvérek

vegyszeti gyár

Budapest, VI., Rózsa-utca 83, sz.

Kapható:

Dr. Szuly Aladár, IV., Muzéum-körút, Pintér Gyula, IV., Kecskeméti-utca, Krayer E. és Társa, V., Váci-ut 6., VII., Akácfa-utca 64., VII., Rákóczi-ut 50 és IX., Kalvin-tér 7., Elek Arthur, V. J., István-ut, Karkó Ferenc, VII., Mária Terézia-tér 2., Vida István III., Fehérvári-ut, Deutsch Márton I., Korvin-tér, Messik Testvérek VII., Király-utca 47., Angyal Vilmos V., Váci-ut 6., Jung Miklós VII., Dembinszky-utca 31., Friedmann J. VII., Murányi-ut és Peterdy-ut. sarok, Baumholzer Ede I., Corvin-tér, Arnold R. I., Döbrentei-tér, Thalhammer és Seitz V., Zrínyi-ut. Kiss és Schmidt VII., Lövdöde-tér, Lakatos Péter VIII., Sándor-tér, Schwab Alajos V., Váci-körút 22., Krausz és Böhm VII., Király-ut. Salamon A. és Fia VII., Király-ut. Wertheimer és Frankl V., Hold u. Rogátsy Kálmán VII., Rákóczi-ut 12. Pick Otó VII., Király-ut. Borovitz M. IX., Üllői ut 38. Weisz J. és Tsa Buda. A. Agut-ut. Szimon István V., Váci-körút 60., Szentes Ede V., Gizella-tér, >abbázia: drogeria VI., Andrássy-ut, Horváth Nándor IV., Vámház-k.

KÜLÖNFÉLÉK.

In memoriam.

Földösanyánk! Fogadd kebledre lágyan
Az én Anyám, az egyetlen, a drágát;
Vesd illatos virágokból az ágyát:
Édes pihenőt leljen a Halálban.

Szíve, mely egyként szórta rám sugárát,
A harcban is, — enyhén, mint lámpaláng,
S mely most ismét tied lesz, földanyánk:
Ragyogjon csillagként bűm éjjelén át.

Hadd tűzzön a szívembe ez a fény,
Ettől fellángol tán örökre benne
A szeretet, a jószág, a remény.

Hogy úgy mint ő, — ha szűk napokat látok,
S ha sorsom még oly vigasztalan lenne: —
Tudjam szeretni én is a világot. —

Elek Alfréd.

(Mikor a zenekar mulat.) Mulatságos eset történt egy nem is olyan kicsi németországi város színházában. Thália templomában operettet adtak s mialatt a jobbára fuvóhangszerekkel felszerelt zenekar a függöny felhúzása után a primadonna belépő dalát kísérte, az egyik prosztrénium-páholyan jóízűen majszolta a mandarin-narancsot egy poczakos ur. Egymásután tömte szájába az édes gerezdeket s a mohó falatozástól csak úgy csurgott a szájából az illatos narancs nedve.

Ez a meglehetősen izgató látványosság akkora hatással volt az egyik klarinétosra, hogy az elfojtott nevetéstől képtelen volt egy hangot is kicsalni hangszeréből. Az elnémult zenészre figyelmesek lettek társai s mert kutatták az okot, hogy mi némithatta el derék kollégájukat, ők is megpillantották a narancsot nézőt, akinek már az elhízott felesége is hasonlóan kezelte a gerezdes déligyümölcsöt. Egymásután dőltek ki a sorból, az arczuk eltorzult, dinnyenagyságra nőtt a röhögéstől, úgy, hogy a bőgő, meg a nagydob kivételével semmiféle más zenei hang nem hallatszott.

A dirigáló pálcza irlgalmatlan ivekkel hadonászott a levegőben, de a karmester legszigorubb pislán-

tása is olyan volt, mint a falra hányt borsó. Minthogy a zene elakadt, a primadonna se tudta folytatni énekét. A kinos csönd, majd a nézőtér dobogása s hangos püsszegése miatt legördült a függöny.

A zenészek panasza után a direktor felrohant a poczakos ur páholyába.

Mondja kérem, mi jogon mer ön az előadás alatt narancsot enni?

— Mi köze hozzá? — volt a válasz.

— Igenis van közöm hozzá. Elrontotta az egész estét.

— Tegyen róla — mondta a poczakos ur egykedvűen.

— Az nem úgy van — vágta vissza az igazgató. — Ezt ostoba viccelődéssel nem lehet elintézni. Pimaszság, gazság, gazemberség!

És egyéb más czifra szavak következtek ezután, úgy, hogy az ügy sértettség miatt a bíróság elé került. A haragos direktort százötven márka pénzbüntetésre ítélték. Persze a skandalum után az volt az igazgató első dolga, hogy zenészei nagy részét elcsapta s azóta a színházban vonós-zenekar játszik.

(A pápa mint magánember.) Milánóból írják, hogy ott érdekes könyv jelent meg X. Pius pápáról. A könyvecske nem mint a római katolikus egyház pontifex maximusát mutatja be X. Pius pápát, hanem mint magánembert, Pius egyszerűségét jellemzi, hogy esküdt ellensége minden, a pápai udvarban eddig szokásban volt etikettnek. Eppen nem telik kedve abban, hogy kerti sétánál egy csapat nemes testőr és inas kísérje gyalog és lóháton. Pius pápa sokkal inkább szeret egészen egyedül vagy legfeljebb egyik bizalmas emberének társaságában sétálni. De amíg ezt keresztülvinnie sikerült, addig cselhez kellett folyamodnia. A reá várakozó kíséret elől egyszerűen megszökött s egy titkos lépcsőn lement a kertbe, ahol kevésbé járt utakon sétált. Biztos rejtekből aztán mosolyogva nézte kíséretét megrökönyödését, akik mindenfelé keresték. Környezete ugyanis attól félt, hogy utóbb még a Vatikán falain kívül is sétálni talál. Ugyancsak egy másik vaskalaposság alól is érdekes módon függetlenítette magát. Azelőtt ugyanis az volt a szokás, hogy a pápa egészen egyedül ült étkezés közben egy magasabb asztalnál. Pius pápa mit sem törődve a szertartásmester kifogásaival, egyszerűen maga mellé invitálta a titkárt, Monsignore Angelit. A pápa jótevő ember, de megelégszik az egyszerű házi étellel és nem veti meg a jó bort sem. A pápa kedvencz étele egy tányér risotto borsóval. Egyébként az asztalnál szokásos fényűző kiszolgálást

beszüntette. Ha szolgára van szüksége, megnyomja a villamos csengőt, de maga körül sem tűri meg a szolgálhatat. A könyvecske még igen sok kedves apróságot beszél el arról, hogy a pápát mennyire kifárasztja a sok audiencia, — hogy néhány barátját, akik játék közben vesztek és emiatt káromkodtak, hogyan verte kékre-zöldre, ez természetesen még salpanói plébános korában történt.

(Ötletek.) Begas Reinhold berlini szobrász aforizmái: Az emberi értelemben változatosan, pusztán a megnyilvánulásában módosul. — Csak az egyes egyéneknek lehet szellemről beszélni. A nyilvános vélemény sziklőködik benne. A közvélemény ösztönzésére boszorkányokat égettek. Mozart Don Juan-járól a tömeg kifütyüléssel itélkezett. — Háromat követel meg a művészi alkotás: férfias erőt, női gyöngédséget és gyermeket öntudatlanságot. — Parasztos egészség, költői lélek és az ápolónőre emlékeztető türelem: ezekben a tulajdonságokban rejlik a szobrász sikere. — A szellem nem örökölhető. Különben Görögországnak még mindig virágzó művelődése lenne. És a tehetség nem hat a környezetre. A művészek szolgálai aligha vitték valamire. — Az új művészeti irányzat feltűnően egyezik a szociáldemokráciával. Egyik sem ismer tekintélyt. A munkát előlrol akarják kezdeni, mintha az előzmények nem természetesen fejlődtek volna. — A művész aforizmái, ha még olyan ötletesek is, olyanok, mint a raffinált ízű csukor.

(Papiros napernyők.) Newyork utcáin mostanában új divat tapasztalható, amely kedves is, hasznos is, meg olcsó is, tehát csakhamar meg fogja hódítani az egész világot. Napernyőkről van szó, amik papirosból készültek és amik azokban az áruházakban vásárolhatók, ahová eddig nem igen tévedtek be a bőzseblékek. Az újfajta napernyő hasonlít a kínaiakéhoz és akármilyen színben kapható. Még a nyél is papirosból, azaz, hogy papirosmaséból való. Darabját olyan potom áron vesztegetik, hogy pazariási vád nélkül is naponkint lehet frissét vásárolni. Mivel a nedvességet nem állja, az amerikai hölgyek esővel biztató borus időben bárhol, esetleg a legközelebbi házszögletben elhagyogatják. Nem nagy kár érte. Lesz helyette hamarosan más. Egyébként majd minden nőnek van belőle több példánnyal, különböző színben, hogy valamelyik összehangolódhasson a felöltendő ruhával. Az új divat még igen zsenge kori. Alig néhány hetes. De máris gyönyörűen virágzik az élete.

KÉKÍTŐ
SZTILLA
OS
SKÉK
LOM
KÉKÍTŐ
KÉK
LOM
SZTILLA
OS
GERFÉLE
LOM

INGYEN!
és bérmentve küldi a
Párisi Nagy Áruház
Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.
képes nagy árjegyzékét
mindenkinek, ki ezt egy levelezőlapon kéri.

**SZIVÓ GÁZ
BENZIN
MOTOROK ÉS
LOKOMO
BILÓK.**
**BRÜNN-KÖNIGSFELDI
MOTOROK**
= EGYED-
ÁRUSÍTÓ **ABELES EMIL** BUDAPEST
V. VÁCI-UT 14
TELEFON 98-32. SÜRGÖNYCIM. BARSÉNYI
∴ Vidéki képviselők kerestetnek. ∴

Órajavitás 1korona.
Pótlandó új részek kivül. Zsebórajúveg, mutató 10 kr.
Ferenc-körút 44.
Schwimmer Albert órásmester.
Nyitva este 9 óráig. Nyitva este 9 óráig.

**Mielőtt
jégszekrényt
vonná tekintse
meg
Moskovitz S.**
száittkésztiményű jégszekrényeit
Budapest, Bók Szilárd-utca 10.
Ajánlja saját találmányú jégszekrényeit, melynek belszerkezete teljesen szétszedhető, miatt tisztántartása rendkívül előnyös és 50% jégmegtakarítás érhető el. Kiváratra árjegyzék ingyen és bérmentve. 20 százalékkal olcsóbb mint bárhol.

**Rendkívül olcsó és kényelmes hajójáratok
Budapest, Vác és Nagymaros között.**
Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási-Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén f. é. június hó 23-án és 29-én azaz vasárnap és hétfőn rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratokat tart fenn Budapest-Vác-Nagymaros között.
Indulás Bpest-Petőfi-térről 8:00 órakor de. és 2:30 órakor du.
Bathány-térről 8:05 >>> 2:35 >>>
Ó-Budáról 8:20 >>> 2:50 >>>
Erkezés Vácra 10:00 >>> 4:30 >>>
Nagymarosra 11:00 >>> 5:30 >>>
Ind. vissza Nagymarosról 11:30 >>> 8:00 >>> este
Vacról 12:15 >>> dél >>> 8:45 >>>
Erkezés Bpest-Obudára 1:10 >>> du. >>> 9:40 >>>
Bathány-térről 2:25 >>> 9:55 >>>
Petőfi-térré 1:30 >>> 10:00 >>>
Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjjal a következők:
Budapestről-Vácra vagy megfordítva
I. hely 40 fillér, II. hely 30 fillér
Budapestről Nagymarosra vagy megfordítva
I. hely 1 korona, II. hely 70 fillér.
Vacról Nagymarosra vagy megfordítva
I. hely 80 fillér, II. hely 40 fillér
Négy és tiz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek és katonai hivatalnokok az I. osztályon féláron, katonák (legénység) a II. osztályon féláron a m. kir. állami és udvari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az I. osztályon a II. osztályú jeggyel utazhatnak. Azonkívül az utazó közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és térítjegyek adatnak ki és pedig Budapestről Nagymarosra és vissza
I. hely 150 fill. II. hely 120 fill.
Vacról Nagymarosra és vissza
I. hely 90 fillér, II. hely 75 fillér.
Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott termes pözhajó közlekedik, melyen a közönség első elöl is védve van. A hajón jó vendéglő van polgári árakkal s pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között csavargózás közlekedik, melynek állomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van. Ha a járatokat bármily okból abban kellene hagyni, úgy arról a társulat idejelenkorán hírdelést fog közzé tenni.
Budapest, 1908. A forgalmi igazgatóság

Buziási gyógyfürdő
vasúti állomás, posta, távirda és telefon. Közvetlen gyorsvonattal kocsit Budapestnyugati pályaudvarról.
Idény május 15-től szeptemb. 15-ig
Speciális gyógyfürdő szívbeteg részére
női baloknál, hólvag- és vesebaloknál, kö- és lővönvbetegségeknek, a légutak-, az emésztő- és kiválasztó-szervek hirtelen bántalmánál. Sapkór, vérérgesség, görvél- és angolkór, általános gyengeség és a női ivarszervek idült bántalmánál. Radioaktív szénas-vasas és szénasavas vasas források.
Prospektust kívánatra küld:
a fürdőigazgatóság.

Legjobb Szakácskönyvek
Valódi Magyar Szakácskönyv
Írta: Zilahy Agnes
Ötödik és teljesen átdolgozott, házi szakácskönyv és a befőttek készítéséről szóló részről bővített kiadás. 3.60 fill.
A befőttekről Írta: Zilahy Agnes.
Gyümölcs, zöldség és savlós épen való előkészítése. A legújabb tapasztalatok után. Ára költve 1.60 f
Modern Konyha Írta: Kovácsos Mátyas.
481 finom, különleges étel receptjét tartalmazza, melyet a szokásos szakácskönyvekben hiába kereszünk. Díszes vászonkötésben K 5.-
Singer és Wolfner kiadása Bpest Andrassy-ut 10

„VALUTA“ erszeny
egy darab bőrből készltve ára 1 korona kizárólag
„Székely“ bőrdobosnál VII. 9 Rákóczi-ut 4
Arcképek ingyen

**MEGHÓDÍTOTTUK
A VILÁGOT!**
**UNDERWOOD
LÁTHATÓ IRÁSU
ÍRÓGÉP**
GEREBEN BELA KRISTÓF TER 2

Hatschek Béla
Budapest, I. közt., VII. Erőly utca 64. Hóházat 2.
Emberi műszemek
minden színben kaphatók, külön formák készítője. Szemüveg vagy orrszorítókat a szemek kipróbálása után adatnak, orvosi rendelvény szerint pontos kiszolgálás.

SZABADALOM,
védjegy- és mintaoltalom kieszközlése az összes kultur-államokban.
ADLER MIKSA okl. gépészmérnök, hites szab. ügyvivő
BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 51.

Ne hagyjon fel a reménynyel

a beteg ember, mert velünk van a tudomány, amely sok mindenen segít, amiről álmodni sem mertek apáink. Érdekes és tanulságos bizonyítéka ennek a villamos gyógymódról szóló értekezés, amelyből minden idegbeteg, nemi és egyéb gyöngeségben, étvágytalanságban, álmatlanságban, nyomasztó kedélyhangulatban, fáradtságban s rokonbajokban szenvedő ember megtalálja a gyógyulás útját. De megtalálják a csuszban, ischiásban, merevségben s egyéb hasonló bajokban szenvedők is. A villamos gyógymódnak világraszóló szenzációs újdonságai vannak, melynek megismerése nemcsak a beteg de az egészséges embert is érdekelhetik. Ezeknek tanulságos leírása foglaltatik ezen könyvben, melynek czime: **Ertekezés a villamos gyógymódról, amelyet kívánatra INGYEN és bérmentve küld meg bárkinek zárt borítékban az Elektro-Vitalizer orvosi rendelő-intézet, Budapest, Károly-körút 2. félem. 10.**

Szelvény egy ingyen könyvre
**Az „Elektro-Vitalizer“
orvosi rendelő-intézet**
Budapest, IV., Károly-körút 2., félemezlet 10. szám
Körem részente díjtalanul, portómentesen, zárt borítékban elküldeni a
MODERN VILLAMOS GYÓGYMÓDRÓL
szóló művel férfiak) részére. (A nem kíván kötet tőlendő.
Név
Czím:

Elismerő-levél.
Herbert András, Nagyekemező. 217. sz. Igen t szteit Doktor Ur! Az Elektro-Vitalizer készüléket öt héten keresztül utasításai értelmében használatom és a legmélyebb köszönetemmel kell kifejezést adnom szíves jó tanácsait. Eleintón nem nagy bizalom volt, most látom azonban, milyen egyszerű hatásokkal lehet a készülékkel kifejezni. Szinte csodálatos, már rövid időn belül gyomor- és keresztfájásom, székrekedésem, valamint aranyeróm teljesen megszűnt, étvágyam ismét kitűnő és remélem hogy a legrövidebb idő alatt teljes egészségemnek birtokában leszek.

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

1 lüster berakott alj	10-15 K.	1 selyem taftt alsó színes és fekete	15 K.
1 taftt berakott alj	25-30 >	1 gyermek-gallér	6 >
1 vászon felöltő	14-18 >	1 selyem-batizt bluz	5 >
1 pepita utazó gallér	10-14 >	1 cloth alsó-szoknya	4.50
1 lüster utazó köppen	15-20 >	1 delain pongyola	7 >
1 taftt kabát	25-30 >	1 mosó pongyola	5 >
1 angol zefir bluz	3-5-6 >		

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, sifon- és batizt alsók, pamut-őrülközők, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, crellonok, delenek, selymek, lüsterok **célszerűen, mint bárhol Budapesten.** Naponta óriási maradékvasár mindenféle árukból!

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám. Szabott árak!
 Árjegyzék ingyen. Telefon 64-26.

MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!

Herkules-motortársulat, Budapest, V., Váci-ut 30

Ajánlja egy cséplési, mint malomüzemre kitűnően alkalmazható, leggyorsabb benzinkomóbiljait, melyek V. ker., Váci-ut 30. szám alatti gyárban bármikor üzemen megtekinthetők.

Uzemzavarok kizárva! Bámulatosan olcsó szerkezet!
 Rendkívül csekély benzinfogyasztás!
13-14 éves fiú is kezelheti!!!

Árjegyzék ingyen! Olcsó árak részletezésre; 200 db elismerő levél a Magyarországon üzemen levő motorokról!

Erzsébet királyné

Sanatorium sorsjegyeket

eladunk havi részletfizetésre és pedig:

10 darabot 28 havi 4.-	koronás törlesztésre
20 > 28 > 7.90 >	
25 > 28 > 9.80 >	
50 > 28 > 19.50 >	

Évente 3 huzás.
 Legközelebbi huzás július hó 1-én.
Főnyeremény 100.000 korona.

Már az első részlet befizetése után megkaphatjuk a sorsjegyet és számot tartalmazó részletvet (örvényes okmányt) azonnali jétérjével.

Általános Bank R.-T.
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 29.
 Alapítóké 2.000.000 korona.

A JEGYBANKÜGY

IRTA:
MÜLLER VILMOS
 A PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK
 TISZTVISÉGEJE

...
 Kapható Lampel R. könyvkereskedése (Wedner P. és fia) R.-T., Budapest, Andrássy ut 21.

Ára 2 kor. 50 IIII.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

...
DR. GARAI ANTAL
 v. sz. és kiz. osztály főorvos országos hírl. és a legértebb, 22 éve lennálló rendel. intézetét

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyúti és hólyag bajok vizsgálata villamos húgycsővizsgáló segítségével. Vidékiek levelekre kímélő választ és szakértői tanácsot nyernek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosított.

Hőknak külön váróterem.

Csodakönyvű aluminium

BOXER

Árma 70 kr. Körömös 85 kr. Érték előre 10 kr. több barmenve

Piski és Haas, BUDAPEST
 Andrássy-ut 13.

HA FÁJ A FEJE,

24 passzítást tartalmazó 20 fill.

Minden gyógyszer-tárban és drogeriában kapható.

Beretvás Tamás Kispeszt, Rákóczi utca 8.
 Ingyen postal szállítás 3 doboz rendelésnél.

MŰBUTOR

csak kiváló jó minőségben. Szolid munka. Olcsó árak. Modern kivitel.

Fáy Antal bútorgyárosnál

BUDAPEST, Semmelweis- (Újvilág)-utca 4. sz. a sarkon.

Katzky Lajos

Épületművelő-mester

Zephir-szab, ajtócsukók és elsőrendű tűzhelyek mintá raktára

Budapest, VI. ker., Liszt Ferenc-tér 14.

TELEFON 22-78.

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst ókszerak, evészközök, nasszajándékok

részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.

Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN
 művész

Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

Mindenütt kapható a legfinomabb

Weider tejszín és Zsolna csokoládé

Csokoládé dessert bonbonok.

Weider Ármin és Béla

csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

510 m. a tenger színe fölött.

STUBNYAFÜRDŐ

Légnövényfürdő.

Hat természetes kénes hévforrás (33-48° C)

Küszvény	Thermál-tükrfürdők
Rheuma	kádfürdők
Ischias	Masszage
Bőrbetegségek	Nőgyógyászati
Női bajok	gyógykezelés

Posta- és sürgőnyhívatal, Kénes prospektust ingyen és bérmentve küld

vas utti állomás, - gyógyszerár, fürdőorvos, - az igazgatóság.

Olcsó lakások és ellátás!

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.

Állal a legújabbabb áruk mellett ajánlatosak.

Locomobil és gőzoséplőgépek,
szalmakaszalók, járgány-csőplőgépek, főher-csőplők,
szórtó-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénajójtók, boronák, sorvetőgépek, Planst J.
szepők, szecskavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes
szőlő-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

**Grammofonok
Cimbalmok
Citerák
Fuvolák és
egyéb hangszerek
részletfizetésre**

kaphatók

Aufrecht és Goldschmied
hangszeráruházában
Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.
Arjegyzék ingyen!

MAGYARHON EKI D. LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NÍRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Brausweller Janos
Szegeden. Ca. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műórás, főtáblája
a remontoir ingóráknak
stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

DIESEL-motorral
a tényleges lóerő
óránként csak 1 fillérbe
kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel
készítségesen szolgálunk

Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapest.

E hirdetésí rovatban minden szó
egyszeri beiktatása közönséges
petit betűkből 4 fillérrel. Kompakt
betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetésí rovatban minden szó
egyszeri beiktatása közönséges
petit betűkből 4 fillérrel. Kompakt
betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

**ELEKTRO-
MOTOROK**

minden nagyságban, ál-
landó nagy raktár

Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-ut 17. sz.

Poigári árak!
Pontos kiszolgálás!
Kitűnő szabás!

Videkre mintai kítők,
nagyobb rendezésnél sze-
melyesen elmegyek.

Zeliszka János
angol uri szabóterme-
BUDAPEST,
Andrássy-ut 56. I. em.

Allandó választék a leg-
divatosabb angol és bel-
-féldi szövetekből.

**Modern
urasági butorok**

alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-
uriszoba és irodai teljes
berendezések. Dus raktár
szőnyegek, függönyök, teri-
ték, csillárok, vas- és réz-
butorokban.

GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-ut 8.
sz. ez előtt Gyár-utca
Telefon 14-09.

FARAGÓ J.

műbutorraktár, kárpitos és
diszítő

Bpest, Váci-utca 2.

Elfogad teljes lakberende-
zősöket, valamint minden-
nemű kárpitos és diszítő-
munkákat. 27881

Mintaraktár művész ki-
vételű butorokból, francia
és angol szövetekből.
Kétszázötven díjmentes

Saját gyártmányú
vas-és rézbutorok

Rézagy ——— 45.- írt
Vasagy matraczzal 8.50 •
Gyermekagy ——— 11.50 •
Sodronyagy-betét 3.50 •

Vas- és rézbutorok gyári
árban. 28046

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám.
TELEFON 67-01.

**30 forint.
Varrógépek**

egy új valódi osz-
tádi Singer varró-
gép szárazkron-
nyelű 6 vti kettős-
szálú oszti

SINGER A.
műtőpénzű Budapest, főú-
tet Akácia-utca 56. Minden-
nemű varrógépek javítását
legutányosabb árban elvé-
gelem. Árjegyzék bérmen-
tve.

Kolozsvári

logtudományi és állam-
tudományi szigorla-
tokra, államvizsgákra
és alapvizsgákra igen
alaposan és lelkiismeret-
esen készítünk elő
a legrövidebb idő alatt
kiprobált módszerünk-
kel, igen szorény díja-
zásért. A vizsga sikere-
tét biztosítja 6 év óta
fennálló és kiváló
eredményeket produká-
ló intézetünk. Vál-
tozójából speciális
tanfolyam melyre kor-
látolt számban ve-
szünk fel hallgatókat.
Csak utólagos vizsga
sikere után igen osz-
tély díjazással. Levél-
beli érdeklődésekre ki-
merítően válaszol Dr
Eros Vilmos, Kolozs-
vár, Magyar-ut 2.

Fenyőborovicska

(Juniperus) BARTA-féle,
3 liter K 7.50, 4 liter
K 9.- bérmentve.
PELKA KÖNEBEGYAR
Folka, Szepesm 26973

Ujdonság!
Gamsbua

Ujdonság!
— K. 380-tól felfelé. —

A. Sachs el Bécs
kalapkészítő

XVII., Kalvarienberg, Nr. 34.,
II., Taborstrasse Nr. 39.,
XVI., Neu-erfelderstr. Nr. 2.
Képes árjegyzék ingyen és
bérmentve.

!!! Olcsó kölcsönök !!!

Tisztviselőkölesönt
6-6 1/2%-ra, 15 35 évre,
kezések és életbiztosítás
nélkül is. Életbiztosítótól
való elutasítás nem aka-
dály. Előzetes költség
nincs! Díjazás utólagos!
Lelőgőkölcsönt 4-4 1/2%-ra,
4-62-5-05% annuitás mel-
lett. Másodhelyre 6 1/2%-ra.
Ovadóknak az érték 75%-ig.
Katonatiszteknek hadnagy-
tól kezdve előnyös feltéte-
lekkel. Tarcshittel, Vál-
tókölcsönt gyorsan és elő-
nyösen folyósítunk. Ingál-
lanok erdők, bányák adás-
vétele Osztályországyak
hivatalos áron. Mindentéle
bankügylet lebonyolítását
elvégezzük! Minden fel-
világosítás díjmentes! Kép-
viselők alkalmaztatnak!
Kín és Társas bankbizo-
mányi és kereskedelmi
iroda. Budapest, VI., Eöt-
vös-utca 2. Király-utca
sark. Telefon: 105-34.
Válaszbélvez. 28420

A legelőnyösebb részletfizetésre

**zongorát,
pianinót,
czimbalmot,
hegedűt**

készpénzbeni áron a leg-
újabb rendszerű

bankhittel

úján kizárólag csakis
Reményi nagy magyar hang-
szerlelőpén.
Prospektus és Árjegyzék in-
gyen.

**Budapest, Király-ut
58. szám.**

A Falkogen

írdőbajt gyógyít, szurást,
kőhőgest, lázat biztosan
elmulaszt. Ara 3 korona.
Kapható: Falk-gyógyszer-
tár, Budapest, VII. Rákóczi-
tér 2. sz. 27796

INGYEN
bérmentve és titoktartással
küldjük érdekes ábrás

GUMMI-
halholyag stb ről szóló ár-
jegyzékünket.

GUMMI-HALHOLYAG
2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor. tottja
NAKIRA valódi indiai
ferfűhűlőle-
gességű tuozatja 12 korona.
Uterus-Spray
legjobb női különlegesség 14 kor.
Pessar OCLUS
női szer 2-11 kor.

MINTA-GYÜJTEMÉNY
12 db legfinomabb óvszer 4 k.
IRRIGATOR 9 koronától
10 koronáig

INGYEN
küldjük

**műlabak
műkezek
támogépek
sérvkötők**

stb ről szóló legújabb nagy
képes árjegyzékünket

**univerzális
sérvkötők**

páratlanok, kis nyhe nyo-
masu peitőttával a legna-
gyobb sérv is elzárható.

HASKÖTŐK, Gummiharis-
nyak stb.
mérték szerint készítetnek.

MAGYAR ORVOSI MŰZER-
— TÁR —
Budapest, VII., Rákóczi-ut 22.
Pontos címre és a vörög
keresetre küldetnek

**GYAKORJUNK AZ UTÁNZATORTÓL
ÉS HANISITVÁNYORTÓL**

Ugyeljünk az aldirára!

**SANTAL
MIDY**

Artalmatlan és teljesen tisztia
**ALAPOSAN
ÉS GYORSAN
GYÓGYITJA**
(Kopelés és botokkendezés nélkül)
a heveny vagy lédit kifolyást.

Minden
tokoskés • MIDY nevű
viselő.

PARIS, 8, rue Vlotenne.
Főraktár: Török József
Budapest, Király-utca, 12,
és Andrássy-ut 26,
és Magyarország legjelentősebb
gyógyszertáiraiban.

Pálhető fürdőkád.
50 koronától febb, kádak 12
koronától fejjű mindenféle
szivattyú és vízvezeték berende-
zési vállalat

LEFKOVICS ADOLF
Weseelényi-utca 51/E, Erzsé-
bet-körút és Hársfa-utca között
Arizárszék bérmentve

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 288

Vadászfegyverek

gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is potomon eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint, Előlékvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Creuer-záru, Bücksflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher Drilling, valódi Krupp acélsővekkel 65 forint. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghamerles, ugyanitt egy Görgénykepezőgép, egy perzsaszőnyeg és egy motorke-rekpar nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám Rádónál. 49082

Kiadó

Lellén, a Balaton partján egy kényelmes villa. All négy szobából, két verandából, konyhából, és mellékhelyiségekből. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Pótviszákra

Pogári, gimnáziumi, kereskedelmi, real, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kérek. 27808

Kitünő likörök

és rum készíthetők házilag olcsón eszenciáimmal. Egy liter készítéséhez való üvegese ára 60 fillér. Készítési útmutatás mellékelve. 10 üvegnél bérmentve. Réthy Béla gyógyszerész Békéscsaba

Kajszinbarazok

nagy válogatottakat 5 kilónként 3 koronáért. Cse-resznyt, meggyet, zöldidőt köszmetét 2-30 koronáért szállít Rottmann Hermin szállótelepe Kiskunhalasra

Magánkutató iroda

Báköci-ut 75. Kényes megbízatásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Béza. Telefon 67-47. 27750

Zalogcédulákat,

brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb árban vesznek Brilliansokért többet fizetnek, mint amennyit vették. SCHILLER ISIDOR, Sip-utca 8. 27133

Usinosan

butorozott téregmentes szoba villanyvilágítással, egy vagy két ur részére azonnal kiadó. Nagyfuvaros-utca 3/a. II. emelet 15 a városi villamos megálló mellett 0671

Veresáfonyabefőt

BARTÁ-féle, 5 kilós postakosárúveg 6.- korona FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m. 86972

Kerelem

amesszivi emberekhez! Ezuton kérem a jószívu embereket, lennének kegyesek egy fél szemű és félkezű 19 éves egészen árva fiut segíteni, hacsak néhány fillérrel is. Henzel Kálmán Budapest, Népszínház-utca 39. fidsz. 4

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államviszágára (egyes tárgyakból is) Kolosvárra, Budapestre ugyszintén államszám-veletani államszám-veletani államviszágára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminarium, Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsá-utca 44.)

Parketagyár

Gyöngyösöz ajánlja gyártmányait. 27733

Önök évnél kell a felelőségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tubercyermekáldás ellen, melynek eredményét a hála-iratok ezrel igazolják, diszkrétan küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50

Szálloda

bérbeadási hirdetmény. Magyarország 3-ik legnagyobb városában Budapesttől három óra gyorsvonattal a vasut állomástól három perc gyalog a legforgalmasabb utcában modern kávéház étteremmel ötvennégy vendégszobával táncteremmel és mellékhelyiségeivel nyári kerttel, a szobák, kávéház étterem és nyári kert be rendezéssel. A hértőnek elegáns 3 szoba és előszobás lakással együtt hat évi időtartamra augusztus hó 1-től bérbeadó. Közeli értesítést ad Halbróhr Adolf Szabadka Kossuth-utca 20 szám. 8750

Diszkert

és gyümölcsker a beltelki kékgolyó Enyedi-utcai vil-lanos megállótól 8 perc 650 lépés távol szomszédok által nyáron és télen lakott helyen honnan gyönyörű szép és nagy kilátás nyílik 808 öles eladó. Saroktelek 440.90 öles bérház vagy családi ház-építkezésre közeledek kert családi ház és bérház építkezésekre megfelelő 356 öles jutányosan eladó Tulajdonos I. K. Krisztina-körút 77. I. 12.

Benzinmotorok

1-25 l erőig műhelyünkben gyártatjuk, valamint új motorok is, jótállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

KALLAI motortelepén

Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gézcsőelőkész-letek és örlőmalmok is kaphatók

Kézimunka

himzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománagyár, Nagymező-utca 48. szám. 27903

Kajszinbaraczk

nemespéldányok befőzésre vagy lekvárnak postakosaranként 1 frt. métermá-zsánként 12 frtért, zöld ringló, zöldidő, aranyalma, ribizke 1 frt., fejeskaposzta keményfejeknek száza 9 frt., zöldpaprika 2 frt., kovászos vagy saláta friss ugorka száza 2 frt. postakosaranként. Ugorka, tök, fejes- és kellkaposzta, vaj-bab, kalarabé, zöldpaprika vegyesen vagy egyenként 1.40 frt. Vasuti rendelést csakis előleg beküldéssel szállít Szabó Csongrádról.

Magánnyomozó

törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb könyves ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnés nélküli megfigyelését a el-tűnt egyének és növtelen levelek iróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. L 16. Telefon 103-52. 28587

Bükkhasábfaszemet

rostált és legjobb minőségben teljes vasuti kocsirakományokban bármely állomásra legutányosabban szállít Gerő Mundi Budapest, VI., Eötvös-utca 34. 28756

Jó es ocsó

nyaraló és üdülőhely: Lócse, szab. kir. városa, Szepes-vármegye székhelye; 573 méter magasán a tenger színe felett, a városban és a város körül szép sétányok, 1-2 kilométernyire fenyőerdőkkel környezve, teljesen portalan, ózonos levegővel; kikövezett és csatornás utcákkal és terrekkel; jó és olcsó ételle-mekkel, könnyű közlekedéssel, kellemes szórakoztató és kiránduló szomszédhelyekkel. Az odautazás és ott éjszálalás körülményeiről tüzetes felvilágosításokkal szívesen szolgál a város rendőrkapitánya. 5564

Kajszinbaraczk

kézelt szedett, válogatott fajok befőzésre és lekvárnak aranyalma, ribizli zöldringló, zöldidő bármelyik postakosaranként 2.40 kor. Főzelék vegyesen, tök, fejes- és kellkaposzta, vajbab, kalarabé, zöldpaprika, ugorka postakosaranként 2.40 korjával szállítja Gyümölcskivitel Csönérádról.

Spanyolmeggyet

legszebbet, befőzésre, ötkilós postakosaranként négy koronáért bérmentesen szállít Mertz Nándor Nagyváradon, 5575

Kajszinbarack

elsőrendű válogatott befőzésre és lekvárnak való 5 kilogrammos postakosaranként 3.20 fillérért bérmentve bármely állomásra szállít csomagolással együtt (vasuti küldeménynél külön ajánlat) Pirosa Izsó törv. bejegy. fűszeres és csemegekereskedő Csongrad 28755

Kiadó urilakás

4 szoba előszoba fürdőszobával konyha éléskamra udvari parkall azonnal kiadó Hédekvary-utca 29 szám. Bővebb felvilágosítást ad Palmaj József ur drogeria üzletében Erzsébet-körút 22 szám alatt 28749

Pénzkölcsönt

4. 4/5 és 5% alapon 181d-birtokra, földvelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környéken levő bérházakra I. II. III. helyen 5-70 évig törleszt-hető. Személyhitel tisztviselőknak gyorsan eszközözletlik.

HOFMANN JAKAB

bankbizományi iroda, Budapest, Feréz-körút 1/a.

Villamos

világítás saját dynamóval, lakóháznak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Aránlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz 27835

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonbe-rendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezésel és mahagony butorok, szőnyegek és függönyök calódi angol bőrgarnitúrás eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám 1. emelet 268 Kacsiny-utca sarok.

Szepességi

csemegék BARTA-féle veresáfonya befőtlet, málna- szamóca-, csipkebogyóval, gomba- és hús-konzerv-eket, pastetomokat ajánl a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-megye. Ferjen árjegyzéket.

Ajtók, ablakok

VASREDÖNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használ-tak és újak olcsón kaphatók:

Lefkovits Jakabnál

Bpest, V., Korall utca 10. a nyugati pályaudvar kö-zelében.

BUTOR

árverésről, finom és egy szerű butor, hálósobák és gyorsan szobák Szalon bőrtolalak, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzaszőnyeg és egyes darabok; Páldos B. VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Szülő-

tulajdonosok „Per onospin“ mely már 7 év óta használatban van. Hatásban sokkal jobb és olcsóbb perinetézsnél, mint a kekkó. Egy csomag 1 hektó vizre 50 aller, 10 csomag rendelésnél bérmentve küldi Demeter Mik-lyógyász Szepes-m. 2877

Zalogcédulákat

vesznek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket ki-fizetem.

Singer Jakab

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utca sarkán

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wianer A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 123. TELEFON 62-80.

Déi vasut.

A cs. kir. szab. déi vas-pálya-társaság budapesti gyors- és eheraru fuvarozási vállalata (Pollák B. és társa szállítás Budapest V. Sas-utca 16 sz.) gyors és tehererukat a vasuti üzlet szabályzat 68. §-a értelmében Budapest főváros minden kerületéből (Óbuda és a fővárosi vámvonaton kívül eső helyeket kivéve) a felek lakásából (üzlethe-lyiségeiből) Budapest d. v. allomasra és viszont elszállítja, ugyanezen vállalat a május 1-től szeptember hó 30 aig terjedő időben a felek kívánságára podgyászokat (kézi és tüpdogyász-szokat) is szállít a felek lakásából (üzlethehelyiségeiből Budapest d. v. allomasra és viszont.

A fuvarozásra vonatkozó közelebbi határozatok és a fuvarozásért fizetendő díjak a déli vasut allomasan kifüggesztett, valamint a fuvarozási vállalkozó közeg-einek birtokában lévő és felek kívánságára bármikor fémutatandó díjjegyzéköl tudható meg.

A felek a podgyász-, gyors- és tehererukat fel-vagy eluvarozására vonatkozó ohajukat Budapest d. v. allomás főnökenel és a fuvarozási vállalkozónál (Pollák B. és társa, Buda-pest, Sas-utca 16. sz.) szóval, írásban vagy tele-phon után es a déli vasut városi irodájának (Buda-pest, V., Nádor-utca 16. sz.) szóval vagy írásban is bejelenthetik.

Gramofonok

kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok

részlet-fizetésre is

kaphatók.

MAGY. IPAR ES KE-

RESKEDELMI R. T.

BUDAPEST,

VII., Király-utca 98/b.

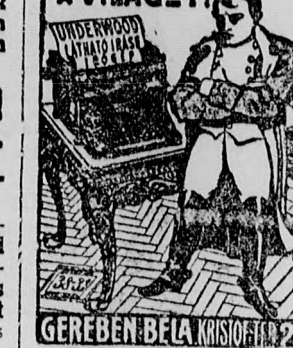
Ketten árjegyzéket. 2780

Gépészeket

cséplés idényre ugyszintén gazdatisztket és az összes gazdasági személyzetet, szakértelmem és tanácsadást teljes teletöltséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költsék és díjmentesen ajánl Krakaner Armin Budapest, Nagyme-tő-n. 25. Telefon 94-67.

MEGHODITOTTUK

A VILÁGOT!

15 forinrt tiszta

gyapjuszövetből merték szerint elegáns kivitelű öltöny vagy felöltő Krausz F. és Tsa őr szobamaster Budapest, Rákóczi-ut 69. Videóké mintákat mórtékveteli utasítással bérmentve. Helyben szabásunkat mintákkal ház-bor küldjük.

BELHURUT,

(hásmenés) gyomorgörös legjobb gyógyszer a BARTA-féle PEKETE-APONYA GYÖGYGÖRÖS gyógyszerök és fü-szörzseknél 1 üveg ára K 1.60, 5 üveget 8.- koronáért bérmentve szállít a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m. 26971

„Stenográfia“

Ingyenes gyorsírás tanítás, teljesen díjtalan gényrá-oktatás. A Stenográfia országos gabolsberger gyors-és gépirol iskola az előző évek mintájára július elején teljesen díjtalan magyar, német gyorsírási és gép-írás tanfolyamokat nyit, hogy a gyorsírást az a közönség minél nagyobb körében terjessze és ismeresse. Az egyes tan-folyamok okleveles tanárok vezetése alatt állanak. Díjtalan és biztos állásköz-velítés. Sokszorosító es másoló iroda. Jelentkezni egész napon át lehet az intézet helyiségeiben Váci-körút 33. Össze nem té-vesztendő más hasonló hangzású írógépiskolákkal.

INGYEN

DRÁGABB, MINT

NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP

NAGYTASOK

ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁG

KÉPET 5 KORONÁERT

DISZLES PASZPARTUVAL

55-68 CTM. MAGYSÁGBAN

CSOMAGOLVA SZINES

OLAJKEP

ÁRA 10 KORONA.

KÉPVISELŐM MINDENHÖTT

FELVÉTELEK.

SZAVASSÁG

MINDEN IRÁNYBAN

RAFEL FÉNYKÉPNAGYÍTÓ ES

PESTI SZÉKESZTI MŰTEREM

BUDAPEST, VI. ROTTENBILÉR-0-46

KÜNTÖTTE AZ 1908. ÉVI PÁRISI

NEJAZETKÖZI KIÁLLITÁSON

DISZKOLEVEL; KERESZTTEL ES

ARANY-ÉREMMELEK.

TOTTUK
TI!rt tiszta
szövetből
szerint
s kivitelű
öny
öltő
és Tsa
ster
zi-ut 69.
nörtökvetell
ve. Helyben
akkal ház-
ik.RUT,
omorgóres
szere a
PEKETE-
ÓGYBOR
s es fü-
úvóg ára
egét 8.—
rmentve
AI KOR-
ka, Sze-
26971

ráfia

irásitanítás,
n gépirás-
ográfia or-
ger gyors-
a az előző
lius elején
u magyar,
si és gép-
okat nyit,
rászatot a
l nagyobb
sze és is-
egyes tan-
les tanárok
llanak. Díj-
állásköz-
rosítók es
Jelenkezni
át lehet az
iben vaczi-
e nem té-
s hasonló
iskolákkal.EN
MIINT
ELT FÉNYKÉP

ASOK

NAGYSÁG
ONÁERT
PARTUVAL
AGYSÁGBAN
SZINES

KEP

ORONA
MINDENÜTT
ETNEK.

SSAG

NYBAN
NAGYÍTÓ ES
EN MÜTEREM
TIBNILER-D 40
1908. évi Párisi
KIÁLLÍTÁSON
KERESZTEL ES
EREMMEL.

KÖZIGAZGATÁS.

Hogyan civilizálnak Amerikában?

Amily mértékben közeledik a cigánytelepítési ügynek országos értekezleten való tárgyalása, olyan sűrűn merülnek föl hétről-hétre újabb tervek, melyek a nagy és nehéz közigazgatási kérdés megoldását czélozzák.

Aki e terveket áttanulmányozza, meglepetve kell konstatálnia, hogy emberbaráti érzés nyomát nem találja egyikben sem. Az ember elámul, hogy annyi sok képzett, jeles elme, előkelő állású férfi, hivatott és nem hivatott társadalomtudós, mintha összebeszéltek volna, egyebet nem tesznek, csak az állam sujtó kezét fegyverzik még erősebbé, mint amilyen és az elméjüket, akárcsak az inkvizíció szomorú emlékü hősei, különböző válogatott kinzóeszközök és intézmények kitalálásában gyakorolják. Tisztelet a kevés számu kivételnek, de ha ezekről az emlékiratokról tanulmányt találna írni valami ármányos német, vagy más nemzetbeli ellenségünk, bizony nem irigylésre méltó következtetést kellene belőlük levonnia fajunk civilizálóképességeire.

És annál meglepőbb ez, mert olyan időben történik, amikor kész példákat és utmutatásokat találunk más nemzeteknél, amelyeket csak le kellene másolnunk, illetőleg egyszerűen utánoznunk kellene és a cigánykérdés megoldását mindjárt a helyes mederbe terelhetnénk.

Tekintsünk csak át például az Océánon és nézzük meg, hogy mit tett egy hasonló vad és letelepülni nem akaró emberfajjal az északamerikai Unió. Ne higyük tudniillik, hogy olyanféle népség, mint a kóborcigány, csak éppen nálunk lenne. Amerikában egy kissé másforma szerepet, mondhatni százszor veszedelmesebbet játszott az egész 19-ik század folyamán a rézbőrű indiánfaj, amely törzsek szerint csoportosulva

rendes hadsapatokat állított ki, tartott évről-évre fegyverben és félelmes ellenség gyanánt egészen a legujabb időkig állandó rettegésben tartotta fehér szomszédait.

E törzsek ereje ma már véglegesen megtörtnek tekinthető, szervezett fegyveres csapataik nincsenek többé, de azért ma is igen kellemetlen szomszédok, erős hajlandósággal mindenemü erőszakra és rablásra, mihez járul még nagyfokú idegenkedésük a letelepüléstől, az állandó otthontól és nagy előszeretettük a szabad, független kóbor életmód iránt. Szóval, szak-Amerikának ők a valódi cigányai, amely hasonlat annál inkább talál, mert nagyon valószínű, hogy a cigányokat is ősi hazájukból éppen úgy üldözte ki hat- vagy hétszáz év előtt valamely erősebb hódító faj, mint ahogy az angolszász települők szinte a szemünk láttára tették hontalanná és koldussá Amerika hajdani hatalmas urait, a félelmetes rézbőrűeket.

Még további hasonlatok is vannak köztük. Így például Magyarországon 275.000 cigányt irtak legutoljára össze, Északamerikában 265.000 indiánt. És amint a mi cigányaink közt is tulnyomó a megtelepültek száma, (mert hiszen vándorcigány nincs több, mint 20.000), azonképpen az indiánok nagyobb része szintén önmagától polgárosult és ma már, ha csekélyebb számmal is, vannak köztük elegenden, kiket az értelmiségi osztályhoz kell számítani. Newyorkban vannak indián ujságírók, írók, katonatisztek, hivatalnokok és általában az egész Unióban szétszórva mindenféle polgári foglalkozásu kisemberek, a legtöbb közülök mesterember és földművelő.

Akik pedig nagy tömegekben a nekik kijelölt területeken őseik foglalkozását üzték eddig, élvezve a nekik nyújtott különös kiváltságot, azok egyermásra jelentkeznek, hogy az erdei életet, a vadászatot, halászatot és kezdetleges állattenyésztést megunták, jövőre rendes állampolgárok akarnak lenni, nyujtszon nekik a kormány ehhez segédkezet. Másiél év előtt történt, hogy mintegy 100.000 indián nyilatkozta ki

ezt a kivánságát egy nemzeti gyűlésen és a kormány éppen az idén fogott hozzá végleges letelepítésükhöz. Egészen hasonló mozgalom indult Canadában és Mexikóban is, hol több ezer indián telepedett le a mult hónapokban.

Forbin, az indiánok letelepülésének krónikása a mai indiánokról a következő érdekes sorokat írja:

„A amerikai indiánok közt három réteget lehet megkülönböztetni. Vannak polgárosult indiánok, ezek városokban laknak és gyermekeik a nyilvános iskolákba járnak, a fehérekkel elvegyülnek és azon vannak, hogy szokásaikban és erkölcsökre nézve mentől kevésbbé különbözzenek ezektől. Vannak aztán félművelt indiánok, akik csak az utóbbi időben léptek ki a törzsszervezetből és van végre egy eléggé lepadt nomád réteg, amelyet állami erőszak alkalmazásával kell kényszeríteni, hogy bizonyos kijelölt területen tartózkodjék és így a polgárosult szomszédoknak veszedelmére és kárára ne legyen.“

Érdemes figyelemmel olvasni e sorokat, mert egészen úgy szólnak, mintha a mi cigányainkról irták volna őket. Nekünk is vannak városi cigányaink, akiknek a gyermekeik iskolába járnak (kivéve a falusiakat), vannak félvándorcigányok és egész vándorok, akiket azonban fájdalom, mi — gazdátlan terület hiányában nem kötelezhetünk szigorú határőrzéssel az egyhelyben maradásra.

Ne higyük azonban, hogy ezekkel szemben az amerikai kormány minden bölcsességét abban meríti ki, hogy foglyokként őrizteti őket a számukra felállított ugynevezett indiánrendőrséggel. Ez csak az egyik oldala a dolognak. Az ottani kormány e rendőri intézkedés mellett mindent megtesz, ami e hatalmavesztett ősi faj ivadékaiknak civilizálásához szükséges. Minden indiántelepnek megvan tudniillik a maga állami iskolája, hol fehér tanítók és tanítónők angol nyelven nyujtanak oktatást.

De ezen kívül a társadalom is megteszi a

Pythagoras tantétele.

Irta: Enrico Castelnuovo.

— Tehát Pythagoras tétele! — szólt maró gunynyal Roveni tanár, miközben a czédulára tekintett, melyet a katedrán álló urnából kihuztam. Megmutatta a papirlapot a mellette ülő kormánybiztosnak s halkán a fülébe suggott valamit. Azután kezembe adta a czédulát, hogy a magam szemével meggyőződhessem a kérdés borzasztóságáról.

— Menjen a táblához! — szólt a tanár s kárörömmel dörszölte kezét.

Eljödöm, aki feladatát meglepő szerencsétlenül oldotta meg, ezalatt halkán és feltűnés nélkül elhagyta a termet. A nyitott ajtón keresztül világos fénysáv vetődött a falra és mennyezetre. Ezt hosszu, fekete folt szelte ketté — a magam árnyéka.

Megijedtem, mert rossz oment láttam benne.

Mikor az ajtót becsukták, megint féllhomály lett a szobában. Meg kell jegyezmem, hogy tikkasztóan meleg augusztusi nap volt, s hogy a nagy, kék függönyök csak alig tudták tompítani az izzó napsugarakat. Az a kevés fény, mely a részen át felülről beszűrődött, ott lebegett a katedra és a tábla körül. Arra, hogy tudatlanságot megvilágítsa, éppen elegendő volt.

— Menjen a táblához és rajolja meg az ábrát! — szólt a tanár, aki észrevette, hogy engem a probléma kínos zavarba hozott.

Megraizolni az ábrát. Ohó, ez mentőhorgony! Körülbelül ez volt az egyedüli, amihez úgy-ahogy értettem. Kezembe vettem egy darab krétát s lassan és kínos gonddal meghuztam egy-két vonalat. Nagyön ügyeltem arra, hogy ne siessek. Mennél több időbe kerül a rajz, annál kevesebb fog megmaradni a műremek szó-

beli fejtegetésére. Hátha sikerülni fog kitaró ügyességgel elhárítani a katasztrófát.

Am Roveni tanár pokoli éleslátással átlátott a szítán.

— Gyorsan, gyorsan! — szólt. — Nem szükséges, hogy ráféli madonnát rajzoljon.

Akarva, nem akarva, be kellett fejeznem.

— És most ne feledkezzék meg a betűkről.

Gyorsan. Nem szükséges kalligrafikusan írnia.

Egy mentő gondolat villant át agyamon.

Ha csak néhány perc időt nyerek, az is jobb a semminél. Ártatlanul kérdeztem:

— Görög vagy latin betűket parancsol?

A rettenetes ember ezt a tervemet is felismerte. A megvetés jéghideg hangján így szólt:

— Ugy hiszem, az nagyon mindegy. Nem bánom, írjon hát latin betűket.

— Nagyot vagy kicsit?

— Nagyot!

Engedelmeskedtem. Soha életemben nem rajoltam még nagyobb gonddal betűket.

Zsarnokom egy ideig nyugodtan szemlélte gondos munkámat. Egyszerre csak felordított:

— Miért törölte le azt a G-t?

— Attól tartottam, hogy tanár ur összetéveszthetné a C-vel. Majd H-t teszék a helyébe.

— Milyen lelkiismeretes ön — szólt gunyosan Roveni. — Nos? Készen van?

— Igen.

És magamban hozzátettem: Sajnos!

— Nos tehát! Miért áll ott olyan szomorúan.

Mondja ki a tantételt.

Most kezdődött csak igazán a kinszenvedésem. Mindaz, amit éveken keresztül elraktároztam agyamban, kavarni kezdett. Am bele kellett harapni a savanyu almába.

— Egy háromszögben . . . kezdtem dogni.

— Tovább!

— Bátorság! — szóltam magamhoz, s megkísérlettem összegyűjteni elmosódó emlékeimet.

— Egy háromszögben . . . egy háromszögben . . . egy háromszögben a hypotenusa négyzete akkora . . . akkora . . . mint a két kathetes négyzete . . .

— Hm. Helyes! Még pedig bármely háromszögben?

— Nem, nem! — kiáltottam diadalmasan.

— Beszéljen világosabban. Melyik háromszögre vonatkozik a tétel?

— A derékszögre — sugták mögöttem.

Kissé ravaszabban, mint a papagály, utána mondtam:

— Természetesen csak a derékszögre.

A tanár megint sejtett valamit.

— Csend legyen ott hátul! — szólt, azután ismét hozzám fordult:

— Ön tehát azt állítja, hogy egy derékszögű háromszögben a hypotenusa feletti négyzet akkora, mint a két kathetes mindegyikének négyzsöge?

Az ördögbe is! Ez bonyolult kérdés volt. Ekkor megmagyarázhatatlan módon megszállt a Szentlélek.

— Nem, tanár ur! — kiáltottam lelkesen. — Ezt nem mondtam. Csupán akkora, mint a kettő együttvéve.

— Tehát mint az összegük; használja ezt a kifejezést. És ne mondja, hogy akkora, hanem, hogy egyenlő vele. A matematikában szabadon kell beszélünk. És most bizonyítsa be!

Egyszerre izzadni kezdtem. Tekintetem segítségét esdve körülvándorolt a szobában, s végre fáradtan és ostobán megpihent a derékszögű háromszögön és az erre rárajzolt négyzeten. A krétát hol jobb, hol bal kezembe fogtam, de nem szóltam egy kukkot, abból a fontos okból, mert nem volt mit mondanom.

Ismeretlen jóakaróm megnémult; a szobában halotti csend volt. Hallani lehetett egy röpködő légy zümmögését. A tanár reám irányi-

magáét. Bosztonban egy hatalmas társaság áll fenn, melynek tagjai továbbképző intézeteket alapítottak szellemileg kiváló indián gyermekek számára, kiket a telepi iskolákból szednek össze. Pennsylvániában van egy iskola, amelyben az indián fiu- és leánydiákok száma ezren felül van, akiket különböző mesterségekre tanítanak. De ezenkívül van ott tanítóképző és indián tanítók és tanítónők számára, akikből igen kitűnő segédhadserége képződött a kormánynak, amennyiben ezek hasonlíthatatlanul sikeresebben tudják terjeszteni a művelődést az indián telepeken saját véreik közt, mint a fehér faj tanítói. Californiában is van egy hasonló iskola félezer-nél több tanulóval.

Ne higyük azonban, hogy ez mind a legújabb kor szüleménye. Ezek az intézmények mind több évtizedes multra tekintenek vissza. Északamerikában már ezelőtt egy félszázad évvel rájöttek, hogy civilizálni csak civilizációval lehet, nem pedig kizárólag csendőrszuronyal és az államhatalom erejének brutális éreztetésével.

És ezzel szemben nézzük csak, mit ajánlanak a mi telepítőink? A leggyakoribb jelenség, amivel náluk találkozunk: a gyermekek környékének elszedésének követelése. Még egy olyan nagyműveltségű és gyöngéd lelkületéről ismert férfi, mint Névy László is, erre alapítja, mint főeszméje az egész tervezetét, terjedelmes és nagy gondossággal irt tanulmányában, melyet az „Egyfirtés” a napokban közölt. E tanulmányban van sok értékes része, melyet kár lenne figyelmen kívül hagyni, de ez a gyermekelszedés és annak várható következményei nem a legmegnyugtatóbbak. Önkéntelenül az amerikai példa jut itt eszünkbe és kérdezzük, minő intézményeket léptettünk mi vajjon életbe már a cigányok javára, hogy most az ő kárukra át merjünk gázolni minden humanizmuson, törvényen és emberi érzésen? És másodsor, hogyan van az, hogy mi, akik semmit sem tettünk, ezen akarjuk kezdeni a dolgot, amely expedienshez az amerikai kormány és társadalom teljesi-

tett kötelessége tudatában sem mert eddig nyulni.

Pedig oka az lett volna rá elég, mert amint balga optimizmus lenne azt hinni, hogy a cigánytelepítés minden rázkódtatás nélkül, simán fog menni nálunk, éppen úgy meg voltak az amerikaiaknak a maguk szomorú tapasztalatai a vad törzsek művelődésiszonyával. Az indián telepeken néha évekig rendben ment minden, az öregek ülték a megszokott foglalkozásaikat, a gyermekek pedig annak rendje szerint jártak az iskolákba és művelődtek. Egyszerre azonban bujtogatók jelentek meg a telepeken, nyugtalan vérű, ábrándos tekintetű félbolondok, kik fölláztatták az embereket, s a régi hatalom visszacszerzésének reményével a fehérek legyilkolására vezették. Papok, tanítók, hivatalnokok, rendőrök és más polgárosítók vére folyt ki az egyenetlen harcban, míg a kormány sereget küldhetett; a legutóbbi ilyen fölkelésnek még nincs két éve. És a gyorsan kivívott győzelem után mit tett az Unió? A lázadók fajainak kiirtásához látott talán? Szó sincs róla, ilyesmit Amerikában még indítványozni sem mernek. A főbűnösöket megbüntették: a telepet pedig civilizálják tovább — észszel és nem erővel, könyvvel és nem korbáccsal.

Van a Névy László tervezetének még egy pontja, melyre megjegyzést kell tennünk. A 4-ik pontban ugyanis azt javasolja, hogy bizonyos réteget a lovától, szekertől, gyermekeitől és a kereső férfiaktól megfosztott cigányságnak (melynek sorában így a nők lennének aránytalanul sokan) egymástól jól szétszórva, a határszéli megyékben kellene letelepíteni, de emellett megengednék nekik, hogy ezentul korlátlanul vándorolhassanak létientartásuk érdekében és „minthogy úgy sem lehetne boldogulni velük” sorsukra kell hagyni őket. „A szigorú rendszabályok elrettentő hatást gyakorolnának rájuk — ugymond — úgy, hogy az alól majd mindenáron menekülni óhajtanak. S a periferáról könnyebben léphetnek át az ország határát, mint a belső területekről; az ország kerületi ré-

szén való elhelyezésük tehát ebben leli indokát. Így pótolná e tervezet az ország területéről való imperatív kitiltásukat.”

Engedelmet kérek, e pontnak a praktikus hasznát bajos megérteni. Mert föltéve, hogy a sorsukra hagyott cigányok, akiket egy rájuk nézve vadidegen területre, ismeretlen emberek közé áttelepítettek, a megélhetés kényszeréből nem rablásra és gyilkolásra kezdenék az élettel való harcot, mi hasznunk lenne vajjon a határon való átszökésükből? Amerikában talán menne ez, mert ott rengeteg nagyok a területek és kevés a határőr. De Európában hová szökjék a mi cigányunk? Nyugaton, északon és keleten Ausztriát, Morvaországot, Sziléziát, Galiciát és Bukovinát találná, az ilyen törvény vagy rendelet ellen az osztrák kormány tiltakoznék, még mielőtt életbeléptetnék. De nyugaton ott van Horvátország és Szlavonia, ez a magyar korona területe, oda csak nem zavarnák őket, maradna tehát csak Szerbia és Románia. Ugy ám, csak-hogy méltóztassék elolvasni mindkét állam intézkedéseit a cigányok bevándorlása ellen és nyomban kitűnik, hogy ott már évtizedekkel ezelőtt gondoltak erre és minden bevándorlást lehetlenné tettek. Így aztán csak törődjünk bele, hogy cigányainkat mi magunknak kell civilizálni, mert azokat át nem tessékelhetjük a határon. Arról az ötletéről, hogy imperative kiutasítsuk őket, nem is beszélek, mert hiszen ehhez semmi jogunk. Egy ilyen törvény vagy rendelet a nemzetközi jog alapelveibe ütköznék és ezért nem akadna kormány, mely ilyesmire csak gondolni is merne.

D. Gy.

A jegyző-egyleti közgyűlés előtt.

Most, hogy a községi és körjegyzők országos egyesülete legközelebb közgyűlést tart, aktuálisnak látjuk némely sérelmeinkre rámutatni s az egylet vezetőségét ez uton hiviuk fel arra, hogy találja meg az alkalmas utat arra, hogy eme sérelmeinkről az illetékes tényezők tuda-

totta szürke szemüvegét, mely mögött fel-fellillant szemében a káröröm. A kormánybiztos hatalmas adag burnótot vett, amitől tüszöggni kezdett. Végre Roveni legbehízlebb hangján így szólt:

— Nos?

Hallgattam, mert tulajdonképp azt vártam, hogy minden teketória nélkül helyemre fog külden. De a tanár úgy tett, mint a macska, mely előbb játszik az egérrel, s csak azután fojtja meg.

— Ah! — szólt — már sejtem. Ön a megoldásnak valami új módján töpreng. Ez felesleges. Nem állítom, hogy lehetetlenség új megoldást találni, de nézze csak, nekünk nicsenek igényeink s megelégszünk a régi eljárással. Kezdje tehát. Hisz tudja, hogy két vonalat kell húzni: DE-t és MF-et. Legyen szives, vegye jobb kezébe a krétát és rajzolja meg e két vonalat. Akarja?

Gépiésen megtettem. Képzetelemben az ábra a végtelenbe nőtt. A négyzetek óriási körtömbökké lettek, melyek ránehazodtak mellemre.

— Most tegyen oda egy N-t. Helyes. Nos, és aztán?

Állhatatosan hallgattam.

— Nem tartja szükségesnek, hogy N-től A-ig egy egyenest vonjon a BHLC négyszög bázisára?

Csakugyan nem tartottam szükségesnek, de azért engedelmeskedtem.

— Szép. Most hosszabbítsa meg a BH és IC oldalakat!

Erőm fogytán volt.

— Most már — vélte a tanár — egy két-éves gyermek is befejezheti a bizonyítást. Nem lát ön semmit a BAC és NAF háromszögeken?

Beláttam, hogy konok hallgatásom csak még kínosabbá teszi a helyzetet s hősi elhatározásra jutottam. Lakónikus rövidséggel így szóltam:

— Éppen semmit!

A tanár megigazította szemüvegét.

— Vagyis más szavakkal: ön nem készült.

— Ugy látszik — szóltam egy Sokrateshez méltó nyugalommal.

— Bravo! Bravissimo! Folytassa csak ezen a hangon. Ön, aki még Pythagoras tételét sem tudja bebizonyítani. Önből sohasem lesz semmi. Tudja-e, hogy más néven és igen helyesen hogyan hívják ezt a tételt? Szamarak hidiának hívják, mert csak a számár nem tud keresztülmenni rajta... Üljön le. Olyan embereknek, aminő ön, nem szabad felállaniok. Ez a gyümölcse annak, hogy ön Don Quixote-ot olvassa óráim alatt s ahelyett, hogy velünk számolna, ostoba képeket firkál a füzetébe!

Rossz sejtelmekkel, de mégis büszkén fel-emelt fővel s néhány társam visszafóított kacagása közt elhagytam a termet.

Négy-öt társam, aki épp oly fényes eredménynyel tette le a vizsgát, odakinn várakozott rám.

— Megbuktál?

— Meg, — szóltam előkelő közönnyel. Azután hozzátettem:

— Mindig mondtam, hogy a matematika csak magolóknak való. Én nem tudok magolni.

— Melyik tételt huztad?

— Pythagoras tantételét. Kérlek benneteket, mit törődöm avval, hogy a hypotenusza négyzete egyenlő-e a kathetesek négyzeteinek összegével?

Egy hosszú kamasz vigasztalni próbált:

— Avval senki sem törődik. Mert ha egyenlő, akkor felesleges bizonyítani, ha pedig nem az, akkor miért követelik tőlünk hogy bebizonyítsuk!

Komoly arcot vágtam s a tapasztalt férfi hangsúlyozásával így szóltam:

— Higgyétek el, az egésznek csak a rossz tanterv az oka. Apám is mindig ezt mondja s míg azt meg nem javítják, addig semmi okosat sem fogunk tanulni az iskolában.

Hazaindultunk. Már bevallom, utközben erősen megingott az apám elnézésébe vetett bizodalom. Nem is aaptalanul, mert az a balul kiütött vizsga csakugyan döntő befolyással volt életem további folyására. Ott kellett hagynom a reáliskolát s mert szüleim viszonyai nem engedték meg, hogy tanulmányaimat újra kezdjem a gimnáziumban, kénytelen voltam szerencsét próbálni a gyakorlati élettel, ahol még a legtöbb remény volt, hogy valamire vihetem.

Jó néhány év mulott el, míg Pythagoras tételének kellemetlen emlékeitől szabadulni tudtam, melyek lidérczekként megkísértettek. De végre az idő, mindennek gyógyszerere, kitörölte szivaesával emlékezetemből a borzasztó számtani órák képét.

Ekker néhány héttel ezelőtt véletlenül kezembe került fiannak számtani dolgozat-füzete. Az első, ami szemembe ötlött, Pythagoras átkozott emlékezetb tantételének ábrája volt.

— Ohó, — kiáltottam fel, — az átok tehát átöröklődik apáról fiura! Szegény gyermek, vajjon neki is anyyi bajt okoz-e a görög böles mondata?

Mikor fiam hazajött az iskolából, nagy komolyan megkérdeztem tőle:

— Eljuttatott-e már a geometriában Pythagoras tételéhez?

— Igen, apám, — szólt közönnyösen.

— Nehéz tétel, — szóltam én.

— Miért?

— Ugy látszik, el akarod velem hitetni, hogy neked nem okoz nehézséget,

mást szerezzenek s nyomatékosan hasson oda, hogy azokat rövid időn belül orvosolják.

Legnagyobb sérelem ér bennünket a korpótléknál.

Ugy áll a dolog, hogy a községi és körjegyző részére ötödéves pótlékként 100 korona jár, ami azonban 400 koronánál több nem lehet, azt jelenti tehát ez az intézkedés, hogy a községi és körjegyzők évi 20 korona fizetésjavítást kapnak s ezt is csak egy bizonyos időn át, vagyis annyit, amennyinél egy öregbéres is többet kap.

A hivatalnoki kar egyik részével sem bánt így a kormány, de mi alkalmasoknak látszottunk erre is.

A hivatalnoki kar egyik rétegében sincs a korpótlék 400 koronával kimerítve, csak nálunk, utánunk következnek a tanítók, de úgy, hogy az ő korpótlékuk kétszer akkora emelkedhetik, mint a miénk.

Nagy sérelmünk az is, hogy amit a fizetésrendezés alkalmával a jobb kéz adott, azt már részben előre elvette a bal. Az elvételt megkezdte a rendezés előtt Széll Kálmán, midőn olyan munkát jelentett ki hivatalos teendőnek, mely bizony egyáltalán nem hivatalos munka (a kivándorlási ügy) és folytatta Tisza István gróf, ki elvonta tőlünk az anyakönyvi tiszteletdíjat. Most pedig már elvesztettük az anyakönyvi kivonati díjakat is. Ellenben minden szociális törvény külön-külön köteleességeket ró reánk s ha csak lehet, hivatalos teendők közé sorol olyan munkát, mely eddig a magánmunkálatok közé volt sorolva s így ezen az uton is el-elvesztjük egy-egy kis jövedelmünket.

Konkrét indítványokat nem teszünk, találja meg a helyes utat az egyesület vezetősége, azt azonban ajánljuk, hogy amit követelni jogunk van, azt ne kérjük. Mi az éjt is nappallá téve dolgozunk az állam jóvoltáért, van tehát jogunk követelni, hogy ennek megfelelően kenyérünk legyen!

Körjegyző.

— Nem is okoz.

— Ugyan ne nagyozolj. Tudod, hogy nem szeretem a nagyképűsködést.

— De apám, — szolt a fiu, — hogyan teheted fel rólam ezt! Rögtön bebizonyítom neked az ellenkezőjét.

Elővett egy darab papírt és czeruzát s messé gyorsasággal papírra vetette az ábrát. Azután négyféle módon beigazolta előttem a famózus tan igazságát.

Tiszteletteljes bámulattal néztem rá.

— Ugyebár, te vagy az első matematikus az osztályban? — kérdeztem szerényen.

— Az ugyan nem, csak nem tartozom a számárak közé, mert annak hívjuk azokat, akik nem tudják a tételt. Ámbár van közöttünk néhány, aki csak figyelmen s így ezért nem tudja, noha más tekintetben éppen nem számít.

A rajzaimra és tíkos olvasmányaimra kellett gondolnom, miket Roveni tanár a szememre lobbantott. Önkéntelenül kicsuszott a számon:

— Helyes! Különbem nem tudnám megmagyarázni, miképp volt lehetséges, hogy annak idején én magam sem tudtam...

— Hogyan? Te? — vágott szavamba a fiam és a hajág elpirult. Mindazonáltal jól láttam, hogy nevetni szeretne.

Tenyeremmel elfödtem a száját:

— Csitt! Borítsuk rá a felejtés fátyolát!

Pythagoras tétele tehát újabb megaláztatást hozott rám. Mindazonáltal már nem vagyok oly engesztelhetetlen ellensége, mint voltam. Valódi barátság ugyan sohasem fog kefeilődni közöttünk, de azért olyan vendégnek tekintem, akivel szemben betartani illik az udvariasság hagyományos szabályait, még akkor is, ha ellenszenves előtünk.

Megüresedett községi orvosi állások.

Magyarkomját. Körorvosi állás (15 községgel). 1200 korona fizetés, látási 1 korona, éjjel 2 korona, vidéken fuvar és 2 korona, éjjel 4 korona, vénnyírás 60 fillér, halottkemi és vágatási díjak (ezek alól felmenthető). Október 6-ig. Főszolgabíróság Nagyszőlős.

Sztropkó. Körorvosi állás (56 községgel). 800 korona fizetés, 200 korona fuvarátalány, 300 korona az izr. hitközségtől, 300 korona lakáspénz jóváhagyás alatt. Julius 1-ig. Főszolgabíróság Sztropkó.

Mohora. Körorvosi állás (11 községgel). 1200 korona fizetés, két izben 100 korona ötödéves korpótlék. Havonként egyszeri körut saját fuvarral kötelező. Kézi gyógyszerári jog. Lát. díj 60 fillér, a beteg lakásán 1 korona. Halottkém. 1 korona. Julius 3-ig. Főszolgabíróság Balassagyarmat.

Csikszentmárton. Ámeneti körorvosi állás (7 községgel). 1560 korona fizetés, 180 korona lakáspénz, 180 korona uti átalány és lát-díjak. Julius 18-ig. Főszolgabíróság Csikszentmárton.

Alpár. Körorvosi állás (3 községgel). 1000 korona fizetés, látogatási díj 60 fillér, éjjel 1 korona, vidéken 1 korona, éjjel 2 korona és fuvar, halottkemi díj 60 fillér, vidéken 1 korona, látélet 4 korona, orvosi bizonyítvány 2 korona. Hetenként egyszeri körut a községek költségén kötelező. Trachomásokat ingyen kell gyógyítani. Julius 7-ig. Főszolgabíróság Kiskunfélegyháza.

Kötelek. Községi orvosi állás, 1000 korona fizetés, 200 korona lakáspénz, látogatási díj 1 korona, éjjel 2 korona, orvos lakásán 60 fillér, éjjel 1 korona. Tanyákon nappal 2 korona, éjjel 3 korona, az orvosnál 60 fillér, éjjel 1 korona, halottkemi díj 1 korona. Julius 10-ig. Főszolgabíróság Jászapati.

Köröstarcsa. II. orvosi állás, 1200 korona fizetés, 400 korona lakpénz, látogatási díj 40 fillér, betegnél 80 fillér, külterületen 1 korona 60 fillér és fuvar, éjjel két annyi. Halottkém ingyen. Aug. 1-ig. Főszolgabíróság Békés.

Tiszapolgár. Egyik városi orvosi állás, 1200 korona fizetés, halottkemi díj 80 fillér a községtől és a rendes díjak (kitesznek 120 koronát), himlőoltási díjak (130 korona), látogatási díj 1 korona, tanyákon 5 kilométerig 2 korona, éjjel 4 korona; 10 kilométerig 3 korona, éjjel 6 kor., 10 km.-en felül 4 kor., éjjel 8 korona és fuvar. Az egri főkórház uradalom orvosi állás 720 korona fizetéssel kilátásban. Julius 22-én délután 5-ig. Főszolgabíróság Tiszalök.

Megüresedett községi jegyzői állások.

Septér. Körjegyzői állás, 1600 korona fizetés, 564 korona átalányok, szabadlakás és iroda. Julius 4-ig. Főszolgabíróság Mezőörményes.

Zalaölvő. Körjegyzői állás, 1600 korona fizetés, szabadlakás, fuvar, iroda- és napidíjatalány. Julius 12-ig. Főszolgabíróság Zalaegerszeg.

Strém. Körjegyzői állás, 1600 korona fizetés, 200 korona lakáspénz, irodahelyiség természetben, irodaátalány 80 korona, fuvar- és napidíjatalány 393 korona. Junius 30-ig. Főszolgabíróság Németújvár.

Magyarnándor. Körjegyzői állás, 1600 korona fizetés, 214 korona lakáspénz, 375 korona külön átalányok. Julius 1-én délelőtt 9-ig. Főszolgabíróság Balassagyarmat.

Divény. Körjegyzői állás, 1000 korona fizetés, 200 korona lakáspénz. Julius 8-ig. Főszolgabíróság Gács.

Urihölgyek kérése megtagadva

(Az amerikai „Evening Post”-ből)

Ohio államban a nagy négyesület kérvényt adott be a vasúti igazgatósághoz hogy a vonaton alkalmazzon egy két „World” vibrációs masszáz apparátust, hogy a hölgyek, akik megszólták hosszabb utazás alatt is használhassák.

A vasúttársaság a következő indokolással utasította vissza a kérvényt: „Minden nevezett apparátust minden hölgynek birtokában van és a legkönnyebben szállítható, a kinek szüksége van rá, magával viheti.”

A „World” vibrációs masszáz apparátus már Magyarországon is kapható, az Amerikai Porcellán Póder Részvénytársaság magyarországi irodájában, Budapest, IV. Kossuth Lajos-utczán 1. Ára: 20.—, 40.—, 100.—, 300.— és 500.— korona. Lemoratórium-létezik már magyar nyelven is megjelent.

A műföldgömb.

— Az elemi iskolában. —

Az elemi iskolában ennek minden elemiessége mellett is a földrajznak nemcsak telluri, hanem kozmikai részét is tanítanunk kell. Az ember ugyanis nemcsak kizárólag a földnek szerencsétlen vándora, hanem egy világrésznek: a naprendszernek is olyan, amilyen, de paránya. Már ebből a szempontból sem hagyható figyelmen kívül a földrajz csillagászati részének a tanítása. Ha pedig meggondoljuk, hogy mindazok a csillagászati tünemények, amelyek a föld lakóinak szemébe ötlenek, mind a naprendszernek és a földnek kölcsönhatásából erednek, akkor rögtön belátjuk, hogy a földrajz tanításának csupán saját földünkön való csatangolása csak igen kis teriméjét öleli fel annak az anyagháalmaznak, amely habár nagyjában is, általa feldolgozásra vár. A csillagászati főbb jelenségeket tehát a népiskolában tanítani kell. Még pedig ezeknek a jelenségeknek a magyarázatát oly kézzelfoghatólag, a meggyőzésnek olyan erejével kell — habár közvetve is, a gyermekek elé állítanunk, hogy azok nála belső meggyőződéssé érlelődjenek. Tehát necsak a tanítói tekintélynek kényeszerhatása alatt higyenek bennök, hanem ebbeli hitök belső okok közrehatása alatt épüljön fel. Mert hacsak a tanítói tekintélyre alapítjuk tanításunkat, úgy fogunk járni, mint az egyszeri parasztyerek a vizsgálaton. Aki ugyanis a föld gömbölyűségéről felelvén, az apja oda kiáltott neki: „Ne hidd fiam; én se hiszem.” — „Én sem hiszem izedes apám, de a tanító ur mondja, tehát muszáj hinnenem.” — Amint ebből a közkeletű adomából látszik, itten hitültetéssel nem, csak meggyőződéssel lehet hatni. Ez a meggyőzés bár nem mindig közvetlen, csak közvetett, mindazonáltal okos tanítás mellett az mindig a közvetlenség erejével hat. Így például a föld gömbölyűségére Magelhaens Ferdinándnak földkörüli utazása olyan megzafolhatatlan históriai forrás, amely előtt még a legszkeptikusabb tudatlanságnak is le kell raknia a fegyvert. A nappalnak és éjjelnek változása, egyszóval a földnek saját tengelye körül való 24 órai időközönkénti forgása pedig, habár annak bizonyítására csak a közvetettség áll rendelkezésünkre, mindazonáltal mégis megdönthetetlen. Amennyiben ha a nappalnak és éjjelnek változását a látszat szerint a napnak földünk körüli keringéséből akarnók kimagyarázni, olyan lehetetlenségre bukkanánk, amelyet magunk se hinnénk el magunknak. E szerint a feltevés szerint ugyanis a napnak egy 24 óra alatt körülbelül 130.000.000 mélyföldet kellene megfutnia, amely örült sebességgel minden emberi képzeletet felülmul. Lenne ez az iramodás 400-szor nagyobb, mint a kilött puskagolyóé az első másodperczenben. Az pedig merő képtelenség. Így tehát kénytelenek vagyunk felvenni, hogy a nappalnak és éjjelnek a változását a földnek saját tengelye körüli forgása hozza létre. Ezzel a két példával csak azt akartuk megállapítani, hogy egy tisztult történelmi igazság, mint egy drasztikusan élénkbe touló lehetetlenség, habár közvetettség is, a közvetlenség bizonyító erejével hat ránk.

Amint fentebb is kiemeltük, a csillagászati földrajz tanításánál legtöbbszörre a közvetett szemléletre vagyunk utalva. Ez a közvetett szemléleti eszköz pedig a maga rekvizitumaival együtt nem más, mint a műföldgömb. Kihagyván itt természetesen, mint a czimhez nem tartozókat: a lunáriumokat, planetáriumokat stb. A műföldgömb itt az az eszköz, melylyel az általunk kitűzött csillagászati jelenségeket kézzelfoghatólag megmagyarázhatjuk növendékeinknek. E végett természetesen szükséges, hogy a műföldgömbnek ne csak részeit, hanem annak a czélját és kezelési módját is ismerjük. Mert a feladatokat csak így vagyunk képesek megfejteni. Alább adni fogunk ilyen egy pár példát azok megfejtesével egyetemben. De mielőtt ezt tennők, már csak a logikai rend kedvéért is el kell számolnunk a műföldgömb részeit, felemlítvén azok czélját és kezelési módját is egyszerűsre. Ezzel egyben a műföldgömb különféle felállítását is érinteni fogjuk. Természetesen csak olyan rövid glosszák kíséretében, amennyit ennek a lapnak kiszabott határai megengednek.

Mindenekelőtt megjegyezzük, hogy kétféle műföldgömb van. Az egyik teljesen felszerelt

a másik felszereletlen. Az utóbbit mint a csillagászati jelenségek megfigetésére több tekintetben alkalmatlant, fejtegetésünkből kihagyjuk és csak az elsőnek számoljuk el a részeit.

A teljesen felszerelt műföldgömb részei: maga a gömb. A gömbön egy vasszal van keresztül dugva. Ez a föld tengelye. Két végére egy rézkör van erősítve olyaténképen, hogy északi és déli irányban az egész gömböt átkarolja. Ennek a rézkörnek a neve helyettes délkör: vikárius. Fel van pedig osztva négy részre. Mindenik részben 90°-os albeosztással. Célja a többi között valamely helynek földrajzi meghatározása. A földtengely északi végére ezenfelül egy óramű van erősítve, lapja kétszer 12-es beosztással. Ha a földgömb maga körül egyet fordul, az óramű mutatója is megjárja egyszer az óralapot. Amiből következik, hogy a föld saját tengelye körül 24 óra alatt fordul meg. Ebből az utóból egy órára 15°, vagyis 225 mélyföld esik. Megfordítva a tételt: egy fokra 4 percnnyi idő jut (24 óra 1440 perc: 360 = 4 perc).

A gömb felülete be van hálózva hosszában és szélességében egyaránt. A hálózati vonalaknak azonban csak minden tizedike nyert elhelyezést.

A két sarktól egyenlő távolságra, tehát éppen a gömb közepén húzódik egy a többitől elütő vastagvonal: az egyenlítő 360°-al. Itt áll a nap március 21-én és szeptember 23-án, vagyis tavasz és ős kezdetén (éjnap egyenlőség). Az egyenlítőtől párhuzamosan húzódik a párhuzamos, vagy szélességi körök. Ezek szolgálnak valamely hely földrajzi szélességének meghatározására, stb. Az egyenlítőtől északra és délre is 23½°-nyi távolságra húzódó egyenlítő körök nevei: fordítók. Ezek a helyeken áll a nap június 21-én, illetőleg december 21-én. Nálunk ekkor kezdődik a nyár, illetőleg a tél. Az északi féltekén levő fordítónak a neve: rákfördítő, a déli féltekén levő: bakfördítő. E közt a két kör közt van a forró, vagy másképpen tropikus égali. Az egyenlítőtől szintén párhuzamosak a sarkkörök. Egyik az északi, a másik a déli sarknál. Mind a kettő az illető sarkoktól 23½°-nyira van. Ezek a területek a hideg földövek. A sarkkörök és a fordítók között egy 43°-nyi sáv neve: mérsékelt földöv. Egy északon, egy délen.

A sarkokon keresztül is futnak körök. Ezek közül is szintén csak minden tizedike van megjelölve. Ezek a hosszúsági körök, vagy fele részökben délvonalak. Közülük nálunk fő a ferrói. Használják pedig ezeket a vonalakat távolsági és időkülönbségek mérésére stb. A hálózati részhez tartozik még a földpálya is, vagy az ekliptika. Ez az egyenlítőtől nem párhuzamosan halad, hanem azt ferdén szegi. Szegése az egyenlítőtől 23½° és ezt két helyen vágja át. Az egyik szegési pontja a ferrói délvonalnál van, a másik ettől 180°-nyira. Amazt tavaszi, emezt pedig őszi pontnak nevezik. Az ekliptika északon a rák, a déli féltekén a bakfördítőt érinti. És szintén 360°-os. A helyettes délkörhöz srófolható a magassági környegyed. Fokainak száma: 90°. Használják távolságok és világtájak mérésére.

A teljesen felszerelt gömbnek állványa is van. Az állvány lábai között van a tájoló. Felső részét az állványnak egy fakoszoru (látóhatár) képezi. A fakoszoru felső lapján a következő kissé komplikált följegyzések láthatók:

Belső részén, közvetlen a gömb mellett, apró vonalak vannak, összesen 360°. Ezek kelettől és nyugattól 90°-ként négy részben helyezkednek el. Ezután a rovat után 12 szakaszban az égi jegyek (Zodiakus) vannak feltüntetve. Az égi jegyek utáni osztály szintén 12 részt mutat, mindenik osztályrészben 30-ig menő számok. Ez a rovat a nap állásának a magyarázására szolgál. Ezután a szakasz után következik ismét egy más rovat a hónapok és az illető hónapok napjaival. Ez a rovat is a nap állására vonatkozik. Végre az egészet bezárják a világtájak. A fakoszoron lévő égi jegyeknek, hónapoknak, napoknak együttes neve: csillagászati naptár.

Ezután a sovány ismertetés után rátérünk egy pár olyan könnyebb feladvány megfigetésére, melyek az elemi iskolában is minden nehézség nélkül megoldhatók.

Feladványok. 1. Helyeztessék a gömb egyenes fekvésbe. Az egyenlítő a tetőpontba, a sarkok az állvány párkányának ducaiba jönnék. Így áll a vi-

lág az egyenlítő lakosoknak. — 2. A gömb állítását egyenlítő állásba. A sarkok a tető, illetőleg a lábponthoz jutnak. Így néz ki a világ a sarki lakóknak. — 3. A gömbnek ferde állása legyen, nevezetesen olyan, aminő például Budapestnek a földrajzi szélessége. Budapest az északi szélesség 47½°-a alatt fekvő, az északi sarok a látóhatárról, itt a fapárkányzat felső részétől 47½ foknyira felemeltetik. Ekkor Budapest a tetőpontban lesz. Így áll a világ Budapestre nézve. — 4. Határoztassék meg például Debreczennek földrajzi fekvése. Debreczen a helyettes délkör alá hozzuk és megnézzük, hogy a ferrói délvonaltól hány fokra van kelet felé, amit az egyenlítőről leolvashatunk. (39° 20'). Ezután a rézdélkörön megszámláljuk, hogy hány fokra esik az egyenlítő felé. (47° 31'). Ezzel Debreczennek meg van határozva földrajzi fekvése. — 5. Időkülönbség-számítás pl. Budapest és Konstantinápoly között. Először Budapestet, azután Konstantinápolyt kerítjük a rézdélkör alá. Budapest a keleti hosszúság 36° 42'. Konstantinápoly pedig 46° 38' alatt fekszik. A kettő közötti hosszkülönbség ekképpen: 9° 56'. Mivel a föld forgásában egy fokra 4 perc esik: 9° 56'-et megszorozzuk 4-gyel. 9° 56' × 4 = 39° 44'-nyi a két hely közötti időkülönbség. Midőn tehát, mondjuk, Budapest déli 12 óra van, akkor Konstantinápolyban már 12 óra, 39 első és 44 másodpercnnyi időt mutat a helyi óra. Ezt a gömb sarkán lévő óra is megmutatja, ha az óramutatót, midőn Konstantinápoly a rézdélkör alatt áll, a felső 12-re igazítjuk és a gömböt addig forgatjuk keletre, miglen Budapest a rézdélkör alá jön. — 6. Ez a tétel megfordítva. Vagyis más szóval, számítsuk ki Budapestnek és Konstantinápolynak időkülönbségéből hosszkülönbségét: 39° 44' : 4 = 9° 56'. — 7. Mely helyeknek van a földön ugyanazon időben déli? Egy kijelölt helyet, például Páris, a rézdélkör alá visszük. Ekkor ki fog tűnni, hogy mindazoknak a helyeknek, amelyek az északi sarktól a déli sarkig a rézdélkör alatt állanak, egy időben harangoznak délre. — 8. Budapestén éjjel van, hol ebédelnek akkor? Felelet: 180°-ra Budapesttől kelet vagy nyugat felé. — 9. Kik laknak velünk budapestiekkel egy és ugyanazon szélességi fok alatt? Budapest az északi szélesség 47½°-a alatt fekszik. A rézdélkör itt megáll. Forgattatván a gömb, mindazoknak a helyeknek, amelyek forgatás közben a 47½° alatt vonulnak el, ugyanazon szélességi fokuk van, mint Budapestnek. — 10. Két helynek egymástól való távolsága mélyföldekben. Például hány mélyföldre esik Berlintől Kalkutta? Berlint a rézdélkör alá helyezzük és felette a magassági környegyed megerősítjük és ezt egyenes irányban Kalkuttáig visszük. A környegyed Berlintől Kalkuttáig 66°-ot takar. Egy fok 15 mélyföld lévén: 66 × 15 = 990 mélyföld. — 11. Két helynek világtájak szerinti meghatározása. A földgömböt felállítjuk például Budapestnek sarkmagassága szerint. Itt a környegyed megerősítjük és a felezt affelé a hely felé irányítjuk, amelynek világtáji fekvését akarjuk Budapesttől meghatározni. Az állvány párkányzatán lévő világtáj meg fogja mutatni a keresett irányt. — 12. A nap állásának meghatározása egy bizonyos helyen és időben. Például hol áll ránk nézve a nap június 10-én? Mindenekelőtt tudnunk kell, hogy június 10-e hanyadik hónap a tavaszi napéjegyenlőség óta? Két hónap és egynehány nap. Ez 2 × 30, azaz 60°. Ezután megvizsgáljuk, hogy június 10-nek az égi jegyek rovatában hány fok felel meg? Itt 20°. 60 + 20 = 80°. Tehát a nap június 10-én a tavaszponttól már 80°-nyira haladt. Ezt az ekliptikán is megtalálhatjuk. — 13. A nap felkelésének és lenyugvásának meghatározása egy bizonyos helyre és időre. A gömb az illető hely sarkmagassága szerint állítatik fel. Azután kikerestetik az adott időre a nap állása. Ezt az ekliptikán megjegyezzük. És a megjegyzett pontot a rézdélkör alá kerítjük. Az óramutatót a felső 12-re irányítjuk. Ekkor a gömböt nyugatra addig fordítjuk, miglen a megjegyzett hely a látóhatárhoz nem ér. Az óra ekkor meg fogja mutatni a nap felkelésének idejét. A felkelés és lenyugvás közötti időköz levonjuk a 24 órából, a maradék az éj tartamát fogja mutatni. — 14. A reggeli és esteli szürkület meghatározása. A csillagászati szürkület kezdődik a nap felkelte előtt 18°-kal és végződik annak lenyugvása után szintén 18°-kal. Kikeressük a nap állását, felkelési és lenyugvási idejét. Aztán a gömböt addig for-

gatjuk, miglen az ekliptikának megjegyzett pontja a látóhatár alá 18°-nyira nem ér. Az óra ekkor fogja mutatni, mikor kezdődik a kijelölt helyre nézve a reggeli, illetőleg az esteli szürkület. Mert hát mindkettő egy időben történik. Csakhogy az egyik este, a másik pedig reggel.

Ime ezek és ezekhez hasonló feladványok volnának azok, amelyek az elemi iskolában minden nehézség nélkül meg lehetnének oldandók. Ismertetésünkben talán kissé fukarok is voltunk. De ezt azért tettük, mert a közölhetőség mértékével is számolnunk kellett.

Szabó Kálmán.

IRODALOM

* Az Igazi Krisztus. Írta Klár István. (Singer és Wolfner kiadása.) Klár István nevét már évek óta látjuk a heti és napilapok tárcza-hasábjainak élén. Nem nagy zajt ütött. Azt hittük, a tárcza-éhség fogadtatja el dolgait, s mint annyi mást, szépen elfeledjük őt is. De most egyszerre egy testes kötettel áll elénk s megállásra kényszerít. És egy író, aki ezt az utat minden pajtáskodás, ajánlgatás nélkül tette meg, akinek nevét a magyar parnasszus pinczérei nem ismerik, aki nem mutogatja magát mindenütt, akiről azt se tudjuk jóformán, kicsoda, micsoda s szerényen elvonulva él s akinek könyvéről a kritika már általánosságban elismerőleg nyilatkozott: figyelmet érdemel. Egy csomó novella van előtünk. Az elsőnek címe: Az igazi Krisztus. Erről keresztelte el kötetét a szerző, tehát ezt tartotta a legméltóbbnak erre; nézük ezt először. Kispál Illés Máriás zászlóval kezében vezeti az imádkozó bucsusokat, s találkoznak a városház-téren pirosvirágos szociálistákkal. Érdekes beszélgetés foly le a vezetők között. Az egyik a maga Krisztusának a jogot és a világszabadságot tartja, a másik azt, ki a szeretetet hirdeti. Elválnak. És mindkét gyülekezetnek megrendül a hite a maga igazságában, amit az előbb még hangosan hirdetett. És az istenes Kispál szomorúan vezeti tovább hivatását, mintha az egész világ bánata nehezedett volna egyszerre reá. Hát ez nagyon szép téma. Pár oldalon szépen, egyszerűen feldolgozva, úgy hogy pár szóval elmondhattuk a tartalmát. A kötet legnagyobb részében zökkenés nélkül mesél kis emberek apró eseményeiről. És oly szívesen hallgatjuk. Szereti az ellentétes fordulatokat. De ezt bizonyára azért teszi, hogy ezáltal jobban megvilágítsa velünk tárgyát. Például szembehelyezi az előkelő gazdag urral, ki elkártyázta vagyontát s már-már sikkasztani akart és csak egy váratlan főnyeremény menti meg, az egyszerű, szegény kis parasztiút, kit, mivel lopni merészelt egy pár pirosalmát, a gazdag ur jól elvert.

Az elbeszélés mintaképeit kétségkívül a franciaíróknál találjuk. Örülünk, hogy Klár István eltanulta Maupassant egyszerű mesélését s kerüli a dekadens egyes visszatartó vonásait. De még vérvé kell válnia az első mélységének, melankóliuszának és annak az individualizmusnak, amit Maupassant szavaival ide írunk figyelmeztetésül: „Mindnyájunk a maga nemében külön egyetem az egyetemben”. Erre törekedjen.

Egy új könyv feltűnésénél a könyv mellett nem kevésbé érdekel bennünket a szerző egyénisége. Mert a könyv az a háromszögű prizma, amelyen át az egyéniség fénye a maga elemeire bomlik. A könyvön át kell néznünk az egyéniséget. Minden szaván látjuk, hogy ő nem akarnok ember, nem akar író lenni, hanem máris az.

* A „Vasárnapi Ujság” június 28-iki száma érdekes képsorozatot közöl az iparsarkokban rendezett rózsas- és pelargonium-kiállításáról, a londoni francia-angol kiállításról, a nemzeti falanxról, a Saturnus bolygóról stb. Szépirodalmi olvasmányok: Ady Endre és Haraszthy Lajos versei, Hrabovszky Julia elbeszélése, Krudy Gyula regénye, Fogazzaro olaszból fordított regénye. Egyéb közlemények: Szentmiklóssy Zoltán művészi rajza, cikk az özvegy királynőről, saisonképek, tárczacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Képtalány. Egyveleg stb. „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy kor. A „Világkronika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-u. 4. szám.). Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* „Uj Idők“. Az e heti bő és gazdag tartalmu számmal új évnegyedet kezd Herczeg Ferenc hetilapja. A számban két regény, egy erdelti és egy fordított indul. Az elsőnek címe: A renegát, s írja Farkas Pál. A fordított regény egy divatos angol író, Hornung tollából való, s címe: Az új herceg. Novellát az e heti számban Herczeg Ferenc, Lovik Károly, Lengyel Géza írtak, ezeket Szigma, Kozmutza Kornélné, verset Faragó József, Alba Nevis. Mindezt tartalmaz mindenféle rovat egészíti ki. A képek közt van a jubiláló Madarász József, az eperjesi vértanuk emléktáblája, a londoni magyar kiállítás, humoros fejtételek stb. Az „Uj Idők“ előfizetési ára negyedévenként 4 korona. Kiadóhivatal, Budapest VI., Andrássy-ut 10.

* Nyolcz millió asszony. Malcomes Gizella báróné, az ismert feminista író tollából ismét egy érdekes füzet jelent meg. A nyolcz millió asszony, akiről megemlékezik, a világ-feminizmusnak azok a lelkes hívei, akik az asszony emberi jogainak érvényesítéséért az egész földön tiszteletreméltó küzdelmet vívnak. Megemlékezik az író a Budapesten tartandó anya-kongresszusról is, melylyel kapcsolatban lelkes szavakkal emlékezik meg a magyar anyákról. Azután erélyesen követeli a nők választójogát, mert lehetetlennek tartja, hogy a nő örökké a férfi szolgálatában maradjon. Ha a magyar nő a törvényhozáshoz hozzászólhat, akkor új női jogtörvények fognak keletkezni s akkor meg fog változni a magyar nő mai elnyomott helyzete amikor a gyermekvédelmet kizárólag a nőkre fogják bízni. Egyelőre azonban megelégedne azzal, hogy a nő egészségesebb irányba fejlődne, ha öntudatra ébredne és belátná, hogy a nő hivatása elvégre mégsem lehet az, hogy letépni való virágnak tekintés, hanem, hogy ember legyen. Az egyszerű füzet-könyv a Dözs és Müller cég nyomdájából került ki.

* Korunk ifjusága. Irta Romhányi Sándor. A mű célja korunk ifjuságának erkölcsi hanyatlásába és ennek okaiba bevilágítani. Ennek meglátása végett keresztül vezet bennünket a családi, iskolai és társadalmi élet utvesztőin, mint olyan tényezőknél, amelyek az ember erkölcsi kialakulását befolyásolják. Ezekből deríválja ifjuságunk erkölcsi hanyatlásának okait. Éles szemmel meglátja itt mindazokat a hatásokat és jelenségeket, amelyek az ifjuság erkölcsi életének a megmérgezői. — Aktuális tartalmán kívül élénk, rutinizott stílusa is egyaránt ajánlja e kis művet az elolvasásra és a téma feletti gondolkodásra. Ára 1 korona. Kapható Kókai Lajosnál, Károly-utca 4.

* Tolnai Világtörténelme. A magyar kultúra minden barátja igazi örömmel fogja üdvözölni azt az irodalmi vállalkozást, mely a történelmi ismeretek népszerűsítését tűzte ki céljául. A történelme — ez a legelvezőbb tudomány — nemcsak a művelődés egyik fontos eszköze, ismeretes az a praktikus cél is, melyet azáltal szolgál, hogy bevezetve az olvasót a múltba, egyuttal megvilágítja előtte a jelent is, amelynek élete ma már — hála a hírlapok bámulatos fejlődésének — jóformán a szemünk előtt játszódik le. Kezünkben tartjuk az egész földgömböt: csak egyet fordítunk rajta és mindent meglátunk, ami rajta történik. De csak az tudja megérteni az életnek ezt a kavargását, aki rendezni tudja a zürzavar egyes hangjait, aki ismeri azokat a forrásokat, melyekből a mai élet fakad. Ezért van szüksége minden embernek arra, hogy történelmet olvasson. Mert azt a keveset, amit az iskolában tanult, hamarosan kitörli emlékezetéből az idő. A nagy világtörténelmek azonban többnyire a tanulás céljaira szolgálnak és így feltétlenül nagy szükség van olyan világtörténelmekre, amelyek nem tanítani akarnak, hanem első sorban szórakoztatni. Ilyen mű a nyolcz kötetre tervezett Tolnai Világtörténelme, melyet a Tolnai Világlapja prémium gyanánt ad olvasóinak, mílaltal nagy elterjedése már is biztosítva van. A nyolcz kötet terjedelme 216 iv lesz, vagyis 3450 nagy albumalaku lap, ezekre menő pompás fa- és rézmetszettel, színes és egyszínű műmellékletekkel. Most jelent meg a nagy mű első kötete, mely gyönyörű kötésével, számtalan képével és szép nyomdai kiállításával is meglepi az olvasót. Már az első kötetből, mely a francia forradalom és Napoleon korát tárgyalja, meggyőződhetünk arról, hogy ez a könyv nem nehézkes tudományos mű; az igaz, hogy csupa jónévi hírlapíró írta, akiknek munkáit néhány történettudós revidálta, hogy az élvezetes szépirodalmi forma mellett a történelmi szempont se szenvedjen. Ez a könyv nem tömi meg az olvasó fejét évszámokkal, nem sorolja fel gépies pontossággal azt a sok ezer csatát, aminek kevés hatása van az emberiség fejlődésére. A Tolnai Világtörténelme az eredményeket nyújtja, a tudomány tiszta, hamisítatlan kivonatát. Ugy érezzük, hogy ebben a műben eleven élet lüktet, amely megragadja az olvasó érdeklődését; akik ezt a munkát írták, megsejtették azt, hogy a történelme a legérdekesebb regény, izgatóbb, tanulságosabb és meghatóbb, mint a legszenzációsabb regény, amit emberi agyvelő talált ki.

Ez a világtörténelme az emberiség nagyszerű regényét adja, érdekes, szórakoztató és ami fő: mindenki által megérthető formában. Bizonyos, hogy a kiadónak és a szerkesztőknek az volt a céljuk, hogy olyan világtörténelmet adjanak olvasóiknak, amelyet élvezettel, szinte mohósággal olvassanak és amelyet akárhányszor lapoznak is végig, benne mindig örömeiket és szórakozásukat találják. És ezt a nagy célt el is érték a mű szerzői. Ilyen vállalkozás mellől nem maradhat el a siker!

Oklevelek csődje.

(A polgári iskolai tanárok országos egyesületének figyelmébe.)

Régóta vajudik, vergődik nálunk a polgári iskola, anélkül, hogy valamelyes határozott formát ölthetett volna vagy valamennyire fejlődhetett volna. Sőt visszafeljődött, mert 6 osztályból csaknem mindenütt 4 osztályúvá zsugorodott össze, az oklevelek száma ellenben évről-évre ijesztő számban gyarapodott. Így egy tekinélyes számú fölösleg képződött okleveles polgári iskolai tanárokból, kik jobb hiányában kénytelenek voltak vagy magániskoláknál vállalni állást silány fizetésért (30—50 frt havonta), vagy a fővárostól kérni elemi iskolai megbízatást abban a reményben, hogy egy-két év múlva polgári iskolához helyeztetnek át, vagy — mert még erre is van eset — vidéki elemi iskolában helyezkedtek várakozó állásontra. A polgári iskolai tanároknak ez a három kategória valósággal mártírja a hivatásának, mert egész ifjuságát folytonos bizonytalanságban, napról-napra nélkülözéssel küzdve tölti el. Az országos egyesülethez méltó feladat volna a sorompókon kívül rekedt kollégák ügyét magáévá tenni. Mert a helyzetet változtatni kell. Egyre növekedik a működésük teréről leszorított okleveles embereknek, a diplomás nyomor képviselőinek, a szellemi proletároknak száma.

Legegyszerűbb volna a jövőben korlátozni a polgáriszkolai tanárjelöltek számát. De ez retrográd intézkedés volna, mert a tanszabadságot, amennyiben azt tanítási szabadságnak tekintjük, ábrándképpé tenné. A tanszabadság különben ma is csak chimera nálunk és nem is válik valósággá, míg a tanítóóság el lesz zárva az egyetemről. Ma már alig van művelt állam, hol a tanítói oklevél megszerzése, esetleg különbözőzeti vizsga letétele után az egyetem kapui meg ne nyílnának a fiatalság előtt.

Mindenki tudja, hogy a tanítók 99 százaléka szegény néposztályból kerül ki. A szülők örülnek, ha fiukról 15 éves korától kezdve nem kell gondoskodniok. A gyermek pedig mit tudja, hogy mennyi nélkülözésnek, megaláztatásnak megy elébe, mikor a tanítóképzőnek nevezett zsákutczába lép! A tanító épp úgy viseli egész életén át, mint a bukkott leány, egy pillanatnyi meggondolatlanság következményeit. Ha érett észszel rájön, hogy a tanítói pálya nem neki való, kezdheti uira az egész életet; ha pedig ambíciója előbbre sarkallja, csak a polgári képző áll nyitva előtte. Mondhatni, a tanítóóság eliteje kerül ebbe az intézetbe, de vajmi kevés azok száma, kik polgári iskolai oklevelet szerezve, illő álláshoz is jutnak. Mint fentebb mondtam: egy részük magániskoláknál küzdök, más részük visszakerül az elemi iskolába.

A magánpolgári iskolák bizony siralmas állapotban vannak. A tulajdonosok maguk is szegény emberek, kik a tandíjából tartják fenn intézeteiket és csak nagyon szerényen fizethetik a tanáraikat. Az államnak erkölcsi kötelessége volna legalább olyan mértékben segíelyezni a magániskolákat, hogy azok helyiségei megfelelők lehessenek és a tanárok tiszteletes fizetéshez juthassanak. Magániskolák jobbra ott állanak fönn, hol sem az állam, sem a község nem létesített polgári iskolát, tehát a magániskolák emezek mulasztásait pótolják. Szeretünk minduntalan angol példákra hivatkozni, tegyük itt is! Angliában az az elvárakodik, hogy amely iskola fölött az állam ellenőrzési jogot gyakorol, azt anyagilag is támogatja a szükséghez képest. Nálunk az állam csak a felügyeleti jogot gyakorolja.

A fővárosi elemi iskolákban negyvenen fölül van azok száma, kik polgári iskolai oklevelet szereztek. Ezeknek nyolcz, tíz, sőt tizennyolcz évig is kell várniok, míg polgári iskolához jutnak. Így évente ezer koronát veszítenek. A kezdő fizetés polgárinál 2000,

eleminél 1000 korona s ez a különbség a további fokozatokban is megmarad. Így aki tíz évig tanított elemi iskolánál, éppen tízezer koronát veszített az üzletben. De ez még nem minden! Tegyük fel, hogy két egyenlő koru fiatal ember egyszerre végzi el az elemi tanítóképzőt, ami nem ritkaság. Az egyik megelégte a tanulást, tehát állást kér és kap a fővárosnál; a másikat tüzei az ambíció és még három évig tanul a polgári képzőben. Mire az utóbbi elvégzi felsőbb tanulmányait, akkorára az előbbi már megválasztották és kap érte évente ezerhatszáz koronát. A másik szintén kénytelen a fővárosnál elemi iskolai megbízatást vállalni, mert polgárinál sehol sincs üresedés. Aki három évvel tovább tanult, az most ezer koronáért kénytelen tanítani s a kisebb képzettségű tanító most már minden fokozatban legalább hatszáz koronányi előnyben van fölötte. Hogy ez nem helyesen van így, azt magyarázni fölösleges; hogy e helyzeten javítani kell, azt, gondolom, mindenki belátja.

A helyzetet egy csapásra rendbehozná a hétosztályu polgári iskola felállítás, mert sok új állást kellene szervezni. De addig a beláthatatlan időig is, míg a terv megvalósul:

1. Fel kell állítani a polgári iskola V. és VI. osztályát.
 2. Ki kell adni a jelszót: A polgári iskola a polgári iskolai tanítóké, tehát se elemi iskolai tanító (amint ez vidéken megesik), se középiskolai tanár, vagy tanárjelölt (amint ez a fővárosban megtörténik), ott állást el ne foglalhasson.
 3. A magán-polgári iskoláknak adjon az állam annyi segélyt, (ha ipari vállalatokat támogat, kulturvállalatokat is támogathat) amennyiből a tanárok megfelelő fizetést huzhatnak.
 4. Ha a főváros, vagy bárki más alkalmaz elemi iskolánál polgári iskolai tanárokat, adjon nekik különbözőzeti pótlékot.
- Nem hiszem, hogy akadna ebben az országban művelt ember, aki ezeknek a kívánságoknak jogos voltát kétségbe vonná.

Nemes Jenő.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

192. számú játszma.

Játszották a prágai mesterversenyen 1908 június hó 8-án

Közép-csel.

Világos:	Sötét:
Mieses.	Dus-Chotimirski.
1. e2—e4	e7—e5
2. d2—d4	e5×d4
3. c2—c3	Hb8—c6

Ezen állásban új; ha sötét a gyalogok elfogadásával nem akarja játékát veszélyeztetni, úgy a legegyszerűbb ellenjáték a Sörensen által ajánlott 3. . . . d7—d5, de igen jó elhárítási mód 3. . . . Vd8—e7 is.

4. c3×d4
4. Hg1—f3 lépéssel a Göring-csel állana elő.
4. . . . d7—d5
5. e4×d5

Számításba jön 5. e4—e5 is. A tett lépés a szokásos változatba tereli a játékot.

5. . . . Vd8×d5
6. Hg1—f3 Hg8—f6
Itt rendszeren 6. . . . Fc8—g4 7. Ff1—e2 stb. történik.

7. Hb1—c3 Ff8—b4
8. Fc1—e3 0—0
9. a2—a3 Fb4×c3†
10. b2×c3 Hf6—g4
11. Ff1—d3 Bf8—e8
12. Vd1—d2 Hc6—a5

Fenyegetett 13. c3—c4.
13. 0—0 Fc8—f5
13. . . . Ha5—b3 természetesen nem volna jó
14. Vd2—a2 miatt.

14. Ba1—61 Ff5×d3
15. Vd2×d3 Hg4×e3
16. f2×e3 Ha5—c4
17. e3—c4!

Ezen szellemes gyalogáldozattal világos egyezre előnyösebb játékot kap.

17. . . . Be8×e4
18. Hf3—g5 Vd5×g5
19. Vd3×e4 Hc4—d2
20. Ve4×b7 Vg5—e3†
21. Kg1—h1 Ba8—e8

22. Vb7×c7. Hd2×f1
23. Bb1×f1. Ve3—f2

Világosnak nem csak két szabadgyalogja van, ami már magában véve elég a nyeréshez, de a nyílt f-vonalon erősen fenyegeti az f7-pontot is. Sötét ezen vezérlépésével megvédi az f7-pontot, szellemeskedését azonban drágán fizeti meg.

24. Vc7—c4

Ezen egyszerű lépés halomradonti sötétnek minden álmodozását, mert ahelyett, hogy ő adna mattot, most arra a szomorú tudatra kell ébrednie, hogy a mattot csak a vezére feláldozásával kerülheti el. Most már fenyeget Bf1×f2; ha pedig az ütésben álló sötét vezér ellép, úgy 25. Vc4×f7, Kg8—h8 26. Vj7—f8 és utána matt. Ezt a mattot 24. . . . Vj2—e1 további szellemes vezérbeállításal sötét még megakadályozhatná, azonban 25. Vc4×f7, Kg8—h8 26. h2—h3 után megáll a gépezet. Sötét tehát feladja.

195. számú játszma.

Játszották a prágai mesterversenyen, 1908. június hó.

Középcsel.

Világos: Mieses. Sötét: Alapin.

1. e2—e4 e7—e5
2. d2—d4 e5×d4
3. c2—c3 d7—d5
4. e4×d5 Hg8—f6

Ujabb keletű védelem, melyet Wolf játszott az 1907. bécsi versenyen Mieses ellen.

5. Ff1—c4

Mieses ugyanígy játszott Wolf ellen is. Ha 5. Ff1—b5, úgy 5. . . . Fc8—d7 6. Fb5—c4, d4×c3 7. Hb1×c3, Ff8—e7 s utána 0—0. — 5. c3×d4-re következnek 5. . . . Hf6×d5; és 5. Vd1×d4, Vd8×d5 6. Vd4×d5, Hf6×d5 után sötét valamivel jobban áll. 5. . . . d4×c3

Az említett játszmaiban Mieses és Wolf között 5. . . . c7—c6 történt, mire 6. d5×c6, Hb8×c6 7. Hg1—e2 következett. Nem volna jó 5. . . . Hf6×d5, mivel 6. Vd1—b3, c7—c6 7. c3×d4 és Hb1—c3-al világos jobb játékot kap.

6. Hb1×c3 Ff8—e7
7. Vd1—c2 c7—c6
8. Fc1—f4

8. d5×c6, Hb8×c6 9. Hg1—e2 kiegyenlítésre vezet. Mieses igen eredeti módon vezeti a megnyitást, csak később tévedésnek esik áldozatul.

8. . . . c6×d5
9. Fc4×d5 Hf6×d5
10. Hc3×d5 Vd8×d5
11. Ve2×c8 Fc7—d8
12. Ba1—d1 Hb8—c6
13. Vc8×b7

Világos ezzel teljesen elhibázott kombinációba bocsátkozik, mire azonnal hátrányba kerül. 13. Bd1×d5, Ba8×c8 egyszerűen kiegyenlítette volna a játékot.

13. . . . Fd8—a5
14. b2—b4

Világos rögtön is közbeléphetett volna a futárral, mert e gyalogáldozat mit sem segít helyzetén. 14. Ke1—e2 természetesen nem megy 14. . . . Hc6—d4 miatt.

14. . . . Fa5×b4
15. Ff4—d2 Ba8—d8
16. Hg1—f3 Vd5—e4
17. Ke1—f1 Ve4—c4
18. Kf1—g1

Ha Kf1—e1, úgy 18. . . . 0—0. A tisztvesztés nem kerülhető el.

18. . . . Fb4×d2
19. Hf3×d2 Bd8×d2
20. Bd1—e1 Ke8—f8
21. h2—h4 h7—h5
22. Bh1—h3 Bh8—h6
23. Vb7—b1 Ve4—c2
24. Vb1—b7

Világos nyugodtan feladhatná.

24. . . . Bd2—d1
25. Vb7—c8 Bd1—d3
26. Vc8—c7 Bh6—f6
27. f2—f4 Bf6—g6
28. Bh3—h2 Kf8—g8
29. f4—f5 Ve2×f5
30. Be1—f1 Vf5—d7
31. Vc7—f4 Vd7—d4

Világos feladja.

Sakk-hírek.

Dr. Lasker Emánuel világmester sakk-körútiában még a következő helyeken tartott szimultán-előadást: E hó 6-án Leidenben 25 nyert, 5 remis eredményrel. 8-án a hágai sakk-körben, 19 nyert és 6 remis eredményrel. A következő napon dr. Lasker a rotterdami kör vendége volt, 11-én pedig Duisburgban játszott; eredménye 23 nyert és 3 remis. E hó 13-án a világmester már Stuttgartban tartott szimultán-játékot, 19 nyert, 4 veszített és 2 remis-játszma eredményrel.

A méregről.

II.

A régi írók bizonyos bátortalanúságot mutatnak ennek az anyagnak a kezelésénél, talán a morál iránt való tiszteletből, vagy mivel a fennálló törvények beható megbeszélését tiltották. Még ötven esztendővel ezelőtt is erősen vitatkoztak azon, vajjon egyáltalában tanácsos-e a mérgekről való bővebb ismereteket szívtében hozzáférhetővé tenni és még ma is van, aki a természettudományok ide vonatkozó fölvilágosításának nyomós okokkal ellene szól. Ezek a félnépek a multból megtanulhatják, hogy itt a szigorú tilalmak is milyen keveset használnak. A rossz a sötétben lappang s további és könnyebb elterjedést talál, mint a jó.

Nagyon sajnálatos valóság, hogy éppen az emberek gonoszságai voltak a leghatalmasabb segítő-társak a kémiai ismeretek hővitésénél. Mily sok és 'ontos fölfedezést nem a csalásnak, a fősvényességnek, a pénzhamisításnak és a mérgekkeverésnek köszönünk-e? Éppen a büzös szenvedélyeknek, úgy szólván az emberiség saráknak kellett: a legbefolyásosabb tudományok egyikének, amelylyel dicsekedhetünk, trágáruul szolgálnia, hogy dus termést hozhasson. . . . Lehetséges volna-e akkor, hogy — ha a nagy félelemnek miatta a mérgek tudományszakát eltiltották volna: a láttatlan cselekedet, még ha a gonosztevő nem is fejtene ki valami nagy ravaszságot, napfényre jöhessen? És hogy állana azután a bűn büntetése? Azért el a félnék alapítételekkel, amelyek a sötétségnek hódolnak! A tudás fénye nem vakítja a szemet; minél fényesebben ragyog és minél tovább terjed, annál jótékonyabban hat.

Galenus is kimondja, hogy oktalanság volna a közönséges férfinepséget a mérgekkel és készítésökkel megismertetni, mert azáltal a bűnnek kedveznének. De a tett nincs a szavaival összhangban, mert az aggodalom nem tartotta őt vissza attól, hogy a mérgek egész sorát bemutassa.

Ha összehasonlítjuk, amit Nikander, Dioskorides, Plinius, Galenus és aeginai Pál nekünk visszahagytak: csakhamar arra a meggyőződésre jutunk, hogy vagy egyik a másiktól szószerint írta le, vagy mindnyájan ugyanabból a forrásból merítettek. Bemutatják nekünk a mérgek egy tekintélyes sorozatát, amelyek az ó-korban széleskörű hírnévként örvendtek.

Eredetük szerint azokat következő sorrendben találjuk. Az állatországból származtak: a spanyol légy, pióca, tengeri nyul, varangy, szalamandra, kigyó, ökörvér és a herakleioni méz. A növényország nagy kontingenst szolgáltatott a mérgekhez: az opium, belendek, bürök, sisakvirágyökér, fehér és fekete hunyor, őszike, farkasborostyán, szironták, mérges gombák és különböző növények a csucsorifélék, fűtejfélek és apocinumfélék családjából. Az ásványország adománya jóval kevesebb számú volt. Innen származtak: az arzén, kénese, ólomház, ólomfész és égetett méz. Arzén alatt értettek az ó-korban szintugy kénarzént, mint arzénos savat is. Erről mondja Dioskorides, hogy erős fájdalmat okoz a belekben és azokat szétroncsolja. Azonkívül a cinóbert is az erős mérgek közé sorozták, ellenben a maró higany-szublimátot még nem ismerték.

Ennek a rettenetes fegyvertárnak összes eszközeit azonban messze felülmúlja hatásában a kéksavé. Ez az erőlyesen működő mérgek, noha csak 1782-ben Scheele révén lett ismeretessé, a régiéktől nem volt ismeretlen, — azaz a beavatottak előtt. A „szent művészet”-nek vagy „titkos tudomány”-nak, a mai kémiának a legelső kezdete: Theba és Memphis templomaiban keresendő. A mai laboratóriumok bölcsője itt állott s a papok valának az ő hallgatók őrségei.

Nem hinnénk, hogy a mai tudományunk legelső mesterei, mint a kémiá mai professorai, kísérleteik eredményét mindenki javára közzétették volna. Mindent, amit találtak, a titok sötét fátyolába burkolták; hogy titkukat biztosan elrejtse: képes beszéddel éltek, ami csak a beavatottaknak volt érthető. De magukat ezzel még nem érezték biztonságban, mert a fölvételekor minden kezdőnek félelmes esküt kellett tenni, hogy a titkot a világi nép előtt el nem árulja. A négy elem előtt, a menny és a pokol, a párkák és

a furiák, Merkur és Anubis, meg Cerberus és Kerakourborus sárkányai előtt kellett örök hallgatást fogadni. Utcákon és tereken elhelyezett szobrok idézték vissza a beavatottaknak ezt a kötelességet emlékeztetőbe. . . . A hallgatás istene egyiptomi nyelven: moth (halál, meghalás) és aki az esküjét megszegte, az „ősi barack” büntetésére ítélték.

A régi írók csodálkozással beszélnek, hogy a fáma, tehát az általános hír, a barackfát ártalmasnak és mérgesnek tartotta volna, holott olyan kedves gyümölcsöt terem. Továbbá Plutarch tudósít, hogy ennek a fának a levelei a „hallgatás” istenének volnának áldozva. Mivelhogy ő éppenséggel nem volt a szent mesterségbe beavatva, az okot ő abban kereste, hogy ezek a levelek a nyelv jelképe volnának. Valóban rosszabb példát alig választhatott volna, hogy ennek a szervnek az alakjáról fogalmat nyújtson. . . .

Előttünk ezek a czérlások nem titok többé. Tudjuk, hogy a kéksav szaga a barackvirágéhoz és a gyümölcs keserű magjáéhoz hasonlít; továbbá, hogy ha ez utóbbit vízzel összezzuk és azután destilláljuk, kéksavat kapunk. Ezt a régi kémikusok is tudták. Ezt a fontos kémiai műveletet félreérthetetlen módon megírva találjuk, még pedig azzal a toldalékkal, hogy az már rég idő óta ismeretes.

Igy volt tehát a halál mintegy predesztinálva a kéksav által — amelynek gyilkoló hatása rögtön bekövetkezik, akár csak a villámmal — az árulásért büntetésül. . . . A keserű íz, amit a kéksav sok növényi méreggel megoszt, fölvilágosít bennünket afelől a „keserű víz” (a féltékenység vize) felől is, amelyet az egyiptomiaknál, meg a zsidóknál a papok büntetésül a házasságtörő nőknek adogattak. . . .

Ha visszapillantunk az ókor által ismert, fentebb elősorolt mérgek jegyzékére: csodálkozunk ugyan a nagy számon, de azok között — a meszerű tengeri nyul kivételével — egyetlen-egyet sem találunk, amely nem volna előttünk ismeretes. Általában abban az időben elsőséget adtak az ugynevezett vérmikozis (szétbontó) mérgeknek, különösen az állatoktól származóknak, a többieket felett. Már Dioskorides beszéli, hogy az indusok nyilaik és lándzsáik hegyét halálos mérgekbe mártották, amit rothadó kigyókból készítettek. Aki ettől a mérgezett fegyvertől megsebesült, a legiszonyabb görcsök között rogyott össze és az egész holttest rövid idő alatt egymásután többféle színre vált.

Sokszor felvetették azt a kérdést, vajjon a régiéktől több mérget ismertek-e, mint ismerünk mi manapság. Hát e kérdés közelebbi vizsgálása teljesen feleslegesnek látszik. Hiszen egyetlen mérgek elégséges és ezzel a szám közömbös lesz. Hasonlíthatatlanul fontosabb az a körülmény, hogy a régi írók bátortalanúsága ellenére, hogy kimerítően befolyjanak a mérgek: abban az időben a mérgek ismerete és készítése mégis sokkal általánosabban el volt terjedve, mint napjainkban. Éppen mert belőle nagy titkot csináltak, hát mindenkit arra ösztönözött, hogy abba be legyen avatva, aminthogy mindenha a tilalom ösztönölte a legjobban az embert annak áthágására.

Amit nekünk ezer esztendővel később Villanovanus a mérgekről beszél: éppenséggel nem mutat valami nagy eltérést ez a veszedelmes ismeret. Mindazáltal nevezetes, hogy már ő gyakorlati kísérleteket tett állatokon s az ő kora előítéletét ellenére azoknak a hulláját fölnyitotta, hogy a mérgek hatásával megismerkedjék. Még most is sokra becsülik a szétbontó mérgeket, mivel azokkal jobban megy a dolog. . . . Minden rothadásba átment anyag (hus, tojás, hal stb.) — mondja Villanovanus — igen veszedelmes. A legkisebb darabka hus valamely rosszindulatú gennyes sebből, a gyomorba jutva, rothasztó-lázt hozhat létre s ennélfogva méltán sorolhatja azt régi tudósunk a legrettenetesebb mérgek közé.

Noha már Plinius és Dioskorides ismerték az arzén mérgek hatását, mégis igen nehéz az időpontot megállapítani, mikor lett az a mérgekkeverő kedvelt szerévé. Csak annyi bizonyos, hogy a középkorban már az volt és — a félelmes fegyvertár minden bővítése ellenére — a kémiá újabb vívmányain át ma napiglan megmaradt.

Abban az időben sokkal könnyebb volt a gyógyszerészeknél hozzájutni, mint ma s ennélfogva a bűn benne a legbiztosabb fegyvert találta meg. Minder korlátozás és elővigyázat mellett, minck ma az

arzeneladás törvényesen alá van vetve: csodálkozunk kell mégis, milyen könnyűséggel hozzájuthat még mindig a gonosztevő, nevezetesen az, aki jó kabátot visel. Az újabb idő több híres bűnügyi esete tanuskodik erről. De másfelől kiemelendő, hogy éppen ott ahol az arzen ipari célokra használtatik, tehát ahol oly sokaknak szerfölött könnyen hozzáférhető: a legkevesebb vizsgálás történik. Azért még kérdés, vajon az arzen ipari célokra való eladásának tilalma által a mérgezések száma nagyon megcsökkenne-e. Az ipar maga nem szenvedne ezzel rövidséget, mivel a tudomány ma már tudja az arzént más, egészen ártalmatlan szerrel helyettesíteni. De ezzel semmiképpen sincs mondva, mint Franciaországban dicsekednek vele, hogy ezáltal kiragadná a legfélelmezből fegyvert a bűn kezéből.

Kemenczky Kálmán.

Üzleti hetiszemle.

Sertésvásár. Budapest-Kőbánya, 1908. évi június 26-án. Az üzlet csendes volt. Heti átlagárak: magyar válogatott árú 320-380 kgr. nehéz 128-130 fill. 280-300 kgr. nehéz, 130-132. Óreg 300 kgr. tulli - fillér, vidéki sertés - fillér. Szerb - fillér, tiszta kgr.; páronként 45 kgr. Életsúlylevonás és 4 százalékos engedmény szokásos. Előjárak: Tengeri új K 14.60. Árpá K 15.60 Kőbányán átvéve. Helyiállomány június 19-én maradt 39324 drb. Felhajtás: Belföld 1998 drb. Szerbiából - egyéb államokból - drb, összesen 41322 drb. Elhajtás: Budapesti fogyasztásra (I-X. ker.) 415 drb, belföldre 1137 drb, Bécsbe - drb, osztrák tartományokba 92 drb, német birodalomba (Bajorország) - drb, egyéb országokba (Hévízia) - drb, a szappangyárban feldolgozott 10 a szállásokban elhullott drb, waggonokból kirakott hulla - drb borsókásnak faláltatott drb összesen 1654 drb, maradt állomány 39668 drb. A részvényszállásokban elhelyezve 8517 drb van.

Bécsi vásár: jun. 23. Felhajtás 12277 drb sertés köztük 4670 drb lengyel. Az üzlet lanyha volt. Nehéz 114-117 fill. közepnehéz 107-112 fill. süldő 88-122 100 k.-ként elevenesúlyban.

Dresdai vásár: június 22. A vásáron volt 1721 drb., melyek 55-62 márkán kelték 50 kg. eleven súly szerint.

Berlini vásár: június 20. Felhajtás: 11948 drb. sertés. Az üzlet csendes volt. Finom hu-os 55-56 márká, husos 53-55 márká, silányabb 48-52 márká.

Petroleum, árványkenőolajok. A Kőolajiparminitőgyár Részvénytársaság jelentése. Petroleum: Fiumei kristály-kőolaj 36 korona 50 fillér, fiumei White-Star kőolaj (háromcsillagos) 30 korona 50 fillér, fiumei Standard-White kőolaj (kétszillagos) 28 korona 50 fillér. (Az árak 100 kg. tisztasúlyért tényleges göngysúlyal, hordóstul Budapestre bérmentve szállítva értendő). Egyes hordók 1 koronával drágábbak. - Ásványkenőolajok: Fiumei 0. számú tisztítóolaj 20 korona, fiumei 1. számú orsóolaj 30 korona, fiumei 2. számú könnyű gépolaj 34 korona, fiumei 3. számú nehéz gépolaj 40 korona, fiumei 4. számú vulkán (henger) olaj 20 korona, fiumei 5. számú fénytelen olaj 24 korona, fiumei 6. számú kiváló nehéz gépolaj 42 korona, hengerolaj, sötét 68 korona, 00 jegyű hengerolaj, világos 73 korona. (100 kg. tisztasúlyért, hordóstul, valódi göngysúlyal, Budapestre szállítva.)

Széna, száma, takarmány. Fuchs József jelentése. A hetivásáron széna és szalmában csekély behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: közepminőségű, jobb és elsőrendű széna 3.40-4.20 korona, muhar 4.60 koronáig, alomszalma 2.40 korona, zsupszalma 3.25 korona, szecska 2.26 korona per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva.

Kőolaj. Az „Apollo” kőolajiparminitőgyár részvénytársaság jegyzései a következők: Lilomkirályolaj 40.- korona, háromsziv kőolaj 32.- korona, csillagkereszt kőolaj 31.- korona tiszta súlyu 100 kg.-ként, kordóval együtt, 20% vagy tiszta göngysúlyszámitással, Pozsonyban átvéve, készpénzben engedmény nélkül. III. Apollo könnyű gépolaj 30.- korona, VI. Apollo nehéz gépolaj 42.- korona, Apollo hengerolaj 60.- korona tiszta súlyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, tiszta göngysúlyszámitással, Pozsonyban átvéve, fizetendő készpénzben 2% engedménnyel vagy 4 havi váltóra.

Szerkesztői üzenetek.

Fiatal asszony. Ha az elegáns, finoman tovasikamló tengeri hajót vihar teszi tönkre, árcsozai ösztörnek s vitorlái elrongyolódnak, csak meglátszik rajta, hogy nemes hajó. Így van ez a nőknél, férfiaknál egyaránt. Akiknek az a kiváló szerencse adatott, hogy szép szál termettel, önkéntelenül is kecses mozdulatokkal s természet adta megnyerő megjelenéssel rendelkezzenek, azoknak könnyű a dolga. Sokan nem tudják megérteni, honnan van az, hogy egyik-másik ember mindig elegáns, mindig tetszetős. Azt hiszik, hogy ezek a nők, vagy férfiak valami boszorkányos tudás felhasználásával teszik magukat azzá. Azt hiszik, hogy ezek a nap huszonnégy órájából legalább tízet az öltözködés, járás-kelés, diskurálás s a mozdulatok művészetének tanulmányozásával töltönek el. Irigy asszonyok, lányok, ha észreveszik, hogy egy nagyon előkelő megjelenésű, különben nem is szép arcvonású, de feltűnően elegáns hölgy mellett eltorpülnek, rendszerint azt szokták mondani, hogy: „Nincs időm, hogy öltözködéssel töltsem a napot.” Vagy: „En nem affektálok, megyek úgy, ahogy megyek, beszélek úgy, ahogy tudok”. Aztán kislül, hogy az, aki mondja, roskad a sok cziczoma alatt, amelyet nagy kínálódással s roppant válogatással magára rakott, míg a másik, az irigylet, minden dísz nélkül, egyszerű sima ruhában is hercegnői előkelőséget varázsolt magára. Természetesen akadnak olyanok, akik utánozzák a keresetlen előkelőséget s egyiknek másiknak sikerül is s az ilyenekre szokták mondani azt, hogy tegnap elegáns volt, ma azonban rosszul főstött. Aki beleszületett a keresetlenségbe, akinek igazi izlés adatott kiváló ajándékkal, az sosem hall eféle megjegyzéseket s boldogan mondhatja magáról, hogy jobb száz irigy, mint egy szánakozó.

Dr. B. B. A női kézimunka-tanítás tekintetében - a müncheni intézetet kivéve - egy sem közelíti meg a váci, budapesti vagy a szegedi eredményt. Legtöbb intézetben alig terjed tovább egy kis horgolásnál, kötésnél, himzésnél és varrásnál. Még Frankfurtban is főleg csak arra szorítkoznak, hogy a leánykák apróbb ajándékokat készítsenek hozzátartozóiknak. Münchenben ellenben a horgolás, kötés, himzés, csipkekészítés és varrás a legnagyobb fokozatosságot tünteti fel és a kész munkák ugy szűszség, mint izlés és az elkészítés tökéletessége tekintetében a legnagyobb igényeket is kielégítik: e tekintetben határozottan meghaladják a fentebb említett intézeteknek is igen szép eredményét. A használatos tanszerek ugyanazok, mint nálunk. A Berlin városi intézetben a női kézimunka csoportos tanításához igen sürün kockázott falitáblát használnak, állítólag igen jó sikerrel. Boroszlóban a leánykák háztartást is tanulnak és felváltva a konyhában is segédkeznek.

Egres. Nem kell hozzá semmi különösebb tibeledés, csak légmentesen kell elzárni az üvegeket s jó erősen kiparolni. A lapot rendeltetési helyére juttatjuk.

33. Ügyes dolgozat, de sokan megunták már. Valami mást.

Kevélység. Az elmúlt héten igazi szenzáció volt az ön verse. Még az ortográfiai hibákban is van valami hajmeresztően modern eredetiség. Ha helyünk engedné, szívesen leadnók az egész verset, de így csak a két legkikerültebb strófát közöljük a merész helyesírási hibákkal együtt:

Ketszép szemed tüze bágyat
Piros arcod holovány
Szóke hajad is megbarnult.
A lelkedel egyaránt.

A férfiak kik rajongtak
Szép szemedér egyaránt
Rád sem néznek megsemitának
El felejtnek egyaránt.

Pedig ön is megérdemelné, hogy elfelejtseék egyaránt.

Gazda, Jászberény. Állami faiskolák Budaörsön, Nagybányán, Gödöllőn, Kecskeméten, Kisztebenben, Kiszéren, Lugoson, Mezőhegyesen, Pápan, Privigyén, Szolyván, Sepsiszentgyörgyön, Tarcalon, Tordán, Trencsénben, Ungvárott és Zilahon vannak.

Nagykárolyi. A koszorúzetek részére kiirt pályázatból közöljük a kívánt részletet: A füzet terjedelmé egy kis nyomtatott ivnél rövidebb és másfél ivnél hosszabb nem lehet. A díjazott és kinyomtatott dolgozatok a MPIT tulajdonává lesznek és nyomtatott ivenként ötven koronával díjaztatnak. A pályázat nyílt, jelégés levélke nem szükséges. A kéziratok legkésőbb f. évi július 1-ig a társulat titkárához (Budapest, Kálvin-tér 7. sz.) küldendők be.

Dobral előfizető. „Magyar Fakereskedő” (V. Nagykorona-utca 32.) vagy „Magyar Fakereskedők Lapja”, a posta megtalálja, mert közelebbi címét nem tudjuk.

Krassósörény, K. J. Még az őszszel, vagy legkésőbb február végéig tessék beadni a folyamodványt azon község katonaijegyzőjébe, ahol sor alá kíván menni. A folyamodványhoz, amely katonaiigben bélyegmentes, a következő okmányok mellékelendők: Születési-, érettségi-, erkölcsi-, a szolgabírói hivatal által kiállított belépési bizonyítvány, ha államköltséges, akkor családi értesítő anyakönyvi zá-

radékkal és vagyontalansági bizonyítvány, ha pedig saítaköltséges: szülői beleegyező nyilatkozat. A novemberi újonczösszeírásnál a legcélszerűbb kérelmezni a sorozási helyet. A szolgálati év elhalasztását az önkéntességi kérvény beadásakor kell kérelmezni, csatolván hozzá a látogatási bizonyítványt az egyetemről. De lehet a sorozás után is, ha bevált.

Régi előfizető. Az újpesti hajóállomásra a budapest-újpesti hajón, esetleg a közuti villamoson Budapestről, vagy vasuton az újpest-rákospalotai vasútállomásra s onnan villamoson lehet legkönnyebben eljutni.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Junius 27. —

Népmagyarosítások. A belügyminiszter kiskorú Kleinhempel Géza tordai lakos Szentkirályra, Klein Gusztáv kassai lakos Pongráczra, Spigel Mózes Löbl budapesti lakos Sugárra, kiskorú Simo Szabina és kiskorú Vrudni János poltári lakosok Kuzmányira, Edelstein Simon Armin brassói lakos saját, valamint Ferencz Ottó, Olga, István, Lenke, Anna és Miklós nevű kiskorú gyermekei Elekesre, Selinger Mózes Ábrahám aradi lakos saját, valamint György nevű kiskorú gyermekének Aradira, Georgy János lipótszentmiklósi lakos Györgyre, kiskorú Grosz Mihály és József budapesti lakosok Nagyra, kiskorú Weinberger Aladár és György budapesti lakosok Biróra, kiskorú Orlik Vilmos és Leó budapesti lakosok Orbánra, kiskorú Sommer Vilmos budapesti lakos Szászra, kiskorú Nürnberger Armin kassai lakos Németre, Rosenberg Ábrahám debreczeni lakos saját, valamint Jenő és Imre nevű kiskorú gyermekei Ráczra, Viskovits János szegedi lakos saját, valamint Ilona, Mária, Margit, Gabriella és Anna nevű kiskorú gyermekei Várhelyre, Schönbrunn Czeccilia gyulai lakos Gyulaira, Szinberger Manó kairón lakos Zalára, Lipták Antal eperjesi lakos saját, valamint Jozeia nevű kiskorú gyermeke Aradira, Matje József tótsóvári lakos Mátéra, Tesarsch (Teszárs) Iván kemenczei lakos saját, valamint Mária, Sarolta, Iván, József és Imre nevű kiskorú gyermekei Tavásra, kiskorú Strempl Sándor budapesti lakos Szászra, Estnati Péter gyergyócsomaifalvi lakos saját, valamint Anna nevű kiskorú gyermeke Eperjesre, Auerbach Dezső miskolczi lakos saját, valamint Margit és Jolán nevű kiskorú gyermekei Adorjánra, Neumann Jakab nagykarolyi lakos Horvátra, Deymovics Zsigmond dr. pécsi lakos Kápolnára, Lichtenstein Hudó námetzói lakos saját, valamint kiskorú Anna nevű leánya Lászlóra, kiskorú Deutsch Ernő budapesti lakos Dénesre, Schmidtall Lipót mikalakai lakos saját, valamint kiskorú Julianna és Pál nevű gyermekei Kovácsra, kiskorú Fischer Lipót budapesti lakos Faragóra és Fischer Géza budapesti lakos nevének Földesre kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A köhalmi járásbírósnál telekönyvi átalakító-díjnoki állásra 2 hét; — Kisbaczon (Údvarhely várm.) Mezősámsod községben (Maros Torda várm.) Szabadkán (Sándor nevű külvárosában), Omlás községben (Szeben várm.) és Konyáron (Bihar várm.) postai ügynöki állásra 3 hét; — a marosvásárhelyi állami kórházban másodorvososi és a tornai járásbírósnál inokai állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJARÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése. 1908. június 27-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő kissé felhősebb lett de száraz jellegét megtartotta. A hőmérséklet a normális körül ingadozik; maximuma: Orsován 31 C°, minimuma: Bofalun 6 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozással tulajdonán száraz idő várható.

Állomás	Magasság m	A hőmérőkötés Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet		Hőmérséklet	
				felhőzet	csapadék mm	max.	min.
A-Szalón	63.0	15.2	N	3	4	23	11
Ungvár	62.8	14.8	NE	2	3	25	11
Kásmárk	61.7	16.0	N	1	2	22	12
Ócsa	62.8	18.0	NW	3	2	26	13
Devalla	62.6	18.8	N	1	0	28	13
Budapest	62.1	19.0	NW	2	2	28	13
Torony	63.8	18.6	NE	2	2	27	11
Keszthely	63.8	22.4	N	4	1	28	11
Pécs	61.5	20.2	NW	4	1	27	16
Agráb	64.4	19.1	ESE	1	2	28	17
Fiume	63.4	20.5	NW	2	0	30	18
Kegec	61.4	19.3	N	2	0	28	18
Fiumevár	61.7	17.8	N	1	1	23	11
Nagyvárad	62.2	16.8	N	3	0	26	10
Szolozvár	61.4	14.9	N	1	0	22	10
Nagyzeben	61.4	17.4	NE	2	4	24	13
Szatmár	61.4	17.2	NE	4	3	28	13
Kerék	61.4	17.2	NE	4	3	28	13
Araváralja	61.4	14.0	NE	1	4	20	10
Selmecbánya	61.4	15.2	N	3	1	22	10
Komárom	61.4	19.4	NW	5	0	26	11
Magyaróvár	61.4	18.5	NW	1	1	26	11
Sopron	61.4	16.7	NW	3	4	27	11
Bonyhád	61.4	21.0	NW	3	2	30	14
Órádi	61.4	20.4	NW	3	0	28	14
Arkonica	61.4	17.9	NE	1	3	27	11
Debrecen	61.4	18.0	W	3	2	26	11
Kecskemét	61.4	18.3	NE	2	0	28	11
Órósháza	61.4	18.0	N	2	0	28	11
Arad	61.4	18.2	NW	3	0	30	14
Szombolya	61.4	18.0	NW	3	0	28	14
Versce	61.4	18.0	NW	3	0	28	14
Orsova	61.4	17.1	NW	3	0	31	12

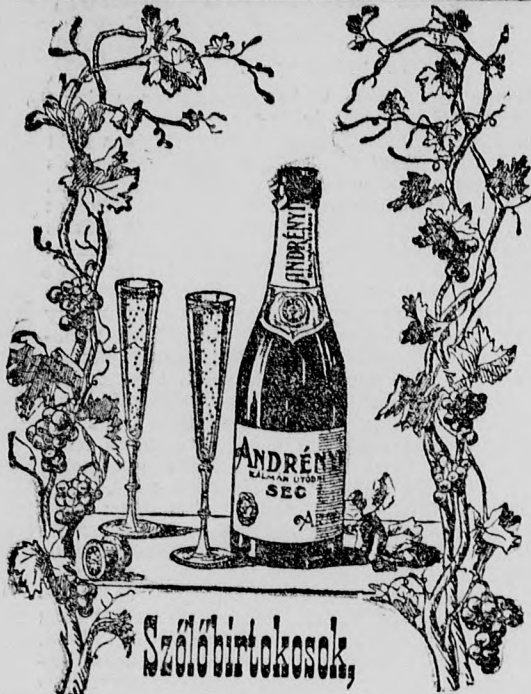

volt a gyógy...
elfogva a bűn...
meg. Minder...
minek ma az

Ekszerek, Ezüstneműek,
egyházi szerek, órák,
angol francia és
China ezüst díszár-
gyak a legújabb
szerint beszerezhetők

Részletfizetésre
Sárga János ékszergyáros
Kolozsvárt.

Képes nagy árjegyzék ingyen.

Szőlőbirtokosok,
Kihírek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg
más francia fajszőlőből szűrt borai vannak,
felhívásukra szívesen ajánlatot tenni. Bármily
mennyiséget megvásárolunk.

GUMMI szerek
Valódi francia és amerikai gyártmány!
Orvosiilag ajánlva! Feltétlenül biztos!

Gummi,
Eredeti csomagolásban!
Árak: 12 db. finom minőségű K 2-4
12 db. francia gyártmány K 6-10
12 db. eredeti amerikai K 10-12
Capot american (rövid) K 4-8
12 db. finom K 6-10
12 db. "Non plus ultra" K 12-16

Halhólyag
12 db. finom K 6-10
12 db. "Non plus ultra" K 12-16

Minta-gyűjtemény
széleskörű összehűlésben, 12 db K 6-
25 db K 8.-

Női óvszer "Pesarium oculu-
sivum" K 3-5,
Sérvkötő orvosi rendeltetésre való
angol acél rugóval K 7-10 Cs. és kir.
szabad. Keleti-féle pneumatikus pe-
loittával K 12.-

Suspensor (retorták) darabja K 1-2-40
Havibaj kötő darabja K 5-11
Halkötő darabja K 7-24
Gummi görcsér-harisnya darabja K 3-12
Irrigator teljesen felszerelve, darabja K 8-9
Uji "Auto vaginal Spray" legmegbízhatóbb női kölon-
legesség K 15.-

Szétküldés titoktartás mellett. — Képes árjegyzék
ingyen és bérmentve.

KELETI J. gummiárk és beteg-
ápolási cikkek gyára
Budapest, IV. Koronaherczeg-utca 17/1.

Benzin-, nyersolaj- és szívógáz-motorok

Motoros cséplőkészletek.
A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem.
Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzékét kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant motor- és gépgyárainak
magyarországi egyedüri elosztója:

Szabó Emil és Társa
Budapest, V. Hold-utca a 23. sz.

1902. 1903. 1904. években is első díjat kitüntette

KALLAI LAJOS motorgyára
BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. szám.
(Régi házszám VI., Gyár-utca 50. szám.)

Teljes jótállás kiűnő esőplésért!

KALLAI LAJOS-féle
bíróves villamos benzinko-
mobli esőplőkészletek,
melyek gépek nélkül bármely
könnyen üzemben tarthatók, legjobban ajánlatok.

GOZGÉPEK BECSERLÉSTENK.
Ezen motorok több 100 példányban kitűnően mű-
ködnek az ország minden részében. Többek között:
Kozma József Kadarant, Somogy megye.
Tóth Péter bagyi földműves, Csantavér, B. B. m.
G. Bíró József földműves, Oszegárd, Pest megye.

Olasó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett
kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS
v. cs. és kir. euredorvos és kórházi főorvos.

Bizos sikerre, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt,
sebeket, bujakórt (syphilit), bőrbajokat, elgyengült férfierőt,
idősebbeknél is, önterítést és annak utóbjait, ideg- és hát-
gerincbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 8-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyít.

Magyar kir. államvasutak. Üzletvezetőség Miskolc
1908/908 számhoz.

Versenyárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak miskolci üzlet-
vezetősége a Bánréve állomáson előállítandó 4 ál-
lású mozdonyzin, tisztítóház, daruakna, szelep-
akna és fordító korong falazási munkáinak létesítése
céllából szükséges építési munkákra nyilvános ver-
senyárgyalást hirdet.

Az ajánlati költségvetés, pályázati feltételek, az
ajánlati minta és a szerződés tervezete a magyar kir-
ályi államvasutak miskolci üzletvezetőségének
építési és pályafentartási osztályában (Szemere-
utca 29. sz., I. emelet) megszereshetők, ahol egy-
szersmind a tervek is megtekinthetők. Csak a szabá-
lyszerűen kiállított pecséttel lezárt és sértetlen
borítékban elhelyezett és közvetlenül, vagy posta
útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

A jogérvényesen kiállított ajánlatok legkésőbb
1908. évi július hó 7-én, déli 12 óráig alulírott üzlet-
vezetőség titkárságánál (Szemere-utca 29. sz., I.
emelet) nyújtandók be, ahol és amikor a verseny-
árgyalás meg fog tartatni, illetve az ajánlatok fel-
fognak bontatni. A versenyárgyaláson az ajánlat-
tevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.
Az ajánlott egykoronás az ajánlat mellékleteit
ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, összefűzve, le-
pecsételve és a borítékban következő felirattal kell
benyújtani:

"Ajánlat a bánréve mozdonyzin építési
munkáira."

Csakis a költségvetésben foglalt összes mun-
kára tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis
1908. évi július hó 6-án, déli 12 óráig 3000 korona,
azaz háromezer korona bánatpénzt kell a magyar
királyi államvasutak miskolci üzletvezetőségének
gyűjtőpénztáránál, a hirdetés számára való hivatko-
zással akár készpénzben, akár állami letétekre alkal-
mas értékpapirokban letenni. Az értékpapírok a bu-
dapesti tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem
régibb árfolyam szerint, de a névértékét meg nem
haladó értékben fogadtatnak el. Készpénz után kam-
mat nem fizetnek; a készpénz azonban megfelelő
értékű biztosított értékpapírokkal bármikor ki-
cserélhető.

Takarékpénztári betétkönyvek bánatpénzül nem
tehetők le.

Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénz-
zek térítvény mellett adandók fel.

A bánatpénz lefizetéséről szóló letétjegy az aján-
lathoz nem csatolandó.

Ugy az ajánlatban, mint a költségvetésben elő-
forduló végösszegek számmal és betűvel irandók ki.
Az ajánlat és mellékleteinek aláírása két tanu
előttemezése mellett történjék.

Szóban forgó munkára csakis magyar állampol-
gárok pályázhatnak.

Az ajánlatok között a szabad választási jogot a
magyar királyi államvasutak miskolci üzletvezetősé-
ge magának tartja fenn.

Ajánlattevők a pályázat eredményéről, illetve
ajánlatuk el, vagy el nem fogadásáról a pályázat ha-
táridejének lejártá után két hét alatt értesíttetni és
letett bánatpénzeik kiszolgáltatni fognak.

Miskolc, 1908 június hó 19-én.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)
Az üzletvezetőség.

Valódi brünni szövetek
az 1908. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfruhá- hoz (Kabát, nad- rád és mellény)	1 szelvény 12 korona
	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
eleendő, csak	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához: 20.— K-ért,
szintúgy felöltözésért, turistalócut, seym-
kamart stb. stb. gyári árakon küld a mint meg-
látható és szolid cég mindenütt ismert posztó-
gyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.
Minták ingyen és bérmentve,
Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha
szövetvásárlását közvetlen Siegel-Imhof cég-
nél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek.
Szabó, legolcsóbb árak. Óriási választék.
Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb
rendelésnél is, teljesen triss árban.

Magy. Kir. Folyam- és Tengerhajozási Részv.-T.

Közlemény.

A magyar királyi folyam- és tengerhajozási r. t. igaz-
gatósága közhírré teszi, hogy Budapest-Visegrád Nagymar-
os és Dönös között f. é. július hó 1-től kezdve a már
tavasszal kiadott menetrend szerint a kisdurai hajók
— péntek kivételével — naponként háromszor fognak köz-
enedni és pedig:

- Felfelé:**
- I. JÁRAT Indulás Budapestről péntek kivételével naponként
delelőtt 8 óra 30 perc.
 - Erkezés Nagymarosra délután 12 óra 15 p. Ezen
járatban a gőzös csak Nagymarosig közlekedik.
 - II. JÁRAT Indulás Budapestről naponként d. u. 2 óra 20 p.
 - Erkezés Dömösre este 6 óra 20 perczkor.
 - III. JÁRAT Indulás Budapestről péntek kivételével napon-
ként délután 5 órakor.
 - Erkezés Dömösre este 9 óra 10 perczkor.

- Lefelé:**
- I. JÁRAT Indulás Nagymarosról péntek kivételével napon-
ként délután 12 óra 50 perczkor.
 - Erkezés Budapestre délután 3 óra 35 perc.
 - II. JÁRAT Indulás Dömösről péntek kivételével este 6 óra
35 perc.
 - Erkezés Budapestre este 9 óra 35 perc.
 - III. JÁRAT Indulás Dömösről naponként reggel 4 ó. 45 p.
 - Erkezés Budapestre 7 óra 45 perc.
- A Nagymarosról délután 3 óra 35 perczkor Budapestre
érkező gőzös a vasársarnokhoz nem megy le, azon tenát
vasársarnoki árut szállítani nem lehet.
- Budapest, 1908. június 26.

Az üzletvezető igazgatóság.

Lawn-teniszjátékaink
fiuknak, leányoknak
és felnőtteknek

legégszűszesebb és
érdekes társas sport-
játékot nyújt.

Tennis-rakatok:
Kezdőknek 2,25, 3,25 frt.
Haladókknak 4,50 €
Jó játékosoknak 7.— frt.
Versenyzőknek 9—12.— €
Bajnokoknak 15—19.— €

Pályakerítő-háló (3 m. ma-
gas) méterje . . 16 kr.
Fehérposztó-teniszlap da-
tusátja 5, 6, 7, 8, 9 frt.

Tennisárjegyzék és
pályaterv ingyen.

Plokt és Hans lawn-
tenisz-üzlete, Buda-
pest, VI., Andrassy-ut
13. szám.

A legtöbb tennis-klub szállítja,
külön rakatjavítás-tarifa ingyen.

készpénzért, vagy részletfizetésre
lehetőcsobban

Butor Ehrentreu és Fuchs
festvéreknél

Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 98-59.